1567. 19. Februarij. . . c 48.

PARAPHRASIS

PSALMORVM DAVIDIS POETICA, NVNC PRIMVM EDITA,

Auctore Georgio Buchanano, Scoto, poëtarum nostri sæculi facilè principe.

Adnotata vbique diligenter carminum genera.

EIVSDEM Buchanani tragœdia quæ inscribitur Iephtes.

Iulij Ballini.

ANTVERPIAE,
Ex officina Christophori Plantini.
CIↃ. IↃ. LXVI.
CVM PRIVILEGIO.

SVMMA PRIVILEGIORVM.

PHILIPPI Regis Hisp. &c. Ducis Brab.&c. Priuilegijs cautum est, ne quis ante sexennium citra Christophori Plantini voluntatem, *Psalmorum Dauidis Paraphrasim Poeticam à Georgio Buchanano conscriptam* imprimat, aut alibi impressam importet, venalemúe habeat, intra omnes ditionis eius fines. qui secus faxit; cõfiscationis librorum, & pœna fisco Regio exsoluẽda, multabitur: vt latius patet in ipsis diplomatis; quorum alterum datum in Priuato consilio VIII. Martij. Anno M. D. LXV. stylo Brab. Subsig.

De la Torre.

Alterum verò in Consilio Brabantiæ XII. Martij. Subsig.

De Vvitte.

AD MARIAM ILLVSTRISSIMAM SCOTORVM REGINAM,

Georgij Buchanani Epigramma.

NYmpha, Caledoniæ quæ nunc feliciter oræ
Missa per innumeros sceptra tueris auos:
Quæ sortem antevenis meritis, virtutibus annos,
Sexum animis, morum nobilitate genus:
Accipe (sed facilis) cultu donata Latino
Carmina, fatidici nobile regis opus.
Illa quidem, Cyrrha procul & Permesside lympha,
Penè sub arctois sidere nata poli:
Non tamen ausus eram malè natum exponere fœtũ,
Ne mihi displiceant quæ placuere tibi.
Nam quod ab ingenio domini sperare nequibant,
Debebunt genio forsitan illa tuo.

a 2

GEORGII BVCHANANI PARAPHRASIS IN PRIMUM librum Psalmorum.

PSAL. I. Beatus vir qui non abijt in consilio impiorum, &c.

Carm.gen.1.

FElix ille animi, quem non de tramite recto
Impia sacrilegæ flexit contagio turbæ:
Non iter erroris tenuit, sessoríve cathedræ
Pestiferæ, facilem dedit irrisoribus aurem:
Sed vitæ rimatur iter melioris, & alta
Mente Dei leges noctésque diésque reuoluit.
Ille, velut riguæ quæ margine consita ripæ est
Arbor, erit: quam non violento sirius æstu
Exurit, non torret hyems, sed prodiga læto
Prouentu beat agricolam: nec flore caduco
Arridens, blanda dominum spe lactat inanem.
Non ita diuini gens nescia fœderis, exlex,
Contemptríxque poli: subiti sed turbine rapti
Pulueris instar erunt, volucri quem concita gyro
Aura leuis torquet celeri ludibria vento.
Ergo vbi veridicus iudex in nube serena
Dicere ius veniet, scelerísque coarguet orbem,
Non coram impietas mœstos attollere vultus,
Nec misera audebit iustæ se adiungere turbæ.
Nam pater æthereus iustorum & fraude carentum
Nouit iter, sensúmque tenet: cursúsque sequuta
Impietas fraudum anfractus scelerata peribit.

PSAL. II. Quare fremuerunt gentes? &c.

Carm.gen.2.

QUid trepidæ gentes vano fremuere tumultu?
Minísque populi sæuiunt manibus?

Et

Et cum principibus magni coiere tyranni,
Dominúmq; Christúmq; Domini aduersũ truces?
Vincula quin horum fortes dirumpimus, (aiunt)
Et lora nostris demimus ceruicibus?
At pater æthereus, rerum cui summa potestas,
Ridebit impotentium irritas minas.
Tum iusta accensus miseros affabitur ira,
Et per furorem cæca consilia suum
Turbabit: Cingámque meum diademate regem,
Inquit, Sionis ima sanctis collibus
Qui dabit, & late fundet mea iussa per orbem.
Deinde alloquutus Dominus est me, Filius
Tu meus es, genui te hodie: me posce, dabóque
Omnes vt heres gentium fines regas,
Quà circumfusis tellus se porrigit vndis,
Regísque sceptro sempiternùm ferreo:
Quámq; voles, tumidósq; premas, frãgásq; rebelles,
Vt ficta fragili vasa franguntur luto.
At vos, in populos quibus est permissa potestas,
Et ius ab alta sede plebi dicitis,
Errorum tenebras depellite, discite verum:
Seruite Domino cum tremore: gaudijs
Et timor & Domini accedat reuerentia vestris,
Vt missum ab illo filium amplectamini:
In vos ne iustæ vindictam exerceat iræ,
De calle recti deuios. nam quum breui
Sæuiet in iustos contra iusta ira, scietis
Quàm sint beati spes in illo qui locant.

PSAL. III. Domine quàm multiplicati, &c.

HEu quanta numero viribúsque factio Carm. gen. 3.
Me vexat odijs impij!

Quàm perditorum firma conspiratio
Coniurat in meum caput!
Et asseuerant spem salutis in Deo
Superesse iam nullam mihi:
Quum tu sub vmbra praeliantem me tui
Tam saepe scuti texeris:
Quum laudis auctor sis meae, quum gloria
Meum corones verticem.
Quum nocte Dominus inuocantem me, suo
De monte sancto exaudiat,
Curis solutus & recumbo & dormio,
Resurgo liber à metu.
Domino excubante, nec meum formidine
Pectus mouebunt agmina
Numerosa, nec si saeua feritas omnium
Coniuret in me gentium.
Tu Domine in aciem ductor, vt me liberes,
Prodibis: hostium omnium
Malásque franges, impiorum & conteres
Dentes potenti dextera.
At tu, salutis vna spes, populum tuum
Bonitate solita amplectere.

PSAL. IIII. Quum inuocarem, exaudiuit me Deus, &c.

Carm.gen.4.

O Pater, ô hominum, diuúmque aeterna potestas,
Sincerae mihi conscie mentis,
Qui mihi consiliíque inopi, incertóque salutis,
Imploranti rebus in arctis,
Tutum pandis iter, latúmque educis in aequor:
Nunc obsesso fraude maligna
Da mihi te facilem, & iustis bonus annue votis,
Non dura placabilis aure.

O ho-

O hominum cæcæ mentes, quo me vsque relicto
Intenti mendacibus vmbris,
Sollicita in vanas torquetis pectora curas?
Tandem credite vera monenti:
Quem Deus electum miro dignatur honore,
Per discrimina cuncta tuetur.
Me Dominus clamantem ad se, auxiliúmq; rogantẽ
Mitis & exorabilis audit.
Ergo Dei, miseri nunc saltem agnoscite numen,
Et vitijs absistite prauis.
Vobiscum in tacito per noctem expendite lecto
Longi dicta ac facta diei.
Non pecudum fibris Domino sed mente litatur
Innocua: si admoueris aris
Hanc, poteris sperare animi securus ab alto
Dextra munera larga benigna.
Poscit opes modò degeneres pars maxima vulgi,
Hæc animos vota vna fatigant:
At tu me placido tantùm bonus aspice vultu:
Aura tui iucunda fauoris
Me super irradiet: sat amico te mihi felix.
Alter frugibus horrea stipet,
Impleat & multas generoso nectare cellas,
Et congesto gaudeat auro:
Ast ego, curarum vacuus de nocte recumbam,
Et sine sollicitudine somnos
Accipiam: tu securam mihi robore mentem,
Tu certa spe pectora firmas.

PSAL. V. Verba mea auribus percipe, &c.

O Potens rerum Deus, aure leni Carm. gen. 5.
Mitis exaudi mea verba, mentis

Mente non dura tetricúsque tristes
Percipe questus.
Adspice attentus mihi quanta tendat
Vox latus: quando mihi rex Deúsque
Solus es, solum veneror precórque
Rebus in arctis.
Manè clamantem Deus æquus audi.
Nam tuum casta prece, non inanem
Spem fouens, nomen iubar ante eoum
Manè ciebo.
Tu Deus, letus pietate vera,
Impij ritus scelus execraris:
Nec frui praui studiosa mens te
Speret amico.
Vis tuos vultus metuit, nefásque:
Hostis es fraudum & cupidæ cruoris
Cædis: audacem simulate linguam
Falsa recides.
At tua fretus bonitate sacrum
Limen accedam, tua templa inibo:
Ritè adorabo tua sancta castis
Numina votis.
Tu mihi, vt casses fugiam dolosos
Hostium, lumen Deus æquitatis
Dux tue præfer, dubióque cæcos
Dirige gressus.
Hostium verum fugit ora, pectus
Incolit fraus spurcitiésque: guttur
Tetrius putri est quod hiat recludens
Funera busto.
Lingua adulatrix tacito veneno
Blandiens, cæcos meditatur ictus.

O Deus,

O Deus, rerum ô pater alme, gentem
Perde nefandam.
Redde conatus Pater alme vanos:
Quique te linquunt, scelerum suorum
Sentiant pœnas meritas, ab ima
Stirpe recisi.
Sed tua semper bonitate tuti
Gaudeant qui spem posuere in vno
Te sibi certam impauidi, tuúmque
Nomen adorant.
Nanque tu rectos animíque puros
Larga opum dextra recreas benignus,
Et tui (tanquam clypeo) fauoris
Protegis vmbra.

PSAL. VI. Domine ne in furore tuo arguas me, &c.

DVm feruet ira, Domine, dum mens æstuat, Carm.gen.3.
Ne me merentem corripe:
Dum sæuientis flagrat in cursu furor,
Exigere pœnas abstine.
O parce, parce: languor ægrum conficit:
Manum salutarem admoue.
Corpus, solutis ossium compagibus,
Eneruε vires deserunt:
Mentémque grauiter mœror angit turbidam.
Quo me vsque miserum negliges?
Quo me vsque linques? iam reuerte ac libera
AEgrum inferûm de faucibus.
Vbi sæua duram mors manum iniecit semel,
Quis amplius meminit tui?
Quis mortis alta subrutus caligine
Nomen celebrabit tuum?

De nocte pectus anxium suspirijs
Pulsans, gemensque, lacrymis
Lauo cubile, strata fletuum madent
Rorata largis imbribus.
Caligat acies luminum, doloribus
Hebetata longis: hostium
Interque risus & dolos emarcuit
Color vigórque corporis.
At tu sceleribus turba gaudens impijs,
Facesse, spem pone irritam:
Lamenta Dominus & meorum fletuum
Placatus audijt sonum.
Dominus benignus supplicem me exaudijt,
Orationique annuit:
Subitus vt hostes obruat pudor meos,
Vultúsque confundat rubor:
Tristi repente vt palleant infamia,
Fugámque turpem mœreant.

PSAL. VII. Domine Deus meus in te speraui, &c.

Carm.gen.6. IN *te salutis spem posui meæ,*
Servator orbis: faucibus hostium
Me libera, qui mente sæua
Interitum mihi moliuntur.
Si nemo vindex afferat, vt leo
Imbelle crudus dilaniat pecus,
Sic me ferus discerpet hostis,
Innocui sitiens cruoris.
Si verus index me merito arguit,
Nec falsa mendax crimina texuit,
Si damna pro damnis rependi,
Nec miseris facilis peperci,

Me persequatur dum capiat sequens,
Captúmque sternat, stratum & humi pede
Conculcet, & sceptri superbum
Proterat abijciátque fastum.
Exurge, iustas te furor impius
Meorum in iras excitet hostium.
Exurge, promissámque redde
Perfidiæ Deus vltionem.
Exurge, terris luceat omnibus
Augusta maiestas tua, te suum
Accurrat agnoscátque regem
Concilium populi, patrémque.
O qui potenti sceptra tenens manu,
Gentes per omnes crimina vindicas,
Me vindica, si ritè pœnas
Ore pio innocuóque posco.
O iuste iudex, cordis in intimo
Quem nil recessu præterit abditum,
Frange impios ausus malorum:
Fulci animos refouéque iustos.
Securus hostes nil metuo, Deo
Custode: quem simplex animi iuuat
Candor, pios seruat, malisque
Exitium assiduè minatur.
Nam ni redimus, iam gladium tenet,
Iam tendit arcum promptus, & arripit
Ferale telum, & igne sæuo
Lethiferas acuit sagittas.
En, qui nefandum parturijt scelus,
Concepit ærumnam, pariet velut
Quæ vana per somnum inquietat
Ludificant simulacra mentes.

Fodit

Fodit dolosam vt me caperet scrobem,
Incautus in fossam ipse suam ruit.
In verticem ipsius recurret
Pernicies, recidéntque fraudes.
Ergo expeditus fraudibus & metu,
Rerum parentis iustitiam canam,
Noménque sanctum: gratiásque
Lætus agam, repetámque laudes.

PSAL. VIII. Domine Dominus noster, quàm admirabile, &c.

Carm.gen.7. *Gentis humanæ pater atque custos,*
Quàm sancta maiestas tui
Nominis terras stupefecit omnes,
Sol quas recurrens adspicit!
Et super cæli radiantis orbes
Tua magnitudo se extulit.
In Dei laudes patefecit ora
Lactens puelli infantia:
Et tuas vires inimica castra
Sensere, & vltrices manus.
Luce quum cælos vitrea serenos,
Pollentis opera dexteræ
Cerno, quum lunam, nitidásque stellas
Per te creatas conspicor,
Quantulus (mecum tacitus reuoluo)
Homo est, vt eius sis memor!
Quantula humanæ est sobolis propago,
Dignere vt illam visere?
Hunc Deo æqualem propè reddidisti:
Ornasti honore & gloria:
Et tuæ dextræ super vniuersa
Opera creasti principem:

Cuncta

Cuncta vitalis quibus haustus auræ est,
Illi dedisti sub pedes.
Huic boues parent & oues, pecúsque
Quodcunque campis pascitur:
Quíque pennarum celeri volatu
Metitur ales aëra:
Quíque pinnarum celeri natatu
Piscis pererrat æquora.
Gentis humanæ pater atque custos,
Quàm sancta maiestas tui
Nominis terras stupefecit omnes,
Sol quas recurrens adspicit!

PSAL. IX. Confiteborti bi Domine, in toto corde meo, &c

REtum certa salus te cano, gratias Carm.gen.8.
Exoluo meritas ex animo tibi:
Et miranda futuris
Pandam facta nepotibus.
Tutus præsidio nil metuam tuo:
Lætus læta canam sed tibi carmina,
Te laudabo supremi
AEternum ætheris arbitrum.
Spes hostis temere elatus in improbas,
Conuersus trepida terga dedit fuga,
Et virtute potentis
Dextræ pessum abijt tuæ.
Tu vindex cupidos exitii mei
Perdis, tu trepido præsidium es reo:
Tu litem mihi iudex
Ex alto dirimis throno.
Tu gentis valido robore barbaræ
Compescis furias: destruis impios,

Vt nec nomina feris
Narret fama nepotibus.
Tu ferrum è manibus detrahis hostium:
Prosternisque solo funditus oppida,
Et prostrata perennis
Condis nube silentij.
Tu rerum sine fine imperium tenens,
Fixisti solium iustitiæ tibi,
Orbem vt legibus æquis,
Vt iustè populos regas.
Quum vis incubuit fœta superbia
Insani, miseris præsidium pates,
Tuti pandis asyli
Arcem rebus in asperis.
In te vno meritò spem solidam locant
Qui nouere tuum nomen, & vltimo
Vt discrimine amicos
Nunquam destituas tuos.
Ergo arcis merita laude Sionæ
Custodem Dominum pangite: consilij
Decreta ardua gentes
Latè ferte per exteras.
Vindex innocui sanguinis expetit
Pœnas, vt tenues nec sinit opprimi
Impunè: applicat aurem
Clamantum querimonijs.
Afflictas bonus ô res propius meas
Contemplare, odijs quem petit improbis
Vis hostilis: & atræ
Mortis faucibus eripe.
Vt qua mole Sion crescit in æthera
Latè conspicua, laudibus efferam

Te,

Te, lætúsque salutem
Acceptam referam tibi.
Demersit merito fraus sua perfidas
Gentes exitio: queis alios plagis
Irretire parabant,
Hæsere impliciti pedes.
O miranda Dei iudicis æquitas!
Fraudis fraude sua prenditur artifex.
O res pectoris altis
Condenda in penetralibus.
Sic est: interitu deuorat impios
Improuisa dies: immemores Dei
Gentes mors inopina
Æternis tenebris premit.
At confisa Deo nuda modestia
Æternum Domini non animo excidet,
Nec læto miserorum
Spes frustrabitur exitu.
Rerum surge parens, neu sine vt impotens
Aduersus tenues crescat homunculus:
Et iuris preme frenis
Gentes arbiter impias.
Circumsiste tuæ mole potentiæ,
Terrorémque feris mentibus ingere:
Agnoscat malè firmam
Sortem gens hominum suam.

PSAL. X. Vt quid Domine recessisti longè? &c.

Quónam vsque custos gentis humanæ tuos Carm.gen.3.
In rebus arctis negliges?
Quónam aberis vsque, dum pios tyrannide
Premit arroganter impius?

O si

O si scelestum vergat in caput scelus,
Suísque pereant artibus.
Dum mentis explet per nefas libidinem,
Sic gloriatur impius,
Sic gaudet in se sempiternum ceu decus
Rectis pararit artibus.
Nec deest nefandam scurra mentem percitus
Turpis lucri cupidine,
Linguam procacem probra cælo dicere
Quæ prosequatur laudibus.
At ille cæca turgidus vesania,
Et in futurum improuidus,
Dum machinatur sæua, securus Dei,
Præcogitatum vrget nefas.
Seu se tenebris induit nox, seu dies
Lucem refudit auream,
Animum nefandis ille curis carpitur,
Scelúsque comminiscitur.
Nec te futurum cogitat vel iudicem,
Vel perpetrati vindicem.
Hostes minoris æstimat nihilo suos,
Sic ipse secum computans,
Incommodi expers ad senectam vsque vltimam
Securus æuum transigam.
Non cura letis vlla sese gaudiis,
Non ægritudo interferet.
Os execranda despuit conuicia,
Spumátque probris & dolis.
Bonis labores continentes pestilens
Lingua & dolores parturit.
Circa viarum compita insidias locat,
Vt innocentem clam inuolet.

Intentus

Intentus oculis intuetur acribus
In transeuntes pauperes.
Qualis cruentus subter alta delitet
Spelea conditus leo:
Sic è latebris corde trepido palpitans,
Infirmioribus imminet:
Et occupatos multimodis nexibus,
Nassæ inuolutos attrahit,
Malisque subigit: & tenebris occulit
Crudelitatem callidus.
Abstrage quanta transeuntes perculit,
Grassatus istis artibus!
Sic deinde secum colligit malè credulus,
Hæc prorsus ignorat Deus:
Auertit ora rebus humanis sua,
Fandi & nefandi negligens.
Exurge Domine, tolle in altum dexteram,
Librata fige vulnera.
Ope destitutos ne pios silentio
Obliuioso desere.
Tene impiorum peruicax vesania
Sic audeat contemnere?
Secreta secum corde tacito vt murmuret,
Humana non curat Deus.
Cernis profectò cuncta, cernis: & tuam
Scelestus in manum cadet,
Vt te labores & dolores pauperum
Non præterire intelligat.
Tibi relictus est inops atque innocens:
Tu tutor orbos protegis.
Tu frange vires impij, violentiam
Tu mentis improbæ doma,

A stirpe cæsa donec impietas simul
Elimínetur & impius.
Tum firma Dominus sæculorum in sæcula
Sceptra obtinebis imperij,
Gentésque terræ finibus procul tua
Exterminabis impias.
Hæc vota duris obruti laboribus,
Has supplices fundunt preces:
Animósque stimulis incitati talibus,
Te lacrymantes postulant
Pupillum & inopem vt vindices potentium
Ab impotenti audacia.
Homo vt feroces spiritus ponat, suæ
Infirmitatis conscius.

PSAL. XI. In Domino confido, &c.

Carm.gen.6.

QVum spe salutis non dubia fruar,
Deóque fidam, vos mihi dicitis,
Facesse rupes in remotas,
Antevolans pavidas volucres.
Intendit arcum (en aspicis) impius,
Nervo sagittas admovet, vt petat
Incogitantes è latebris
Innocuos, animique rectos.
At tu potenti Rex bone dextera
Domas rebelles, & facis irrita
Decreta vesani furoris
Contra humiles malè nil merentes.
Æterna cæli templa colens Deus,
Et lucido astrorum in solio sedens,
Humana per terras acutis
Facta oculis speculatur omnes.
Non iustus illum, non latet impius

Cuncta

Cuncta intuentem, sed studio ad nefas
Pronos maligno iustus orbis
Ex animo moderator odit.
Super scelestos retia depluet:
Ignes remisso sulphure flammeos
Ad impios eliminandos
Fulmineæ rapient procellæ.
Iustósque iustus iustitiæ parens
Amore sancto amplectitur unicè,
Et fraudis ignaram ante vultus
Assiduè videt æquitatem.

PSAL. XII. Saluum me fac Dom. &c.

AFfer opem, seruator opem fer. pulsa recessit Carm. gen. 9.
Intemerata fides:
Nuda fides, hominum fugit commercia: vana
Cum socio loquitur
Quisque suo, blanda exercens mendacia lingua,
Corde scelus meditans.
Ora Deus fraudum dulci medicata veneno
Conterat, & penitus
Grandiloquam ex ima linguam radice reuellat:
Quique pudore carent,
Dicere nec metuunt, Falsa ad periuria linguas
Fortiter intrepidi
Assuescamus, & os age confirmemus ad omne
Flagitium. neque enim
Oris frena mei, linguæue repagula quenquam
Me nisi habere puto.
At Dominus planctus miserorum, & dura ferentum
Aure trahens gemitus,
Surgam, ait, atque inopem, tuta vt respiret in arce,
Insidijsque procul,

Securum statuam. Hæc Dominus. quod ab ore fideli
Cunque fluit Domini,
Auro purius est, auro quod fusile fecit
Septima flamma coquens:
Dum fæx in fumos exploratore camino
Crassa abit & cineres.
Pollicitis memor ergo, malæ mala toxica linguæ
Sancte parens inlube:
Pestifera de gente hominum nos optime custos
Asserere perpetuò.
Nam latè impietas grassatur libera, passim
Omnia plena malis,
Quum penes iniustos ius est, & iussa malorum
Sunt metuenda bonis.

PSAL. XIII. Vsquequo Domine obl. &c.

Carm. gen. 10. *Quousque rector vnice,*
Me destitutum negliges?
An sempiterna me obrutum
Obliuione deferes?
Quousque vultum amabilem
Iratus abscondes mihi?
Quousque curæ turbidæ
Mentis quietem distrahent?
Quousque cor cruciabitur
Mæroris æstu fluctuans?
Quousque me prostrato aget
Hostis triumphos insolens?
Regnator orbis aspice:
Opem fer, & lucem tuam
Infunde, ne mors lumina
Somno perenni sopiat:

Ne

Ne iactet hostis arrogans
Me viribus fractum suis,
Ne me perosi perfidi
Meo dolore gaudeant.
Tu me salutis recreas
Spe, largus auxilij: tuum
Salute parta, laudibus
Rex magne nomen efferam.

PSAL. XIIII. Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus, &c.

Secum insania callidè
Indulgens vitijs sic loquitur, Deum — Carm. gen. 11.
Formido sibi credula
Commenta est hominum, quum temerario
Casu sors ferat omnia.
Ergo flagitijs se penitus dedit
Secura impietas Dei:
Nec quisquam ex animo recta sequi studet.
De templo æthereo Deus
Ad curas hominum lumina verterat,
Siquis non stolidè improbus
Ad cultum reuocet pectora numinis:
Omnes in scelera omnia
Coniurasse putes: fœda, nefaria,
Detestandáque perpetrant:
Nec cuiquam est studium recta capessere.
Nam qui recta capesserent?
Quem sanis aditum consilijs darent
Quorum nequitia & scelus
Infecere animos? qui populum meum,
Ceu prædam fera, deuorant:
Nec rerum Dominum mente colunt Deum.

Ast illos gelido metu
Horror concutiet, iustitiæ Deus
Quum patronus opem feret
Insonti: increpitans talibus impios,
Vobis ludicro fuit
Insontum pietas: vos inopum pium
Risistis studium, preces,
Spes lentas, trepidas sollicitudines:
At cui fidit inops, Deus
Spes & vota bonos ducet ad exitus.
O si mittat opem suis
Speratam Deus è rupe Sionia.
Nam quum vincula ruperit,
Exoluétque suos, pectore libero
Gaudebunt Abrahamidæ,
Et iusta Isacidæ lætitia frement.

PSAL. XV. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo? &c.

Carm. gen. 15.

STellata cæli templa quis incolet
Rex magne tecum? quem statues tuum
Sanctum super montem, vt malorum
Liber agat placidam quietem?
Quem fraudis expers simplicitas iuuat:
Vrgétque rectum propositi tenax:
Nec mente fauus grata blandam
Edocuit simulare linguam.
Nec ore mendax exitiabiles
Concinnat artes: nec mala proximis
Excogitat, nec dulcem amicum
Opprobrijs maculat pudendis.
Qui fastuosum despicit impium,
Dei timentem suspicit & pium:

Tenax-

Tendéxque promißi, fidémque
Indocilis temerare pactam.
Qui non egenos fœnore perdidit,
Non innocentes munere prodidit.
In monte sancto, hæc qui peregit,
Perpetua requie fruetur.

PSAL. XVI. Conserua me Domine.

Carm. gen. 2.

O Rerum sator, & filius
Humani generis certa periculis,
Qui te respicit vnum, famulum instantibus eripe.
Te seruus Dominum libens
Agnosco, & populis prædico: sed tibi
Omni ex parte beato officiis nil opus est meis.
Ergo illuc animum appuli,
Vt gentem studio prosequerer pio,
Quam tu ex omnibus vnam populis sorte receperas.
Ast illi immemores tui
Defecêre: nouos quisque sibi deos
Effinxere, colentes animi ludicra somnia.
Horum sanguineas dapes
Non libabo, epulas respuo: nomina
Testis nunquam adhibebo, aut fidei fœdera sanciês.
At fortis populum meæ
Defendet Domini perpetuus fauor,
Mercedémque laborum cumulatam dabit affatim.
O pulchra agricolatio,
O præclara mei sors patrimonij:
Vt florum vndique rides animum pascit amœnitas!
Immortalis honor Deo
AEterno, monitu cuius ago dies,
Arcanisque per vmbram stimulor pectora motibus.
Quicquid molior, aut gero,

Præsentem Dominum conspicor: is mihi
Semper dexter adhæret, stabili ne mouear gradu.
Pulsat pectora gaudio
Cor læto trepidum: lingua tuas auet
Laudes promere: corpus tacitè spes bona recreat.
Nam nec degere tartari
Permittes animam sub tenebris meam,
Aut vt putre cadauer resolutum in cineres fluat.
Tu vitæ referas viam:
De vultu fluunt lætitiæ tuo
Manant: tu tribuis munifica gaudia dextera.

PSAL. XVII. Exaudi Domine iustitiã meam, &c.

Carm. gen. 5. *AEquus exaudi bone rector orbis*
AEqua poscentem: tibi quas profundit
Lingua non mendax, cape non iniqua
Aure querelas.
Ad tuum læsus fugio tribunal,
Et fidem appello: mihi cognitorem
Te peto: oppressos oculis benignis
Aspice iustos.
Sæpe per solas tacitæ tenebras
Noctis arcanos mihi cogitatus
Cautus inspexti, trepidóque corda
Turbida motu.
Sæpe, ceu flammis, animum probasti
Casibus duris, neque comperisti
Conscium fraudis scelerúmque, fonti
Sæua minantem.
Os fuit concors animo, sonúsque
Sensui: legum monitis tuarum

Pictus

Pectus immixtum scelera impiósque
Horruit ausus.
Hac via gressus rege per tuarum
Orbitam legum, dubio vacillent
Ne pedes lapsu, instabiléfque turbent
Lubrica plantas.
Te voco duris ad opem periclis
Sæpe tentatam fugio: precantis
Admoue attentam miseris benignus
Questibus aurem.
Tu bonus fulci tibi qui salutem
Spémque committunt: tibi contumacis
Spiritus cordis tetricus refrena
Vindice dextra.
Me velut pupillam oculi tenellam
Prouidus muni: procul impiorum
Impetu, alarum trepidum tuarum
Conde sub vmbra.
Nam mea vitæ manus impiorum
Imminet: vallant opibus, superbis
Intonant linguis, mala dira sæua
Voce minantur.
Obsident cunctos aditus viarum:
Commoda obseruant loca, destinántque
Ad meam sedem, facinúsque patrant
Mentibus absens:
Qualis in prædam leo fertur ira
Feruidus, qualis catulus leonis
Lacte depulsus speculatur alto
Abditus antro.
Surge, conatus pater anteuerte
Impios, stratóque in humum tyranno,

Me tuo quo nunc furit ille fauus,
Eripe ferro.
Neu fine vi me vi premat impotentum
Diuitum fastus, quibus vna cura est
Dum licet blanda illecebras caducae
Carpere vitae.
His opes terris penitus refossis
De penu fundis locuplete, ventri
Sufficis fruges, hilarásque multa
Prole penates.
Puritas vitae mihi te tueri
Corporis vincla tribuet soluto.
Illa lux verè faciet me ab omni
Parte beatum:
Lux voluptatum cumulata cunctis
Gaudijs, quum se sine nube menti
Pura maiestas dabit intuendam
Lumine puro.

PSAL. XVIII. Diligam te Domine, &c.

Carm.gen.1. TE Deus alme colam, te toto pectore amabo
Sancte parens, mea vis, mea sola potentia, turris,
Praesidium, spes, & rebus solamen in arctis.
Tu clypeus, tu tela mihi, tu certa salutis
Anchora, tu statio tuti placidissima portus.
Nam simulatque tuas in laudes ora resoluo
Te venerans, pacémque petens, inimica facessunt
Arma, salus, placidísque comes pax aduolat alis.
Iam me lethiferis mors circumuoluerat atra
Cassibus, obsessum iam me torrentibus orcus
Impediebat aquis, stygia iam compede vinctus
Haerebam, laqueóque pedem retinente trahebat:
Hic ego deprensus, supplexque humilisque vocaui
Voce

Voce Deum, & dubijs clamaui ad sidera rebus.
Ille super solio residens flammantis olympi
Audijt orantem. postquam peruenit in altum
Clamor, & attentas aduertit questibus aures,
Protinus è vultu Domini conterrita tellus
Intremuit, montésque caua compage soluta
Nutarunt, penitúsque imis fremuere cauernis.
Fumeus afflatu de naribus æstus anhelo
Vndabat: rapidæ contorto vertice flammæ
Ore fluunt, viuáque animant attacta fauillæ.
Vtque suum dominum terræ demittat in orbem,
Leniter inclinat iussum fastigia cælum:
Succedunt pedibus fuscæ caliginis vmbræ.
Ille vehens curru volucri, cui flammeus ales
Lora tenens leuibus ventorum adremigat alis,
Se circum furuo nebularum inuoluit amictu,
Prætenditque cauis piceas in nubibus vndas.
Acribus ex oculis vibratæ spicula flammæ
Discutiunt tristes claro fulgore tenebras.
Inde ruit crepitans lapidosæ grandinis imber;
Discursántque vagæ sinuosa volumina flammæ.
At verò vt sancto sermone silentia rupit,
Protinus horrifico tonitru cælum omne remugit,
Grandinis & crebra tellus crepitante procella
Pulsa sonat, ruptísque micant è nubibus ignes:
Flammiferæque volant magnum per inane sagittæ,
Fulguraque ingeminant: laticum concussa lacunas
Pandit hians tellus, & fontibus ora relaxat:
Succutitúrque pauens & fundamenta reuelat,
Et reserat chaos. Æterni sic vox tonat oris,
Sic formidandæ grauis spiritus infremit iræ.
Ille salutiferam porrexit ab æthere dextram,

Et me de rapidis pereuntem sustulit vndis:
Hostibus eripuit validis, & acerba potentum
In me odia elusit: quum me studiosa nocendi
Temporibus duris cæca fraus ante petebat,
Auxilium tulit, & rebus patefecit in arctis
Latum iter, electúmque à morte reduxit amicum.
Scilicet immunem sceleris mentémque, manúsque
Adspexit Deus, & merito dignatus honore est.
Quippe nec impietas nec praua credulus error
Auertere meos recto de tramite gressus.
Ante oculos mihi lex Domini, mihi iussa verenda
Semper erant animo præsentia: simplice vero
Gaudebam, fraudísque illo sub teste voluntas
Libera, flagitium, & scelerum vitauerat artes.
Ergo mihi integræ fructum hunc decerpere vitæ
Munificus dedit, & qui conspicit omnia iustus
Arbiter innocuam cumulauit munere vitam.
Quisque suis sibi te conformat moribus: erga
Innocuum innocuus, te sentit amicus amicum,
Inque bonos bonus es: male cautas callidus artes
Artibus illudis, duro in discrimine seruas
Res humilis populi afflictas, oculísque superbos
Deiicis elati fastus. tu plebis ab ima
Cœtibus ereptum celebri me in luce reponis:
Illustrásque meas claro splendore tenebras.
Te duce perrumpo florentes ære phalanges,
Altáque turrigeri supero fastigia muri.
Scilicet, vt sanctus Deus est, sua signa sequutis
Sancta salutiferæ pandit compendia vitæ.
Illius æterno quicunque effluxit ab ore
Sermo repurgato flammis sincerior auro est.
Ille suo clypeo fida spe pectora fulta

Protegit,

Protegit, aduersisque vetat succumbere rebus.
Dicite qui colitis picti ludibria trunci,
Aut ebur, in varias aut saxa excisa figuras,
Ecquis in æthereo rerum moderatur olympo
Frena alius dominus? quis terræ temperat orbem
Alter, & inuicta quæ vult facit omnia dextra?
Ille Deus viua mihi vi corroborat artus,
Ostenditque viam maculosa labe carentem.
Me pedibus fecit celeri contendere ceruo,
Et procul à sæuis subduxit in alta periclis:
Et tractare manu duro in discrimine belli
Arma dedit facili: solidóque ex ære rigentem
Flectere & inflexum confringere viribus arcum.
Ille salutiferi totum munimine scuti
Me tegit, & dextra nutantem fulcit & auget,
Largus opis: pérque insidijs obsessa viarum
Pandit iter tutum, prohibétque per inuia plantas
Offenso titubare gradu. Te persequor hostes
Auspice, disiectos comprendo: nec antè reuertor
Quam cecidere animi fracta virtute minaces,
Affusíque cadant pedibus, ne surgere possint
Rursus, & antiquas armis reparare ruinas.
Tu mihi diffundis viuum per membra vigorem,
Et validos crudo distendis robore neruos.
Tu bellare doces: tu me quicunque lacessit
Sternis humi, trepidósque fuga mihi disiicis hostes.
Clamantes nemo exaudit. Domini prece poscunt
Auxilium: auersam negat implorantibus aurem.
Hos ego, ceu versat boreæ violentia nubem
Puluercam, impello, & turbatis fortidus insto:
Et pedibus premo, ceu cœnum deforme lutosis
Conteritur trunijs. Tu me sine nomine plebis

Contemptu ereptum, populos frænare superbos
Imperio facis, & famulas mihi tendere dextras
Per longinqua iubes ignotas oppida gentes,
Attonitis famæ nouitate, & nomine tantùm
Audito: & blandis verba assentantia linguis
Fingunt, nec tutis satis audent credere muris.
Laus, honor, imperiũ Domino, qui robore cinctũ
Me tegit, incoluméque rapit de morte propinqua,
Qui mihi perfidiam sceleratam vltricibus armis
Frangere dat, populósque facit parêre volentes:
Securumque vetat belli trepidare tumultus.
Qui mihi præsidio est, populi quum sæua rebellis
Ira furit, mentísque malè scelerata retundit
Consilia. Ergo feram latè tua facta per vrbes
Finitimas: sempérque meo celebrabere cantu
Sancte parens, regem qui dura per omnia tutum
Esse iubes, cumulásque opibus: plenóque fauore
Ipsum, & perpetuũ sobolem amplectêris in æuum.

PSAL. XIX. Cæli enarrant gloriam Dei, & opera manuum, &c.

Carm. gen. 6.

INsanientis gens sapientiæ,
Addicta mentem erroribus impijs,
Tot luce flammarum coruscum
Cerne oculis animóque cælum.
Hinc disce, prudens quàm fuit artifex
Qui templa olympi fornice flammeo
Suspendit, & terræ capacem
Et pelagi sinuauit arcum.
Dies tenebras, & tenebræ diem
Semper prementes perpetua vice,
Non fortuito res caducas
Ire monent per inane lapsu:

Sed

Sed tota concors fabrica personat
Dei tuentis cuncta potentiam,
Non voce quæ paucorum ad aures
Perueniat strepitu maligno.
Nam nec remotis barbara finibus
Gens vlla terras incolit vltimas,
Quæ nesciat certa meantis
Lege poli stabilem tenorem.
Quis nocte clara lumine flammeo
Semper micantes non stupuit globos?
Aut mane castris prodeuntem
Quum rutilo videt axe solem?
Siue ille eois fluctibus exerit
Vultus decoros, sponsus uti nouus
Auro refulgens, gemmeaque
Tempora conspicuus corona:
Seu quum fugacem præcipitans diem
Curru citato tempora diuidit,
Artúsque virésque impetúmque
Centimano similis giganti.
Abusque eoo cardine ad vltimam
Metam occidentis sidera permeans,
Obliqua vitali calore
Cuncta creátque, fouétque, alitque.
Sed ordo rerum & conspicuus decor
Non sic tuentum lumina detinent,
Diuina vt arcanis habenis
Lex animos ad honesta flectit.
Promissa fraudis nescia lubricæ
Splendore veri pectora roborant.
Hac plectitur culpa æquitate vt
Pœna iuuet reficeetque damnum.

Puro

Puro recludunt lumine lumina
Præcepta: puro religio nitet
Verenda cultu, quam nec annis
Cuncta domans minuit vetustas.
Decreta fas & conscia veritas
Astans tabellis seruat aheneis,
Iucundiora melle, & auro
Et nitidis potiora gemmis.
Signata claustris pectoris intimi
Seruus tuetur iugiter hæc tuus:
Non inscius custodientem
Quàm maneat numerosa merces.
Enata mentis quis meminit vagæ?
Quæ deprehendet vis sapientiæ?
Ergo repurga quas refudit
Clam maculas sinuosus error:
Fac regna cordis ne sibi vendicet
Vis impotentis dira superbiæ.
Sic me malorum è maximorum
Compedibus facile explicabis.
Quæ lingua fundit verba, quod in sinu
Secum volutat mens tacito, accipe
Placatus, ô nostra salutis
Arx, Dominus, Deus, & redemptor.

PSAL. XX. Exaudiat te Dominus in die tribulationis, &c.

Carm. gen. 2.

CVncta licet ferro latè populetur & igni
Insana gentis barbaræ crudelitas,
Tu ne cede malis, sed contrà audentior ito.
Moderator orbis audiet preces tuas:
Vtque bonus dubijs Iacobum ad sidera rebus
Cum voce palmas proferentem exaudijt,

Annuet

Annuet oranti, & te maiestate verendi
Nominis, ab hoste sospitem tuebitur.
Ex adyto sacro arcanis tibi viribus artus
Firmabit, animum de Sione fulciet:
Vota secundabit, memori tua munera mente
Seruabit. omnis perlitabit victima.
Protinus in cineres depasta holocausta resoluet
In astra voluens flamma lucem splendidam.
Ille aderit cœptis, casúsque in prospera vertet,
Euenta finget omnia ex sententia.
Iam tibi plaudemus reduci, auctorémque salutis
Patrium canemus patrio ritu Deum.
Cuncta Deo grates fora, compita, templa sonabunt:
Nomenque sanctum prosequentur laudibus.
Annuet ille pio quæcunque rogabitur ore,
Lætúmque precibus exitum iustis dabit.
Quin (scio, nec fallax animum mihi decipit omen)
Regem reducet sospitem Dominus suum.
Mittet opem, sancti reserans sacraria cæli,
Et præpotenti proteget te dextera.
Gloria sit Syriæ turmas numerare curules,
Axésque curuis asperare falcibus:
Fidat equis latéque vagis discurset habenis
Sonante Perses arua fidens vngula:
Hi currus & equos iactent · nos rebus in arctis
Dei potentis nomen inuocabimus.
Illis nec currus, nec vis præstabit equorum
Ne scindat vncis vultur artus vnguibus:
Nos humiles fauor æthereus penitúsque iacentes
Tollet, suóque sustinebit numine.
Tu seruator opem fer: tu si respicis, arma
Nec socia cupimus, nec timemus hostica.

Respicitt, populíque sui Rex optimus omni
Vocatus hora facilis audiet preces.

PSAL. XXI. Domine, in virtute tua læ-
tabitur rex, & super salutare, &c.

Carm.gen.3.

QVòd hoste victo rex triumphat gaudio,
Curis solutus anxijs,
Tibi id fatetur rex beate cælitum
Debere, tu laboribus
Vires ferendis, tu dedistí è prælio
Redire duro sospitem.
Nullam repulsam, voce quum te supplice
Rogaret, vnquam adhuc tulit.
Nil in latebris pectoris reconditis
Spe concupiuit irrita.
Et vota supra & ante vota hunc omnibus
Vitæ beasti commodis.
Gemmis coronam ferre & auro splendidam
Sacro dedisti vertici.
Vitam poposcit: mortis illi est addita
Immunis immortalitas.
Tu claritatis auctor illi est, inclita
Per te refulget gloria.
Felicitatis ei fauor dedit tuus
Exemplar vt sit posteris:
Mensura voti vt manibus sit, quum bene
Blandis precantur libris.
Tu nempe spes & anchora es fiduciæ,
Tu portus in rebus malis.
Te fretus vno firmus omnem perferet
Sortis procellam turbidæ.
Tu perduelles comprehendes, tu manu
Pœnas reposces vindice.

Ceu

Ceu flamma clausis æstuans fornacibus
Antiqua siluæ brachia
Vorat, furoris sic tui nefarios
Afflatus hostes hauriet.
A stirpe totam demetes propaginem
Seménque gentis impiæ.
Te nanque contra moliuntur abditam
Fraudem scelúsque perfidi:
Et mente praua vota versant irrita,
Et spes inanes concoquunt.
Te persequente, pallidi in fugam ruent,
Inhonesta tergo vulnera
Ferent: in ora, fata dum vitant fuga,
Rursus sagittas diriges.
O qui potenti fræna rerum dextera
Versas perennis arbiter,
Exurge, vires fac tuas vt hostium
Agnoscat insolentia:
Tum te piorum turba festis cantibus
Orbis parentem concinet,
Votis tuorum supplicum placabilem,
Malísque formidabilem.

PSAL. XXII. Deus Deus meus respice in me: quare me derel. &c.

CVr me relinquis ô Deus? Deus meus Carm. gen. 3.
Cur me relinquis? irrita
Heu verba fundo. luce seu terras dies
Retegit, vocantem me dies
Frustra intuetur: siue nox silentibus
Terram tenebris obruit,
Nox me vocantem nulla non audit, mea
Nox nulla questu non sonat.

Tu sanctus ille ciuitatis incola es
Sancta, Isaci nepotibus
Tu carmen es: tu fida spes maioribus
Nostris. salutem qui suam
Tibi credidere, à te salutis compotes
Abiere. salui gratias
Egère duris qui tuam in malis opem
Petiere: qui tuam in fidem
Se dedidere, non tulere dedecus,
Non hostium ludibria.
At vermis ego sum, non homo: sum fabula
Vulgi, infimorum opprobrium.
Nam turba nostris obuia illudit malis:
Nutátque, nictátque & caput
Motat, labella exporrigit: ludibria
Verbis acerbat asperis;
En ille Domino carus, en fiducia
Securus ille numinis:
Nunc seruet illum, nunc periclis eruat,
Quem tanto amore amplectitur.
O Domine, tu me protinus susceperas
Aluo parentis editum.
De te pependi spe, parentis pendulus
Infans adhuc ad vbera.
Abusque partu tu Deus meus: tuus
Ex matris aluo me fauor
Est prosequutus: vltimo in discrimine
Iam ne recede longius.
Discrimen instat vltimum: mortis metu
Cessere amici territi.
Tauri efferati, tauri obesi me vndique
Circundedere: faucibus

Hiant, leonum more rugientium,
Quos incitat spes & fames.
Riui cruoris corpus omne perluunt
Exangue: laxat artuum
Compago nexus: pectus intra liquitur,
Vt sole cera, cor metu.
Exaruere testæ adinstar coctilis
Defecta membra viribus:
Rigens adhæsit lingua siccis faucibus.
Iam sto sepulchri ad aggerem.
Me rabidi ab omni parte latratu canes
Vrgent, petúntque dentibus.
Mihi pessimorum fæua conspiratio
Manúsque fodit & pedes:
Et ossa numerant, ossa tralucentia
Per corporis tensi cutem.
Tormenta postquam cuncta consumpsit furor,
Animus adhuc ira tumens
Se pascit: oculos satiat, & fruitur meis
Læto in malis spectaculo.
Partiti amictus sunt meos, tunicæ meæ
Fecere sortes arbitras.
Tu Domine saltem ne recede, ne malis
In vltimis me desere.
Tu robur vnus, tu mea es potentia.
Accurre, festinus meæ
Succurre vitæ: destitutum ab omnibus
Defende: sæuorum hostium
Ferrum cruentum pelle: vim rabidam canum
Inhibe: leonum spumeos
Compesce rictus: cornua vnicornium
Confringe: serua supplicem.

Tum morte victa sospes auxilio tuo,
Narrabo fratribus tuum
Nomen, piorum prædicabo cœtibus
Robur, fidem, constantiam.
O mente puraqui Deum colitis, Deum
Laudate puris cantibus.
Semen Iacobi, magnitudinem Dei
Celebrate festis laudibus:
Erga fideles numinis clementiam
Agnosce proles Isaci.
Non spreuit inopis ille solitudinem,
Non pauperum fastidio
Auertit ora. Me vocantem exaudijt,
Vitæque dulci reddidit.
Ergo per oras vltimas mundi, tuas
Sonabo laudes: gentibus
Te prædicabo, vota te timentium
Præsente soluam Ecclesia.
Edet modesta turba fraudis nescia
Vocata sacras ad dapes:
Epulisque functa, ac satura dulci nectare,
Laudabit auctorem Deum:
Deum sonabit, qui vigore flammeo
In corda se quærentium
Se tantus infert, mortis vt procul metu
Perennè viua gaudeant.
Ergo excitata tam nouo spectaculo
Tellus ab oris vltimis,
Quæcunque colitur, colla sub Domini iugum
Submittet. illi seruient,
Pronæque Domino supplicabunt omnium
Omnes familiæ gentium.

Nam sempiterno iure Domino competit
Regnum triformis machinæ.
Ille vniuersis imperabit gentibus.
Rerum potentes illius
Mensæ accubabunt, & sacri conuiuij
Dapibus referti sub iugum
Colent volentes. flectet illi poplitem
Pauper sepulchri in limine,
Qui membra fessis artubus languentia
Fugiente vita vix trahit,
Illumque longa posteri propagine
Colent, suisque posteris
Per longa deinceps nuntiabunt sæcula
In me fauorem numinis.
Hoc semen illi seruiet, gens illius
In posterum hæc censebitur.

PSAL. XXIII. Dominus regit me: nihil mihi deerit. &c.

QVid frustra rabidi me petitis canes? Carm. gen. 13.
Liuor propositum cur premis improbum?
Sicut pastor ouem, me Dominus regit:
Nil deerit penitus mihi.
Per campi viridis mitia pabula,
Quæ veris teneri pingit amœnitas,
Nunc pascor placidè, nunc saturum latus
Fessus molliter explico.
Puræ riuus aquæ leniter astrepens
Membris restituit robora languidis,
Et blando recreat fomite spiritus
Solis sub face torrida.
Saltus quum peteret mens vaga deuios,
Errorum teneras illecebras sequens,

Retraxit miserans denuo me bonus
Pastor iustitiæ in viam.
Nec si per trepidas luctifica manu
Intentet tenebras mors mihi vulnera,
Formidem duce te pergere: me pedo
Securum facies tuo.
Tu mensas epulis accumulas, meum
Tu plenis pateris sufficis: & caput
Vnguento exhilaras. Conficit æmulos,
Dum spectant, dolor anxius.
Me nunquam bonitas destituet tua,
Profusúsque bonis perpetuò fauor:
Et non sollicitæ longa domi tuæ
Vitæ tempora transigam.

PSAL. XXIIII. Domini est terra & plenitudo eius, orbis terrarum, & vniuersi qui, &c.

Carm.gen.2.

TOta quidē Domini terra est, & quicquid vbiq;
Vel parca celat, vel benigna sufficit:
Quíque colunt montésque feros, campósq; feraces,
Vrbésque sanctis temperatas legibus.
Ille super pelagus solidum connexuit orbem,
Stabilis vt vndas inter instabiles foret,
Et toties rapidis pulsatus fluctibus, omnes
Compage firma sustineret impetus.
Cuncta igitur Domini meritò sunt: sed tamen vnā
Sedem sibi ille dedicauit propriam.
Ecquis eò scandet? cuíve hæc permissa potestas?
Loco vt beatum sistat in sancto gradum?
Cui manus & mens est insons, nec vana volutat
Animo, nec vlli damna periurus dedit.

Huic

Huic Dominus donabit opes: hunc numine dextro
A vi procacique eruet calumnia.
Hæc vera est pietas, hac itur ad æthera, veri
Sic intueri numinis vultum licet.
Eia aditus reserate, fores age pandite portæ,
Portæ perennes sempiternæ regiæ:
Claustra reuellite, limina pãdite, magnus vt intret
Rex ille, multa clarus ille gloria.
Quis nouus hic sanctis succedit sedibus hospes?
Quis iste multa est inclitus rex gloria?
Ille potens latè Dominus dextráque opibúsque,
Bellóque multa nobilis victoria.
Eia aditus reserate, fores age pandite portæ,
Portæ perennes sempiternæ regiæ:
Claustra reuellite, limina pãdite, magnus vt intret
Rex ille, multa clarus ille gloria.
Quis nouus hic sanctis succedit sedibus hospes?
Quis iste multa est inclitus rex gloria?
Ille potens armis numerosóque agmine ductor,
Hic ille multa est inclitus rex gloria.

PSAL. XXV. Ad te Domine leuaui animam, &c.

Hic fidat armis, plebe se clientium
Defendat alter, militúmque copijs: Carm. ge
A te creator orbis vno spes mea
Pendet, malísque in rebus vnum respicit.
Tu sancte genitor effice insolentibus
Ne spes inanes risus sint hostibus.
Sic me pudore liberabis: nec rubor
Confundet ora ceteris, in te suæ
Qui collocarunt anchoram fiduciæ.
Frustretur illos spes, & irritæ spei

Pudor dolórque torqueat qui sordium
Amore sese sordibus contaminant,
Bonósque nulla prouocati iniuria
Vexare gaudent. Mihi per anfractus vagos
Vitæ, salebras inter & tenebras iter
Ostende rectum, & erutum sequacibus
Erroris vndis, prauio lucis tuæ
Splendore deduc veritatis in viam.
Te nempe ab vno pendeo spe, te Deum
Vnum & salutis columen agnosco meæ.
Si torta vitijs fortè morum regula
Deflexit, error si fefellit lubricus,
Fracta illecebris si voluptatis malis
Incauta vitijs se iuuenta polluit,
Benignitatis tu tuæ memor tamen,
Et lenitatis, (qui parentes mollibus
Frenans habenis, vsque ab incunabulis
Orbis paterna es vsus indulgentia)
Miserere. nostris quod negares moribus,
Tuæ negare non potes clementiæ.
Nec denegabis, nec precantes bona bonus
Vacuos repelles: nec viam poscentibus
Rectam aberis vnquam recti & æqui regula.
Tu mitis animi amplecteris modestiam,
Docésque recti & improbi discrimina.
Tu dux comésque tuta per compendia
Ducis carentem fraude mansuetudinem:
Peccata bonus & facilis obliuisceris:
Promissa soluis liberali dextera:
Minuitque pœnas mitis indulgentia:
Fidésque dictis stabilis erga omnes adest
Qui pacta sacri fœderis non negligunt.

Hanc

Hanc vt nepotum secla mansuetudinem
Noscant, tuíque nominis se gloria
Latè per omnes fundat orbis angulos,
Ignosce nostris mitis erratis parens,
Quæ multa iussit ægritudo, & impotens
Amor, regíque contumax ira & dolor,
Errórque, veri non acutus arbiter.
O ter beatum, mente qui pura Deum
Veneratur: illi, qualecunque amplectitur
Vitæ institutum, dux adest semper Deus,
Rectórque, & omnes actiones prosperat.
Securus animus anxio procul metu
Cunctis fruetur affluenter copijs:
Stirpísque series longa firmabit domum,
Genúsque multa floridum propagine
Opes paternas ad nepotes transferet.
Quin & piorum mentibus mysteria,
Contempta prauis, impiè sapientibus
Occulta, Dominus luce proferet sua,
Et sacrosancti fœderis scientiam
(Quæ sola vitæ dux beatæ & regula est)
Docebit. Ergo rex beate cælitum
Te mente solum quæro, nusquam lumina
Abs te reflecto. tu pedes solus meos
Hostis dolosis erues è retibus.
O sancte custos hominum, amico lumine
In me intuere, & destitutum ab omnibus
Inopémque sancta me tuere dextera.
Curísque mentem quæ perurunt plurimæ,
Nouísque semper differunt doloribus,
Exolue. pœnis vsque & vsque immanibus
Exercitatum, & obrutum laboribus

Ignosce:

Ignosce: culpas mitis obliuiscere.
Heu quanta vis me factionis impiæ
Persequitur armis! quanta me crudelitas
Inexpiato quærit odio perdere!
Tu me periclis libera: tu protege
Eius salutem ab hostium ludibrio,
Omnem salutis qui locauit spem suæ
In te, nec aliis fidit opibus quàm suæ
Integritatique, & tuæ clementiæ.
Gens quæ tuarum iussa legum amplectitur,
Fac vndequaque tuta sit te vindice.

PSAL. XXVI. Iudica me Domine, &c.

ME vi tyrannus persequitur palam,
Carm. gen. 15. *Me clam maligna fraude calumnia:*
Te, qui latebras pectoris inspicis,
Appello, rerum conditor optime.
Mens fraudis expers, & manus innocens,
A vsque pura & flagitio: in Deo
Spes fixa, fortis qui violentia
Me sæuientis non sinet opprimi.
Renésque flammis & penetralia
Scrutare cordis, cæcáque sensuum
Arcana, fusum ceu calidis focis
Explorat aurum callidus artifex:
Mentem videbis munificentiæ
Quæ dona nunquam non meminit tuæ:
Actáque leges pariter ad tuas
Vitæ carentem flexibus orbitam.
Procul facessat, nec socium sibi
Me vana speret lingua: procul domo
Nostra recedat qui didicit suos
Fucare sensus pectore subdolo.

Odi

Odi ſceleſtûm concilia, impios
Cœtus veneno peius abominor:
Quorum reſultant pectora gaudio
Quum perpetrarunt facta nefaria.
Sed mente praui non ſibi conſcia,
Lotúſque puris fontibus, ad tuas
Aras adibo, lætus & offeram
Lætæ choreæ dux tibi victimas.
Te noſtra pangent tympana, te lyra,
Te vox canoro conſona tympano,
Lyraque: cœtúque in celebri tua
Miranda pandet facta nepotibus.
Tectúmque, nomen quo canitur tuum,
AEdémque numen qua colitur tuum,
Mens ardet: abſentem retrahunt tuæ
Quæ templa celant pignora gloriæ.
Hæc oſſa tellus ne ſine vt obruat
Inter cruentos barbara barbaros,
Qui fraudulenta mente coquunt ſcelus,
Captant auara munera dextera.
Ergo inſtitutum carpere tramitem
Pergam innocenter: tu propius meis
Aurem benignus queſtibus admoue,
Ac me periclis triſtibus aſſere.
Per plana firmo quòd gradior pede,
Quòd recta ſector, muneris eſt tui.
Ergo ſalutis te columen meæ
Cœtu in celebri laudibus efferam.

PSAL. XXVII. Dominus illuminatio mea, & ſalus mea, &c. Carm. gen. 3.

DEus in tenebris quum mihi præluceat,
Vitámque muniat meam,

Quæ vis aperta terreat me? quæ mihi
Fraus cæca sit formidini?
Aduersus vnum quum scelesta factio
Cunctas parasset copias,
Dolosa letho quæ tetenderant meo
Ipsi incidere in retia.
Si communientur castra, si minacibus
Infesta telis agmina,
Securus animi specto castra, prælia
Timore liber intuor.
Vnum expetiui, & vsque & vsque id expetam,
Curis vt exemptus malis,
Sim sacrosanctæ semper ædis incola:
Augusta mirer atria,
Deóque laudes personem, artus dum regit
Vitalis auræ spiritus.
Tum me sub vmbra conditum tentorij
Celabit, & periculis
Procul remotum, rupis abruptæ velut
In arce positum, muniet:
Ac ne relictum nunc quidem impiæ sinet
Vi factionis opprimi.
Victórque soluam vota, nec victoriæ
Auctor mihi tacebere.
Audi inuocantem supplicem, & fractum malis
Bonus fauénsque subleua.
Te mens anhelat, vultus ad vultum tuum
Intentus vsque respicit:
Ne conde vultus lumen à me amabilis,
Neu me in tenebris desere.
Seruum per iram ne sine opprimi tuum:
Vitámque quam debet tibi,
Tuere ab hoste, & è periclis eripe,

O spes salutis vnica.
Me chari amici, me propinqui, me pater,
Me blanda mater liquerat:
At non reliquit qui pios in asperis
Non deserit rebus, Deus.
Parens benigne me vias doce tuas,
Rectáque deduc semita:
Ne vis metúsque ab hoste me deterritum
De calle recti detrahat.
Ne me impiorum obnoxium libidini
Relinque. Testes impij
Fingunt malignè falsa de me crimina,
Armántque se mendacijs.
Mens victa tantis iam fatisceret malis,
Ni spes foueret me tuæ
Benignitatis, post labores anxios
Mox affuturum gaudium.
Viuísque viuos inter ipse commode
Vitæ beatæ præstolor.
In rebus ergo turbidis ne concide,
Sed fortis vsque sustine.
Te roborabit Dominus, & cor fulciet:
Tu fortis vsque sustine.

PSAL. XXVIII. Ad te Domine clamab. &c.

PRinceps stelliferis altior orbibus, Carm.gen.16.
Vitæ præsidium & certa salus meæ,
Aurem supplicijs da facilem meis,
Ne fiam similis busta petentibus.
Audi vota parens quæ tibi profero
Supplex cum gemitu, brachia porrigens
Ad cælum tremulis peruigil ignibus,
Cælum templa tuæ conscia gloriæ.

Ne me connumera cœtibus impijs,
Neu tanquam socium plecte nocentibus:
Quorum blanditijs illita mollibus
Lingua est, mens gelido liuida toxico.
Illis nequitiæ præmia sint suæ,
Et merces studiis æqua nefariis:
Pro semente legant semina, pessimis
Dignum consilijs supplicium luant.
Non his consilij prouida vis tui
(Qui me conspicuis tollis honoribus)
Infectáue manus à scelere auocat,
Aut infesta odijs pectora mitigat.
Ergo nec series longa propaginis
Florebit, patrias nec soboles opes
Longæua accipiet: sed celeri genus
Clades exitio proruet ac domum.
Laus rerum Domino, qui precibus meis
Se non difficilem præbuit. hinc meæ
Vires, hic clypeus rebus in asperis:
Hinc spes, auxilium hinc non dubium in malis.
Hinc cor gestit ouans: carminibus tuas
Laudes ora sonant: qui populum tuum
In rebus trepidis protegis, & tuum
Regem ex insidijs omnibus eripis.
Custodi populum rex hominum tuum.
Hebræ fac soboles largiter omnibus
Vitæ continuo fructibus affluat,
Donec perpetuum sol referet diem.

PSAL. XXIX. Afferte Domino filij Dei, &c.

Carm.gen. 5. SEu diues auro es, siue opibus potens,
Seu marte parta clarus adorea,

Agnosce numen gratus, & huc refer
Quæcunque letum ducis ad exitum.
Huic pange laudes, & prece supplice
Rerum parentem concilia: & Dei
Nutu regentis stelliferam domum
Dignare iustis nomen honoribus.
Cuius liquentes vox grauida pluit
De nube rores, terrificos ciet
Cælo tumultus cum tonitru, maris
Turbata ventis concitat æquora:
Vox dignitatis plena, nec irritæ
Vnquam ad patrandum iussa potentiæ,
Nudare cedris seu Libanum iuuat,
Celsasque ventis sternere fraxinos:
Seu vincta saxis saxa reuellere,
Notisque montes sedibus erutos
Versare, taurum vt verna per auia
Vexat iuuentæ læta proteruitas.
Ad vocis ictum nubibus exilit
Elisus ignis, tesqua Arabum tremunt:
Feræ pauescunt: ante diem fluunt
Partus acerbi: robora concidunt.
Quæcunque templo cælum habet aureo,
Quæcunque tellus dædala sustinet,
Quæ celat vndis æquor in abditis,
Dei fatentur cuncta potentiam.
A voce vindex pontus inhorruit,
Vndisque montes obruit, arbiter
Æterne rerum, quum libuit tibi
Delere gentes fluctibus impias.
Te dante vires, non opibus feros
Sternemus hostes, non numero graues

Te dante pacem, progeniem Isaci
Cornu beabit diuite copia.

PSAL. XXX. Exaltabo te Domine, &c.

Carm. gen. 6. *TE nostra semper carmina, te lyra*
Sonabit, orbis arbiter optime:
De faucibus lethi imminentis
Incolumis tibi vota reddam.
Per te superbus nec lacrymis meis
Insultat hostis, nec fruitur malis:
Te rebus, incertus salutis,
Auxilium in dubijs poposci.
Per te receptis viribus haurio
Vitalis auræ lumen amabile:
Nec inferûm sub nocte longa
Et tenebris iaceo sepulchri.
O turba puris dedita ritibus
Sacrisque castis, tollite laudibus
Placabilem votis parentem,
Et memori celebrate plectro.
Vanescit iræ vindicis impetus
Bullæ fugacis more: Dei fauor
Bonis manu vitam benigna
Tristitiæ vacuam rependit.
Si forte sero vespere fletibus
Vultus rigamur, mox redit aurea
Cum luce risusque, & iacentes
Exhilarans animos voluptas.
Pacis beatæ quum fruerer bonis,
Mecum loquebar, De stabili gradu
Felicitatis nulla sortis
Me dubiæ quatiet procella.
Te dante vires, diuitias, decus,

Te

Te montis instar mœnibus æneis
Firmante regnum, vanum alebat
Credulitas mihi blanda fastum:
Tu me relicto stultitiæ meæ,
Dextram retraxti: retro abijt, domum
Repentè turbatam relinquens,
Sors leuibus malefida pennis.
O præses orbis, pectore supplice
Mox te vocaui, te lacrymis madens
Opem poposci. Quid profusus
Profuerit tibi sanguis? inquam.
Quis mortis vsus nostræ erit? an tuas
Laudes sonabunt, factáque posteris
Miranda muti prædicabunt
Sub gelido cineres sepulchro?
Placatus aurem da facilem meis
Votis, seueros neu querimonijs
Auerte vultus: pelle membris
Pestiferi mala dura morbi:
Tu supplicanti protinus admoues
Aurem benignus: pro lacrymis mihi
Risum reducis, pro dolore
Lætitiámque alacrémque plausum.
Te semper ergo carmina, te lyræ
Nostræ sonabunt: vox tibi seruiet
Dicata, præbebitque nostris
Materiem tua laus camœnis.

PSAL. XXXI. In te Domine speraui, non confundar in æternum, &c.

IN te locaui spem meam
Rerum creator optime: Carm. gen. 10.
At tu benignus prospice

Ne spei pudescat irritæ.
O iuste vindex fraudibus
Ab hostium me vindica:
Audi benignus supplicem:
Da promptus abiecto manum.
Me rupe serua vt inuia
Clausum, vel arce ahenea:
Tu rupis es mihi inuiæ
Munimen, arx ahenea:
Ergo vt timori mentibus
Nomen tuum sit impijs,
Præi viam mihi, abditis
Me libera de cassibus.
Tu robur es meum: tuæ
Commendo vitam dexteræ:
Me libera pacti Deus
Tenax, memórque fœderum.
Qui vana stulti somnia
Sectantur, odi pessimè.
Tu certa spes mihi es, meæ
Tu portus es fiduciæ.
Inter labores asperos
Lumen tuæ clementiæ
Fulgens, repentè turbidum
Perfudit animum gaudio.
Quum me tyrannis impotens
Vrgeret hostis impij,
Iamiam imminentis pallidis
Lethi explicasti faucibus.
Miserere fracti tot malis,
Tot obruti doloribus.
Caligat oculus, mens stupet:

Mærore

Mœrore corpus tabuit:
Caduca vita elabitur
Per luctus & suspiria:
Intérque clades aridis
Fluxere vires ossibus.
Me ridet hostis, & meis
Insultat insolens malis:
Horrent propinqui: cæteri
Vitant metu periculi.
E proximorum mentibus
Obliteror, ceu mortuus.
Contemptior sum ciuibus
Quàm lamina testæ fictilis.
Me multitudo opprobrijs
Coràm lacessit asperis:
Vim machinatur in meam
Iurata mortem factio:
Ego interim fiducia
Opis tuæ, dolos, minas,
Iniurias, & hostium
Contemno contumelias.
Tu fila vitæ temperas
Meæ, regísque tempora:
Tu me impiorum libera
Ab hostium tyrannide.
Ostende vultum amabilem
Seruo bonus tuo & fauens:
Et me tuere qua soles
Semper tuos clementia.
Ne sit pudori quòd tuam
Imploro opem: pudor malos
Confundat, & silentium

Longum ſepulchris ſopiat.
Aſſueta vox mendacio
Sit muta, vox procaciter
Solita bonos laceſſere,
Et arrogantes ſpernere.
O quanta te colentibus
Et quot redundant commoda!
Quot teſte mundo proſperis
Auges tuos ſucceſſibus!
Hos protegis reconditos
Procul à minis potentium,
Tuáque munis in domo
Linguæ veneno ab impiæ.
Tibi perennis gratia
Sit, rector orbis, qui velut
Munita in arce me procul
Periculis ſubmoueras.
Expes inops vitam fugæ
Quum vix tuerer anxiam,
Mecum ipſe dixi, Iam truci
Reliquit hoſti me Deus.
At tu nec in periculis
Oblitus extremis mei,
Aurem benignam ſupplici
Ac inuocanti admoueras.
Ergo patrem rerum optimum
Amate candidi & pij,
Qui faſtuoſos deprimit,
Et obſequentes erigit.
Qui ſpem locatis in Deo,
Conſtanter illi fidite,
Nec robur animi concidat

Sortis procella turbidæ.

PSAL. XXXII. Beati quorum remissæ sunt iniquitates, &c.

Carm. gen. 15.

O Ter beatum cui Patris optimi
Noxas remisit lethiferas fauor,
Cui fœda morum flagitia obruit
Obliuioso tecta silentio!
O ter beatum cui bonus arbiter
Non imputauit lubrica deuiæ
Errata vitæ, nec reperit dolum
Cæco in recessu pectoris abditum!
Donec fouebam sub tacito sinu
Morbum, solutis languidus ossibus
Artus trahebam, luctificus dolor
Questum ciebat non patiens tegi.
Tu me premebas prævalida manu
Infestus, atris seu tenebris diem
Nox condidisset, seu rosea dies
Orbem recurrens luce retexerat.
Sic decolorem tabificus cutem
Mæror coquebat: sic macie dolor
Siccabat artus, messis vt Africa
Caneis per æstum mitius ardeat.
Tum mente versa vulnera protuli,
Tibi renudaui vitium meum,
Fraudem retexi: ac tu mihi protinus
Noxa soluto conciliatus es.
Quis mentis ergo pura sacraria
Seruare quærit, te prece supplice
Placet. nec, orbem pontus vt obruat,
Formidet æstus lethiferi minas.
Tu me periclis eripis asperis

Tutela præsens: tu mihi gaudia
Toto refundis corpore, vt hostium
Qui vincla fracto carcere depulit.
Nec sat: tenebras pectoris auferam,
Inquis: beata qua ferat orbita
Monstrabo vitæ, nec procul à tuis
Vnquam reflectam lumina gressibus.
Mulis equísque ne similis modo
Sis, bruta quorum pectora gratiam
Non mutuam nouere, sed asperis
Fracti lupatis seruitium ferunt.
Multa obstinatam nequitiam manent
Tormenta: pura qui dominum fide
Orabit, huic pacem & veniam dabit,
Non durus vnquam parcere supplici.
Recti tenaces simplicis, & quibus
Est grata fraudum nescia veritas,
Fauente læti numine gestibus
Et voce vestrum pandite gaudium.

PSAL. XXXIII. Exultate iusti in Domino: rectos decet collaudatio, &c.

Carm. gen. 17. *Vos quibus pura est amor æquitatis,*
Læti pangite carmine
Orbis auctorem Dominum: æquitatis
Hoc carmen decet æmulos.
Tinniat blando chelys hunc susurro,
Hunc vocalia nablia,
Docta bisquinis resonare neruis:
Hic artem manus approbet.
Huic nouos cantus meditemur: vni
Læti clangite buccina.
Nam fides dictis rata veritásque est,

Et factis comes æquitas.
Quippe qui iusti est & amator æqui, &
Veri fallere nescij:
Pérque terrarum sola vasta nota
Cunctis munificentiæ.
Is suo nutu firmauit orbem
Lucentem nitidi ætheris:
Quicquid & puris radijs renidet
Campis ætheris igneis.
Littus arctauit maris inquieti,
Compreßitque licentiam:
Et penu clausas finiuuit vndas,
Vnde in tempore promeret.
Hunc & occasus metuant & ortus:
Hunc vnum Dominum *colat*
Quisquis extremos vbicunque fines
Terræ, aut æquoris accolit:
Cuius à nutu viget, interitque
Quodcunque interit, aut viget:
Cuius immotis tremefacta parent
Cuncta obnoxia legibus.
Qui malas artes populi profani
Ludit callidior suis:
Et suo iniustæ scelerata turbæ
Fraudat consilia exitu.
At quod arcana sibi mente rerum
Auctor proposuit semel,
Dum dies & nox referent se in orbem,
Vsque immobile permanet.
O quater, plusquam quater ô beatos,
Patronus quibus est Deus!
Quos sibi excepit, propriámque sortem

Quos dici voluit suam.
Despicit mundi pater è beata
Cæli stelliferi domo,
Eque tranquillis adytis labores
Et curas hominum videt.
Quippe qui cæcos animi recessus
Humani fabricauerit.
Nec quod arcano latet in recessu
Clausum pectoris hunc latet.
Sperat incassum numero tyrannus
Se tutum fore militum:
Sperat incassum validis lacertis
Se miles fore sospitem.
Sæpe spem fallit preeuntis euros
Bellatoris equi fuga:
At Deus iustos oculo irretorto
Semper respicit & pios:
Mortis vt vertat iacula imminentis,
Diram & sæuitiam famis.
Vna spes nobis opis hinc, ab vno
Certum præsidium in malis.
Ille perfundet sibi dedicata
Dulci pectora gaudio:
Ille fidentum sibi spes precésque
Lætum ducet ad exitum.

PSAL. XXXIIII. Benedicam Dominũ, &c.

Cant. gen. 3. *SEu læta sors me fouerit, seu tristior*
Vexarit, omni tempore
Laudabo Dominum, semper illius meum
Os personabit laudibus.
Mihi hæc voluptas, hoc erit solatium,
Mihi hoc leuamen in malis:

Meóque

Méque entba tristis exemplo suas
Solabitur molestias.
Vnà agite cuncti prosequamur laudibus
Noménque numénque illius.
Ille in periclis me vocantem ex audijt,
Statímque reppulit metum.
Qui cuncta ad illum consilia referunt sua,
Læto his nitentes gaudio
Vultus renident, nec repulsæ infamia
Rubore confundet genas.
En, pauper iste quum vocaret, omnibus
Hunc eruit periculis.
Dominum timentum castra munit Angelus
Demissus ad custodiam:
Et imminentes arcet hostes, & pios
A vi tuetur impia.
Facite periclum, iam scietis quàm Dei
Immensa sit benignitas:
Quàm sint beati spes in illo qui suas
Omnes opésque collocant.
Gens sancta Dominum colite: nil deerit Deum
Fideliter colentibus.
Violenta feritas sentiet famem: bonis
Cuncta affluenter suppetent.
Adeste filij, audite, vobis numinis
Verum timorem vt indicem.
Quicunque curis liberam & longam cupis
Vitam beatus ducere,
Linguæ refrena vitia, os nefaria
A fraude purum contine:
Capesse recta, curua vita, dilige
Tranquilla pacis ocia.

Deus

Deus innocentes aspicitque, & commodat
Intentas aures ad preces:
Toruo scelestos intuetur lumine,
Et nomen etiam obliterat.
Iustum inuocantem Dominus audit, omnibus
Eum expedit periculis.
Quum spes labores deserit mortalium,
Afflicta quum molestijs
Succumbit oneri mens, Deus præsens adest,
Malísque curas diluit.
Iustis labores suggerit semper pijs
Iniqua sors conatibus:
Sed qui bonorum semper est custos Deus,
Sortis retundit spicula,
Et ossa seruat ne terantur. impios
Vlciscitur scelus suum.
Et quisquis hostis est piorum, cum domo
A stirpe cæsus interit.
Animas tuetur se colentium Deus,
Nec rem domúmque deserit.

PSAL. XXXV. Iudica Domine nocentes me: expugna impugnantes, &c.

Carm.gen.11. *Rerum sanctę opifex ades,*
Et patrocinio protege me tuo:
Et retro refer in meos
Hostes perniciem quam mihi comparant.
Scutum cum iaculis cape:
Ensem stringe: meis hostibus obuiam
Prodi: dic animæ meæ,
Secura auxilio nil metuas meo.
In vultus pudor hostium
Et turpis subeat dedecoris rubor:

Fœdum

Fœdam corripiant fugam
Cæcas insidias qui mihi præparant.
Vt sæuus boreas leuem
Raptat præcipiti turbine puluerem:
Sic illos trepida fuga
Vindex præcipites vrgeat Angelus:
Et formidine pallida
Vindex præcipites comprimat Angelus:
Sit cœno via lubrica,
Et cælum tenebris lurida nox tegat.
Nam me fraude mala suis
Conati immeritum prendere cassibus,
Et cæcam innocuo scrobem
Effodêre, suis cassibus hæreant:
Et factam exitium in meum
Cæci & præcipites in foueam ruant.
Perfusa interea mihi
Dulci lætitia pectora gestient.
Mens secura periculi
Auctorem Dominum lætitiæ colet:
Et sensus animi indices
Clamabunt, Domino quis similis Deo?
Qui fastus grauis improba
Defendit tenues à violentia:
Vexantémque opis indigos
Frangit sæuitiam vindice dextera.
Coniurata calumnia
In me criminibus sæuit atrocibus:
Ignotum scelus in meam
Fingunt perniciem: quæ bene feceram,
Compensant odiis malis,
Et vitæ inuigilant exitio meæ.

Illos tabificæ luis
AEgris visceribus quum dolor vreret,
Squalens veste ego lugubri,
Ieiunáque fame pallidus & siti,
Et prostratus humi, Deum
Lenibam lacrymis & prece supplice.
Sic sincerus amici amor
Sub chari interitum luget amiculi:
Sic fratrem gemit vnicum
Frater: sic pietas anxia filij
Maternum ad tumulum dolet.
Me fortuna graui si tetigit manu;
Concursant, mala gaudia
Inter se celebrant: fæx populi coit:
Incauto inuidiam creant:
Proscindúntque auida me petulantia
Scurræ cum balatronibus.
Dentem dente acuunt, & rabiem vomunt.
Quem finem patientiæ
Tam lentæ statues ô pater optime?
Arce hoc ludibrium, neque
Desertum rabidis trade leonibus,
Acceptum vt referam tibi
Quòd viuo, & video lumen amabile:
Et cœtu in celebri canam
Te, pronum auxilium ferre vocantibus.
Fac ne spes alat improbas
Semper turba meis læta molestijs:
Neu nutu ac oculis notet,
Exultétque meis hostis atrox malis:
Qui sermonibus asperis
Insultat, tructbúsque insidijs petit

Paca-

Pacatum malè callidus,
Incautum vt tacitis illaqueet dolis.
Non diducere desinunt
Rictum risu: Oculis(euge)oculis diem
Letum vidimus, inquiunt.
O qui luminibus cuncta tuentibus
Terras respicis, hæc vides?
Ergo seposita protege me mora:
Iam tandem euigila, & manu
Vltrice indomitam frange superbiam:
Iusto & supplicio preme:
Vindex iuste malos. neu sine de meo
Luctu lætitiam ferant:
Neu secum tacito pectore murmurent,
Euax, rectè habet: omnia
Supra vota cadunt: vicimus, en iacet.
Fœda ignominia luant
Stultam letitiam. dedecoris comes
Infamis pudor eluat
Importuna meis gaudia de malis:
At cordi quibus æquitas
Est nostra, ac animus nil sibi conscius,
Vitam tristitia procul
Letam semper agant: ac Dominum ferant
Cæli ad sidera laudibus,
Qui caris famulos liberat anxijs.
Semper iustitiam mea
Custos sancte hominum lingua canet tuam,
Et præconia, dum mihi
Impellet calidus pectora spiritus.

PSAL.

PSAL. XXXVI. Dixit iniuſtus vt delinquat in ſemetipſo, &c.

Cam.gen.18. *VT exta flammis mille ſacrificis cremes,*
Oſcula des ſaxis, ingeminéſque preces,
Aráſque donis largus accumules tuis,
Non facies tamen vt te rear eſſe pium.
Scelera reclamant, & negant te credere,
Conſilio mundum qui regat, eſſe Deum.
Vtcunque coram blandiare, non tamen
Impietas tacito pectore clauſa latet:
Erumpit ignis inſtar, ac tui trahit
Secum odium, atque odij perniciem comitem.
Quodcunque loqueris, fraude tinctum eſt: reſpuis
Auribus ingratis qui potiora monent.
Scelus nefandum nocte tota cogitas:
Recta fugis: ſemper deteriora foues.
O magne rector orbis, indulgentiæ
Munera terra, fretum ſentit & aſtra, tuæ.
Quæcunque cælum amplectitur, parentia
Legibus orta vigent, lapſa caduntque tuis.
Modus æquitatis & tuæ ſapientiæ,
Cunctáque quæ fecit, cunctáque facta regit,
Longè niuoſis montium faſtigijs
Altior eſt, vaſti gurgitibúſque freti:
Humana gens hinc haurit auram & ſpiritum:
Nec pecudes curam præteriere tuam.
Hinc cuncta vitæ ſuppetunt nobis bona,
Dum mens corporeo carcere vincta latet.
Fœtus ſub alis volucris vt tegit ſuis,
Præſidij fugimus ſpe mala cuncta tui.
At exul animus morte liber patrium
Quum repetet lumen ſidereúmque domum,

Illinc

Illinc egestas & dolores exulant:
Nemo feret votis non potiora suis.
Paßim voluptas, pura paßim gaudia:
Delicias largo flumine riuus agit.
Illic perenni vita fonte profluit,
Vita, grauis fati non resecanda manu.
Illinc fatiscent mentium caligines,
Quæ modò sub tenebris pectora nostra premunt:
Vultúque radius purus effusus tuo,
Lumine nos puræ cognitionis alet.
Benignitatis interim tuæ bonis,
Qui te cognoscunt & tua facta, foue:
Qui mente pura veritatem diligunt,
Iustitiæ facias commoda ferre tuæ.
Me nec feroci calcet arrogans pede,
Exigat aut tectis impia turba meis.
Qui scelere gaudent, scelere sic ruant suo,
Perpetuò vt lapsos iusta ruina premat.

PSAL. XXXVII. Noli æmulari in malignantibus, neque, &c.

NE liuor vrat æmulus
Te, si beatos videris
Prauos, nec euris ijs opes Carm.gen.10.
Fugaciores inuide.
Nam sic faceßit ilico
Vmbratilis felicitas,
Marcent comis arentibus
Vt falce secta gramina.
At tu Dei fiducia
Incumbe rectis artibus:
Diúque terram vt incolas
Donabit, ac te nutriet.

In hoc sit oblectatio,
In hoc voluptas vnica:
Is te fouebit iugiter,
Votique reddet compotem.
Committe vitam, rem, decus
Illius vni arbitrio:
Animi tibi ex sententia
Confecta reddet omnia.
Illustris aurora vt iubar
Tua faciet vt sit aequitas:
Vt luce virtus sit tua
Meridiana clarior.
Perfer modeste quod tulit
Fortuna lena: neu tumens
Ira, impiorum prosperas
Res cerne torno lumine.
Compesce bilem, noxia
Facessat indignatio:
Ne fors nefarium ad scelus
Impellat aemulatio.
Eliminantur impij
Fumo leui velocius:
Terras modestus incolet,
Serisque linquet posteris.
Morare paulum, & impium
Nusquam videbis: aspice
AEdes, superbi vix heri
Agnoueris vestigium:
Modesta bonitas ocio
Laetam senectam transiget,
Et incolenda haeredibus
Paterna linquet praedia.

Clàm rete nectit impius,
Bonísque concinnat dolos:
Et dente frendens liuido,
Dolore & ira ringitur.
Hæc cernit ex alto Deus,
Minásque ridet irritas:
Quippe imminentem vertici
Cladem scelesto prospicit.
Ensémque stringet improbus,
Arcúmque tendet, pauperes
Vt perdat, ac innoxios
Figat sagittis impijs:
Districtus ensis in sui
Domini redibit viscera:
Frangetur arcus lethifer,
Et frustra acuta spicula.
Præstat supellex sobria,
Rebúsque parta recula,
Quàm rapta per vim diuitum
Fastidiosa copia.
Malè parta iustus arbiter
Disperget, & potentiam
Franget scelesti: dextera
Iustum sua tuebitur.
Innoxios fouet Deus,
Ac rem tuetur: prouidet
Longæua vt vsque in secula
Sit sempiterna hæreditas.
Seu pestis atra, seu furor
Turbabit orbem bellicus,
Nil deerit vsque innoxio,
Famem nec ægram sentiet.

Sic hostis impius Dei
Perit repentè funditus,
Adeps opimæ vt victimæ
Vanescit in fumos leues.
Nil donat vsque & fœnerat
Iniustus: at iusto sua
De sorte superat paupere
Quod donet indigentibus.
Iustorum amici prædia
Linquent suæ propagini:
At hostium radicitus
Semen peribit exutum.
Amatque iustum & dirigit
Eius Deus vestigia:
Dextra ruentem sustinet,
Lapsúmque dextra subleuat.
Puer fui, nunc sum senex,
Ope destitutum nec pium
Videre memini, nec stipem
Eius petentes liberos.
Iustus misertus pauperum
Dat vsque & vsque mutuum:
Seræ tamen propagini
Non larga deest opulentia.
Vita scelus nefarium,
Sectare recta: dum diem
Sol fundet aureum, tui
Terræ nepotes incolent.
Deus æquitatem diligit,
Bonos nec vnquam deserit:
At interibit funditus
A stirpe semen impij.

Iustus

Iustus beata iugera
Agri tenebit, & colet
Cum prole, donec vltimus
Instabit orbi terminus.
Sermo sapiens & æquitas
In ore semper est bonis:
In corde scripta lex Dei,
Ne pes labet, gressum regit.
Obseruat impius pium,
Vt perdat: ast illum Deus
Custodit, ante iudicem
Tuetur à calumnia.
Spem colloca in Deo, Dei
Sectare leges: & dabit
Diues potensque vt hostium
Cernas superstes exitum.
Vidi potentes impios
Grauique fastu turgidos
Virescere instar laureæ
Amœna propter flumina.
Specto repente, en lubricæ
Imago nusquam gloriæ:
Nusquam manent vestigia
Cunctis grauis potentiæ.
Iusti intuere & integri
Vitæ statúmque & ordinem;
Videbis alto in otio
Lætam senectam degere.
At prompta semper lædere
Prorsum interibit factio:
Vitámque claudet terminus
Dignus patratis nequiter.

Iustus salutis collocat
Omnem in Deo fiduciam,
Qui fulcit æquos robore,
Aduersa cùm sors intonat.
Dominus petenti fert opem,
Et in periclis liberat
Ab impijs, qui se & suam
Illi salutem credidit.

PSAL. XXXVIII. Domine ne in furore tuo arguas me, &c.

Caen.ge.3.

NE me furoris æstuante incendio
Seruator orbis argue:
Neu promerentem quamlibet pœnas graues
Pergas per iram plectere.
Hærent medullis penitus infixæ meis
Tuæ sagittæ dexteræ.
Iræ tuæ hinc me & inde mentis conscia
Sic vis pauentem perculit,
Vt nulla plagis saucij pars corporis
Non langueat lethalibus:
Ossa vt solutis artuum compagibus
Sceleris venenum attraxerint:
Sceleris, profundo quod meum ceu gurgite
Caput resorbens obruit:
Quod in alta rursus me renitentem, velut
Immane saxum degrauat.
Veteris cicatrix vulneris recrudnit,
Vomitque tabem lividam.
Afflictus humilis vltimis premor malis,
Luctu situque squalidus.
Clausumque cæcis feruet in præcordijs
Vlcus, nec vlla corporis

Expers

Expers doloris pars vacat. Sic debilis
Et fractus vsque & vsque sum:
Malis vt impar voce lamentabili
Cor eiulétque & rugiat.
Dominator orbis, vota nec animi mei,
Nec te latent suspiria.
Pauens treménsque turbidum cor palpitat:
Defecta membra viribus
Torpore marcent languido: noctem trahens
Caligat acies luminum.
Vicini, amici, & sanguinis communio
Quos propior admorat mihi,
Procul abstitere, fœditatem vulnerum
Vix sustinentes cernere.
At prompta semper in meum exitium manus,
Molita vim nefariam,
Dolosa tendit continenter retia,
Fraudésque versat impias,
Ceu mutus ore, surdus aure, ego interim
Obtorpui silentio,
Elinguis instar & stupentis, crimina
Qui nesciat refellere.
In te reposita est spes mea: ô rerum potens
Rector benignus annue.
Ne risus hosti sim superbo, qui meis
Insultat insolens malis:
Qui, si vacillent lubrico lapsu pedes,
Læto triumphat gaudio.
Ad perferenda sum paratus verbera:
Vibice semper area
Cruenta turget exarati corporis
Sulcis flagrorum grandibus.

Merui scelestus fateor, heu merui: nocens
Do iure pœnas debitas:
Sed inualescit hostis atrox interim,
Viresque sumit factio.
Viuunt vigéntque, & immerentem iniuria 1
Me prosequuntur: pro bono
Malum rependunt: ingiter calumnias,
Quia recta sector, ingerunt.
Tu ne recede longius, neu deseras
Periculis in vltimis. 11
Accurre: dextram da salutarem, mea
Salutis auctor vnice.

PSAL. XXXIX. Dixi, Custodiam vias meas, &c.

Carm.gen.3. *QVum saeuus hostis me meo lætus malo* 11
Lacesseret conuicijs,
Mecum ipse, verbis abstinere ab asperis
Et iurgijs decreueram.
Linguæ obseraui claustra fræno, pertinax
Obmutui silentio. 11
Ac temere ne quid os mali profunderet,
Verbis bonis clausi exitum.
At ignis instar, vetitus egredi dolor,
Exarsit intus acrius.
Tandem obstinatæ fræna pertinaciæ 1
Perfregit ira, ac talibus
Dominum rogaui, Mihi meæ vitæ modum
Qui sit futurus indica:
Quando euolabo liber hac molestia
Fastidioso è carcere. 1
Tu clausa nullo secla degis termino,
In te beatus ac potens:

At

At nos quod æui viuimus penè est nihil,
Ac penè breuius quàm nihil.
Vmbræ fugacis instar, atque imaginis
Quam reddit æquor vitreum:
Idque ipsum inani in vanitate atque anxijs
AEgrescit in laboribus.
Animum libido torquet, inflat gaudium,
Spes tollit, ac timor premit.
Tumultuamur temerè: congerimus bona
Incognitis hæredibus.
Quò me ergo vertam? quis laboranti feret
Opem? quis eximet malis?
Spes omnis in te: miseriæ fontem meæ
Peccata tolle noxia.
Néue esse stultis me sinas & improbis
Despectui & ludibrio.
Hostis proterui lingua me quum turpibus
Proscinderet conuicijs,
Obmutui, iræ vindices pœnas tuæ
Has esse gnarus scilicet.
Rector paréntque gentis humanæ tua
Paulisper aufer verbera.
Virésque linquunt, vita nec semper nouis
Plagis ferendis sufficit.
Te persequente scelera pœnis, ilico
Vigor decórque defluit,
Tineis peresæ more vestis. O homo
Caduca res & futilis!
Parens benigne precibus aurem da meis:
Neu verba sperne supplicis:
Neu lacrymanti auerte vultus hospiti.
Nanque hospes hanc terram colo:

Nec ego, parentes nec mei certum locum
Habemus hic: sed in diem
Solliciti & horas, turbidas molestias
Vitæ breuis transegimus.
Igitur seueram paululum abstine manum,
Fessum vt resumam spiritum:
Mortis priusquam (reditus vnde non patet)
Transmiserit me ianua.

PSAL. XL. Expectans expectaui Dominum: & intendit mihi, &c.

Germ.gen.16.

QVum circumfremerent me timor & minæ,
Intentánsque auidam mors fera dexteram,
Spes cælestis opis, sera licet, tamen
Lenibat trepidam sollicitudinem.
Aduertit Dominus, méque voragine
Cœnosi implicitum gurgitis extulit:
Ac saxi solidis imposito iugis
Monstrauit facilem qua graderer viam.
Afflauítque nouo pectora spiritu,
Suffecítque suæ materiam nouam
Laudis, quam canerem dulcè loquacibus
Neruis, ac numeris lenè sonantibus.
Hæc cernant rapidæ qui violentiæ
Fati vel dubijs casibus imputant
Euenta, ac trepidi se Domini in fidem
Dent qui stellifero regnat in æthere.
Felix qui stabili spe Dominum ac fide
Spectat, quem tumidæ pompa superbiæ
Non ad se illecebris ducit inanibus,
Fallacíque boni ludit imagine.
In nos sancte parens quot vigilantiæ
Et quàm multa tuæ pignora suppetunt,

Quæ

Quæ nec mens acie cernere languida
Posit, nec numero lingua retexere.
Aurem mi tacitè vellis, & admones
Quòd libem sceleris nec pretium leuet,
Nec sanguis pecudis nil meritæ eluat,
Nec consumpta focis expiet hostia.
Tum dixi, Venio: quod libet impera.
Adsum sancte parens, iussa capessere
Promptus: ceu tabulis scripta fidelibus
Edunt perpetui fata voluminis.
Huc mens, huc studium tendit, vti tuis
Conformem monitis quæ gero, quæ loquor,
Quæ mecum tacitus cogito. nam tua
Incisa est animo lex penitus meo.
Famam iustitiæ per populos tuæ
Latè præco fero: nec labijs meis
Nec linguæ requies, omnibus vt tua
Terris (ipse vides) nota sit æquitas.
Nec iustum tacui te mala plectere,
Promißique tenacem, & miseris opis
Largum: me bonitas indice gentibus
Cunctis facta palàm est, & tua veritas.
Defendant igitur me bonitas tua
Promißique fides fallere nescia:
Obseßúmque malis innumeris tua
Meterum genitor protege dextera.
Me pœnæ, capitis quæ superent pilos,
Omni ex parte premunt, quis neque luminis
In promptu est acie nosse: animus stupet,
Curarum innumeris obrutus æstibus.
At tu mundi opifex sancte, salutifer
Adsis: auxilium fer citò, & vltimis

Oppressum

Oppressum penitus subtrahe me malis,
Vt praui pudeat consilij improbos.
Turpem ignominiæ tristitiam ferant,
Tendunt exitio qui laqueos meo:
Infamem referant consilij exitum
Nostris qui capiunt lætitiam è malis.
Hunc fructum sceleris percipiant sui,
In fraudem vt recidant quam mihi struxerant.
Frustratus doleátque & rubeat meus
Qui ridet lacrymas, & fruitur malis.
Qui credunt fidei se penitus tuæ,
Illos auxilij spes recreet tui:
At semper Domini *nomen amabile*
Certent tergeminis tollere honoribus.
Expes, pauper, inops sim licet, at mihi
Custos rerum opifex peruigil excubat.
Vitæ ô præsidium & certa salus meæ,
Adsis, neu trepida me crucia mora.

PSAL. XLI. Beatus vir qui intelligit, &c.

Carm.gen. 13. *BEatus ille qui misertus pauperis,*
Fert rebus in duris opem:
Nec arroganti despicit fastidio
Prostratum & oppressum malis.
Quem vere fractum & penitus abiectum, Deus
Attollet & solabitur.
Cura fideli Dominus *illum muniet*
Et è periclis eruet:
Intérque viuos sospiti dabit frui
Vitæ beatæ commodis.
Artus cubili quum dolor prostrauerit,
Opem feretque, & lectulum
Versabit: omnem prorsus ægritudinem

In

In dulce vertet gaudium.
Quum me doloris vis acerbi affligeret,
Opem poposci te Deus.
Animæ medere sauciæ (dixi) sui
Sceleris pudendo vulnere.
Dira imprecatur hostis, ac me denotet
Lætus meis incommodis.
Quando interibit, (inquit) & cum corpore
Nox vna nomen obruet?
Si fortè quis me visit horum, corporis
Animíque morbis anxium,
Vultu dolorem fingit, ac suspiria
Læto trahit de pectore.
Foras profectus conditum in præcordijs
Repentè virus euomit.
In me susurrat clanculum atque obmurmurat
Scelesta conspiratio.
Cùm machinantur sæua, in exitium meum
Consilia cuncta conferunt:
Secúmque iactant, Missa certè cælitus
Nunc dira vis mali hunc ligat:
Prostratus hæret: lectulo affixus iacet,
Noctem trahens nouissimam.
Quin & sodalis, & mihi mensa & domo
Coniunctus, & cui maximè
Fidebam, ad hostes conferens sese meos,
In me ferox recalcitrat.
At tu salutis auctor & custos meæ,
Benignus in me respice:
Manum iacenti da salutarem, hostibus
Parem vt rependam gratiam.
Tui fauoris pignus id certissimum

Erit mihi, & constantiæ
In me tuendo, quod malis lætus meis
Hostis ferox non gestiat.
Vires recepit corpus, innocentiam
Seruauit animus, dexteram
Te porrigente, qui receperas tuam
Semper tuendum me in fidem.
Agnoscat orbis, vnicum & colat Deum,
Quem gens honorat Isaci:
Vnúmque laudet, temporum donec vices
Luces & vmbræ diuident.

GEORGII BVCHANANI PARAPHRASIS IN SECVNDVM librum Psalmorum.

PSAL. XLII. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, &c.

Carm. gen. 13.

NOn ceruus fluuios sic auet algidos,
(Ceruus turba canum quem premit) vt tui
Cor desiderio carpitur anxio,
Rerum conditor optime.
Huc me raptat amor dulcis, & impotens
Ardor ferre moras. O niueum diem
Qui templo reducem me statuet tuo!
O lucis iubar aureum!
Ieiunus lacrymis pro dape se dolor
Pascit, turba meis obuia dum malis
Illudens rogat, Heus iste tuus Deus
Cur nunc deserit exulem?
At rursus bonitas quum subijt tua,
Et menti auxilij certa fides tui
Illuxit trepidæ, temporis illius

Me

Me consolor imagine,
Festis quum populus me reducem choris,
Faustísque excipiet vocibus, & Dei,
Pompa cum celebri, me comitabitur
Augusta ad penetralia.
Cur me sollicitis téque doloribus
Mens ægra exanimas? pone metum, ac Deo
Te da: quo patriæ vindice redditus,
Grates sospes adhuc agam.
Hac mentem recreat spes, licet auijs
Iordanis lateam saltibus, Hermoni
Exul dura licet saxa perambulem,
Solis hospita belluis.
Quamuis agminibus me mala densius
Omni ex parte premant, quàm super horridos
Montes grando sonat, quàm mare verberat
Raucis littora fluctibus:
Tu si me placido lumine videris,
Cedent tristitiæ nubila: tetricas
Mœroris tenebras discutiet mihi
Lucis dulce iubar tuæ.
Laudes interea non mihi nox tuas,
Non curæ impedient. ô columen meum,
(Dicam) & certa salus, ludibrium feris
Cur me deseris hostibus!
Dirumpor, tacitis æstuat ignibus
Pectus, turba meis impia dum malis
Insultans rogat, Heus iste tuus Deus
Cur nunc deserit exulem?
Cur me sollicitis téque doloribus
Mens ægra exanimas? pone metum, ac Deo
Te da: quo patriæ vindice redditus,
Grates lætus adhuc agam.

PSAL. XLIII. Iudica me Deus, & discerne causam meam, &c.

Carm. gen. 11.

VIndex esto mihi Deus,
Et patrocinio protege me tuo,
Oppressum scelere impio:
Et fraudum laqueos frange nefarios.
Vitæ ô præsidium meæ,
Cur me præsidio destituis tuo?
Cur luctu vagor obsitus,
Dum sæuæ furias vito tyrannidis?
Profer lumen opis tuæ:
Montem pande viam quæ ferat ad tuum,
Montem, quam propriè domum
Maiestate tui numinis incolis.
Atque aram adueniam ad tuam,
Ac te, lætitiæ materiam meæ.
Et grata cithara tibi
Grates lætus agam conditor optime.
Cur mæres anime anxie,
Ac me sollicito pectore maceras?
Omnem pone metum, ac Deo
Curam crede tui, quem super æthera
Cantu sospes adhuc feram
Quum saluus patriæ reddar amabili.

PSAL. XLIIII. Deus auribus nostris audiuimus: patres nostri annuntiauerunt, &c.

Carm. gen. 3.

VEtusta ad aures fama nostras attulit,
Scriptísque patres posteris
Stupenda facta tradidere à te Deus
Patrata priscis seculis:

Elimi-

Eliminatis quum profanis gentibus,
Et incolis prioribus,
Horum labore fructibúsque perfrui
Nostris dedisti patribus.
Certè nec armis lucidis, nec viribus
Debemus has victorias:
Sed nos fauoris aura mollis & tua
Protexit indulgentia.
Ergo salutis auctor vnice ô Deus,
Ades pijs salutifer.
Te dante vires, hostium ferociam
Tam facile profligabimus,
Tantus minaci quàm iacit cornu pilas,
Stipulasue fasces aridæ.
Superba regum colla crasso in puluere
Prostrata conculcabimus.
Non arcus istam lethifer fiduciam,
Non mucro fauus ingerit:
Tu nos ab hoste subtrahes, sternes solo
Infensa nobis agmina.
Non ergo semper iure te laudabimus
Nostræ salutis vindicem?
Ac donec orbis astra voluet ignea,
Te prosequemur laudibus?
At nunc relictos obijcis ferociæ
Iniuriæ nos hostium,
Nec prodis ante nostra ductor agmina
Qualis solebas antea.
Hosti imminenti terga cogis vertere,
Prædaque das prementibus.
Pecus vt macello destinata exponimur
Cædentium libidini.

Omnésque terras barbararum gentium
Errore complemus vago.
Vanum dedisti nos palàm, nec auctio
Te ditiorem reddidit.
Vicina nostris oppida insultant malis,
Cladésque rident. fabula
Sumus profanis nationibus. caput
Motant, labella exporrigunt.
Oculis oberrat vsque contumelia,
Pudórque vultus inficit:
Dum voce acerba iniurias exasperat,
Mimísque tornas adijcit
Hostis proteruus. Obruti tot cladibus,
Tot vndequaque instantibus:
Tamen nec vnquam est animus oblitus tui,
Tecúmque pacti fœderis:
Sese nec vllis territus periculis
Auertit aut flexit via
Recta pes: etsi penitus abiecti interim
Abs te: licet draconibus
Immitioris gentis addicti iugo,
Feramus vmbram ergastuli:
Et seruitutem lugeamus, & necem
Vitæ precemur tædio.
Iniqua meritis si tiiis obliuia
Offuderint se mentibus
Nostris, manúsue supplices protendimus
Dÿs impiarum gentium,
Id te lateret, abditas qui pectoris
Prorsus latebras inspicis?
Te propter, odio cæteris populis sumus,
Et instar ouium cædimur.

In te fauoris pendimus pœnas: tui
Amoris odia nos premunt.
Exurge, simulem somnolentiæ moram
Salutis auctor corripe.
Cur ora condis, immemórque negligis
Tuos malis in vltimis?
Afflictus animus, & malis præsentibus
Lassus, futuris anxius,
Succumbit oneri: strata tabescunt humi
Defecta membra viribus.
Exurge genitor, & vigore corporis
Animíque cassos subleua:
Clemens bonúsque nos ab hostis impij
Immanitate libera.

PSAL. XLV. Eructauit cor meum verbũ bonum: dico ego opera mea regi, &c.

COr micat, exultant trepidis præcordia fibris, Carm.gen.1.
Eructántque nouum grandi de pectore carmen:
Certat lingua animum fando, manus æmula linguã
Scribendo exæquare, meo noua carmina regi
Dum cano, regi, hominum cui nemo è semine cretus
Audeat eximiæ contendere munere formæ:
Quem decorat lepor, & roseis affusa labellis
Gratia: cui rerum cæli indulgentia spondet
Hunc fore perpetuum longæua in secla tenorem.
Ergo armis inuicte heros age, fortibus apta
Ensem humeris, ensem per quem te gloria cælo
AEquat: & aduersum fidens fer pectus in hostem.
Frena tibi currus verum moderetur & æquum,
Et quæ præcipitem clementia temperat iram.
His ducibus tibi surget honos, tua dextera factis
Clara per ignotas fundet miracula terras:

Cordáque vulnificis figens inimica sagittis,
Sponte tibi coges validas procumbere gentes.
Nec maris aut terræ spatium, nec terminus æui
Finiet imperium, sceptri moderamine iusti
Quod regis, & leges mollis clementer acerbas.
Te super æquæuos omnes regnator olympi
Diligit, & læto vultum exhilarauit oliuo:
Vnde tui mulcent populi noua gaudia mentes,
Pallia quum loculis tibi depromuntur eburnis,
Et myrrhæ passim lacrymæ, stactæque suauis
Halitus, & molles casiæ funduntur odores.
Ancillæ apparent genus alto è sanguine regum
Inter honoratas promptæ ad tua iussa ministras.
At regina thori consors tibi dextera adhæret,
Auro picta sinus, auro radiata capillos,
Misit ab eois Ophyræ quod flaua caminis.
Túque adeò regina audi, & rem pectore conde:
Nec mea dicta nega placidas demittere in aures:
Iam nunc & patriam & patrem obliuiscere, iā nūc
Ex animo charos penitus depone propinquos:
Vnum oculis specta, vnum animo complectere regē:
Regem oculis animóque, tuo qui pendet ab ore,
Vnius & pulchris defixus vultibus hæret.
Hunc dominū agnosce, & supplex venerare: nec ille
Officio, studióque tibi concedet. & illa
Vndarum regina Tyros te murice & auro
Accumulans colet: & vicina per oppida latè
Procumbent tibi suppliciter gazísque potentes,
Aut opibus clari: meritúmque feretis honorem
Hunc populi. Pharij proles generosa tyranni
Tota decens, tota est gemmísque insignis & auro:
Et facies cultum illustrat, faciéque decora

Pulchrior

Pulchrior est animus. Tibi rex en ducitur vxor
Diues opum, diues pictaì vestis & auri,
Virginibus comitata suis: de stirpe propinqua
Virginibus, quas pompa frequens clamore secundo
Insequitur, plausúque fremens lætaque choreæ
Cantibus augustam lætas deducet ad aulam.
Neu desiderio nimium tangare tuorum
Virgo, tibi dulcem patrísque & matris amorem
Leniet adnascens sobolis generosa propago:
Quos regere imperio terras, totúmque per orbem
Aspicies populos sceptris frænare superbos.
Nec tu carminibus regina tacebere nostris:
Quáque patet tellus liquido circumsona ponto,
Posteritas te sera canet: dúmque aurea voluet
Astra polus, memori semper celebrabere fama.

PSAL. XLVI. Deus noster, refugium & virtus: adiutor in tribul. &c.

QVum muniat nos præsidio suo,
Virtute firmet, quum grauis intonat — Carm. gen. 6.
Procella, fortunæ periclis
Eripiat dominator orbis,
Nullam expauemus vim: quatiat licet
Orbem tumultus, terráque sedibus
Conuulsa, montium ruinis
Arctet aquas pelagi frementis:
Insana quanuis æquora sæuiant,
Et verticoso gurgite torqueant
Spumámque limúmque, & procellis
Terrificis scopulos flagellent.
Nam ciuitatem cui Deus vnicè
Indulget, aris & propriam suis
Dicauit, algenti peretrans

Lympha fugax hilarat liquore.
Occulta ne vis aut timor hosticus
Vrbis quietem sollicitet, Deus
Gentis suæ intentus saluti
Præuenit auxilijs pericla.
Gentes tumultus concitet impias,
Et regna belli concutiat furor,
Flammis fremat cælum coruscis,
Terrificet labefacta tellus:
Hæc & duelli, pacis & arbiter
Stat, præliorum qui regit exitus,
Munimen, & nostræ salutis
Præsidium, Deus Abrahami.
Venite, adeste, & cernite non prius
Audita, mira, incognita, quæ Deus
Patrauit in terris ab ortu
Solis ad hesperium cubile.
Funesta belli incendia sustulit:
Fregit cruentæ spicula lanceæ:
Contriuit arcus, & volucres
In cinerem minuit quadrigas.
Sedate motus mentis, ait Deus,
Meásque vires noscite, quem colet
Quocunque sub cælo repostas
Gens hominum colit orbis oras.
Hæc is duelli pacis & arbiter
Stat, præliorum qui regit exitus,
Munimen, & nostræ salutis
Præsidium, Deus Abrahami.

PSAL. XLVII. Omnes gentes plaudite manibus: iubilate Deo, &c.

Carm. gen. 10. TEllluris omnes incolæ
Deo canoros edite

Plausus, canoris pangite
Læti Deum præconijs.
Deum verendum & arduum,
Malisque formidabilem,
Qui regna fastu turgida
Frenat potenti dextera:
Qui bellicosa compulit
Patere nobis oppida:
Nostrúmque gentes inclytas
Armis coegit sub iugum.
Hæreditatem qui suam
Nobis colendam credidit:
Vnde Isaci nepotibus
Æterna fulget gloria.
En templa scandit præuio
Lætum canente classico:
En scandit auctor omnium
Vulgi secundis plausibus.
Cantate læta carmina
Deo, canora carmina
Cantate: regi psallite
Iucunda vestro carmina:
Qui sceptra rerum temperat,
Ac regna terræ diuidit:
Docti modorum dulcibus
Hunc ferte in astra cantibus:
Qui dirigit mortalium
Res & salubri vincula
Legum coercet, lucido
E siderum prætorio.
Ad hunc potentes gentium
Se contulere principes:

Vtróque colla ſub iugum
Rerum dedere præſides.
Noſtrum Deum dijs cæteris
Sublimiorem agnoſcite,
Cælum, ſolúmque, & ſidera
Suo regentem numine.

PSAL. XLVIII. Magnus Dominus & laudabilis, &c.

Carm. gen. 3. *Rector beate cælitum, cui nil viget*
Simile aut ſecundum, cælitum
Beate rector, ſancta iure te Sion
In aſtra tollit laudibus:
Sion opacam verſa ad Arcton, regia
Formoſa regis optimi:
Sion voluptas gentium, vberis ſoli
Aruis beatis accubans.
Senſere Domini vindicis potentiam
Solymæ ſuperba mœnia:
Senſere numen, quum feroces viribus
Cœtere reges copijs,
Caſtriſque iunctis, ſeruitutem ciuibus
Tuis minati & vincula.
Perſtrinxit oculos intuentium ſtupor,
Et horror artus perculit.
Quales tremores querulus excitat dolor
Vexante partu fœminas:
Pauórque trepida ſparſit attonitos fuga,
Euri procella vt æquora
Verrens, ab imis penitus excitum vadis,
Trepidas carinas diſſipat.
Hæc facta priſcis rettulere ſæculis
Patrus parentes liberis:

Hæc nos in vrbe vidimus Dei, ratis
Qui frenat orbem legibus.
Hac vrbe in illa vidimus cui peruigil
Deus ipse custos excubat.
O sancte rerum genitor, in rebus malis
Tuam aduocamus dexteram:
Tuas ad aras supplices aduoluimur,
O rector orbis optime,
Tua laus per oras vltimas mundi, & tuæ
Imago fulget gloriæ
Et æquitatis. Te scelestos verbere
Plectente iusto, gestient
Colles Sionis: nec feret tacitum suum
Iudæ propago gaudium.
Ite, & Sionem obambulate, mœnia
Spectate, turres arduas
Numerate, fossam & aggerem intuemini,
Molésque celsas ædium.
Narrate natis, posterorum vt audiant
Et obstupescant sæcula:
Solúmque noscant & colant nostrum Deum,
Ortúsque, finísque inscium:
Qui sempiternus sempiterna nos ope
A fraude vsque proteget.

PSAL. XLIX. Audite hæc omnes gentes, auribus percipite, &c.

AVdite gentes: ortus & occidens
Aduertite aures, & medio dies
Quos torret axe, & qui vitreum solum Carm.gen.15.
Ponti niuali finditis orbita.
Audite, siue ignotus, & infimæ
De plebe pauper, siue opibus potens,

Multáque fulges plebe clientium,
Aurique gazis ditibus incubas.
Fontes recludam iam sapientiæ:
Plenóque promam pectoris è penu
Prudentiam: iam lingua recondita
Oracla gestit carmine pandere.
Cur congerendis me cruciem bonis,
Famémque & acrem pauperiem timens,
Vt vita curis anxia tristibus
Me tristiorem trudat ad exitum?
Gemmis & auro & murice diuites
Superbientes aspice, qui sibi
Gaudent beato plaudere somnio,
Tutósque fluxis credere se bonis.
Germanus auro non redimet suum
De morte fratrem: nec pretio Deum
Donísue flectet fata retexere,
Vt membra liquit frigida spiritus.
Sed nec perennes interitus moras
Diues pacisci, nec potis est putres
Ne soluat artus tempus edax. vetat
Id lege dura fixa necessitas.
Mors æqua stultis & sapientibus
Intentat arcum: par manet exitus
Vitæ hos & illos. occupat improbis
Ignotus hæres parta laboribus.
Villæ superbæ delicias breues,
Luxúque structas regifico domos
Linquunt: sepulchrique irremeabilis
Tenebricosis sub latebris iacent.
Quid fama duris parta laboribus
Prodest? inanis quid tituli decus?

Quid

Quid aura blandæ laudis, & ambiens
Nomen futuris prodere sæculis?
Quum vani honoris ver breue floruit,
Lethale spirans mortis hyems, vnos
Et bruta raptans interitu pari,
Obliuionis nube pari premit.
Hac stulti ierunt: hanc male prouidos
Ducet nepotes error in orbitam:
Quos mors sepulchri sub scrobe conditos
Depascet, imbelles vt oues lupus.
Æterna cæli temperies pios
Manes fouebit lucis in aureæ
Splendore: qualis manè fluit nitor
Per prata vernis picta coloribus.
Stultis senectus robora deteret,
Pro sumptuosis bustum erit ædibus.
At me benignus de barathri caua
Specu remissum suscipiet Deus.
Nec te cupido sauciet æmula,
Stupóre, siquem videris impia
De plebe fluxis conspicuum bonis,
Clarúmque multa fulgere gloria.
Quum dexteram mors illacrymabilis
Iniecit, ex tam diuite copia
Secum sub vmbras nil feret: & comes
Infida bustum gloria deseret.
Dum commeantis pectora spiritus
Haustu calescunt, perfruitur bonis,
Seséque curat molliter, & monet
Omnes eundem pergere tramitem:
At quum parentes cesserit ad suos,
Longùm dolebit stultitiam breuem,

Ad

Ad regna tractus lucis egentia,
Quæ semper horror nubilus obsidet.
Rectrix honoris ni sapientia
Accesserit, brutis homo bestijs
Nil interest: quos vita facit pares,
Expectat æque inglorius exitus.

PSAL. L. Deus Deorum Dominus loquutus est: & vocauit terram, &c.

Carm.gen.6.

Qui frænat æquis legibus arbiter
Superba regum colla minacium,
Vocabit in ius orbem ab ortu
Solis ad hesperium cubile.
Vultu verendo tum sacer ardua
Pulchræ Sionis de specula loquens,
Ad gentis humanæ coactum
Concilium Deus ora soluet.
Non facta semper non sinet impia
Impunè grassari. veniet Deus:
Flamma vorax illum antecedet
Vis rapidis agitata ventis.
Testes vocabit, cum populo suo
Acturus, ignes, lumine conscio
Qui cuncta despectant ab alto, &
Omnipare sola vasta terræ.
Adeste primum gens mihi propria,
Gens sancta, (dicet) cui super hostijs
Legem dedi rite offerendis,
Perpetuum, pepigique fœdus.
Hic æquitatem iudicis igneus
Miratus æther, iustitiam Dei
Annuntiabit. nam sedebit
(Ne dubita) Deus ipse index.

Audi Abrahami progenies boni,
Peculiaris gens mihi: te voco
Testem benignitatis in te
Perpetuæ, & solidi fauoris.
Non arguam te quod mihi victimæ
Cruore raro altaria sparseris,
Aut parcus armenti cremaris
Rara sacris holocausta flammis.
Non taurum egens te de stabulis peto,
Hircúmue caulis. omne pecus meum est
Quod montium anfractus pererrat,
Quod nemorum tegitur latebris.
Nec me volucris rupis in edito
Vsquam recessu nidificans latet:
Non vlla picturato amictu
Ruris auis genialis hospes.
Quòd si esurirem, scilicet vt petam
A te necesse est, arbiter ætheris,
Terræ, fretíque, & quicquid ingens
Orbis habet gremio triformi.
Tauríne vescor carnibus, aut bibo
Hirci cruorem? pectore candido
Grates age, & quouis litabis
Rite Deo sine cæde voto.
Tum deprehensus rebus in asperis
Secutus implora: auxilium feram,
Grates vt accepta salute
Lætus agas, Dominúmque laudes.
At impium sic alloquitur Deus,
Qua fronte leges tu recitas meas?
Et ore sanctum impurus audes
Sacrilego memorare fœdus?

Tu legum habenis impatiens regi,
Et institutis moribus & bonis
Iuratus hostis, voce laudas,
Tecum animo mea verba rides.
Cum fure furti consilium cois,
Mœchus adulter te socium applicas:
Ad probra proiectus, dolosa
Perniciem meditare lingua.
Cum fratre iuncti vincula sanguinis
Oris procacis non rabiem premunt:
Infamia germanum eodem
Dedecoras vtero creatum.
Et arbitraris me similem tui,
Quòd perpetrata hæc dissimulauerim?
Ne crede: tecum expostulabo,
Ante oculos tua facta ponam:
Considerate hæc vos quibus excidit
De mente cæca mentio numinis:
Ne, quum prehendam, nemo sit quē
De manibus mihi prensa tollat.
Si victimam vis magnificam mihi
Mactare, laudes canta, age gratias:
Hac itur ad certam salutem,
Hæc superos via pandit axes.

PSAL. LI. Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam, &c.

O Salus rerum, lacrymis precantum
Carm.gen.5. *Mollibus flecti facilis, rogantem*
Lenis exaudi, scelerúmque tetras
Ablue sordes.
Vsque peccati laue & vsque labem,
Dum repurgatum maculis pudendis

Purius

Purius corpus niteat recocto
Ignibus auro.
Nam meam agnosco (pudet heu pigétque)
Ah miser labem: vitijque fœda
Mentis obuersans oculis imago
Semper oberrat.
Vnus arcani es mihi testis: vnus
Arbiter verax, temerario ausu
Improbas linguis tua iudicantum
Facta refutas.
Quippe iam primo scelus vsque ab ortu
Hæret, infectas vitians medullas:
Déque conceptu genitricis hausi
Semina labis.
At tibi cordi est sine fraude veri
Simplicis candor, fideíque certæ
Puritas, nullo labefacta duri
Turbinis ictu.
Hanc facis tanti, vitijs vt atris
Oblito, legum sapientiæque
Tu mihi arcanæ facilis beatum in-
dulseris haustum.
Ergo me hyssopi, sator alme, lustra
Frondis aspersu: maculæque cedent,
Membra candorem tibi lota vincent
Pura niualem.
Si bonus lætum placidúsque mittas
Nuntium, tristem mihi recreabis
Gaudio mentem: stupidos recurret
Robur in artus.
Ne meos lapsus oculis acutis
Semper obserua, numeráue labes:

Sed

Sed male culpæ nimium tenaces
Ablue sordes.
Cor mihi rectum, sceleri{s}que purum,
O potens rerum genitor, refinge:
Spiritum firmum renoua nouata
Cordis in aula.
Neu mihi auertas faciem, tuóque
Arceas vultu procul, auferásque
Spiritum sanctum, calida incitatus,
Rursus ab ira.
Redde, sperata solido vt salutis
Gaudio per te fruar, inquieti
Spiritu motus animi rebelles
Principe firma.
Tum meo exemplo moniti scelesti,
Quos via flexit malesuadus error,
Denuò legum duce me tuarum
Iussa capessent.
Expia noxa mihi sospitator
Cædis infandæ caput obligatum, vt
Te canam iustum, paritérque lapsis
Parcere largum.
Tu viam vocis mihi pande: mutum
Tu Deus linguæ moderare plectrum.
Tum ferant latè tua magna gentes
Facta per omnes.
Victima si te caperent, dedissem
Victimam: sed te neque sanguis hirci
Fusus, aut sacris holocausta placant
Addita flammis.
Pœnitens fraudum scelerúmque pectus,
Spiritus fracti, mala cor perosum,

Hæc

Hæc Deum placant: adhibe hæc, & absque
Thure litabis.
Gentis humanæ bone dux Sionem
Quo soles vultu facilis tuere:
Pace florentes Solymæ beatæ
Protege turres.
Tum tibi votis bona mens pudicis
Sacra persoluet: sacer hircus ignes
Pascet, & sanguis vituli calentem
Imbuet aram.

PSAL. LII. Quid gloriaris in malitia &c. Carm. gen. 10.

QVid gloriaris impie
Tyranne prauis artibus?
Innoxijs clementia
Diuina semper excubat.
Tua lingua semper fraudibus
Intenta comminiscitur
Nefas, nitente cotibus
Acutior nouacula.
Te praua rectis plus iuuant,
Plus falsa veris recreant:
Dolisque pestilentibus
Libenter aurem commodas.
Ergo Deus te conteret,
Hominúmque contubernio
Eliminabit, ac domum
Euertet omnem funditus.
Iustus videbit, & grauem
Dei pauebit dexteram:
Vanaque dignos exitus
Ridebit impotentia.
En ille gazis (inquiet)

Malisque fidens artibus,
Securus ille numinis,
Diuinæ opis nil indigens.
Ego, ceu virens oliuulæ,
Domini in agello consita,
Florebo, spe fretus bona
Cælestis indulgentiæ.
Te semper in cœtu pio
Fraudis scelestæ vindicem
Canam, & tuæ clementiæ
Spe, dura cuncta perferam.

PSAL. LIII. Dixit insipiens in corde &c.

Carm. gen. 3. *Opinionum fœda mentem toxico,*
Corpúsque scelerum sordibus
Contaminata turba, vela dum cupit
Suo furori obtendere,
Ferri ac referri sortis arbitrio omnia
Humana comminiscitur.
Ergo exoluta numinis formidine,
Dat frena turpitudini:
Scelesta, fœda, abominanda excogitat,
Excogitata perpetrat.
Ex arce celsa siderum deflexerat
Dominus in orbem lumina,
Siquem videret fortè non penitus malis
Corruptum opinionibus,
Qui mentis oculis omnium fideliter
Rerum parentem quæreret:
Erroris omnes nubili fallaciis:
Fraus illigarat cassibus.
Se cuncti eisdem polluere sordibus,
Nec recta cuiquam cura erant.

Ergo

Ergo ille mitis, ille munificus parens,
Ita incitatus aspera,
Gens (inquit) ista plena scelerum ac sordium,
Crudelis a imo & impia,
Quæ panis instar deuorat plebem meam,
Ecquando cognoscet Deum?
Ecquando mentis oculis in periculis
Agnoscet orbis arbitrum?
Cum timebit non timenda, & conscius
Vexabit horror pectora.
Nam Dominus ossa conteretque, & hostium
Ausus retundet impios.
Vultum pudoris turpibus sparget notis:
Turbabit animum infamia.
En vnquam eoo lucifer salutifer
Ab axe promet hunc diem?
Ab arce Dominus quem Sionis ardua
Spectatam opem feret suis,
Patrieque vinclis liberos hostilibus
Reddet nepotes Isaci:
Electa laudes gens illius vt canat
Perfusa vero gaudio.

PSAL. LIIII. Deus in nomine tuo saluum me fac: & in virtute tua iudica me, &c.

RErum parens me protege,
Et sæuo ab hoste libera, Carm. gen. 10.
Nomen boni vt colant tuum,
Et vim pauescant impij.
Audi benignus supplicem,
Nec duras aurem questibus
Occlude: vitæ nam meæ
Crudelis hostis imminet.

Infestus hostis imminet
Vitæ meæ: nec vindicem
Dei potentis dexteram
Sibi imminentem respicit.
Rerum sed æquus arbiter
Opem feret: periculis
Me liberatum fulciet,
Et sospitem tuebitur.
Suis peribit artibus
Scelesta fraus, & incident
In ipsa cæci retia
Quæ clam mihi tetenderant.
Liber periclo, victimis
Te munerabor: te canam
Patrem, bonis placabilem,
Malisque formidabilem.
Qui libero molestiis
Mihi dedisti gaudia
Haurire læto lumine
De clade gentis perfidæ.

PSALM. LV. Exaudi Deus orationem meam, &c.

Carm. gen. 3. *CÆlitum rector bone, mitis aurem*
Admoue in rebus trepidis vocanti,
Neu meos vultu tetrico seuerus
Despice questus.
Aspice attentus mihi quo tumultu
Æstuet pectus: gemitu dolores
Quo fremant, dum vis mihi fraúsque saui
Imminet hostis.
Imminet sæuus capiti tyrannus,
Et meæ famæ meditatur atrox

Crimen

Crimen, & secum fuit impotenti
   Turbidus ira.
Cor micat, neruis trepidant solutis
Ossium nexus, animus labascit,
Semper & pallens oculis oberrat
   Mortis imago.
Ergo sic mecum loquor, O quis altos
Nubium in tractus celeri columbæ
Me leuet penna, nemorum & remotis
   Sistat in antris:
Vt procul cura trepida metúque,
Montium solos habitem recessus,
Ocyor ventis ferar & corusci
   Fulminis alis.
O Deus linguas male perde prauas,
Illitas linguas gelido veneno:
Quæ dolis, probris, rabidisque vexant
   Litibus vrbem.
Siue lux fundat radios micantes,
Siue nox fundat tenebras opacas,
Excubant muris maledicta, vicis
   Omnibus errant.
Vis, furor, fraudes, scelerum libido
Obsidet cunctos aditus viarum:
Et fames auri miseram trucidans
   Fœnore plebem.
Si palàm sæuos inimicus enses
Stringeret, si clam laqueos pararet,
Dente si famam peteret maligno,
   Æquior essem.
Tu mihi insultas comes & sodalis,
Testis arcani taciturni, & auctor

Consili, sacræ totiésque iunctus
Fœdere mensæ.
Gentis humanæ moderator orbem
Qui salutari regis æquitate,
Fraudis auctores scelerúmque viuos 16
Obrue terra.
At mihi attentam dabis æquus aurem,
Siue lux promat radios ab vndis:
Siue lux condat radios sub vndis:
Vespere sero. 17
Inter hostiles dabis vt tumultus
Tutus euadam, mihi nam superbis
Viribus fretus numeróque sæuus
Imminet hostis.
O potens rerum, sine fine pœnis 19
Tu premes iustis scelus impiorum,
Arrogans pectus quibus obstinata
Intumet ira:
Pace qui ficta simulant amica
Mentis affectus, animóque virus 20
Occulunt, prisco neque facta curant
Fœdera ritu.
Lacteus blando fluit ore riuus:
Bella cor spirat fera, furióque
Balsamo sermo secat instar ensis 21
Vulnere cæco.
Tu tui curam Domino relinque,
Is tuos gressus reget, is dolores
Leniet, iustúmque ope sublenabit
Rebus in arctis.
Impio, falaci, auidóque cædis 23
Fila mors rumpet viridi in iuuenta:

Me

Metui, rector bone, spes fauoris
Certa fouebit.

PSAL. LVI. Miserere mei Deus, quoniam conculcauit me, &c.

ORbis creator me bonus aspice, Carm. gen. 6.
Inimiosa quem pede protritum
Hostisque conculcat, premitque
Assiduis agitans periclis.
Conculcat hostis me numero ferox,
Et insolenti sæuitia premit.
Nec liberas luces laborum,
Nec vacuas sinit ire noctes.
Seu luce terror sollicitus mihi,
Seu nocte circumstat, pater optime,
Spes rebus in duris mihi vna
Et columen superas salutis.
Te fretus vno, pollicitis tuis
Innixus vnis, nec metuam dolos
Mortalium cæcos, minásque
Terrificas & aperta bella.
Calumniantur quæ loquor omnia,
Prauaque carpunt facta libidine:
Huc conferunt omnem laborem vt
Exitium mihi moliantur.
Cœtúsque cogunt, & capiti meo
Quâ fraude, quâ vi iugiter immineat:
Vestigia obseruant, nec horam
Insidijs vacuam relinquunt.
Impunè tantam nequitiam ferent?
Prauíque fructum consilij legent?
O arbiter mundi, nec illos
Præcipites agis in ruinam?

Meæ labores tu numeras fugæ:
Vrna repoſtas tu lacrymas meas
Seruas. apud te certa conſtat
Vſque mei ratio doloris.
Aurem vocanti tu facilem mihi
Das, atque inanes ſpes facis hoſtium:
Et ſigna non obſcura amici
Das animi, & ſtabilis fauoris.
Te fretus vno, pollicitis tuis
Innixus vnis, nil metuam dolos
Mortalium cæcos, minâſque
Terrificas & aperta bella.
Te ſemper ergo carmine patrio
Laudabo, vitæ præſidium meæ:
Ex hoſtium ferro doliſque
Incolumis tibi vota reddam.
Te liberatus vindice, te meum
Firmante greſſum, ne titubent pedes,
Dum ſpiritus fouebit artus,
Iuſſa ſequar tua, rector orbis.

PSAL. LVII. Miſerere mei Deus, miſerere mei quoniam, &c.

Carm. gen. 1. *SAncte parens miſerere animæ pereuntis, & omnem*
In te ſalutis quæ locauit ſpem ſuæ.
Méque tuis alis tectum defende, procellæ
Dum ſæuientis impetus deferueat.
Te voco, te (ſolum in rebus quod reſtat egenis)
Appello, ſupplex & tuam imploro fidem.
Te voco qui cumulata mihi promiſſa refundes,
Et cœpta duces proſperos ad exitus:
Qui mihi ſubſidium è cælo præbebis, & hoſtis
Laniam imminentis liberabis faucibus.

Qui

Qui dabis auxilium ex adyto sublimis olympi,
Memorque fidei & pristinæ clementiæ.
Inter enim sæuos habito feritate leones:
Flammam vomentes versor inter belluas,
Lingua quibus sæuo proscindit acutius ense,
Dentes sagittis lanceæque cuspide.
O Deus augustum celso caput exere cælo:
Ostende terris gloriæ iubar tuæ.
Explicuere meis pedibus sua retia: terra
Me sæuus hostis penitus afflictum premit.
Et scrobibus fossis iter obsedere: sed ipsi
Mihi paratas in scrobes cæci ruent.
Mens infracta malis, animi vigor integer, orbis
Te voce rector, te celebrabit lyra.
Eia agé depositis mens expergiscere curis,
Et tu canora barbitos cum nablijs,
Ocyus auroræ quàm lucifer excitet ignes,
Aurora cantus quàm volucrum exsuscitet,
Te pater alme canam: populos tua facta per omnes
Quacunque tellus panditur, vates feram.
Nam tua siderei bonitas fastigia cæli,
Fidésque tractus nubium supervolat.
O Deus augustum nitido caput exere cælo,
Ostende terris gloriæ iubar tuæ.

PSAL. LVIII. Si verè vtique iustitiam loquimini, recte iudicate, &c.

QVi iura celso de solio datis, Carm. gen. 6.
Qui frena legum flectitis, en erit
De plebis vt causis egenæ
Iudicio statuatis æquo?
Quin mente praua nequitiam & dolos
Versant, sub vmbra iustitiæ tegunt

Iniuriam: factis honesti
Obijciunt speciem pudendis.
Materna ab aluo flagitij viam
Sensim sequuntur, perque suos gradus
Obliqua fectandi libido
Cum teneris adolescit annis.
Lingua venenum pestifera gerunt:
Aurésque claudunt consilijs, velut
Obturat aures callida aspis,
Quæ magicos metuit susurros.
Confringe malis ô Deus, impudens
Os comminutis contere dentibus:
Et ictibus sæuis hiantes
Hos inhibe catulos leonum.
Emissa fracta cuspide spicula
Intercidant, nec vulnera perforant:
Ipsique vanescant repentè,
Per bibulas velut vnda arenas.
Sensim liquescant, tardigradus velut
Limax: acerbo funere deserant
Vitale lumen, more fœtus
Ante suum pereuntis ortum.
Florentis æui in limine, turbinis
Vis atra tollat progeniem, prius
Quàm surculus spinas tenellus
Exerat, & stimulis acutis
Fœcunda latè brachia porrigat.
Iustique pœnæ vindicis exitum
Læti videbunt, impiique
Sub pedibus fluuium cruoris.
Vitæ bene actæ gens hominum feres
Manere iustis præmia: at impios

Nam

Manere pœnas, arbitrúmque
Esse Deum sciet orbis æquum.

PSAL. LIX. Eripe me de inimicis meis Deus meus, &c.

AB hostis inclementia
Me rector orbis asseres
Defende vim crudeliter
Me semper oppugnantium.
Ab improbis me protege
Lætis cruore innoxio,
Meæ saluti per dolum
Qui cæca tendunt retia.
Vltro innocentis in caput
Consilia cuncta conferunt:
Exurge, téque pessimis
Fer obuiam conatibus.
O arbiter mortalium
Et agminum cælestium,
Fauore semper qui pios
Peculiari amplecteris,
Exurge, pœnis impias
Compesce gentes: perfidis
Nec parce, qui sibi fauent
Nefanda quum patrauerint.
A sole eoo ad hesperum
Perambulabunt compita,
Et instar oblatrantium
Canum feroces obstrepent.
Nihil nisi merum crepant
Ferrum, cruorem, vulnera:
Et quæ loquuntur propalàm,
Clàm posse rentur obrui.

Mea salutis tu Deus
Tutela præsens, irritas
Ridebis iras, & tua
Me dextera tueberis.
Discrimina imminentia
Ope anteuertes: & malis
Fracta hostium superbia,
Læto fruar spectaculo.
Ne prorsus impios tamen
Vna ruina elimina,
Obliuiosi ne pij
Torpore recta negligant:
Sed error illos dissipet
Vagos per orbis vltimas
Oras: tuáque dextera
Semen piorum protege.
Ob oris arrogantiam,
Virúsque linguæ noxium,
Mendacia & periuria,
Consume semen impium:
Euelle stirpe ab vltima
Iusti furoris impetu,
Vt norit orbis vltimus
Deum bonorum vindicem.
A sole eoo ad hesperum
Perambulabunt compita,
Et instar oblatrantium
Canum procaces obstrepent.
Passim vagati pauperem
Victum vt parent, sub vesperum
Serum petant cubilia,
Victus egentes pauperis.

Ego

Ego interim Deum canam
Fortem, bonúmque, in asperis
Rebus suorum vindicem,
Fidúmque propugnaculum:
Deum canam, qui robore
Me fulcit, auget viribus,
Benignitate subleuat,
Tuetur vt arx ænea.

PSAL. LX. Deus repulisti nos, & destruxisti nos, &c.

SAncte parens, nostris vitijs offensus, abactos Carm. gen. 2a
Pressósque duris dissipasti nos malis:
Placatus mitisque veni, iamque immemor iræ
Salutis auctor ad tuos reuertere.
Omnis ager rimis te concutiente dehiscit:
Committe rimas, refice quassatum solum.
Dura tuæ genti spectacula ferre dedisti
Inebriatæ poculo formidinis:
At trepidos tandémque animi miseratus egenos,
Signum salutis efferes: qui te colunt,
Veridicis freti oraclis formidine mersum
Erigere rursus audeant vt verticem:
Eripiásque tuos gelidi formidine lethi
Præsens, & opifer inuocantes audias.
Audiit ex adytoque Deus flammantis olympi
Vocem rependit gaudij prænuntiam,
En tibi frugiferos Sichimæ dispertiar agros:
Vallem Sucothi metiar decempeda.
Nonne mihi parent Iacobi pignora quisquis
Vel pecore tondet arua, vel vomere secat?
Oppida sub pedibus Syriæ calcabo superba,
Moabum, Idumen, & Palæstinas domos.

Quis

Quis mihi pandet iter munitas ductor ad arces?
Muros Idumes diuitis quis diruet?
Quis? nisi tu nostræ gentis Deus vnice tutor,
Qui nos premendos hostibus reliqueras,
Offensus vitijs prauis: nec in arma ruentes
Nostros præibas dux vt ante exercitus.
Nunc pater auxilium rebus bonus adfer in arctis.
Humana fallax credulos spes decipit:
Te duce, victrici decorati tempora lauro,
Pedibus prememus hostis arrogantiam.

PSAL. LXI. Exaudi Deus deprecationem meam, intende orationi, &c.

Buchan. gen. 15. *AVdi vocantem me bonus, & meis*
Intentus aurem da precibus Deus.
Proiectus oris orbis in vltimis,
Ad te recurram rebus in asperis.
Me siste rupis culmine in arduo
Procul periclis. semper enim tuæ
Spe fretus, hostis tutus ab impetu,
Munitæ vt arcis præsidio fui.
Tentorio fac semper vt in tuo
Degam, sub alis protegar & tuis:
Qui lenis aurem das precibus meis,
Qui vota lætum ducis ad exitum.
Frenare sceptris te metuentium
Hæreditatem das mihi: regiæ
Tu longa vitæ tempora porrigens,
Nectes peractis sæcula sæculis:
Securus vt te perpetuò colat
Rex, liberalem porrige dexteram
Fortunæ in omni: quaque soles fide
Fac vt fruatur pollicitis tuis.

Ac tum periclis liber ab asperis,
Te voce, dulci te cithara canam
Pacti tenacem, & munificum tuis,
Et vota ad aras perpetuò feram.

PSAL. LXII. Nonne Deo subiecta erit anima, &c.

Carm.gen. 9

M*Ens acquiescit unicè mea in Deo:*
Hinc spes salutis, arduis
In rebus arx hæc: tutus hoc munimine
Nullum tremiscam ad impetum.
Quousque tectis fraudibus subvertere
innoxium tentabitis?
Pœnas daturi mox & ipsi, improuidi
Iamiam imminentis exitus,
Illum in ruinam incumbitis, ceu mœnia
Saxis solutis putria.
Et interim omnes corporisque & ingeni
Vires eò contenditis.
Vobis placetis fabulis vanis, gradu
Turbetis impij vt pium.
Cum devovetis corde tacito, propalàm
Laudatis ore subdolo.
At tu acquiesce mens mea in deo tamen:
Hinc spes salutis, arduis
In rebus arx hæc: tutus hoc munimine
Nullum tremiscam ad impetum:
Spes inde vitæ & gloriæ pendet mea,
Et roboris fiducia.
Quocunque cœli gens colis sub sidere,
Hunc crede rem, sobolem, domum.
Omnes ad illum mentis ægritudines,
Et læta defer & refer:

Semperque præsens numen eius omnibus
Adesse cœptis senties.
Ventosa regum & principum potentia
Est vanitate vanior,
Adeóque fumo levior, vt si principum
Hac lance vires omnium,
Inanitatem hac colloces, cunctis simul
Inanitas præponderet.
Ne firma spera parta per vim: ne nimis
Confide stultis viribus.
Opes abundant affluenter? ne bonis
Da rebus animum credulum.
Semel est professus, nec semel tantum Deum
Id profitentem audiuimus,
Se posse solum cuncta, se solum bonum,
Et arbitrum rerum vnicum:
Bonis benignum semper & placabilem,
Malisque formidabilem.

PSAL. LXIII. Deus Deus meus ad te de luce vigilo, &c.

Carm. gen. 18. DEus, salutis auctor & custos mea,
Te veneror roseus quum fugat astra dies.
Te mens anhelat, membra sitiunt languida,
Terra velut pluuias arida quærit aquas.
Quamuis arenas aridas æstu colam,
Præsentem Dominum mens videt vsque meum;
Non aliter, adyta arcana quàm si conspicer,
Numinis adseruant quæ monumenta tui.
Nec dulcis æquè vita est quàm benignitas
Qua vitam munis prosequerisque meam.
Ergo remotis dissitus quamuis locis,
Præsidio tutus te celebrabo tuo:

Tu

Tui sonabunt nominis præconia
Quæ dederis vitæ tempora cunque meæ.
Nec victus æquè recreat corpus, tua
Excitat vt mentem laus celebrata meam.
Tu nocte carmen, manè tu carmen mihi es:
Tu trepido præsens fers mihi semper opem.
Securus alis conquiesco sub tuis:
Téque procul curis & tua facta canam.
Te quærit animus, te colit, te deperit:
Tu valida fulcis me pater alme manu.
At qui laborant per nefas me perdere,
Consiliis prauis digna ruina premet.
Ferro profundent spiritum nefarium:
Membra dabunt auidis dilanianda lupis.
Rex lætus autem vindicem agnoscet Deum,
Et quicunque Dei numina rite colunt.
Metu stupentes conticescent impij,
Spe stolida fluxis qui tumuere bonis.

PSAL. LXIIII. Exaudi Deus orationem meam quum deprecor, &c.

AVdi sancte parens non temeras preces Carm. gen. 8.
Te poscentis opem rebus in asperis:
Et fallacis ab hostis
Vitam fraudibus eripe.
Prauorum tacitis factio me dolis
Oppugnat, trucibus consilijs fremunt
Conspiránque scelesti:
Tu me dux bonus eripe.
Linguas ceu gladios exacuunt suos:
Oris pestiferi verba nefaria
Intentant, medicata
Tanquam spicula toxico,

Vt rectos animi ex insidijs petant.
Et securi auida mente coquunt nefas:
Nec quenquam malefacti
Formidant fore vindicem.
Designant animis horrificum scelus,
Et sæuo laqueos consilio parant:
Inter seque loquuntur,
Nemo conscius hæc sciet.
Cor, mens, ingenium, consilium, labor,
Huc tendunt, facies vt scelerum noua
Et fraudum meditentur:
Hoc vnum studium fuit.
Ast illos subiti cuspide spiculi
Incautos feriet magna Dei manus,
Et lethalia certa
Figet vulnera dexteræ.
Spectantes gelidus corripiet timor,
Auctori exitium quum videant suo
Dira u imminere linguæ
Virosa mala toxica.
Gens humana tuæ robora dexteræ
Agnoscet, meritis laudibus efferet:
Et mirabitur alta
Lumen perspicientiæ.
Iusti spes animos eriget, & Dei
Tutus præsidio, lætitia fremet:
Et gaudentia corda
Vero simplice, gestient.

PSAL. LXV. Te decet hymnus Deus Sion, &c.

Carm. gen. 4. TE manent laudes Deus in Sione:
Hic tibi cultus operata sacris

Vota gens soluet tua, victimísque
Imbuet aras.
Quique tam præsens tibi supplicantum
Exitus votis tribuas secundos,
Te petent gentes sub vtroque mundi
Axe iacentes.
Nostra nunc iustis scelerata facta
Nos premunt pœnis: facilis querelis
Tu tamen flecti, mala seruitutis
Vincula franges.
O quater plusquam quater ô beatos
Quos leges, lectos facies amicos:
Vt colant puri tibi dedicati
Atria templi.
Illa lux felix, cumulata cunctis
Lux bonis, pectus satiabit ægrum
Gaudio, quæ nos reduces sacrata
Sistet in æde.
Annues nostris facilis querelis,
Finium terræ Deus vltimorum
Spes, & extremas maris ambientis
Gurgite terras.
Tum stupor mentes quatiet tuentum,
O Deus nostræ columen salutis,
Te malis durum, miseris benignum,
Omnibus æquum.
Tu potens rerum, validísque pollens
Viribus, firmas stabili catena
Montium tractus, iugáque inquietis
Tunsa procellis.
Tu maris nigris agitata ventis
Terga componis: cohibes rebelles

Gentium motus, placidáque mutas
Pace tumultus.
Vltimi rerum tua signa norunt,
Et colunt fines, quoties coruscis
Turgidum flammis fremuit sonoro
Murmure cælum.
Quíque Phœbæos habitant ad ortus,
Et quibus fera face Phœbus vndas
Tingit, auctorem te hilares fatentur
Lucis & vmbræ.
Tu solum terræ sitientis imbrem
Lætus immisis, grauidáque nubis
De sinu fundis genitale pigros
Semen in agros.
Alueus pleno tibi semper amne
Turgidus læta nouat arua fruge,
Floribus campos, nemorum virentes
Fronde recessus.
Rore tu leni sola contumacis
Maceras terræ, subigisque glebas:
Ebrios sulcos viridante amictu
Meßis inumbras.
Quà feris gressus, renouabis annum
Fertilem frugum: vegetúsque fœtus
Per cauas valles riguósque saltus
Implnet humor.
Gestiet pauper tuguri colonus,
Lacte distentas comitans capellas:
Mugient colles, & amica fessis
Silua iuuencis.
Spes aratoris cupidas fouebit
Fluctuans latis seges alma campis:

Vt canat festa tibi feriatus
Carmen in vmbra.

PSAL. LXVI. Iubilate Deo omnis ter. &c. Carm.gen.19.

INcola terrarũm, ab ortu
Solis vltimum ad cubile,
Eia Domino psallite.
Eia Domino iubilate:
Nomen eius, numen eius
Ferte in astra laudibus.
Dicite illi, Rector orbis
Sancte, quàm stupenda rerum
Est tuarum gloria!
Quanta virtus! qua protervos
Mente fracta cogis hostes
Supplices procumbere.
Te parentem læta honoret,
Te potentem prona adoret
Tota rerum machina.
Voce blanda te canamus,
Barbito dulci sonemus,
Carminúmque cantibus.
Eia adeste, facta cunctis
Cernite admiranda seclis:
Acritérque expendite
Facta prouidi parentis,
Facta Domini consulentis
Arte mira seruulis.
Vertit æquor æstuosum
Aridum in campos arenæ,
Fluminis per alueum
Agmen ire gratulantum,
Cen per arua sicca, fecit,

Stante fluctu languido.
Frenat vnus orbem habenis
Sempiternis: intuetur
Et pios & impios.
Nec finit sibi rebelles
Viribus fretos superbis,
Improbis votis frui.
Laus Deo nostro per omnes
Orbis oras: omnis vnum
Laudet illum natio.
Morte liberauit vnus
Nos propinqua: fulcit vnus
Liberos firmo gradu.
Igne vt aurum, examinasti
Nos periclis: illigasti
Hostium nos cassibus.
Vincla lumbis, frena malis
Sub tyrannis induisti
Impotentis imperii:
Sed per ignes, sed per vndas,
Diuitis tamen dedisti
Vber agri exitum.
Ergo supplex introibo
Templa, victimásque cædam:
Vota supplex offeram,
Vota duris in periclis
Nuncupata. pinguis agnus,
Cornigerque agni parens,
Bos & hircus sanguine aras
Imbuent: nec thura deerunt
De Sabæo stipite.
Dum Dei benignitatem

Ex-

Explico in me, cuncti adeste
Qui Deum veremini.
Audijt slatim vocantem:
Nos vocantes audientem
Prosequamur laudibus.
Conscios sceleris nefandi
Supplicantes rector orbis
Aure surda respuit:
At mihi lenis bonusque
Supplicanti semper aurem
Non seueram commodat.
Gratias ago parenti
Optimo, qui se roganti
Asperum non prębuit.
Qui sua benignitate
Destitutum non reliquit
Rebus vnquam in asperis.

PSAL. LXVII. Deus misereatur nostri, & benedicat nobis, &c.

Carm. 400.5.

ARbiter mundi, placidus bonusque
Parce delictis, solito & fauore
Terra fac latis segetem pecusque
Nutriat aruis:
Nota per terras bonitas vt omnes
Sit tua, & nostra studium salutis,
Mente quos curas patria, tegisque
Rebus in arctis.
Vt tuas laudes populi per omnes
Prędicent terras, bonitatis vsque ad
Terminos rerum celebretur omnes
Fama per vrbes.
Omnis exultet locus, omnis ętas

Gestiat plausu & fremitu secundo,
Res quòd humanas moderetis æqui
Iuris habenis.
Vt tuas laudes populi per omnes
Prædicent terras, bonitatis vsque
Terminos rerum celebretur omnes
Fama per vrbes.
Si tuæ genti faueas benignus,
Conditor mundi bone, messis agros
Vestiet, vites oleæque colles,
Gramina campos.
Si tuæ genti faueas benignus,
Conditor mundi bone, te pauebunt
Et colent gentes sub vtroque mundi
Axe iacentes.

PSAL. LXVIII. Exurgat Deus, & dissipentur inim. &c.

Carm. gen. 20. *O Qui perpetuis orbem moderaris habenis,*
Placidos bonus exere vultus:
Impietásque exosa tuas, pater optime, leges,
Tremefacta repentè facesset,
Vt leuis in tenues fumi vapor effugit auras,
Vt cera liquescit ab igni.
At lætis pia turba animis sua gaudia plausu
Testabitur, & tibi, rerum
Sancte parens, pæana canet, qui lucida cœli
Veheris super astra, nec æui
Inclusus spatijs, æternis legibus orbem
AEternus & ipse gubernas.
Te canimus læti, & lætos renouamus honores,
Qui celsi è vertice mundi
Respicis humanas curas: & patribus orbos

Pueros, viduásque maritis
Prosequeris patrio affectu: qui prole beata
Steriles solare hymenæos.
Compedibus vinctos soluis: populi arua rebellis
Bibulis obducis arenis.
Isiaride Nilo quum te ductore relicto,
Arabum per inhospita saxa
Erraret, tremuere soli penetralia: cælum
Maduit sudoris anheli
Imbribus: à vultu Domini contrita duræ
Tremuere cacumina Sinæ.
Arua sibi selecta bonus rigat imbre benigno:
Et quum labefacta fatiscunt,
Confirmat, recreátque afflicta: suóque fruenda
Dat habere gregi: nec egenam
Temporibus duris virtutem deserit. Arma
Trepida formidine belli
Quum quatient animos, lætum celebrare triumphum
Teneris dabit ille puellis:
Sufficiétque suas in laudes carmina. reges
Numeroso milite freti
Terga dabunt, latebrásque petent: spoliísque fruetur
Imbellis turba relictis.
Vestra licet somno sternantur corpora nigræ
Inter fuliginis ollas,
Illa tamen vincent nitidam candore columbam
Rutilæ ceruicis honore,
Quæ nunc argentum nitidum, nunc lumina blandum
Radiantis prouocat auri.
Quum Deus omnipotens traduceret agmina regum
Longo spectanda triumpho,
Squalida quæ luctu & tenebris Solyma antè iacebat,

Niuea tum luce refulsit:
Ceu nunc vicinos inter candentia colles
  Salmonis culmina fulgent.
Vsque sibi Basan placeat, tollatque superbus
  Fastigia proxima cælo:
Ne tamen herbiferos saltus, ne pascua sacro
  Ausit conferre Sioni:
Quem propriam pater omnipotens in sæcula sedem
  Legit, lectámque tuetur.
Ille pater quem cælituum tot millia curruum,
  Equitum tot millia stipant:
Siue ille excelsa vehitur per culmina Sinæ,
  Sua seu sacraria visit:
Seu scelerum vindex celebri petit astra triumpho,
  Captiuaque colla catenis.
Vincta trahit: cunctæ passim donaria gentes
  Cumulant: paulo ante rebelles,
Poplite nunc flexo venerantur templa Sionis.
  Igitur celebramus honores
Iure tuos, nullam nobis qui munere lucem
  Vacuam sinis ire: salutis
Vnica spes nostræ: nempe vnus frena gubernas
  Vitæ, irremeabilis Orci
Vnus claustra tenes, & nutum fata sequuntur.
  Inimicos vulnere certo
Tu figis, longa scelerum in sorde sepultis
  Lethali tempora plaga
Diuidis. At charos sic consolaris amicos,
  Extremi a litore ponti
Vos ego cunctos incolumes ex hoste reducam,
  Rubri quos trans freta ductos
Æquoris a sæuo incolumes seruauimus Oga.

Cæso-

Cæsorum in sanguine regum
Tinges cruta: canes hostilia vulnera lambent.
Læta spectacula pompæ
Aspicient, pater alme: tuo, pater alme, triumpho
Plaudent tua templa petentes.
Antibunt qui voce canant, qui cymbala pulsent,
Citharæ tuba iuncta, tubæque
Tibia, quæque tuas celebrent fortissime laudes
Doctæ pulsare puellæ
Tympana: te populi cœtu fremitúque secundo
Et plausu ad sidera tollent:
Isacidæque tuas in laudes ora resoluent:
Iuuenis de stirpe propago
Beniamini, Iudæque aderit generosa propago.
Neque clarus Zabulo deerit,
Nephthalidæque duces. Nam tu tua iussa sequentis
Viresque animósque ministras:
Claráque victrici das tempora cingere lauro.
Solymæ victoria præpes
Ex adytis volat. Ergo ferent tibi munera reges,
Atque ad tua templa ferentes
Munera, te super astra ferent. tu freta sagittis
Lethalibus agmina fundis:
Tu fortésque domas dextras, animósque rebelles.
Humiles tibi pendere cogis
Vectigal fractósque duces: auidique cruoris
Vindex populi agmina perdis.
Quique bibunt Nilum quà mergitur æquoris vndis;
Quique ipso fontis in ortu,
Accurrent, pacemque petent opulenta ferentes
Tibi munera supplice dextra.
Regna hominum celebrate Deum: date carmina regi,

Qui

Qui templa gubernat olympi
Aeterna aeternus: cuius mortalia cuncta
Vocem tremefacta pauescunt.
Hunc fortem celebrate, vnique accepta referte
Bene gesti prospera belli.
Cuius in Isacidis resplendet gloria, cuius
Testantur robora nubes:
Cuius ab arcano templo venerabilis horror
Stupefacta in pectora manat.
Isacidum Deus ille, Deus qui robore neruos
Animósque vigore suorum
Implet. ei laudes Iacobi dicite proles.
Etenim Deus ille deorum est.

PSAL. LXIX. Saluum me fac Deus, &c.

Carm. gen. 2. *SAncte parens fer opem lasso: torrentibus vndis*
Pene obruerunt me malorum flumina.
Pes nequit in molli vestigia figere limo:
Pronúmque inundans vertici fluctus rapit.
Dum clamo, arentes vrit sitis arida fauces:
Spectando lassa torpuere lumina.
Me vexant odiisque premunt immanibus hostes,
Plures inumbrant quàm capilli tempora.
Inque dies crescunt numero: & ceu rapta rependam,
Bene parta per vim cogor illis reddere.
Simplicitas tibi nota mea est, bone conditor orbis,
Meaque testis semper innocentiæ es.
Fac pater alme bonis ne sint mea damna pudori,
Dum te colentes clade cernunt opprimi.
Te propter maledicta tuli & ludibria vulgi:
Te propter ora turpis infecit pudor:
Me vitant fratres, & eadem è matre creati
Me ceu scelestum abominantur filij.

Vror, & ira coquit penitus præcordia, leges
Tuósque ritus impij quum negligunt.
In tua quæ iactant probra & conuicia, sacra,
In me recurrunt, córque vulnerant meum.
Si fleo ieiunus, si macero pectora curis,
Rident, probrísque prosequuntur lacrymas.
Si tegor incultos saccis squalentibus artus,
Fio repentè fabula & ludibrium:
Me salibus petit è portæ statione senectus:
Et ebriosæ sum tabernæ cantio.
Interea curis genitor confectus acerbis
Ad te recurro: tu benignus respice.
O genitor, sine fine bonus, sine fraude fidelis,
In rebus arctis da salutarem manum.
Erige penè luto absorptum: da figere gressum:
Crudelis hostis eripe me impotentiæ.
Neu rapiat torrentis aquæ violentia, neu me
Mergátue gurges, aut vorago absorbeat.
Sancte parens, nullos cuius clementia fines
Nouit, vocantem & destitutum respice.
Ne faciem seruo auertas, qui rebus egenis
Supplex opem orat: subitò miserum subleua.
Mitis ades: serua hanc animã, vt pudor obruat hostes,
Qui ceu relictum me enecant conuicijs.
Tu testis probri mihi ignominiæque superbæ:
Tu testis hostes quàm proteruè illuserint.
Cor dolor vrebat: socius mihi nemo doloris,
Nemo dolorem qui leuaret anxium.
Dulcia felle mihi tingebant fercula amaro:
Pro vino aceti porrigebant pocula.
Ergo victum illis vitient aconita vicissim:
Mærórque læta obnubilet conuiuia.

Vade

Vnde sibi placide promittunt ocia pacis,
Hinc semen illis pullulet discordiæ.
Caligent oculi, & nutent vestigia: vires
Elumbe corpus deferant. iram tuam
Sic meritos effunde super: tuus hauriat illos
Furor. colonis tecta vidua mœreant:
Qui deserta habitet tentoria nemo supersit,
Quia persequuntur dextera afflictos tua.
Afflictos mœstósque procaciter insultantes,
Verbis acerbant vulnera atque iniuriis.
Tu sine peccatis cumulent peccata, nec vnquam
Dulcem æquitatis sentiant fructum tuæ.
Impia de tabulis viventum nomina dele:
Tuos nec inter hos recense filios.
Me tenuem afflictúmque tua, pater optime, dextra
Erige, locóque siste tutum in arduo.
Hic ego carminibus rerum super astra parentem
Tollam, & celebri gratias in cœtu agam.
Gratius hoc illi est quàm si cadat hostia ad aram,
Vitulus tenellus iam coruscans cornibus.
Aspicient mites, & pectore gaudia voluent.
Deum colentum læta corda gestient.
Audit enim Dominus tenues, nec despicit ægros
Ob nomen eius vinculis coërcitos.
Vnum igitur tellus colat hunc, & pontus, & æther,
Et quicquid æther, terra, pontus continet.
Qui facit incolumem pulchram florere Sionem,
Vrbésque Iudæ mœnibus cingit nouis:
Mettitque suis rura ante inculta colonis,
Tenenda blandis quæ relinquant liberis.
Quæ placida teneat series in pace nepotum,
Quicunque Domini nomen & numen colunt.

PSAL. LXX. Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum &c.

O Deus, præsens ades, & periclis — Carm. gen. 4.
Me præsentibus eripe:
O Deus duros propera labores
Confestim auxilio ut leues.
Qui meam quærunt animam, erubescant,
Fœdam ignominiam ferant:
Et fuga turpi doleant malignis
Qui me consilijs petunt.
Terga dent, fusos pudor ut peruràt,
Qui rident gemitus meos.
Téque clementi & placido fruantur
Qui gaudent placitis tuis.
Qui salutis spem posuere in vno
Te tantum penitus Deo.
Gaudeant, semperqué canant, Perennis
Maiestas & honor Deo.
Sunt meæ vires & opes pusillæ:
Sed tu me Deus adiuua.
Tu meæ vires, meæ spes, opesqué:
Festinus fer opem mihi.

PSAL. LXXI. In te Domine speraui, non confundar, &c.

IN te salutis spem posui meæ, — Carm. gen. 19.
Fac me perennis ne pudor obruat.
Audi vocantem lenis, & eripe
Hostis cruenti me violentiæ.
Vitæqué custos & columen meæ,
Tutísqué rebus semper in asperis,
Nunc turris esto & perfugium mihi,
Et firmamentum subtilis dexteræ.

A vi sceleste subtrahe dexteræ
Pendentem ab vno subsidio tuo:
Et qui iuuentæ tutor eras meæ,
Orbam senectam viribus assere.
Tu me tuendum matris ab vbere
Duxti: pependit matris ab vbere
Spes nostra de te. materies meis
Vna est perennis laus tua cantibus.
Ceu continenter prodigium malis
Natum ferendis, rideor impijs.
Sed me malorum fluctibus obrutum
Spes vna fulcit præsidij tui.
Me lux videbit, me tenebre tuas
Laudes canentem: tam senio grauem,
Fractísque lasso corpore viribus,
Ne me impiorum trade libidini.
Et clàm susurrant, & caput in meum
Occulta tendunt retia per scelus.
Et dum scelestum propositum premunt,
Aiunt, Ope illum destituit Deus:
Instate fracto, prendite, perdite
Nudum salutis vindice Tu Deus
Ne linque fretum præsidio tuo:
Præséusque sæuis hostibus eripe.
Pudore vultus inficiat rubor
Hosti doloso, fraude nefaria
Qui me aucupatur: mœreat irrita
Conata, vanum lugeat exitum.
Liber periclis, carmine te nouo
Pangam tenacem polliciti, & tuis
Promptum iuuandis: & numeris meis
Aptabo laudes innumeras tuas.

Canam

Canam potentem te dare prospera
Euenta, belli quum fremuit timor:
Canam fidelem reddere fœderum
Promissa largo non sine fœnore.
Abusque primo flore pueritiæ
Laudum tuarum tu mihi carmina
Semper præisti: ne senio grauem
Canúmque nunc me spes mea desere,
Donec nepotum sæcula nouerint
Me vate, quanto robore, qua fide
Me liberaris. iustitiæ tuæ
Conuexa mundi gloria transuolat.
Rerum creator, quis similis tui?
Qui me malorum gurgite merseras,
Mersisque vita rursus amabili,
Tracto è profundo gurgite, das frui.
Opésque honorésque accumulas bonus,
Ira remissa: & pectora turbida
Solatus. ergo te cithara canam
Nabliq́ue, certa conspicuum fide.
O sancte, nostræ gentis ab vltimo
Protector ortu, vox mea te canet:
Te spiritus, te vita laboribus
Exempta duris, laudibus efferet.
Lux nulla solem proferet aureum,
Qui prædicantem iustitiam tuam
Non audiet me, rex bone, qui meis
Robore vultum offuderis hostibus.

PSAL. LXXII. Deus iudicium tuum regi da, &c.

Carm.gen.5.

DA tuæ regi Deus æquitatis
Ius ad exemplum dare, filióque

Regis, ut legum patriæ ad salutem
Flectat habenas.
Vt regat iustis populum institutis.
Pauperum questus facili tuorum
Aure cognoscat, dirimátque lites
Legibus æquis.
Pace lætentur iuga montiúmque
Horridi saltus: genitrix quietis
AEquitas colles amet, asperósque
Ruris alumnos.
Ius suum det pauperibus, potentum
Curet ut ne vi tenues premantur,
Destruat quisquis miseros dolosis
Litibus vrget.
Vt reformidet venientis æui
Gens tuum nomen, sua sol diei
Donec effundet, sua luna donec
Lumina nocti.
AEquitas & ius veniens olympo
Recreet terras, veluti sub æstu
Imber, & rores pluuij beatos
Ruris honores.
Floreat, rerum hoc moderante habenas,
Ius, bonæ paces vigeant, perenni
Luna dum cursu rediens nouabit
Menstrua vultus.
Imperi fines maris vnda fluctu
Hinc & hinc claudat: spatiúmque latis
Quod modum regnis faciat, sit idem
Terminus orbis.
Ad pedes illi cadat aduolutus
AEthiops: hostes veniam precati

Supplices,

Supplices, vultus humiles comámque in
Puluere verrant.
Qui tenent pontum resluíqui ponti
Insulas, regésque Arabum beati,
Thuris & dites venient Sabei,
Dona ferentes.
Illum adorabunt, mare quà remotis
Obstrepit terris, metuéntque reges.
Seruient gentes sub vtroque mundi
Axe iacentes.
Ille desertos ope subleuabit:
Eximet curis querulos: egeno &
Pauperi dextram dabit: obrutósque
Fœnore soluet.
Nec velut vilem tenuis cruorem
Plebis effundi sinet. ergo viuat,
Déque thesauris Arabum beatis
Munera sumat.
Ac suo regi bene comprecatus,
Huius laudes canat, illum honoret:
Largam opum dextram celebret, patrémque
Vulgus adoret.
Per feros montes segetem refundat
Terra, tam densis crepitans aristis
Quàm graui cedros Libani flagellant
Murmure venti.
Augeat prolem numero carentem
Per vias vrbis bona pax beatæ:
Læta ceu campis riguis per imbrem
Gramina surgunt.
Nomen æterno iuuenescat æuo,
Filij nomen, iubar vsque solis

Dum vaga fundet radiata terris
Lumina flamma.
Ille rex gentes faciet beatas
Quas sinu cl. lit refugo Amphitrite,
Omnis hunc tellus canet Amphitrite
Cincta beatum.
Isaci gentis Domino Deóque
Laus, honor, virtus: opis haud egenus,
Illa quæ cuncti attoniti intuentur,
Perficit vnus.
Nomen augustum canat omnis ætas,
Vlla quod nunquam taceat vetustas:
Nominis sancti penetret per omnes
Gloria terras.

GEORGII BVCHANANI
PARAPHRASIS IN TERTIVM LIBRVM PSALMORVM.

PSAL. LXXIII. Quàm bonus Israel Deus ijs qui recto sunt corde, &c.

Carm. gen. 15.

TEllus vt vndis hospitium neget,
Vndeque terras fluctibus obruant,
Aer coruscis fulminet ignibus,
Ruina mundi sidera misceat:
Dei potentis non bonitas tamen
In rebus arctis destituet pios,
Puráue mentes nequitia sinet
Fraude impotenti funditus opprimi.
Quàm penè lapsu pes mihi lubrico
Gressum fefellit, dum pede metior
Immensa paruo dum trutina mea

Expen-

Expendo stultus iudicium Dei!
Feruebat ita pectus, & æmulo
Liuoris æstu, quum scelerum omnium
Contaminatos sordibus impios,
Florere cunctis conspicerem bonis.
Sors illa cunctis inuida, mobilis,
Infida seruat perpetua fide
Istis tenorem, & robore viuido
Firmos senectam ducit ad vltimam.
Exempta duris vita molestijs
Curísque, (pectus quæ reliquis coquunt
Mortalibus) per lætitiam fluit
Luxúmque, & ægris pura laboribus.
Ergo insolenti fœta superbia
Corda intumescunt: pectora spiritus
Ventosa tendunt: cæcus amor sui
Frena impotenti dat violentiæ.
Tecta inuidendas non capiunt opes,
Felicitatem non animus suam:
Et vota vincens spémque superfluus
Luxus fatigat, nec satiat tamen.
Verbis minores terrificant feris,
Et fastuosæ mole potentiæ:
Vultu procaci & vocibus improbis
Adblandiuntur nequitiæ suæ.
Nec impudentis garrula vanitas
Contenta lingua fundere toxica
Terras per omnes, astra lacessere
Audet, Deúmque insana superbia.
Hæc mente spectant attonita pij,
Et æstuante pectore fluctuant:
Secúmque mussant, Scilicet hæc Deus

Quum cernat, atris abstinet ignibus?
Opes abundè suppeditant malis,
Crescitque nullo fine pecunia:
Secura pacis molliter otia
Quiescente nullo turbine transigunt.
Frustra ergo puro pectore viuitur:
Frustra innocentem contineo manum:
Frustra labores perfero, torqueor
Dolore, nullis non crucior malis.
Rursus verebar ne temerario
Ausu improbarem consilium Dei,
Ac arbitrarer fortè miserrimos
Selecta quos is pignora nuncupat.
Causas latentes dum sequor anxius,
Et pertinacis viribus ingeni
Pugno, profundum se chaos ingerit,
Et nocte mentis lumen adobruit.
Labore tandem fessus inutili
Ad te recurro, rex bone cælitum:
Quietus expecto ex adytis tuis
Quid hos & illos separet exitus.
Vidi repentè quàm pede lubrico
Starent superbi: quàm stabiles parum
Opes tenerent, quàm fragili loco
Fultos ruina præcipiti trahas.
Procella vindex vt sonuit tuæ
Iræ, fugaces cum domino suo
Euanuerunt diuitiæ: manet
Vmbra inuidendæ nulla potentiæ.
Sic nocte mentes ludificans fugit
Imago somni: & quæ modò pectora
Sopita vano terruerat metu,

Risus

Risus per vrbem mox ciet omnibus.
Donec viderem hæc, mœror & anxiæ
Mentem obruebant follicitudines:
Aut hæsitantem, ceu stupidum pecus,
Torpor ligabat pectore marcido.
Arcana sed vis interea tui
Me fulciebat numinis, ac manum
Dextram regebas: auspicio tuo
Ductúque clarus fulgeo gloria.
Quid terra præter te, mihi; quid polus
Offert colendum? cor mihi tabuit,
Infracta mens desiderio tui
Languebat, ægrum corpus inaruit:
Tu rursus artus robore viuido
Firmasti: opimas suppeditasti opes.
Qui te relicto, spe stolida deos
Vanos adorant, cladibus obruis.
Te sector vnum, tu superas meis
Spes vna rebus: præsidio tuo
Liber periclis, auctus honoribus,
Te sempiternis laudibus efferam.

PSAL. LXXIIII. Vt quid Deus repulisti, &c.

CVr nos relinquis penitus, ô rerum parens, Carm.gen. 3.
Hostíque dedis impio?
Lupis vorandum cur gregem pastor tuum
Ira obstinata deseris?
Memento cœtus seruitute ab aspera
Quem vendicasti: quem tibi
Peculiari sorte, patrimonium
Ceu proprium, receperas.
Colles Sionis, numinis sedem tui,
Bonus fauénsque respice.

Tandem refringe, & hostium superbiam
Compesce: perde funditus
Hostes protervos, qui tuum sacrarium
Manu nefanda polluunt.
Clangunt sonora buccina, non quæ tuas
Laudes canat, ludibrio
Sed festa acerbo quæ profanet. in tuis
Vexilla figunt turribus.
Bacchatur audax ira frenis libera:
Ædis ruentis it fragor:
Quales sub altis murmurant quercus iugis,
Cæsæ bipenni quum ruunt.
Demoliuntur malleis & vectibus
Cælata templi limina.
Populatur ignis adyta: nominis tui
Contaminant sacrarium.
Secúmque tacito comminantur pectore
Se diruturos omnia.
Nec temere. flaminis strata fumant omnia
Tuo dicata cultui
Loca. signa nusquam, nulla iam miracula:
Propheta nullus perditos
Solatur, & spe quamlibet lenta, tamen
Spondet malorum terminum.
Quousque tandem nomini fines tuo
Hostem proteruum illudere?
Quousque acerbis facta dira & impia
Exasperabit iurgijs?
Cur otiosus retrahis manum? exere
Tandem potentem dexteram.
Tu noster olim rector & custos Deus
Priscis abusque sæculis.

Te

Te vidit orbis vindicantem ab omnibus
Semper tuos periculis.
Secessit unda te iubente, & vitreo
Muro liquor coercuit
Confusum: feroces viribus suis duces
Ponti recursus obruit.
Ipsum marinis vastiorem belluis
Hausit tyrannum, & asperis
Afflicta saxis, fluctibus cadauera
Eiecta vultur AEthiops
Vorauit: inter æstu arenas torridas,
De cote dura limpidi
Fluxere riui: te imperante substitit
Arente flumen alueo.
Tuus dies est, nox tua est: solis iubar
Radijs adornas aureis.
AEquórque claudis littorum repagulis,
Terrásque cingis fluctibus.
AEstate lenis frigus acre, frigoris
AEstu rigorem temperas.
Domine intuere probra, contumelias,
Et hostium ludibria,
Qui te lacessunt impijs conuicijs,
Molestijs nos opprimunt.
Ne trade vitam turturis tuæ feris,
Turbam tuorum pauperum
Ne sempiterna obliuione desere.
Memor tui sis fœderis.
Nam nec tenebræ nos tegunt, nec pellimus
Obscuritate iniurias.
Ope destituti & omnibus fracti malis
Populi pudori consule:

Vt te merentem prosequantur laudibus
Miseri leuati luctibus.
Exurge rector orbis optime, & tuam
Causam tuere: sis memor
Quæ probra passim nomini semper tuo
Stulta ingerat procacitas.
Voces superbas & tumultus improbos
Silentio ne supprime:
Curámque rerum gerere te mortalium,
Qui negligunt te, sentiant.

PSAL. LXXV. Confitebimur tibi Deus: confitebimur, & inuocabimus, &c.

Carm. gen. 13. *TE nos carminibus, rex bone, patrijs*
Dicemus meritò: te celebrabimus
Præsentem miseris: & memorabimus
Facta illustria posteris.
Quum plenis venient tempora seculis,
Cogam, inquit Dominus, concilium meum:
Iustis supplicijs prosequar impios,
Iustis muneribus pios.
Fundamenta soli dissileant licet,
Turbetur trepidis gens hominum minis,
Fundamenta soli fluxa adamantinis
Nectam rursum ego vinculis.
O stultos: quoties admonui modum
Vesanæ vt facerent nequitiæ suæ!
In cælum quoties admonui impios
Ne stultè arma capesserent!
Quid cælum stolida voce lacessitis?
Qua spe sic furitis? spiritus arrogans
Cuius præsidio fretus in æthera
Cristas erigit impias?

Eois coeat viribus occidens,
Coniurent calida cum borea plaga,
Frustra diuitias, sceptra, potentiam
Cuiquam conciliauerint.
Vnus rex hominum res hominum suo
Versans arbitrio, præcipitem trahit
Illum de solio, plebis ab infimæ
Hunc fece ad solium erigit.
Nam cratera meri purpurei Deus
Iam dextra tenet, & vindice pharmaco
Volantem pateram temperat, & malis
Iustum supplicium parat.
Hinc impietas vndique ab vltimis
Terrarum spatijs hauriet, & mero
Consumpto, cupido gutture turbida
De fece exitium bibet.
At me vate, Dei, quem genus Isaci
Et thure & precibus placat & hostijs,
Omnis posteritas munificentiam
Et vim numinis audiet.
Confringam tumidæ tela superbiæ
Fæcundata bonis: cladibus obruta
Emerget pietas, & super æthera
Tollet conspicuum caput.

PSAL. LXXVI. Notus in Iudæa Deus: in Israel magnum nomen eius, &c.

GEntes profanæ numinis loco colunt Carm.gen.15.
Sibi quisque quem finxit Deum:
Iudæa verum nouit & colit Deum,
Laudatque festis cantibus:
Deum Sionis incolam, Solymæ sacris
Cui templa fumant ignibus.

Illic

Illic minaces fregit arcus, lucida
Fregit sagittæ spicula.
Clypea sinistris rapuit, enses dexteris:
Funesta bella sustulit.
Tu belluosis montium clarus iugis
Apparuisti: tu feram
Compescuisti fortium superbiam
Regum, potenti dextera.
Fracta minacis spiritus ferocia,
Prædæ fuere: aut ferreo
Somno grauati condidere lumina.
Obtorpuere dexteræ
Fortes virorum, vis equorum, & curruum
Elanguerunt impetus.
Tuum verendum nomen & numen. tua
Quando æstus iræ incanduit,
Quis obuiam ausit ire? quis miserum caput
Tuo furori obiecerit?
Quum templa mundi fulminum quateret fragor,
Vt impia tyrannide
Pœnis repressa simplicem modestiam
E seruitute abduceres,
Attonita tellus siluit: imbellis pauor
Mentes superbas perculit.
Vltricis iræ scelera pœnis obruta
Humana gens quum cerneret,
Boni efferebant laudibus te, conscius
Premebat horror impios.
Vota ergo Domino nuncupate & reddite:
Domino verendo munera
Ferte vniuersi ciuitatis incolæ
Sanctæ, Deúmque agnoscite,

Reges superbi quem pauent, qui spiritus
Feros retundit impijs.

PSAL. LXXVII. Voce mea ad Dominũ clamaui, &c.

Carm.gen.6.

TE voce semper, te prece supplice
Rerum inuocabo conditor optime.
Nam lenis ac placatus aurem
Das facilem miseris querelis.
Ad te refugi quum premeret malis,
Ad te tetendi sollicitus manus
Sub nocte sola, donec atras
Lux tenebras rediens fugaret.
Mens inquietis fracta doloribus,
Sudis abnuebat aure fidelium
Voces amicorum, medelæ
Impatiens: animúsque solum
Inuentus in te, cum lacrymis preces
Miscens fremebat: pectora flebili
Concussa singultu sonabant,
Cura animi cruciabat artus:
AEstus vetabat sollicitudinum
Dulcem soporem carpere lumina:
Segnis ligabat membra torpor,
Vocis iter dolor obstruebat:
Tum mente versa voluere sæcula
Cœpi anteacti temporis, ac Dei
Numen bonis præsens, nec vnquam
Auxilij miseris auarum.
Laudum subibat quas tibi carmine
Lyra canebam suauiloquæ ad modos:
Secúmque vestigabat ægra
Mens vario labefacta motu,

Num

Num me relicto in perpetuum Deus
Opis benignam iam retrahit manum?
Nec amplius suum tenebit
Larga Dei bonitas tenorem?
Nec ore vatum leniet anxias
Curas suorum? nec miseris erit
Placabilis? nec sistet iræ
Præcipitem bonitate cursum?
Tandem remisso pectore, Quò dolor
Impellis? inquam: stant adamantinis
Decreta cæli fixa vinclis,
Nec dubio labefacta casu,
Nec fracta vi, nec temporis inuidis
Obliuiosi obnoxia dentibus.
Rursus tuæ mentem subibant
Sancte parens, monimenta dextræ:
Qui templa picti sideribus poli,
Frugúmque campos germine fertiles,
Et secla tot nostros ad vsus
Condideris pecudum & ferarum.
Quàm sæpe, pœnis dum premis improbos,
Tutóque fulcis præsidio probos,
Mortalibus clementiæque &
Iustitiæ specimen dedisti,
Æterne rerum conditor! omnia
Consulta cuius factáque sanctitas
Illustrat. haud quicquam tibi ingens
Orbis habet simile aut secundum.
Mirante mundo tu Deus vnice
Miræ dedisti signa potentiæ,
Ergastulis quum liberasti
Abramidas Pharij tyranni.

Videre fluctus te tumidi Deus,
Videre fluctus, & trepido gradu
Fugere: turbauit profundas
Horror aquæ vitreæ lacunas.
Fudere aquosas imperio tuo
Nubes procellas de grauido sinu,
Sonore rauco: grandinísque
Infremuit lapidosus imber.
Celi tonantis vastificus fragor
Implebat aures: summa fulgurum
Terrebat ardor, & pauore
Attonitæ tremuere terræ.
Sali rubentis peruia vastitas
Ductore te tot millibus obruit
Vestigia, & fluctu refuso
Clausit iter Pharijs quadrigis.
Moses & Aron (ceu pecudum greges
Pastor reducit) præsidio tuo
Duxere tranquillas per vndas,
Incolumes populi cateruas.

PSAL. LXXVIII. Attēdite popule meus legem meam, &c.

Adite Isacidæ, & rerum pietate parentem
Qui colitis pura, huc animos aduertite vestros. Carm. gen. 7.
Non canam, sed vera canam: quæ longa vetustas
Occulit arcanis oracula mersa tenebris
Euoluam: priscis accepta parentibus olim
Veriloquis dictis, in sæcula sera nepotum
Transmittam: laudésque Dei, mirandáque facta
Cognita de maiis discent me vate minores.
Námque parēs mundi sancto quum fœdere gentem
Iungeret Isacidum sibi, patres prodere natis

Per

Per sitiem, & seris venientia sæcula sæclis,
Et legum monitus & facta ingentia iussit.
Scilicet vt memori benefacta priora tenentes
Pectore, consilium vitæ auxiliúmque regendæ
A domino exspectent, trepido turbante tumultu.
Ne tam cæca animos condunt obliuia, legum
Irrita ventosis vt dent præscripta procellis.
Neu similes patrum, malè grata mente rebelles,
Deficiant animi instabiles, dubióque labantes
Pectore. Cur soboles Efræmi docta sagittis
Figere vel iaculo quamuis distantia certo,
Terga dedit pene ante tubas? latebrísque salutem
(O pudor!) abiectis quæsiuit turpiter armis?
Nempe quòd auersos flexere per auia gressus,
Obliti legum & monitorum & fœderis icti,
Obliti tantorum operum quæ testibus olim
Patribus, in Pharijs Dominus patrauerat oris.
Quum mare diuisit sese cumulante profundo,
Inter & aggestos vndæ stagnantis aceruos
Incolumem eduxit populum, duce nube, serena
Luce, per obscuras flamma præeunte tenebras.
Flumina de solidi patefecit vulnere saxi,
Damnatísque siti riuos donauit arenis.
Nec satiati vndis linguas tenuere procaces,
Ausi immane scelus, deserta per auia rursus
Tentauere Deum: & ventris stimulante voracis
Ingluuie, petiere cibos: ac talibus ora
Soluerunt, Silicis duræ qui flumina venis
Eliciut, subitóque sitim torrente leuauit,
Non potis est panem, non lautæ fercula mensæ
Addere? non epulis continuis larga profusis?
Audijt omnipotens, calidúque accensus ab ira est,

Flamma-

Flammarúmque globos fudit super agmina largis
Imbribus, & stolidos compescuit ignibus ausus.
Et populo tamen ingrato, totiésque salutis
Immemori acceptæ, dapibus dedit esse petitis.
Castra super latè ætherei patefecit olympi:
Horreáque & nubes cælesti semine fœtas
Ambrosiæ largos super agmina soluit in imbres:
Cælestisque cibi indulsit mortalibus vsum.
Celere tum iusso campis ex aeris euro,
Mox trepidis volucrum pluuias notus attulit alis,
Non secus ac siccæ cumulos quum verrit arenæ,
Puluereámque trahit deserta per arida pallam.
Castra super tensisque super tentoria velis
Alituum tremulis resonabant agmina pennis,
Et circum affusis cumulabant stragibus agros.
Iamque epulis exempta fames: sed praua libido
Non exempta tamen, sed adhuc sine fine petitæ
Faucibus hærebant epulæ: Deus ecce repentè
Vltor adest: latè subitò grassante ruina,
Robora selectæ passim cecidere iuuentæ.
Sed neque tot pœnæ, neque tot benefacta rebelles
Continuere animos, nec tot miracula, rerum
Natura monstrante Deum. Pater ergo procaces
Casibus assiduis fregítque, & robore fracto,
Ante diem tremulæ succidit fila senectæ.
Vix tandem morbis vexati, terroribus acti,
Omnibus exhausti propè cladibus, omnium egeni,
Agnouere Deum: per tot discrimina tecti
Eripique malis, sæuóque ex hoste recepti,
Verba tamen blandis fundebant subdola linguis
Ore pij, mendace animo: neque fœderis vlli
Seruauere fidem. Verum clementior ille

k Sentiens

Sontibus ignouit: patria pietate remisit
Offensas, meritámque vltro compescuit iram: (cis,
Quippe homines memor esse animi modò flabra fuga-
Quæ fragiles agitent morituri corporis artus.
O quoties inter viduas cultoris arenas,
Inter saxa siti squalentia, numinis iram
Languentem insanis irritauere querelis:
Et sua diuinas dimensi ad robora vires,
Virtutem breuibus voluere includere metis,
Quæ mare, quæ terras, quæ cæli continet orbes.
Scilicet obliti benefacta priora, salutem
Acceptam, & duri nuper iuga dempta tyranni,
Et quæ per Pharias miracula plurima gentes
Edidit, in vitreos suffuso sanguine riuos,
Damnatísque siti laticum sine munere mensis.
Et modò pestiferæ per celsa palatia muscæ
Spicula figebant liuenti tincta veneno:
Et modò flumineis squalebant atria ranis.
Et nunc bruchus edax hominúmque boúmq; labores,
Agmine nunc denso diræ exedere locustæ.
Grandinis imbre hortos, lapidosa grandine vites,
Grandine siluarum Dominus decussit honorem:
Grandine prostrati fortes iacuere iuuenci:
Et segetum grauidos ruit igneus imber in agros.
Ira Dei, laxísque furor bacchatus habenis,
Eumenidúmque faces, & conscius horror oberrans
Pectora, turbabat stimulis præcordia cæcis.
Tum letho patefacta via est: mors sæua per omne
Passim hominū pecudúmq; caput nulli æqua cucurrit:
Primitias sobolis, charissima pignora, florem
Roboris, & seræ spem præsidiúmque senectæ
Prostrauit, quà Nilus aqua se diuite voluit,

Et septemgeminis refluum mare submouet vndis.
Interea, ceu pastor oues in pascua ducit,
Ipse suum Dominus populum deduxit, ab omni
Vi procul & trepida formidine: fluctibus æquor
Obruit infestos in se redeuntibus hostes.
At sancti tenuere patres loca sancta, Deique
Parta manu, exclusit gentes prius vnde profanas,
Aut prostrauit humi victas: & iugera mensus
Abramidis habitare dedit. Nec segnius illi
Irritare Deum, & rerum tentare parentem,
Fœdera negligere: & patrum de more rebelles,
Auertére suos recto de tramite gressus:
Non secus ac arcus curuat se in cornua neruo
Adducto, dextráque iterum neruóque remisso
In faciem subitò flectit se sponte priorem:
Libera sic iterum gens impia vindice pœna
Ad sese rediit: cunctísque in collibus aras
Erexit, finxítque sibi simulacra deorum,
Ac Dominum rerum meritas accendit in iras.
Audijt omnipotens pater impia vota precésque,
Et sibi dilectam gentem contempsit: & aras
Ipse suas, ac Silonis tentoria liquit,
Sola sibi è cunctis electa habitacula terris.
Deseruítque sui monimentum fœderis arcam
Hostibus in prædam: monumentum roboris, vnde
Clara Dei in cunctas splendebat gloria terras.
Hos ferro, terræ iratus sibi nuper amatæ,
Obiecit, flammis alios: cecidere cruento
Ense sacerdotes: non connubialia festis
Carmina sunt cantata toris, charíque mariti
Indeploratis viduæ iacuere sepulcris.
Ast vbi iam pœnis meritam satiauerat iram,

Ceu crapula excussa miles, lentóque sopore
Excitus, arma iterum fugientes vertit in hostes:
Tergaque vulneribus figens imbellia cæcis,
Perpetuum asspersit ventura in sæcula labem.
Non tamen Efraimum præstantem fortibus armis
Elegit, cui sceptra daret: non ille Manassæ
Pignora: sed Iudam, sed celsæ tecta Sionis,
Templa sibi & solido fundata sacraria saxo,
Cúmque polo & stellis mansuram in sæcula sedem.
Quique sequebatur pecudes in pascua David,
Sustulit è caulis, charam & sibi pascere gentem,
Impositum solio, & sanctæ ius dicere terræ
Iussit: & ille gregem studio curáque fideli
Rexit, & infestis defendit ab hostibus armis.

PSAL. LXXIX. Deus, venerunt gentes hæreditatem tuam, &c.

HÆreditatem rector orbis cur tuam
Inuadit hostis impius?
Carm. gen. 3. *Ritu profano polluit sacraria*
Tuo dicata nomini,
Solóque stratam funditus Solymamficæ
Tegit ruinæ molibus.
Truncata ferro membra te colentium
Passim per agros obiacent,
Lanianda rostris vulturum, crudelibus
Aut belluarum dentibus.
Riui cruoris perluunt vias, velut
Torrens adauctus imbribus.
Nec vsquam amicus ossa sparsa qui legat,
Aut lecta tumulis obruat.
Functíque fato pariter & superstites
Ludibrio accolis sumus.

Parens benigne, quem modum tandem tuæ
    Speremus iracundiæ?
An continenter instar ignis omnia
    Vorantis in nos sæuiet?
Tui furoris verte potius impetum
    In impiarum gentium
Tot regna, nomen quæ tuum vel nesciunt,
    Vel si sciant, non inuocant.
Semen piorum quæ laborant perdere
    Armis, & vrbes ignibus.
Reuocando vetera, parce genitor, crimina,
    Faces furori subdere.
Sed penè cunctis obrutos malis, tua
    Nos præueni clementia.
Offensionum mitis obliuiscere,
    Nostræ salutis anchora.
Placatus adsis, splendor vt cunctis tuæ
    Clarescat oris gloriæ:
Os obstruatur impijs, quærentibus
    Num noster hic cesset Deus.
O iuste vindex, impios exercitos
    Pœnis vicißim cernere
Fac nos, cruore qui piorum sordidi
    Nunc insolenter gestiunt.
Audi gementes carcerum qui vinculis
    Marcent: potente dextera
Defunctæ mortis libera quos cædibus
    Iamiam tyranni destinant.
Et quam intulerunt contumeliam tibi,
    Et quam tuis iniuriam,
Multiplicatam redde nostris accolis,
    Rerum perennis arbiter.

Et nos, ouilis grex tui, quem pabulo
Alis, tueris numine.
Et posterorum posteri laudes tuas
Cunctis canemus seculis.

PSAL. LXXX. Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ouem, &c.

Carm.gen.16. *HEbræi generis pastor, vti gregem,*
Blande progeniem qui regis Isaci,
Inter qui geminos aligeros tuo
Præscribis populo iura salubria:
Selectæ soboli da bonus ac fauens
Lumen posse tuæ cernere gloriæ,
Da vim posse tuæ nosse potentiæ:
Ac fessis properè porrige dexteram.
Tu nos si placido lumine videris,
Cedent continuò cætera prosperè.
O rex armipotens, quem statues modum
Iræ? quando humiles suscipies preces?
Irroras lacrymis fercula, lacrymis
Misces continuis pocula: iurgia
Nostris finitimi de spolijs serunt,
Et nostra exagitant ludibrio mala.
O rex armipotens, agmina cælitum
Cui parent, faciem cernere da tuam.
Tu nos si placido lumine videris,
Cedent continuò cætera prosperè.
Traduxti Pharia de scrobe vineam:
Pranatum expulerat semina gentium,
Vt puro fereret purius hanc solo.
Iam radix teneras fuderat vndique
Fibras: iam tremulo frigore texerat
Montes: æqua cedris brachia sparserat:

Tangebant teretes æquora palmites,
Euphraten tenerí germina surculi.
Nudatam solitis cur modò sepibus,
In prædam hospitibus deseris hanc vagis?
Cur hanc ferus aper proterit? alites
Carpunt? omnigenæ depopulant feræ?
O rex omnipotens, obsecro iam redi
Tandem, & sidereo prospice de throno:
Placatúsque tuam respice vineam,
Plantatas propria quam tibi dextera.
Hunc saltem placidus respice ramulum,
Cui cultu assiduo conciliaueras
Robur, clara tui gloria nominis
Terrarum vt populis nota sit omnium.
Illic flamma vorat brachia vitium:
Hic conuulsa gemunt: cæsa bipennibus
Hic dumis resonant: omnia pessum eunt.
Ira iusta tua nos premit vltro.
Indulgens genitor, nunc ope subleua:
Firma præsidio nunc proprius tuo
Hunc, vires & opes & decus antea
Affectu patrio cui cumulaueras.
Vitam redde tuis, sancte parens, quibus
Semper mors auidis faucibus imminet.
At nos vsque ducem te comitabimur,
Præsentem miseris te celebrabimus.
O rex omnipotens, agmina cælitum
Cui parent, faciem cernere da tuam.
Tu nos si placido lumine videris,
Cedent continuò cætera prosperè.

PSAL. LXXXI. Exultate Deo adiutori nostro: iubilate Deo, &c.

Carm. gen. 21.

EXultate Deo nostro, bona dicite verba
Nostræ salutis vindici:
Isacidûm laudate Deum, pæana canentes
Ad tympani dulces modos.
Nec lyra, nec cessent genialia nablia: festis
Tuba calendis clangite.
Hunc læti celebrate diem, stata sacra ferentes,
Nam sic statutum est patribus:
Sic lex sancta iubet, sic sacri fœdera pacti
Percussa cum maioribus.
Hæc est illa dies ventura in secula testis
Memphiticæ tyrannidis:
Quum Pelusiacis Hebri gens hospes in oris
Erraret, & linguæ sonum
Attonita ignotum audiret, nec nota vicissim
In verba frustra os solueret:
Quúmque humeros curuaret onus seruile, manúsque
Lassaret olla fictilis,
Excussi manibúsque ollas, humerósque leuaui
Luto, inquit optimus parens:
Auxiliúmque tuli poscenti in rebus egenis:
Et nube densa conditus
Intonui: Meribam propter, tua iurgia passus,
Feci tui periculum.
Nunc etiam selecta mihi gens auribus hauri,
Et quæ paciscor accipe:
Si mea dicta vagis non tradas irrita ventis,
Nec alterum colis Deum,
Nec prostratus humi supplex noua numina adores,
Sed vnicum tibi me Deum

Esse

Esse velis, domini qui rupta compede Nili,
Iuris tui te reddidi:
Posce modo: spe plura feres, potiora petitis,
Maiora votis auferes.
Hæc neque dicta suis populus demisit in aures,
Bene nec monenti paruit.
Ergo ipsos sibi permisi: frenóque remisso
Solui vagam libidinem.
O potius monita audissent mea! me duce rectum
Vtinam institissent tramitem!
Namque humiles illis subito fractósque dedissem
Hostes, meámque dexteram
Vertissem in gentes, quæ recta odere, profanas:
Et supplices mendacibus
Vultibus Isacidûm ambiissent verbísque fauore m:
Felicium omne in sæculum
Isacidûm, quibus almus ager sudisset abunde
Frugum benignam copiam,
Mellique de duri fluxissent viscere saxi
Per arua cultus inscia.

PSAL. LXXXII. Deus stetit in synagoga deorum, &c.

Regum timendorum, in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Iouæ, Cau.u.gen.6.
Qui iudicantum examinabit
Nequitiam trutina seuera.
Num fraudulentos semper & impios
(Inquit) dolosa lance fouebitis?
Pauperque pupillúsque vestrum
Ceu scopulum metuet tribunal?
Quin orbitatem cernitis anxiam?
Aurem querelis quin inopum datis?

Cur pauperes non à superbo
Ludibrio asseritis potentum?
Frustra monemus: lumina cæcitas,
Errórque mentes obsidet: vt neque
Compaginem rerum solutam
Iustitia pereunte cernant.
Deos vocaui vos, dominos ueeis
Vitæque feci: sceptrifera manu
Pacem dedi tueri, & armis
Lethiferum cohibere bellum.
At mors iniqua iusta superbiæ
Vltrix honores detrahet, & pari
Ignobili cum plebe fato
Purpureos rapiet tyrannos.
Exurge, legum frena manu Deus
Capesse, cunctis arbitrio tuo
Qui regna dispensas, vt orbi
Imperio domineris æquo.

PSAL. LXXXIII. Deus, quis similis erit tibi? &c.

Cam.gen.2. *NE taceas, ne cunctaris, pater optime, néue*
Preces tuorum sperne duris auribus.
Ecce fremunt hostes circum, & miscere tumultu
Sæuo parati cuncta, cristas erigunt.
Concilia occultè coeunt, populóque minantur
Tu quem tuendum propriè susceperas.
Eia (aiunt) properate, omnem succidite siluam:
A stirpe sobolem deleamus Isaci.
En sceleri iurata manus coit omnis in vnum,
Tua instituta vt deleant & fœdera.
En cum palmifera iunctus Nabathæus Idume,
Soboles Moabi, & Agareni, & Gabala,

Cum-

Cúmque Palæstinis Tyriísq; Amalecus & Ammon,
Syrísque iungit castra Loti posteris.
Atu sterne solo victos, Madiana iuuentus
Vt cæsa texit semitas te vindice.
Sisara ceu tumidus cecidit, sæuúsque Iabinus,
Cissontis vndas turbidas quum sanguine
Tinxere: insletæ passim iacuere cateruæ,
Lætamen agris: nec fuga eripuit duces
Orebum & Zebum: nec subtraxere latebræ
A falce mortis Zebeámque & Salmanam:
Dicere non veritos animo votóque superbo,
Dominos futuros se tui sacrarij.
At tu sancte parens, sic hos vertigine torque,
Vt rotula cliuo, stipula vento voluitur:
Flamma velut siccæ populatur brachia siluæ,
Per alta stridens montium cacumina,
Sic vrge attonitos consternatósque procella,
Tui furoris dissipa sic turbine,
Sic animos dolor exurat, pudor ora coloret,
Suis miserijs numen vt probent tuum:
Sic ignominia fastum preme, damna timórque
Sic continenter territos exerceant,
Te solum vt noscant Dominum, rerúmque potentem,
Quæcunque terras ambit axis ignifer.

PSAL. LXXXIIII. Quàm dilecta tabernacula tua, &c.

O Rex armipotens, qui creperos tua
Bellorum arbitrio diuidis exitus, Carm. gen. 8.
Ergo limina templi
Lætus conspiciam tui.
Hic cor lætitia palpitat: hîc bonis
Languet mens nimijs ebria, gestiunt

Artus,

Artus, atria viui
Visuri propius Dei.
Hîc passer latebras inuenit, hîc locat
Nidum veris auis nuntia. O atria
Regis bellipotentis
Vt vos aspiciam libens!
Felix qui domui perpetuo tuæ
Hærens te celebrat: qui penitus suam
In te spem posuerunt,
Felices ter & amplius.
Felices studio qui properant pio
Templo sacra tuo ferre: per aridas
Valles fontis amœni
De riuis liquidis bibent.
Nec deerit pluuiæ quæ repleat cauas
Fossas, agmen aquæ, dum properat premens
Turmam turma, parentum
Ritu cædere victimas.
O rex armipotens, da placidum tuo
Te regi, capitis cui decus inclytum
Indulsti: bonus autem
Ne duram abnue supplici.
Tu noster clypeus, rebus in asperis
Spes & præsidium: iuxta adytum tuum
Vnius mora lucis
Pro mille est mihi sæculis.
Sim custos potius liminis in tuo
Templo, sancte parens, quàm Solyma procul
Degam inter sceleratos
Multis clarus honoribus.
Tu sol, tu clypeus, tu Dominus: tuis
Tu das conspicua fulgere gloria:

Nec

Nec puro scelerum vnquam
Claudis munificam manum.
O rex armipotens, quem penes exitus
Bellorum, & positis ensibus otia,
O bis térque beatos
Qui te spe solida colunt.

PSAL. LXXXV. Benedixisti Domine terram tuam, &c.

NOn semper tumidis feruent vexata procellis
AEquora, nec gelida riget horrida terra pruina: Carm. gen. 1.
Inque vicem ponunt venti, mare sternitur, aura
Mitior in florem torpentes euocat herbas.
Nec semper Deus auersis mœrentibus aurem
Durus, & indulgens iræ: quondámque fauore
Sponte tuum amplexus populum es, vinclísq; solutis
Seruitij, patrias duce te remeauit ad aras.
Oblitus scelerum & violati fœderis, iram
Lenisti, & patria texisti crimina cura.
Et nos ergo parens, nostræ & spes vna salutis,
Respice placatus facilísque: animúmque benignum
Accipe: perpetuæ néue implacabilis iræ
Sæuiat in seros etiam vindicta nepotes.
Respice nos melior tantùm: quodcunque misellæ
Spirat adhuc animæ, te respiciente vigorem
Accipiet: populóque tuo, iam nube repulsa
Tristitiæ, lætos hilarabunt gaudia vultus.
Alme parens, bonitate tua complectere fessos,
Speratæque diu iam fructum ostende salutis.
Iamdudum exspecto Dominus dum læta futuri
Signa det, arcano pulsans præcordia motu.
Et dabit haud dubiè posita placabilis ira
Signa secunda: pijs dabit omnia prospera, leges

Qui

Qui patrias & sacra colent, errore relicto.
Ecce salus, ecce multas bona copia terras
Incolet, & leti renouatrix gloria sæcli.
En bonitas, en alma fides feret obuia gressus:
Terra fidem, cælo terras Astræa relicto
Sancta colet: comes Astrææ bona copia cælo
Applicet, & lætos decorabit frugibus agros.
Et quacunque feret Dominus vestigia, gressus
Ante ferent ius fasque suos: lis, visque dolusque
Deseret afflictas per tot iam sæcula terras.

PSAL. LXXXVI. Inclina Domine aurem tuam, &c.

Gnem.gen.10. *DA mitis aurem supplici*
Deus: saluti consule
Ope destituti & pauperis:
Nec iræ semper vindici.
Seruum tuum firma Deus,
Cui spes salutis vnica es:
Serua inuocantem iugiter
A solis ortu ad vesperum.
Depelle mentis nubila
Pendentis à te seruuli,
Blande parens clementiæ,
Promptus vocanti parcere:
Intentus audi supplicem.
Nam te vocamus arduis
In rebus, inuocantibus
Opem benignus quòd feras.
Nullus deorum par tibi:
Nullus secundus: exerit
Nullus suam potentiam
Tam splendidis miraculis.

Rerum

Rerum creator, vltimis
Ab orbis oris affluent,
Flexóque gentes poplite
Te prosequentur laudibus.
Solus nec aui termino
Inclusus aut potentia,
Deus deorum, gentibus
Miranda cunctis perpetras.
Legum tuarum semitam
Fac ingredi me: pectoris
Compone fluctus turbidos,
Tranquilla mens vt te colat.
Vt spiritus contagio
Emancipatus corporis,
Tuam celebret gloriam,
Dum vita vóxque suppetet.
Viuo tua clementia
De fauce mortis erutus,
Quum virium fiducia
Saeuit hostis insolens:
Secura quum vis numinis
Mihi muniuerit, tu Deus
Es lenis & placabilis,
Et pacta fidus reddere.
Mitis bonúsque respice
Qui pendet ex te seruulum:
Opem fer, & vernaculum
Tuum periclis exime.
In me fauorem sentiant
Hostes tuum: ora decolor
Mutet pudor, quum viderint
Mihi te salutis vindicem.

PSAL. LXXXVII. Fundamenta eius in montibus sanctis, &c.

Carm. gen. 3.

Abramidarum cæteras vrbes supra,
Dominus Sionis diligit
Portas, Sionis, imminet quæ montium
Fundata sanctis collibus.
O prædicanda posteris sæclis Sion,
Beata mater vrbium:
Tecúmne Babylon se audeat componere?
Tecúmne Memphis insolens?
Ventura Babylon sub iugum Dei, Deo
Flexura Memphis poplitem.
Præclara quamuis & Palæstina & Tyros
Iactet virorum robora;
Nihil ad Sionem fortibus fœtam viris,
Fauore tutam numinis.
Censore Domino humana gens quum nomina
Ad profitenda confluet,
Quis non Sionis se ferre ciuem, inferi -
Quis non colonus ambiet?
Tum vox Sionem carminum, tum vox lyræ
Canent Sionem & tibiæ:
Et nostra si quid vox audiendum sonet,
Laudem Sionis vox canet:
Et si quid animus voce dignum excogitet,
Animus Sioni seruiet.

PSAL. LXXXVIII. Domine Deus salutis meæ, &c.

Luce voco te, nocte voco te, sola salutis
Spes, columen, vitæ præsidiúmque meæ.
Carm. gen. 22. *Ante parens, faciem ne vultum auerte precanti,*
Neue humiles dura respue mente preces.

Mens

Mens hebetata malis torpet, confecta dolore
Funereas spectat languida vita faces.
Membra vigor liquit: mors unguibus imminet atris,
De tumulo tantùm iam mihi cura meo est.
Corpora non aliter pallent sub mole sepulcri,
Vulnere quæ subito mors inopina tulit:
Perpetuis quæ sub tenebris obliuia condunt
Alta, salutiferam te retrahente manum.
Carcere ceu clausum, & cæca sub nocte sepultum,
Me propè lethææ gurgite mergis aquæ.
Vsque premis, stratumque urges, supraque iacentem
Accumulas iræ flumina cuncta tuæ.
Me veluti scopulum fugiunt horrentque sodales,
Quos portum afflictæ spes erat esse rati.
Affixusque toro iaceo, ceu compede vinctus:
Languida cesserunt lumina victa malis.
Interea lassas tendens ad sidera palmas,
Te, veniente die, te, fugiente voco.
Scilicet expectas ut acerba morte perempto
Ostentes vires me reuocando tuas.
An rediuiua tuas in laudes ora resoluent
Quos gelido tellus claudit auara sinu?
An tua sub tumuli bonitas cantabitur antro?
Vulgabuntve tuam muta sepulcra fidem?
Iustitiamne tuam taciturna silentia pandent?
An referent vires nox tenebræque tuas?
Ast ego, sancte parens, supplex tua numina clamo:
Nec precibus vacua est hora locusve meis.
Sancte parens, animæ auxilium cur subtrahis ægræ?
Cur surda miseras respuis aure preces?
Me dolor & primis labor anxius urit ab annis:
Me trepidi exanimant corde micante metus.

Me furor exagitat tuus, opprimit vndique terror.
Agmen vt hybernæ, quod sata mergit, aquæ:
ÆEger inops charis iaceo desertus amicis:
Nec noti ærumnis ingemuere meis.

PSAL. LXXXIX. Misericordias Domini in æternum cantabo:&c.

Conn.gen.1. *TV mihi carmen eris, rerum pater optime, semper:*
Notaqúe erit populis bonitas me vate futuris,
Pollicitiqúe immota fides, dum sidera mundo
Voluentur tacito. citius quoque sidera credam
In chaos antiquum lapso se condere mundo,
Irrita quàm sacri credam fore fœdera pacti,
His concepta tuo quondam cum Dauide verbis,
Dum mare, dum tellus staret, dum sidera cæli,
Dauidici generis mansuram in sæcula prolem,
Et stabilem regni ventura in tempora sedem.
Te pater, ætherei cœtus, te iure piorum
Sæcla hominum celebrant, parantem ingentia mundo?
Mirante, & stabilis tus inuiolabile pacti
Seruantem. quem terra tibi, quem conferet æther
Magne parens? quem siderei tremit omnis olympi
Cœtus, & attoniti submissa mente tyranni.
Armorum belliqúe potens, quocunque moueris,
Alma fides clara circum te luce refulget.
Tu maris irati furias compescis, & vndæ
Deijcis insanæ tumidos ad sidera fluctus.
Tu Pharon elatum lethali vulnere sternis,
Et quicúnque tuis miserum caput obijcit armis.
Tu terræ cæliqúe opifex: quæcunque capaci
Complexu facies mundi reuolubilis ambit,
Authorem agnoscunt: Aquilo tibi seruit & Auster:
Thabor & occiduum qui condit vertice solem,

Qui-

Quique rubet radijs Hermon tepefactus eois,
Laetitia exultant. valida tu robore dextra
Clara per immensum spargis miracula mundum.
Ante tuum solium tibi iustum apparet & aequum:
Ante oculos adstat bonitas, & nescia flecti
Promissi sincera fides. O terque quaterque
Felices quos festarum clangore tubarum
Ad tua sacra vocas: quos sacri lumine vultus
Illustras, hilarésque tui sub nominis umbra
Custodis: bonitate tua super aethera vectis
Das vires, decus, imperium das impia contra
Agmina, ceu clypeum, per dura pericula regem.
Tu tibi dilectum secreto numine vatem
Implesti, ut saeclis daret haec responsa futuris:
Ipse mihi legi media de plebe meóque
Imposui regem solio, qui protegat armis
Isacidas, populóque meo qui iura ministret:
Davidis & sacro perfudi tempora olivo.
Huic animum viresque dabo, praesensque tuebor
Perpetuò, ne fraude scelus, ne robur apertè
Exitium ferat: ipse hostes, ipse impia sternet
Agmina: nulla meam vertet sententia mentem.
Auxiliumque feram bonus, & super aetheris axem
Nominis auspicio nostri se gloria tollet.
Iura dabit terris rapido quas gurgite claudit
Hinc mare Sidonia foecundum murice, & illinc
Palmifer Euphrates. supplex me in vota vocabit
Ille patrem. Deus ille meus tu, (dicet) & unum
Praesidium, una mea custodia certa salutis.
Hunc ego praecipuo contrà dignabor honore,
Supra aliósque dabo rerum moderamina reges.
Quicunque immensum populis dant iura per orbem.

Nec meus absistet fauor illi in sæcla, nec illi
Iurata æterni soluentur fœdera pacti.
Quin sobolem, & sobolis seros in cuncta nepotes
Sæcla dabo, & stabilis sceptrum immutabile regni,
Donec ab obscuris lucem sol diuidet vmbris.
Quòd si posteritas mea fœdera sancta profanet
Immemor, & legem spernat, iussámque recuset
Ire viam, domitos pœnis duróque labore
Compescam, & plagis vsque exercebo rebelles.
At neque destituam regem bonitate perenni,
Fœdera nec soluam, nec quod semel ore profudi,
Vlla immutabit venturi temporis ætas.
Quippe semel sancto firmaui fœdere, iurans
Per me, Nulla dies initi cum Dauide pacti
Immemorem arguerit. soboles, dum sæcula mundus
Voluet, ei patrij sceptri moderamen habebit.
Esto mi sol testis ad hæc, & conscia luna,
Cum quibus æquæuum sceptrum Iudæa tenebit.
At nunc sancte parens, tumida inflammatus ab ira,
Proijcis electum regem. rata fœderã pacti
Negligis, & capiti sacrum diadema reuulsum
Sternis humi, & populis præbes calcare profanis.
Nuda patent hosti disiectis oppida muris:
Siqua manet, gelida formidine concutis arcem.
Cunctis præda sumus populis: rapiúntque feruntque
Vicini, insultantque malis, miserósque proteruis
Vocibus illudunt. hostis tu robore dextram
Interea firmas, perfundis pectora dulci
Lætitia: at gladios hebetas in vulnera nostros:
Nec recreas fractos duro in discrimine belli.
Iam decus & regni splendor, iam proxima cælo
Maiestas versa in tenebras, solijque superbi

Glo-

Gloria strata iacet. breuis immatura iuuentæ
Stamina præcidis: miseræ pars vltima vitæ
In luctu, in squalore ignominiáque senescit.
Quem finem dabis ærumnis? nunquámne tuorum
Respicies clades vultu placatus amico?
An, ceu flamma furens, semper tua sæuiet ira?
Ipse memor tecum reputa quàm concita nostræ
Tempora prætereant vitæ. frustra ergo creatis
Humani generis sobolem? vt breuis exigat æui
Tempora, perpetuo curarum exercita fluctu?
Dum fractam luctu & morbis, seniòve, sepulcri
Clauserit obscuro mors illacrymabilis antro.
Heu bonitas vbi prisca? fides vbi pristina? vbi illa
Fœdera conceptis quondam cum Dauide verbis
Facta tibi? cerne opprobrijs quibus impia seruos
Turba tuos premat insultans: quàm multa silenti
Clausa sinu maledicta feram, dum turba profana,
Dum circum innumeræ gentes conuicia fundunt,
Nosque tui Christi verbis petulanter amaris
Aduentum sperare iubent. At tu bone rerum
Conditor, æterno verax celebraberis æuo.

GEORGII BVCHANANI
PARAPHRASIS IN QVARTVM LIBRVM PSALMORVM.

PSAL. XC. Domine, refugium factus es nobis in generatione, &c.

CAElitum rector bone, abusque primis Carm. 200.4.
Sæculis, mundi rudis & iuuenta,
Qui laborantes ope subleuasti
Semper amicos:

Antequam tellus nova parturiret
Montium saltus, tegeretque montes
Lucidus cæli decor, ante metas
Lucis & umbræ:
Tu manes idem pater orbis, unus
Nec vices rerum patiens, nec ævi
Termino clausus brevis: unus expers
Finis & ortus.
At brevis nobis miseraquè vitæ
Fila paulatim tenuas, senecta
Donec in putrem cinerem caducos
Solverit artus.
Tempus annorum tibi mille, lucis
Instar hesternæ, fluidíque puncti,
Nulla decursus quod ubi recessit
Signa relinquit.
Nostra vanescit tenues in auras
Vita, per siccas velut unda arenas,
Aut velut sensus per opaca ludens
Noctis imago.
Herba ceu verno saturata rore
Manè, mox languet medio sub æstu,
Mox humi comis iacet arefactis
Vespere sero.
Præter & vitæ mala tot fugacis,
Quæ voluptates vitiant amaro,
Ira turbatis tua semper instans
Pectora vexat.
Quicquid erramus temere aut malignè,
Quæ timor celat tenebris pudórve,
Tu vides, nec te latet inquieti
Pectoris æstus.

Dum tui pœnas meritas furoris
Mens reformidat, propè cogitatu
Ocyus vitæ ſpatium citatis
Auſugit alis.
Septies denos ſpatioſa in annos
Vita procurrit: quibus eſt ſenecta
Firmior, ferme in decimum ſuperſunt
Amplius annum.
Quid ſenectutis memorem labores?
Transuolat blandæ breue ver iuuentæ,
Inquies curis miſeriſquè morbis,
Ocyus euro.
Deinde quis iuſtæ tolerabit iræ
Impetum, ſi iam iubeas nocentes
Pro modo offenſæ numeróque iuſtas
Pendere pœnas?
Sic pater, ſic ô, numerare fluxæ
Nos doce vitæ ſpacium, caducis
Mens vt à curis reuocata, veri
Lumen honeſti
Cernat. O tandem, placidus fauénſque
Deſine irarum, propiúſque ſeruis
Semper aſſueta tibi lenitate
Conſule feſſis.
Fac tua fructu bonitatis aucti,
Gaudio tandem ſatiemur: ægris
Liberi vt curis reliquos agamus
Suauiter annos.
Cedat & lætis fugiens viciſſim
Luctus, exacto modus & labori
Par voluptatis ſubiens amarum
Mitiget æuum.

Facta, maiestas, opera, amplitudo
Nota sint seruis tua, posterisque
Nota seruorum, tua qui libenter
Iussa capessunt.
Fac tuæ semper bonitatis vt nos
Splendor illustret, bone rector orbis:
Gratiæ aspirans fauor actiones
Prosperet omnes.

PSALM. XCI. Qui habitat in adiutorio altissimi, &c.

Carm. gen. 6. *Si protegendam præsidio Dei*
Credas salutem, rem, sobolem, domum,
Insana quum sors intonabit,
Si Domini fugias sub vmbram,
Securus omnem fer violentiam
Sortisque mortisque, & terrificas minas
Contemne, securus tumultum
Despicias strepeti duelli:
E fraude cæca te Deus eximet,
Frangetque casses insidiantium.
Nec sæuiens latè venenum
Inficere poterit pestis.
Expandet alas te super, & suis
Pennis fouebit rebus in asperis:
Certusque promissæ salutis
Sub clypei latitabis vmbra.
Noctis per atræ cæca silentia
Non expauesces cæca pericula:
Non luce grassantem timebis
Perniciem, nec aperta bella:
Interque strages mille cadauerum,
Dextra, sinistra, mille cadauerum

Peri-

Periculorum exors propinquam
Incolumis fugies ruinam.
Pœnam luentes interea malos
Lætus videbis præsidio Dei
Securus armorum & tumultus,
Ceu validis tegerere muris.
Nec te nec ædes vis propius tuas,
Aut damna tangent. Nam Deus Angelos
Custodiæ tuæ salutis
Præficiet, vigilesque ad omnes
Motus, viarum qui referent moras:
Qui per salebras te manibus ferant,
Ne sauciet pes recussus
Obijcibus scopulorum acutis.
Securus atras inter & aspides
Deges, ferarum & pignora tigridum:
Tutúsque calcabis dracones,
Et Libycæ catulos leænæ.
Obseruat, inquit me Deus unicè, &
Honore nomen prosequitur meum:
Laboriosis hunc vicissim
Incolumem eripiam periclis.
Præsens vocanti subsidium feram,
Et imminenti rebus in asperis
Fato eximam. exemptóque honorum
Eximium decus arrogabo.
Faxo virenti robore transigat
Seræ senectæ tempora suauiter:
Meósque monstrabo beare
Qua soleam ratione amicos.

PSAL. XCII. Bonum est confiteri Domino, & psallere, &c.

Carm. gen. 3.

TE prædicare, laudibus te prosequi,
Rex alme cælitum, decet:
Seu sol eoa luce terras purpuret,
Seu nox tenebris obruat.
Lux prædicantem me tuam clementiam,
Nox audiet constantiam:
Nec voce tantum, sed canora barbito,
Sed cymbalo, sed nablio.
Operum tuorum tacita cogitatio
Animum iacentem exsuscitat.
Quum facta reputo, gestiunt præcordia
Perfusa dulci gaudio.
O opera, facta, ô verè magna, ô sub caua
Consilia nube condita:
Consilia cæcis mentibus mortalium
Ignota: qui non cogitant
Florere prauos instar herbæ, quam fouet
Sol lenis, humor educat:
Mox instar herbæ frigorum afflatu leui
Marcentis euanescere.
Tu semper idem permanes, nec sentiens
Rerum vices nec temporum:
Sceleris amicos ac tuos hostes premet
Ruina ineuitabilis:
At me fouebis patria indulgentia,
Crudo vigentem robore:
Et rore mitis balsami vultum imbues,
Roseo iuuentæ lumine.
Oculis malignis qui tuentur me hostium
Pascam ruinis lumina

Et

Et impiorum qui creant molestiam
Mihi, lætus excidium audiam.
Ceu palma, iustus germinabit interim,
Aut cedrus in Libani iugo,
Quam non procellæ, non calor, non frigora
Honore nudant frondium.
Quæ planta firmis hæserit radicibus
In æde Domini aut atrijs,
Se flore amœno frondibúsque vestiet:
Fluxiqúe lapsu temporis
Ægræ senectæ damna nulla sentiet.
Onerata largis fructibus,
Vt nota cunctis gentibus sit æquitas
Domini potentis: qui mea
Arx est salutis vna, qui nunquam malæ
Affinis est iniuriæ.

PSAL. XCIII. Dominus regnauit, decorem indutus est, &c.

IAm Dominus rerum imperium suscepit, amictus Carm. gen. 2.
Decore multo & dignitate: robore
Iam sese accinxit: Dominus, qui mœnia mundi
Firmauit, vllo non mouenda sæculo.
Cuius ab æterno solium est immobile regni,
Vt ipse, nullas temporum metuens vices.
Flumina præcipites voluant quum murmure fluctus,
Et æquor vndis æstuet minacibus,
Compescit Dominus grauidis turgentia nimbis
Flumina, minacis sternit vndas æquoris.
Stat fixum & cunctis manet inuariabile sæclis
Quodcunque Dominus ore sancto protulit.
Quæqúe ædem exornant Domini sacra mystica, nullæ
Obliuionis damna sitæ sentient.

PSAL. XCIIII. Deus vltionum Domi-nus, Deus vltionum liberè egit, &c.

Carm. gen. 14.

O Fraudis vltor, sceleris ô vindex Deus,
Ostende numen impios contra tuum.
O iuste iudex orbis expergiscere,
Meritísque pœnis reprime arrogantiam.
Quousque tandem, rector orbis optime,
Sese superbè iactitabunt impij?
Deuota sceleri factio in scelere suo
Plaudit, sibique fabulis stultis placet:
Tuumque populum pedibus interim premunt,
Tuam proteruè hæreditatem proterunt.
Viduam trucidant aduenámque, & omnibus
Parente cassos obruunt molestijs:
Secumque mussant, Hæc Deus non aspicit,
Nec fanda prorsus & nefanda intelligit.
Gens ergo bruta penitus ignorantia
Obsessa pectus somnolentum, discute
Animi veternum, & cogita tecum, Deus
Qui fecit aurem, surdus est? qui luminum
Formauit orbes, ipse nihil videt? vagas
Sine lege gentes recta qui sequi docet,
Non is suorum puniet scelera, quibus
Oracla legum sacrosancta credidit?
Arcana nostri pectoris nouit Deus,
Consilia vana, spes inanes, turbidos
Æstus. Beatus ille demum quem parens
Erudit amore patrio, legis suæ
Cui scita monstrat. rebus in duris aget
Securus æuum, dum paratur impio
Nassa, in lacunam incogitantem quæ trahat.
Hæreditatem nec Dominus vnquam suam

Ope destitutam negliget, nec impijs
Preda relinquet, sed tribunal iudicum
Ad æquitatis diriget normam suæ:
Vnamque ad illam dirigent boni suam.
Contra scelestos quis mihi auxilium feret?
Mecum impiorum quis premet superbiam?
Nam iam sepulcri frigidus sub frigido
Cumulo iacerem, nisi Dominus opem mihi
Præsens tulisset, & sua clementia
Firmasset animum, & iam vacillantem gradum
Fulcisset: & me penè submersum malis
Solatus esset, anxiæque nubibus
Curæ remotis reddidisset gaudium.
Mecum loquebar, Quid scelestis cum Deo
Commune? scelera legis umbra qui sua
Tegunt bonorum fraudulenta qui in caput
Concilia coëunt: factione innoxium
Premunt, iniquisque obruunt sententijs.
At rector orbis me tuebitur, meæ
Custos salutis, arx meæ fiduciæ,
Pro scelere prauis digna reddet præmia:
Suis & ipsos artibus pessundabit
Rerum creator Dominus, ac noster Deus.

PSAL. XCV. Venite, exultemus Domino, iubilemus Deo, &c.

EIa alacres cuncti Domini celebremus honores: Carm. gen. 8.
Salute parta Domino agamus gratias.
Eia alacres rapiamus iter, mora segnis abesto:
Dominum canora personemus barbito.
Magnus enim Dominus Deus est: Rex magnus, & orbis
Longè uniuersis est deis potentior.
Ille manu fulcit vasta penetralia terræ,

Et nube cincta montium fastigia.
Ille vagum fecitque, & factum temperat æquor,
Terramque salsis innatantem fluctibus.
Eia igitur genibus flexis manibúsque supinis,
Dominoque nostro supplicemus & patri.
Noster enim Deus est, nos grex illius: ab vno
Pendemus illo, spiritumque ducimus:
Si modo non lentam verbis damus illius aurem,
Nec respuamus monita pertinaciter:
Nec, velut ad Meribam, me rixis, inquit, acerbis
Et arroganti prouocetis murmure:
Aut, Arabum veluti quondam per inhospita saxa,
Vires rebelli voce tentetis meas:
Quum proaui vestri me explorauere, meamque
Didicere factis plurimis potentiam.
Illa quaterdenis mihi natio restitit annis:
Dixique semper interim, Hæc gens desipit,
Et mea securas trasmittit dicta per aures.
Ira ergo iusta in pertinaces concitus
Iuraui, Terræ gens hæc ingrata beatæ,
Promissa amicis commoda haud carpet meis.

PSAL. XCVI. Cantate Domino canticum nouum, &c.

Carm. gen. 10. *NOn vsitato pangite*
Orbis parentem carmine,
Orbis coloni, incognitis
Abusque terræ finibus.
Cantate Dominum, laudibus
Nomen beatum tollite,
Et mente grata agnoscite
Vestræ salutis vindicem.
Sol quà recurrit audiant

Gen-

Gentes Dei potentiam,
Stupórque dulci gaudio
Perfusa oberret pectora.
Nanque vnus est verè Deus
Cunctísque maior laudibus
Et Dijs timendus cæteris,
Quos horret horror credulus.
Vesana gentes cætera
Pro dijs colunt ludibria:
Dominus potenti dextera
Cælum solúmque condidit.
Apparet illi dignitas,
Auctoritas, potentia:
Eiusque templa siderum
Fulgore lucent gloriæ.
Tribuite Domino gentium
Terras colentum sæcula,
Tribuite regi cælitum
Et robur & potentiam.
Tribuite magnitudinem
Tanto decoram numini:
Augusta templi ad atria
Adferte prompti munera.
Adeste, pompam adducite,
Et supplices procumbite:
Omnésque rerum termini
Deum tremant & diligant.
Narrate cunctis gentibus
Regnare Dominum, qui ligat
Orbem catena immobili, &
Æquis gubernat legibus.
Lætetur æther, gestiat

Tellus,

Tellus, fretum præ gaudio
Exultet, & quicquid freti
Salsas lacunas incolit.
Campi virescant auij,
Se culta fruge vestiant,
Arrideantque floribus
Siluæ, & grauentur fructibus.
Natura rerum gestiens,
Cunctos per artus sentiat
Dei sui præsentiam,
Et prompta iussis pareat.
Ius nanque veniet dicere,
A vi suos vt asserat,
Mundúmque iustis legibus
Et veritate temperet.

PSAL. XCVII. Dominus regnauit, exultet terra, &c.

Carm. gen. 2. *IPse sui Dominus regni moderatur habenas:*
Lætare tellus continens, & insulæ
Quas vagus Oceanus refluis complectitur vndis,
Cuicumque cæli subiacetis cardini.
Hunc circum vmbriferæ nubis prætexit amictus
Pallensque multa fusca nox caligine.
Apparent famulæ iuxta, firmantque tribunal
Seueritasque dura, mitisque æquitas.
Ante volant sæuùm rutilantes fulminis ignes,
Hostésque flammis obruunt sequacibus.
Fulguribúsque micat latè flagrantibus æther:
Attonita tellus intremiscit: montium
Saxa fluunt, rapido ceu cera liquescit ab igne,
A sempiterni pauida vultu numinis.
Terra sui à vultu Domini tremefacta liquescit:

Et æquitatem templa cæli prædicant.
Et quicunque habitant terras vbicunque remotas
Nouere numen & Dei præsentiam.
Illis ora pudor turpis confundat, inanes
Quicunque mentis stipites pro dijs colunt:
Dúnque sacris placant picti ludibria trunci,
Se gloriantur impio in scelere pios.
Quicquid vbique Dei sub nomine credulus error
Honorat, vnum adoret, vnum diligat.
Læta Sion tenebras errorum cernet abactas:
Iudæa dulci delibuta gaudio,
Sacrilega aspiciet vani sacraria ritus
Euersa, pœnas luere meritas impios.
Nam procul astriferi trans ignea mœnia mundi
Tu frena rerum iustus arbiter tenes.
Téque deos infra longè premis altior omnes,
Tuique obumbras numinis fastigio.
Ergo Deum quicunque pio complectere amore
A scelere mentem contine puram & manum.
Nam Domino cordi est pietas, vitámque bonorum
A vi tuetur impiæ tyrannidis.
Et lætum offundit lumen cultoribus æqui,
Et pura sceleris corda recreat gaudio.
Vos quibus est cordi reuerentia iuris & æqui,
Gaudete, Domini spe fauoris ac opis
Securi: gratóque Deum super æthera cantu
Sanctúmque nomen eius vsque tollite.

PSAL. XCVIII. Cătate Domino can. &c.

NOn vsitato carmine
Rerum parentem pangite, Carm. gen. 10.
Virtute qui victoriam
Non vsitata retulit:

Sua ipse solus dextera,
Externæ opis nil indigus,
Nos liberando, posteris
Miranda gessit sæculis.
Sensere gentes impiæ
Bello Dei potentiam:
Pœnas luendo, iudicem
Sensere iustum & vindicem.
Promissa soluit optima
Fide Isaci nepotibus,
Partæ salutis testibus,
Totius orbis incolis.
Huic ergo læti psallite
Totius orbis incolæ:
Hunc ferte in astra laudibus
Lætis, tubæ & clangoribus.
Laudate Dominum barbito
Neruísque carmen iungite:
Lenísque tibiæ modis
Adsit sonora buccina.
Testetur æquor gaudium,
Et quicquid æquor occulit:
Orbisque terræ gestiat,
Et quicquid orbis educat.
Exultet vnda fluminum,
Leni susurrans murmure;
Montésque læti plausibus
Deum venire gaudeant.
En ipse Dominus aduenit,
Cunctis vt orbis incolis
Det æqua iustus præmia,
Et facta plectat impia.

PSAL. XCIX. Dominus regnauit, irascantur populi, &c.

Carm. gen. 13.

IAm regnum Dominus, spirituum pijs
Qui dat iura choris, suscipit: impijs
Horror terrificet pectora gentibus:
Tellurem quatiat tremor.
Nec tantùm Solymæ vim Dominus sui
Fecit conspicuam numinis, & sua
Maiestatis opes cernere finibus
Terrarum dedit vltimis.
Ergo te meritis tollat honoribus,
Augustum celebret gens hominum tuum
Nomen, qui salubri temperie modum
Sceptris constituas tuis.
Selectæ soboli qui populi tui
Ius nullis dederis mobile sæculis:
Frenas iustitiæ qui moderamine
AEquali genus Isaci.
Sublimem Dominum laudibus & Deum,
Solus qui liquido regnat in æthere,
Ferte, & scamna pedum (sanctus enim Deus
Est noster) veneramini.
Huic Moses & Aron & Samuel bonus
Docti legitimis tingere victimis
Aras, consilium quum peterent, data
Sæpe oracla petentibus.
De pila tereti nubis eis dabat
Responsa ambiguis sollicito metu,
Legum quòd monitus pactáque fœdera
Seruassent stabili fide.
Autem supplicibus tu facilem dabas,
O rerum genitor maxime & optime,

Indulgénsque bonis, & scelerum simul
Vindex, durus in impios.
Sublimem Dominum tollite laudibus,
Solus qui liquido regnat in æthere: &
Montem quo colitur (sanctus enim Deus
Est noster) veneramini.

PSAL. C. Iubilate Deo omnis terra, seruite Domino, &c.

Carm. gen. 23. *ORbis omnes incolæ,*
A sole eoo ad hesperum
Iubilate, & optimo
Rerum parenti plaudite
Mente læta, & ritibus
Seruite puris numini.
Gestiuntes gaudio
Adite sancta limina.
Ille noster est Deus,
Noster parens & conditor.
Non enim nos finximus
Ipsi, sed illius sumus,
Qui leui de puluere
Alit creatos & regit.
Ad fores ergo illius
Adite læti: gratias
Agite: festis laudibus
Benignitatem pangite.
Prædicate cæteris
Nomen beatum gentibus:
Nam benignitas Dei,
Et in suos clementia,
Clausa nullo est termino
Et firma stat pactis fides

Posterorum posteris
In sempiterna sæcula.

PSAL. CI. Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine, &c.

TE salus rerum cano, qui precanti — Carm. gen. 5.
Lenis irarum es, facilisque flecti
Impiorum idem tetricus rebelles
Frangere fastus.
Huc meæ vires vigilant, labores
Huc ferent omnes, opis in tuæ spem
Semper vt castis domus institutis
Culta nitescat.
Si salutarem mihi tu serenus
Porrigis dextram, tibi corde puro
Seruiam, fraudum scelerisque pura
Seruiet aula.
Nec mihi exemplum statuam sequendum,
Litibus siquis miseros iniquis
Vexet, aut causam tenuis clientis
Prodidit hosti.
Sponte qui prauis studijs inhæret,
Sit procul: sæui sceleris minister
Candidos nunquam mihi censeatur
Inter amicos.
Quisquis incautum lacerat sodalem,
Clàm venenato iaculatus ictu,
Persequar, plectam penitúsque ab ima
Stirpe reuellam.
Nec meæ mensæ dapibus fruetur
Mentis elatæ tumor, arrogánsque
Vultus, & cunctos veluti minores
Lumine spernens.

Veritas simplex quibus est amori,
Hos amo, amplector, video libenter:
His mihi seros socijs senectus
Impleat annos.
Integer vitæ mihi sit minister:
Tecta non intret mea fraudulentus:
Nemo mecum intra mea commoretur
Limina mendax.
Impios longè (mora nulla) terræ
Finibus pellam: procul omne monstrum
Ciuitas sancta vt Domini releget
Flagitiorum.

PSAL. CII. Domine exaudi orationem meam: &c.

Carm. gen. 13. *Exaudi genitor sancte meas preces,*
Clamorisque sonum percipe lugubris:
Neu vultum misero subtrahe, cladibus
Omni ex parte prementibus.
Aures supplicijs nunc adhibe meis:
Da votis facilem te, pater optime,
Et presso celerem porrige dexteram,
Et præsenti ope subleua.
Ceu fumi nebulæ tempora transuolant,
Vt lentis coquitur torris ab ignibus,
Paulatim tacitus sic dolor aridis
Humorem ebibit artubus.
Dum luctu crucio me dapis immemor,
Vt secta è viridi gramina cespite
Arescunt nimio torrida sole, cor
Exuccum mihi tabuit.
Crebro sic remeans spiritus ilia
Tendit, sic gemitus pectora concutit

Mæstus continuò, tabida uti cutis
Iam vix hæreat ossibus.
Vt saltus habitans cuculus auios,
Aut tectis latitans noctua dirutis,
Aut turtur viduus, solus, inops, dies
Et noctes vigiles gemo.
Dum ceu ludibrium videor improbis,
Insumque petunt fraude nefaria,
Nec panis cinere est gratior arido, &
Potum tempero fletibus.
Istis ira malis me cumulat tua,
Qui me sustuleras ex humili loco,
Sublimi grauius rursus vt è gradu
Tractum præcipitem dares.
Vt sero in tenebras vmbra crepusculo
Vanescit, celeres deproperant dies
In mortem, veluti sub medio die
Fœnum, corpus inaruit.
At te perpetuis sæcula sæculis
Nectentem, volucris non fuga temporis
Carpit, nec memorem nominis obruet
Famam posteritas tui.
Tandem surge pater, tecta Sionia
Iam lenis placido respice lumine.
Iam pleno redeunt tempora circulo,
Promissumque ferunt diem.
Iam serui lapides respiciunt tui
Disiectos faciles, sparsaque rudera,
Incultique soli iam miserabilem
Versa mente dolent vicem.
Vt vertat populos terror in exteros,
Vt nomen Domini sit celebre omnibus

Et numen, trifidum quâ colitur solum,
Formidabile regibus:
Versam restituet quum Solymam, suæ
Maiestatis opes quum dabit aspici:
Lugentum miseris quum querimonijs
Flectet se & prece supplice.
Scribentur tabulis ista fidelibus,
Seris vt Domini nota nepotibus
Sit laus, nec senium prodita posteris
Norit gloria sæculis.
De sanctis adytis ætheriæ domus,
Templi sepositis de penetralibus,
Cælestis Dominum non piguit soli
Curas respicere ad leues.
Nexorum vt gemitus audiat, & neci
Addictos tetrica compede liberet:
Laudes vt Solymæ templa Deo sonent,
Et nomen recinat Sion
In cœtu celebri. Tum procul vltimis
Terrarum populi finibus exciti
Illuc sacra ferent, & Domino dabunt
Reges munera supplices.
Quanuis in medio curriculo meum
Robur comminuit, destituit manum,
Atque æui spatijs tempora lubrici
Contraxit breuioribus:
Clamabo tamen, O mi Deus vnice
In vitæ medio ne stadio breuem
Cursum siste rotæ. quantulum ad vltimam
Iam metam superest mihi?
Te nunquam breuibus clausa recursibus
Astrorum, senio conficiet dies:

Tu

Tu terræ stabilis mole, volucribus
Tu cæli prior ignibus.
Illis interitus stant sua tempora:
Tu nullo interitum tempore senties.
Annorum series cætera deterit,
Vt vestis teritur vetus,
Vt detrita nouis pallia vestibus
Permutat locuples: sic abit & redit
Et mutat facies imperio tuo
Mundi dædala machina.
At tu, qui fueras, semper es atque eris:
In teipsóque habitas: nec varias vices
Decurso patiens tempore, permanes
Metæ sæcula nescia.
Sed serui soboles & sobolis tui
Serua posteritas per seriem tuis
Tecum perpetuis æmula sæculis,
AEui tempora transigent.

PSAL. CIII. Benedic anima mea Domino: & omnia &c.

Sit parens rerum mihi carmen: illum Carm. gen. 5.
Vox canat, sensus petat, & remotis
Quisquis est fibris vigor, & sacratum
Nomen honoret.
Mens Deo laudes cane, redde grates
Mens Deo: nullis benefacta sæclis
Excidant, & quæ tribuit benigna
Munera dextra.
Qui scelus tollit maculosum, & ægros
Sanat angores, animóque vires
Reddit, & vitæ properante fato
Prorogat annos.

Qui manu larga tibi plura donat
Ore quàm poscas, animo vel optes:
Seruat & in morem aquilæ, virentem
Flore iuuentam.
Integer iudex, scelerúmque vindex,
Tradidit sancto sua iura Mosi:
Isaci prolem docuit piarum
Dogmata legum.
Lenis & blandus, dare dona largus,
Tardus irasci: neque sempiternæ
Sæuit offensæ memor, aut perennes
Ardet in iras.
Nec modus pœnæ numerúsve nostris
Æquus est culpis: bonitas redundat
Latiùs, terræ plaga quàm remoto
Distat olympo.
Tam procul nostri maculas remouit
Criminis, quàm se procul à cubili
Gaditano sol oriens eois
Exerit vndis.
Qualis in natos placidi parentis
Lenitas, talis Domini benigni est,
Quisquis illius pietate vera
Nomen adorat.
Tu sinus mentis penitus repostos,
Tu pater nosti penetrale cordis:
Quippe nos terræ memor è rubenti
Puluere factos.
Herba ceu lactens pueri venustas,
Prodit, occultóque adolescit æuo,
Donec vt fœnum cadat arefactum
Falce senectæ.

Instar aut floris Tyrio comantis
Murice, ut vultu modicè sereno
Risit, afflatu tepidi repente
Concidit austri.
Sed Dei æterna bonitate in æuum
Tutus æternum, remanet piorum
Cœtus, & longa serie propago
Sera nepotum:
Si nec æternas violabit icti
Fœderis leges, memoriquè iussa
Mente seruarit, referatquè vita
Pariter acta.
Ille flammantis super alta cœli
Culmina immotum solium locauit,
Et suo nutu facile vniuersum
Temperat orbem.
Angeli iussis Domini ministri,
Subiugum ius est quibus & potestas
Cuncta cogendi, Domino Deoquè
Pangite laudes.
Quiquè castrorum comites meretis
Sub ducis tanti imperio, audientes
Sedulò dictis, Domino Deoquè
Pangite laudes.
Quæquè per vastos vbicunque fines
Imperii pollens opifex creauit,
Plaudite, authori Domino Deoquè
Pangite laudes.
Mens Deo grates cane: redde grates
Mens Deo: hunc sensus petat, & remotis
Quisquis est fibris vigor, & beatum
Nomen honoret.

PSAL.

PSAL. CIIII. Benedic anima mea Domino, &c.

Carm.gen.1. *TE rerum Deus alme canam Dominúmq; patrē*
Magne parens sancta quàm maiestate verend
AEtheris æternas rector moliris habenas.
Te decor, auratis ambit te gloria pennis,
Et circumfusum vestit pro tegmine lumen.
Tu tibi pro velo nitidi tentoria cæli
Et liquidas curuo suspendis fornice lymphas:
Et leuibus ventorum alis per inania vectus,
Frænas ceu celeres volitantia nubila currus.
Apparent accinctæ auræ flammæque ministræ,
Vt iussa accipiant. Stat nullo mobilis æuo
Terra, super solidæ nitens fundamina molis,
Pollenti stabilita manu. terra obruta quondam
Fluctibus, vt fuso super ardua culmina velo:
Sed simul increpuit tua vox, tonitrúque tremendo
Insonuere auræ, paulatim ascendere montes
Cernere erat sensímque cauas subsidere valles:
Inque cauas valles trepidas decurrere lymphas.
Néve iterum immissa tellus stagnaret ab vnda,
Limitibus compressa suis resonantia plangit
Littora, præscriptas metuens transcendere metas.
Tum liquidi fontes imis de collibus augent
Flumina, per virides undas voluentia campos,
Vnde sitim sedent pecudes quæ pinguia tondent
Pascua, quíque feris onager saxa inuia siluis
Incolit. hic leuibus quæ tranant aera pennis,
Per virides passim ramos sua tecta volucres
Concelebrant, mulcéntque vagis loca sola querelis.
Tu pater aerios montes campósque iacentes
Nectare cælesti saturas, fœcundáque rerum

Semina

Semina vitales in luminis elicis auras:
Vnde pecus carpat viridis noua pabula fœni:
Vnde olus humanos geniale aßurgat in vsus:
Quaquè nouent feßas cerealia munera vires:
Quaquè hilarent mentes iucundi pocula vini,
Quiquè hilaret vultus succus viridantis oliui.
Nec minus arboribus succi genitabilis humor
Sufficitur. cedro Libanum frondente coronas,
Alitibus nidos. abies tibi consita surgit,
Nutrit vbi implumes peregrina ciconia fœtus.
Tu timidis montes damis: caua saxa dedisti,
Tutus vt abstrusis habitaret echinus in antris.
Tu lunæ incertos vultus per tempora certa
Circumagis puróque accensum lumine solem
Ducis ad occiduas constanti tramite metas:
Inde superfusis cuncta inuoluentibus vmbris,
Per tacitas spargis nocturna silentia terras.
Tum fera prorepit latebris, siluísque relictis
Prædator vacuis errare leunculus aruis
Audet, & è cælo mugitu pabula rauco
Te patrem exposcit: dein rursus sole renato
Abditur occultis prædatrix turba cauernis:
Inque vicem subeunt hominúmque boúmque labores,
Donec sera rubens accendat lumina vesper.
Sic pater in cunctos dìdis te prouidus vsus.
Nec tamùm tellus, genitor, tua munera sentit,
Tam varijs fœcunda bonis: sed & æquora ponti
Fluctibus immensas circumplectentia terras,
Tam laxo spatiosa sinu: tot millia gentis
Squamigeræ tremula per stagna liquentia cauda
Exultant: tot monstra ingentia & horrida visu
Veliferas circum nant puppes: grandia cete

Effin-

Effingunt molles vitreo sub marmore lusus.
Atque adeò quæ terra arvis, quæ fluctibus æquor
Educat, à te vno pendent, pater optime, téque
Quæque suo proprium poscunt in tempore victum.
Te magnam pandente manum, saturantur abunde
Omnia: te rursus vultum condente fatiscunt.
Te tollente animam, subitò exanimata recurrunt
In cinerem: inspirante animam te denuò, surgit
Illico fœcundæ sobolis generosa propago,
Et desolatas gens incolit aurea terras.
Sic eat. ô nullo regnet cum fine per æuum
Maiestas diuina: suúmque in sæcula lætus
Seruet opus Deus, ille Deus quo territa tellus
Concutiente tremit, montes tangente vaporant,
Fumifera trepidum nebula testante pauorem.
Hunc ego, dum viuam, dum spiritus hos reget artus,
Vsque colam: tantùm ille meas facilisque bonusque
Accipiat voces: nempe illo oblector in vno.
At verò impietas planè extirpetur ab ima
Radice, & scelerum stirps nulla repullulet: ac nos
Te rerum Deus alme patrem Dominúmque canemus.

PSAL. CV. Cōfitemini Dño, & inuo. &c.

Carm. gen. 24. *CAnite Dominum, & inuocate*
Nomen eius: exteris
Facta gentibus per orbem
Prædicate illustria. 2
Ille sermo, carmen ille,
Illius miracula,
Nomen eius, numen eius,
Vna nobis gloria.
Hunc amantum & hunc petentum
Palpitet cor gaudio.

Robur

Robur eius, pignus eius
Sacrosanctum roboris
Petite : vultum eius beatum
Continenter quaerite.
Subeat animum quanta nostris
Edidit maioribus
Signa, quae portenta : legum
Scita quae reliquerit.
Vos Abrami, vos Iacobi
Posteri, serui Dei
Separati, sorte lecta
Natio, vos alloquor.
Ille rerum rector vnus,
Orbis vnus arbiter,
Facta nostris firma seruat
Pacta cum parentibus.
Verba meminit: mille saecla in
Saecla nectit foedera,
Illa primitus cum Abramo,
Deinde iurata Isaco:
Isaci sancita nato,
Lege non mutabili:
Posterisque sempiterno
Roborata vinculo:
Quum sibi Chananaea (dixit)
Arua sorte diuidam.
Turba numero parua quamuis
Aduena illic degeret,
Aucta nondum stirpe longis
Temporum decursibus,
Regna quanquam & nationes
Exul errans verteret,

Hos-

Hos tamen Dei benigna
Fouit indulgentia:
Vimque duram præpotenti
Dextra ab illis arcuit:
Et minis reges molestos
Terricis compescuit.
Ne mihi (inquit) consecratos,
Ne mihi vnctos tangite:
A meis, moneo, prophetis
Abstinete iniuriam.
Quum famem voracem in orbem
Contumacem induceret,
Gentibúsque alimenta latè
Noxijs subduceret,
Prauium misit ministrum
Nili ad arua fertilis.
Filium pulchræ Rachelis
Mango turpis vendidit:
Carceris latuit tenebris,
Crura vinctus compede,
Somnij donec soluti
Nota regi veritas,
Crura ferro liberauit,
Soluit animum crimine:
Et noua sortis benignæ
Iam vicißitudine,
Regiorum seruulorum
Seruus antè ignobilis,
Frena rerum tractat vnus:
Nuper è custodia
Missus, aulæ purpuratos
Nunc coercet vinculis:

Et

Et senum iuuenis feueræ
Præsidet prudentiæ.
Isaci tandem propago
Arua linquens patria,
Pinguis ad fluenta Nili
Castra fixit aduena.
At Deo fauente, læta
Stirpe sic refloruit,
Viribus breui vt præiret
Inquilinus incolas.
Tum Phari rector superbæ
Mente versa Abramidas
Fraude molitus nefanda
Stirpitus reuellere:
Circulo donec voluto
Destinati temporis,
Legifer cum fratre Moses
Missus est diuinitus,
At Pharon Pharíque regem
Terruit miraculis.
Ergo natura, imperantis
Non rebellis iussibus,
Vestijt polum tenebris,
Et solum caligine
Condidit, ceu nocte cæca
Sole iusso cedere:
Vnda decolor cruoris
Tabe riuos polluit,
Squameaque strage turbæ
Inquinauit littora.
Terra felix antè frugum,
More nunc præpostero,

Turpibus fœcunda ranis
Squalet: ipsa regia
Fœta ranis, ipsa regum
Fœta erant cubilia.
Musca deinde nube densa
Fusa Memphim occulit:
Cyniphũm cruenta passim
Obuolabant agmina.
Instar imbrium ruebat
Mista flamma grandini,.
Arbores nudans comantes
Flore, fronde, fructibus.
Quod reliquit atra grando,
Mox locusta perdidit:
Bruchus abstulit, locustas
Quod voraces fugerat.
Tot malis subinde sæuis
Icta Nili regia,
Quum ferox non mitigaret
Contumaces spiritus,
Dira populum mox in ipsum
Versa pœna sæuijt.
Prima pignorum repentè
Per penates omnium
Occidere: cuncta planctu
Cuncta luctu personant.
Rege tandem pertinace
Cladibus perterrito,
Sancta Memphim gens reliquit,
Iam tyranno libera,
Diues auro argenteisque
Barbarorum poculis.

Nec tot inter millia vllum
Languor attentauerat.
Ergo Nili tam pauore
Exoluta regia,
Voce, vultu, plausibúsque
Præferebat gaudium.
At parens memor benignus
Gentis electæ sibi,
Per siticulosæ arenæ
AEquor æstu imperuium
Castra nubis texit vmbra,
Luce: noctem luridam
Igneum latè corusco
Temperauit lumine.
Arua, victum quum rogarent,
Texit imber alitum:
Panis impluit per auras
More densæ grandinis:
Petra iussa fudit vndas:
Déque rupis viscere
Antè sicca solitudo
Flumen hausit. Scilicet
Fœderis parens benignus
Immemor nunquam sui,
Quod sibi charo cum Abramo
Omne in æuum fecerat.
Sic parentum stirps piorum,
Tuta ductu numinis,
Arua liquit fraudulenta
Perfidi Pelusii:
Et ferarum nationum
Occupatis oppidis,

Tradidit Deus impiorum
Iis labores carpere:
Sanctiones vt tenerent
Sacrosancti fœderis.
Et piarum ad iussa legum
Facta cuncta fingerent.
Laus, honor decúsque Regi
Sempiterno cælitum.

PSAL. CVI. Confitemini Domino, quoniã bonus, &c.

Carmen gen. 14.

LAudate Regem cælitum, regem bonum,
Suísque nullo non benignum tempore.
Quis facta verbis æquet? eloquentiæ
Quis assequetur illius potentiam?
O ter beatos æqui amantes, & tuæ
Præscripta legis qui tuentur iugiter!
Memento nostri facilis & fauens, tuum
Prospicere populum qua soles clementia:
Et me reuise lenis ac salutifer,
Vt separati tibi bonis populi fruar,
Carpámque lætus quo fruuntur gaudio,
Hæreditatique comes applaudam tuæ.
Scelesta proles cum scelestis patribus
In te rebelles multa iniqua fecimus:
Abominanda, dira perpetrauimus.
Nam nec tyranni AEgypty ex ergastulo
Nostri parentes liberi per te, tua
Ostenta grauiter ponderarunt, nec tuæ
Meminere gratis mentibus clementiæ:
Sed propter vndas æquoris rubri, duces
Aduersus animis turba contumacibus
Obmurmurauit. At parens malis bonus

Pœnas

Pœnas remittis, vt tuam clementiam
Agnoſcat orbis, & tremat potentiam.
Nam comminanti ceſſit vnda fluctuum:
Suſpenſa moles hinc & inde per ſali
Tranquilli arenas aridam dedit viam,
Cen ſolida campis figerent veſtigia:
Donec tyranno liberati & hoſtium
Crudelitate, tuta tuti litora
Tenuere. at hoſtes verticoſo gurgite
Abſorpſit vnda, cladis vt nec nuntius
Supereſſet. Illic tum ſalutis compotes
Fidémque verbis præbuere, & cantibus
Cecinere feſtis numinis potentiam.
Metu repulſo, protinus laſciuia
Animos rebelles perculit: nec amplius
Meminere ſigna nec pericla priſtina:
Repentè praua perciti libidine
Aſſere, verbis & Deum procacibus
Ira impulerunt fræna iuſtæ ſoluere:
Ac flagitatos impiè dedit cibos,
Iuſtiſque pœnis impios coercuit.
Nec pœna mentes nec benignitas feras
Mollire potuit, quin procaciter ducem
Ducíſque fratrem peteret æmulatio,
Et freta ſtudijs ſemper ambitio malis.
Sed factioſos terra vaſto condidit
Sinu dehiſcens, flammeíque gurgitis
Torrens vorago deuorauit impios.
Nec noxiorum monita tot pœnis modum
Gens praua ſceleri fecit. Horebi in iugo
(Proh facinus!) ante imaginem bonis dei
Imago ſeſe ſtrauit, & fronde fatuis

Simulacra tauri coluit instar numinis.
Parta salutis nuper ingrata, immemor
Miraculorum in vadibus Niloticis,
Et fluctu eodem sospites se, subrutos
Hostes superbos vorticosis æstibus.
Ergo scelestos ira iusta perdere
Ibat, furenti ni Deo charum caput
Pro gente Moses obstitisset, & prece
Fracnasset iras. Nec tamen turbæ furor
Illic quieuit. expetitum tam diu
Vber feracis spreuit agri. nec fidem
Mosi docenti, pollicenti nec Deo
Habuit: tumultu castra complens respuit
Imperia. donec ille munificus parens,
Deserere promptus inter inuia montium
Toties rebelles, extulit dextram, & genus
Per nationes impias dispergere
Iam destinarat: ante sculpta numina
Iterum proterui procidere, & mortuis
Dijs thura, lectasque immolarunt hostias:
Deum sceleribus prouocauerunt nouis,
Iramque in sum exasperarunt vindicem:
Iusta incitatus donec ira Phineas
Ferro scelestam punijt licentiam,
Et sæuientem dexteram compescuit
Domini, sibique peperit æternum decus,
Quod nulla sileant posterorum sæcula.

Nec contumaces supplicia tot spiritus
Correxerunt, Meribæ ad vndas quin Dei
Rursus furorem accenderent: nec publico
Moses furore liber etiam incredula
Oratione vertit iram numinis

In

In se. Potiti deinde pactis finibus,
Nec impiarum semen omne gentium
Disperdiderunt funditus, nec iussibus
Recte monentis paruerunt numinis:
Sed se profanis miscuere gentibus,
Didicere ritus, seruiere ludicris
Dijs: ac eorum mancipati cultibus,
Tenuere puras à scelere nullo manus.
Quippe immolarunt filios ac filias
Ad idolorum aras: & suæ propaginis
Tinxere sculptos sanguine innocuo deos,
Terrámque sanctam polluerunt cædibus.
In scelera proni abominanda, dum sua
Manus adorant opera, patrium Deum
Iustas ad iras prouocarunt, vt suam
Hæreditatem abominatus impijs
In seruitutem manciparet hostibus:
Quorum seuero penè contriti iugo,
Posuere sæuam spiritus ferociam:
Ac liberati sæpe Domino vindice,
Rursus rebelles spiritus in vindicem
Sumpsere: rursus ob scelera pœnas sua
Dedere. mitis nec Dei bonitas tamen
In rebus arctis innocentium à prece
Auertit aurem: fœderis memor sui
Pœnas remisit lenis & placabilis.
Quin & superba corda gentis barbaræ
Cui seruiebant diruta iam patria,
Leniuit: animos omnium vt perstringeret
Imago sortis flebilis vel hostibus.
Tu nos tuere Domine noster & Deus,
Et è profanis gentibus recollige:

Vt te canamus, nomen ut sanctum tuum
Celebremus unum: populus omnis ut simul
Dicat, Deo quem posteri Abrami colunt,
Sit laus, honórque in seculorum secula.
Amen, amen.

GEORGII BVCHANAN[I]
PARAPHRASIS IN QVINTVM LIBRVM PSALMORVM.

PSAL. CVII. Cantate Domino, quonia[m] bonus, &c.

Gen.gen.r. *CAntemus Dominúmque bonum, faciléing; pate[ntem]*
Cuius habet nullas larga indulgentia metas.
Hunc grato simul ore canant quos dira tyrannis
Quum premeret, saeuo incolumes ex hoste recepit,
Et iuga captiuo excußit seruilia collo.
Pérque feras gentes sparsos, quâ surgit ab undis
Et quâ diuersas abiens se condit in undas
Phœbus, ab arctoæ campis glacialibus ursæ
Collegit, tepidóque domum reuocauit ab austro.
Per steriles saltus & inhospita saxa vagantes,
Quâ nulla ad cultas ducunt vestigia terras,
Fracti animos mœrore, inopes undeque cibíque,
Auxilium miseris implorauere querelis:
Audijt orantes, & opis miseratus egenos,
Omnibus exoluit mœrentia pectora curis,
Monstrauítque viam cultas quæ ferret ad vrbes.
Ergo canant Dominũq; bonum, faciléńque parentem,
Et latè ignotis pandant facta inclyta terris:
Quippe sitim victúque famem compescuit ægram,
Reddidit & membris vires animóque vigorem.

Quique

Quique Dei monitis ingrata mente relictis,
Carceris in tenebris & cæca nocte iacebant;
Quum tremerent gelidæ exanimes formidine mortis,
Afflictique malis humiles fractique iacerent,
Auxilium miseris implorauere querelis:
Audijt orantes, & opis miseratus egenos,
Omnibus exoluit mœrentia pectora curis.
Vincla manu valida rupit, mortisque timorem
Reppulit, & tetris pauidos eduxit ab vmbris.
Ergo canant Dominúmque bonū facilémque parentem,
Et latè ignotis pandant facta inclyta terris,
Limináque & portæ qui claustra refregit ahenæ.
Delicijs animi vires quum stulta libido
Affligit, corpúsque graui languore solutum
Stultitiæ pendit pœnas, & morte propinqua
Reijciunt omnem fastidia marcida victum,
Auxilium miseris qui implorauere querelis,
Aspicit orantes, & opis miseratus egenos,
Omnibus exoluit mœrentia pectora curis.
Ereptisque suo lethi de limine verbo,
Restituit letúmque nouat per membra vigorem.
Ergo canant Dominúmque bonū facilémque parentem,
Et latè ignotis pandant facta inclyta terris:
Et meritis cumulent memores altaria donis,
Et grata acceptam testentur voce salutem.
Qui mare fluctisonum sulcat, curuisque carinis
Admouet externas vaga per commercia gentes,
Non ignota illi diuina potentia, nec quæ
Monstrat in immenso miracula sæpe profundo.
Quum iubet, irrumpunt venti stridente procella,
Et mare nunc spumis candentibus astra lacessit,
Et nunc tartarei subsidit ad ima barathri:

Pallent ora, metus trepidantia pectora pulsat,
Et velut oppressis vino vestigia nutant:
Callida nec tum iuuat ars aut cura magistri:
At Dominum vt mæstis implorauere querelis,
Exaudit trepidos, & opis miseratur egenos.
Iam venti ponunt, strataque æqualiter vnda,
Arrident taciti tranquilla silentia ponti.
Iam posita lethi gaudent formidine nautæ.
Ergo canant Dominúmque bonum, facilémque parenté,
Et latè ignotis pandant facta inclyta terris.
Hunc populi cœtus laudent, sanctíque senatus
Concilium super astra ferat, qui flumina siccat,
Et riguos passim riuis bullantibus agros,
Fontibus occlusis sitienti damnat arena:
Et fœcunda, sui facta ob scelerata coloni,
Arua iubet salsis subitò sterilescere glebis.
At contrà in sterili campo malè pinguis arenæ
Stare lacus, pinguésque facit stagnare paludes:
Et fluuijs siccos riuísque fugacibus agros
Irrigat, atque inopi transmittit habere colono:
Quíque nouas sanctis moderetur legibus vrbes,
Et scrobibus credat vites, & semina sulcis,
Vnde legat dulces maturo in tempore fructus,
Quos pater omnipotens alit, & prouentibus auget
Assiduis pecorum fœtus. Vbi nescia rursus
Commoda fortunæ modicè mens ferre secundæ,
Fræna dedit vitijs, retrahit sua munera iustus
Arbiter: indomitos animos & corda superba
Cladibus affligit: sæuis punire tyrannis
Tradit, & ignauo petulans sub principe vulgus
Contemptum, populis prædam iubet esse propinquis.
Pérque inopes victus terras traducit, vbi antè

Nulla hominum tritam monstrant vestigia callem.
Auolit mali pauperibusque, animique modestis,
Atque hilares multa fœcundat prole penates.
Hæc spectant gaudéntque boni: male conscia mussat
Turba metu. Ast animi quibus est solertia, cura
Aßidua voluunt, memorique hæc mente recondunt,
Luceat vt cunctis Domini clementia terris.

PSAL. CVIII. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum, &c.

MEns infracta malis, animi vigor integer, orbis
Te voce, rector, te celebrabit lyra. Carm. gen. 2.
Eia age, depositis mens expergiscere curis:
Et tu canora barbitos cum nablijs.
Ocyus aurora quàm lucifer excitet ignes,
Aurora cantus quàm volucrum exuscitet,
Te pater alme canam: populos tua facta per omnes,
Quacunque tellus panditur, vates feram.
Nam tua siderei bonitas fastigia cæli,
Fidesque tractus nubium supervolat.
O Deus augustum nitido caput exere cælo:
Ostende terris gloriæ iubar tuæ.
Erptusque tuos gelidi formidine lethi
Præsens, & opifer inuocantes audias.
Audijt ex adytóque Deus flammantis olympi,
Vocem rependit gaudij prænunciam.
En tibi frugiferos Sichimæ dispertiar agros:
Vallem Sucothi metiar decempeda.
Nonne mihi parent Jacobi pignora, quisquis
Vel pecore tondet arua, vel vomere secat?
Oppida sub pedibus Syriæ calcabo superba,
Moabum, Idumen, & Palæstinas domos.
Quis mihi pandet iter munitas ductor ad arces?

Muros Idumes diuitis quis diruet?
Quis? nisi tu nostræ gentis Deus vnice tutor?
Qui nos premendos hostibus reliqueras,
Offensus vitijs prauis: nec in arma ruentes,
Nostros præibas dux, vt antè, exercitus.
Nunc pater auxilium rebus bonus adfer in arctis.
Humana fallax credulos spes decipit:
Te duce, victrici decorati tempora lauro,
Pedibus prememus hostis arrogantiam.

PSAL. CIX. Deus laudem meam ne tacueris, quia, &c.

Carm. gen. 2.

NE sileas, ne dissimula mea gloria, néue
Sine veritatem supprimi mendacio.
Me scelerati oris fraus, & crudele venenum,
Proterua fictis lingua me premit dolis.
In me odia occultis acuunt sermonibus iras,
Et immerenti fabricant molestiam.
Qui mihi debebant fidum solamen amici,
Probra ingerebant clanculum & conuitia.
Ast ego, secretæ tibi qui penetralia mentis
Cernis, dolente corde fundebam preces.
Omnibus officijs culti mihi damna rependunt,
Remunerantur odio amorem simplicem.
Tu pater hunc sæuo vastandum trade tyranno:
Vastator illi ad dexteram astet Angelus.
Iudicis astiterit quum sordidus ante tribunal,
Damnatus asperis exeat sententijs.
Quum volet iratos animos inflectere fando,
Oratione iudices exasperet.
Ante diem fato pereat præreptus acerbo:
Locúmque vacuum dominus occupet nouus.
Orbi fleat soboles: vidua gemat vxor in aula:

Eiecta

Eiecta proles patrio exulet solo:
Instabilis, mendica, vagis erroribus orbem
Lustret: quietum reperiat nusquam locum.
Conturbétque domum miseram, inscribátque penates,
Scrutatus omnes fœnerator arculas.
Ignotúsque hæres longo congesta labore
Rapiat, opémque nemo poscenti ferat:
Nulláque progeniem miseratio sublenet orbam.
Mors falce totam demetat semel domum:
Proxima gentem omnem cum nomine deleat ætas.
Apúdque Dominum, patris erratum, vt recens,
Ante oculos intérque manus versetur & erret:
Nec vitia matris tollat vlla obliuio.
Vtque erat oblitus miserandi, obliuio gentem
Eius perenni supprimat silentio:
Qui deiectum, inopem, & curis mordacibus ægrum
Pertrahere mortis nixus est in retia.
Semper ei veluti fuerat maledictio cordi,
Maledicta in illum & execratio cadent.
Ac veluti studio fugit benedicere prauo,
Sic nullus illi cupiat aut dicat bene.
Nam velut obtegitur talari corpus amictu,
Maledictione totus ille est obsitus.
Sic illi in cunctis affunditur intestinis
Vt oleum in ossa penetrat, vnda in viscera.
Hoc ergo incedat semper vestitus amictu:
Hac Zona lumbos cingat illi & ilia.
Ante Deum tales pendat detractio pœnas,
Et clam salutem quisquis oppugnat meam.
Alme pater, pater alme, tua me protege dextra,
Et inuidorum libera calumnijs:
Vt nomen latus omne tuum telluris honoret,

Et suauitatem sentiat clementiæ.
Eripe me inuidiæ: sum pauper, egenus & expes:
Animúmque cura turbidum viuit anxiæ.
Non aliter pereo, species quam fusilis vmbræ,
Pallent tenebris sera quum crepuscula.
Aut vbi decußis solerti indagine ramis,
Locusta tectis pulsa frondeis cadit.
Genua labant infirmata: artus ieiunia soluunt:
Exangue siccis corpus aret oßibus.
Me tumidi probris hostes petiere superbis:
Me conspicati capita quassarunt sua.
Adfer opem, seruúmque tuum, pater optime, serua
Pro lenitate semper assueta tibi.
Agnoscántque tuam, rerum pater optime, dextram:
Tuáque saluum me sciant clementia.
Dum maledicta voment hostes, dum probra loquentur,
Bonúsque placidúsque benedices tu mihi.
Dum confusa illis turpis pudor ora notabit,
Lætitia serui pectus hilarabit tui.
Hos pudor vt talos à vertice vestis ad imos
Effusa latè corpus omne contegit,
Hos pudor, & mærens turbato infamia vultu,
Qui me maligno dente rodunt, obruat.
Ast ego tum Domino grates memori ore sonabo,
Cœtúque laudes in celebri concinam,
Qui stetit auxilio dexter cum paupere, vitámque
Eripuit eius hostium ludibrio.

PSAL. CX. Dixit Dominus Domino meo,
Sede à dextris meis, &c.

Carm.gen.3.

SIt alloquutus Dominus est Dominum meum,
Aßide dexteram ad meam,

Dum

Dum proterendos, ceu scabellum, sub pedes
Hostes tibi prouoluero.
Ad orbis oras vltimas fasces tuos
Alta ab Sione proferam:
Vt mitis æqui vinculis coërceas
Fastus rebelles hostium.
Te pompa lætis quum reducet plausibus
Ad templa voti compotem,
Sancto decorus apparatu exercitus
Lætum celebrabit diem.
Non rorus imber ante lucem argenteus
Sic vestit arua gemmeo
Decore, vt omnes gentium fines tui
Bibit ortus nuntius.
Iurauit & se adstrinxit immutabili
Dominus sacramento tibi,
Te te futurum Melchisedecis sibi
Ritu sacrorum antistitem,
Sol inquieto lucis orbe dum diem,
Dum luna noctem illuminet.
Ad dexteram ille semper assistet tuam:
Ferro tyrannos vindice
Compescet: iram commodans suam tibi
Gentes rebelles comprimet.
Ducémque regnis imperantem ditibus
Sternet solo: torrentibus
Latè per arua sanguinis tuis sitim
Victor leuabit igneam.
Ergo subactis hostibus, cælo caput
Tollet decorum gloria.

PSAL. CXI. Confitebor tibi Domine in toto corde meo, &c.

Carm. gen. 4.

Sine inter fidos tractem secreta sodales,
Seu sancti stipante caterua
Me populi loquar, alme parens, te pectore toto
Vsque canam: tua munera grato
Ore feram, magna æternæ miracula dextræ:
Magna quidem, sed & inclyta certè,
Et manifesta bonis, studio scrutante fideli.
Quicquid enim gerit, omnia splendor,
Omnia diuina maiestas luce refulgens
Illustrat. dum sidera terras
Ignea lustrabunt, hunc iustum semper & æquum
Sera agnoscent sæcla nepotum.
Nec quæ primæui quondam stupuere parentes
Attoniti, mirandáque natis,
Inuida delebunt obliuia. parcere largus
Nempe parens, facilísque querelis
Flectere cor miseris: spolijs ex hoste superbo
Direptis decorauit amicos.
Nec cum gente sua percussi fœderis illum
Immemorem vlla redarguet ætas.
Ostendítque suas per facta illustria vires,
Quum populatus regna superba,
Dimensúsque nouis hostilia iura colonis,
Dilectæ dedit oppida genti.
Quicquid agit loquitúrque, fides immobilis actus
AEqui & regula dirigit omnes.
Quæ iubet, æqua iubet, nullóque interlita fuco,
Aut tacitam celantia fraudem,
Quæque nec æterno voluentia sæcula lapsu
Interimant, aut tempore carpant.

Quippe

Quippe astans fidei infractæ constantia & æquum
Perpetuò rata iussa tuentur.
Quum premeret Pharij imperium crudele tyranni
Selecta de gente nepotes,
Excussitque iugum, & regis fera iussa superbi
Exuit: æternáque beatis
Libertate frui donarat, pignora sera
Si iurata parentibus olim
Intemerata piæ seruassent fœdera Legis:
Fœdera nullis irrita sæclis.
Quippe Dei sanctum est & formidabile nomen,
Ac sanctè sua pacta tuetur:
Exigit & duras violato fœdere pœnas.
Hunc colere ex animóque vereri,
Viuendi rectè fons & sapientia prima est.
Hunc cunctos qui dirigit actus
Ad metam, verè sapit: hunc ventura nepotum
Semper dicent sæcla beatum.

PSAL. CXII. Beatus vir qui timet Dominum: in mandatis eius, &c.

Beatus ille qui Deum rerum patrem
Pietate non ficta colit: Carm.gen.3.
Deique gaudet legibus: mores suos
Formare ad illas nititur.
Latè per vrbes diuites potentiam
Eius propago proferet.
Prolem piorum numinis benignitas
Larga beabit dextera.
Rès affluenter suppetet semper domi
Illi: nec ætas longior
Obliterabit æquitatis gloriam
Fructúmque. Quum premet malos

Fortuna, ſuo geſtiens ludibrio
Mutare ſummis infima,
Benignitatis tum ſuæ iuſtis Deus
Lucem in tenebris offeret.
Clemens bonúſque in omnibus periculis
Stirpem piorum muniet.
Miſeratus inopis vir bonus, larga manu
Succurret indigentiæ:
Sic cuncta iuſto temperans examine,
Nec verba temere vt excidant.
Non turbo fortis cuncta quatientis, loco
Mouebit illum, nec dies
Suprema famam condet eius inuida
Obliuij ſilentio.
Non liuor illum falſa gaudens ſpargere
Terrebit, aut calumnia:
Belluæ rumor, aut egeſtas lurida,
Fragórque lethi proximi:
Sed mente firma prouocat diſcrimina,
Deóque ſolo nititur.
Ceu cana rupes murmurantis æquoris
Spernit minaces impetus:
Sic ille certa interritus fiducia
Sortis procellas ſuſtinet:
Ac ſuſtinebit, dum ruinas hoſtium
Saluus ſuorum aſpexerit.
Opes volucris inſtar auræ mobiles
Largitus eſt egentibus,
Sibi æquitatis gloriam ſuperſtitem
Seruauit: orbe gloriam
Viuaciorem, nec ſenectæ dentibus
Æruginoſæ obnoxiam.

Dum

Dum laude clarum, réque lautum splendida
Spectabit impius pium,
Curæque mentem vellicabunt anxiæ,
Succúmque carpent corporis,
Dentem fatigans dente ringetur, lue
Se macerabit tabida.
Dominus malorum vota videt irrita,
Spes vt modestas promouet.

PSAL. CXIII. Laudate pueri Dominum, laudate nomen Domini, &c.

PSallite Dominum pueri, Domini — Carm. gen. 25.
Nomen festo tollite cantu.
Nomen Domini sit benedictum,
Et sæclorum in sæcula longi
Nulla obliuio sentiat æui.
Primo à carcere solis eoi
Ad purpureos vsque occasus,
Omnes Domini nomen adorent,
Qui gentes super arduus omnes
Celsas ætheris incolit arces.
Cuius longè gloria mundi
Trans flammantia mœnia vecta est.
O pietatis nescia veræ
Pectora! num sacra nefando
O qui fingitis, áune deorum
Quenquam Domino similem nostro
Nostis? quem super ardua cæli
Culmina positum nil latet ima
Sub caua clausum viscera terræ,
Nil humano procul aspectu
Trans multiplices ætheris orbes:
Inopem terræ qui prostratum

Suscitat, & de puluere egenum
Tollit, vt alto positus solio
Populi primos carpat honores.
Qui maternos sterili fructus
Exoratus donat, & orbos
Læta renouat prole penates.

PSAL. CXIIII. In exitu Israel de AEgypto, domus Iacob, &c.

Carm. gen. 12.

QVum domus Isacidûm patrias remearet ad oras,
Barbaráque inuisæ linqueret arua Phari,
Ipse Deus Iudam cælesti numine tutum
Fecit: erat populi signifer ipse sui.
Vidit & attonitas trepidum mare diffidit vndas:
Iordanis refugas in caput egit aquas.
Læta per intonsos salierunt culmina montes,
Vt saturas gestit dux gregis inter oues:
Lætáque frondentes mouere cacumina colles,
Agnus vt in pratis luxuriare solet.
Quid mare vidisti solito cur cesseris alueo?
Cur fugis in fontes fluminis vnda tuos?
Cur ita concusso saliistis vertice montes,
Vt satur exultat dux gregis inter oues?
Cur ita frondenti saliistis vertice colles,
Agnus vt in pratis luxuriare solet?
Nempe Dei trepidum præsentia terruit orbem,
Cui cadit in Solymos victima multa focos.
Qui lapidum venas latiecum laxauit in vsum,
Cui fluxit largo flumine dura silex.

PSAL. CXV. Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo, &c.

Carm. gen. 3.

TE magne rector orbis, haud victoriam
Ex hoste sæuo poscimus,

Nos

Nos vt per omnes fama gentes differat,
Nec apparatu vt splendido
Per ora vulgi nos triumphus aureo
Curru superbos transferat:
Sed impiorum vt sæcla gentium sciant
Te largum opis cultoribus
Tuis, fideque semper immutabili
Promissa promptum soluere.
Ne fortè rebus insolentes prosperis,
Vbi nunc Deus vester? rogent.
Deus astra noster incolens, mortalium
Nutu suo res temperat.
At impiarum finxit error gentium
Manu deos inutiles:
Aurum caminis excoquens, aut malleis
Massa è sequaci bracteas
Ducens, figura multiformi ludicra
Affixit aris numina.
Inane vocis os habent: oculos habent,
Orbes inanes luminis.
Naribus odores nec trahunt, nec auribus
Surdis sonores hauriunt:
Palpare manibus non queunt, torpentibus
Nec ingredi vestigijs.
Nec vox anhelis edita è pulmonibus,
Cauo recurrit gutture.
Quicunque tales fingit aut colit deos,
Dijs ipse similis sit suis.
At tu Iacobi gens, loca fiduciam
Omnem salutis in Deo,
Qui te potenti subleuabit dextera,
Et in periclis proteget.

Et vos Aronis posteri, spem ponite
Omnem salutis in Deo,
Qui vos potenti sublevabit dextera,
Et in periclis proteget:
Quicunque cultores Dei, fiduciam
Locate salutis in Deo,
Qui te potenti sublevabit dextera,
Et in periclis proteget:
Qui nos favore semper amplexus memor
Fovit fovétque sedulo:
Cunctos Iacobi qui fovebit posteros,
Aronis & sacrum genus.
Qui se colentes sive iuuenes, seu senes,
Fovebit & custodiet,
Qui nósque donis semper augebit novis,
Et liberorum liberos.
Nam nos profanis segregavit gentibus,
Cali solique conditor.
Calum sibi ipse regiam fecit, solum
Sedem dedit mortalibus.
Remunerantes muneribus illum ut suis
Rerum parentem agnoscerent.
Neque ora laudes in tuas solvent, pater,
Quos mors teget silentio.
Nos te parentem agnoscimus, qui spiritu
Vitalis aura vescimur.
Te prosequemur laudibus, dum lucido
Sol axe terras ambiet.

PSAL. CXVI. Dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ, &c.

Genin.gen.16. *Toto pectore diligam*
Vitæ & Dominum colam,

Qui

Qui lenis mihi supplici
Non duram appulit aurem.
Aurem qui mihi supplici
Non duram dedit: hunc ego,
Donec pectora spiritus
Pulset, semper amabo.
Iam mors ante oculos erat,
Iam stabam super aggerem
Busti, iam dolor anxius
Omni ex parte premebat:
Expers tum prece supplice
Oraui Dominum, Pater,
Quæso, inquam, miserabili
Saltem consule vitæ.
O iustum Dominum & bonum,
Et pronum veniæ: auxilij
Inope & consilij indigum
Suo texit ab hoste.
Ergo mens tibi reddita
Mœrorem cohibe: & Deus
Quæ larga tribuit manu
Donis læta fruare.
Vitam è faucibus eruit
Mortis, & lacrymas genis
Abstersit, stabili & pede
Firmauit tibi gressum.
Tutus præsidio Dei
Degam: & polliciti fide
Fretus non dubia, canam
Grato pectore laudes.
Lassus, rebus & asperis
Afflictus, trepida fuga

Vitæ prospiciens meæ,
Sic mecum ipse loquebar,
Nulli certa homini fides:
At rerum arbiter optimus,
Vnus polliciti tenax,
Vnus fallere nescit.
Tot liber toties malis,
Tot auctus toties bonis,
Quo tandem officio tibi
Conet soluere grates?
Te festa dape, te prece,
Te libamine prosequar:
Te vitæ columen meæ
Grata voce fatebor:
Te vitæ columen meæ
In cœtu populi tui
Grata prosequar hostia,
Damnatus tibi voti.
Electos, genitor, tuo
Custos præsidio tegis,
Nec per vim pereuntium
Manes linquis multos.
Tu seruum Dominus tuum,
Ancillæ sobolem tuæ
Me, minacibus hostium
Vinclis eripuisti.
Te rerum pater optime,
Semper laudibus efferam:
Nomen in dubijs tuum
Vsurpabo periclis.
Te voti reus, erutus
Morti, prosequar hostia,

Sacri limen ad atrij,
Sacræ redditus vrbi.

PSAL. CXVII. Laudate Dominum omnes gentes, &c.

OMnes vbique gentium
Quos solis ambit orbita, Carm. gen. 14.
Rerum parentis optimi
Laudes libenter pangite.
Agnoscite indulgentiam
Benignius nos in dies
Fouentis, & constantiam
Promissa certam reddere.

PSAL. CXVIII. Confitemini Domino, quoniam bonus, &c.

EIa Deum laudare, Deum facilémq; bonúmque,
Larga benignum semper indulgentia. Carm. gen. 3.
Eia Dei, soboles Iacobi, dicite laudes,
Larga benigni semper indulgentia.
Eia Deum canat Aronis numerosa propago,
Larga benignum semper indulgentia.
Eia Dei pura cultor pietate, fatere
Larga benignum semper indulgentia,
Audijt orantem Dominus me rebus in arctis,
Ac liberauit illico ex angustijs.
Ille mihi assistat solus, non arma, nec vlla
Humana mi vis adferet formidinem.
Ille mihi auxilio sit solus: lumina damnis
Explebo (nec me decipit spes) hostium.
Tutius à rerum Domino est sperare salutem,
Confidere armis quàm virorum fortium:
Tutius à rerum Domino est sperare salutem,
Confidere opibus quàm potentum principum.

In me coniurent populi omni ex parte propinqui,
Dei fauentis conteram cunctos ope:
Circundent omníque premant ex parte licebit,
Dei fauentis conteram cunctos ope:
Circundent omníque premant ex parte licebit
Quam nube densa vere se fundunt apes,
Non secus ac siccas ignis violentia spinas,
Dei fauentis conteram cunctos ope.
Improbe quid frustra labefactum euertere tentas?
Dei potentis sustinet me dextera.
Ille meæ vires: illum mea carmina pangent
Vnum: salutis vnus auctor est meæ,
Cunctáque iustorum pariter tentoria plaudent:
Meæ salutis pariter auctorem Deum
Laudabunt: cantuqúe ferent ad sidera dextram
Belli potentem, diuitem victoriæ:
Dextram armis, dextram præstantem robore, dextram
Belli potentem, diuitem victoriæ.
Sæua quid insultas mihi mors? tua tela reconde:
Frustra minaci territas me spiculo.
Viuo equidem, viuusqúe feram super æthera cantu
Ratam benigni numinis clementiam.
Iure parens bonus ærumna me afflixit acerba:
At imminentem repplulit mortem tamen.
Pandite pontifices sacri mihi limina templi,
Salute parta vt laude prosequar Deum.
Hæc est illa Deo gratissima ianua, iustis
Votis aperta dehinc futura ianua.
Te meritò, pater alme, canam: tu rebus in arctis
Aurem applicasti supplici placabilem:
Sospes & infesto duce te sum tutus ab hoste.
Et molientum tecta quem reiecerat

Artifi.

Artificum improbitas lapidem, fastigia summi
Latè refulgens iam coronat anguli.
Scilicet arcano factum est hoc numine, nostra
Attonita factum quod stupescunt lumina.
O lux festa, ô lux iucunda ad gaudia nata,
Cælestis in nos lux fauoris conscia.
Vsque faue, custósque tui, pater optime, regis
Sis, & secundos cœpta duc ad exitus.
O felix, iterum ô felix, quem rector olympi
Populo salutis misit auctorem suo.
Nos, quibus est sacri custodia credita templi,
Vobis precamur cuncta vertant prosperè.
Vnus enim Dominus rerum moderatur habenas,
Qui gratiæ in nos lumen effundit suæ.
Lætitia celebrate diem, fœtúsque bidentis
Tenellus aræ vinctus astet cornibus.
Te Dominum, te mente colam, te voce fatebor:
Tuumquè semper laude nomen prosequar.
Eia Deum laudate, Deum facilemquè bonumquè,
Larga benignum semper indulgentia.

PSAL. CXIX. Beati immaculati in via: &c.

Aleph.

O Beatos, qui sequuntur orbitam legis Dei:
O beatos qui monenti sponte parent numini, Carm. gan. 29.
Labe puri nec relinquunt lege iussum tramitem,
Quem seueritate dura nos tenere præcipis.
O gradum regas labantem sic, monenti vt paream,
A tuis attenta iussis nusquam vt errent lumina:
Tum ducem canam æquitatis candido te pectore,
Obsequar tibi: obsequentem tu tibi ne desere.

Beth.

Quid iuuentam, ne labascat, seruat æquè ac lex tua?

Hinc

Hinc ne aberrem, modò laboro: tu laborantem rege.
Ne vacillet pes, meo tua verba condo pectore.
Rector orbis, æquitatis regulam tuæ doce
Me, tui oris verba semper ore mediter vt meo:
Illa longè chariora semper auro vt æstimem:
Illa cogitem, illa secter, illa mirer vnicè:
Illa nulla è corde nostro deleant obliuia.

Gimel.

Da tuæ legi obsequenti viuere: vt propius tui
Conspicer pacti æquitatem, pande mentis lumina.
Inquilinum iussa legis ne tuæ celaueris.
Fœderum leges tuorum ægra mens desiderat.
O, tuæ legis superbum qui premis fastidium,
Me tuæ legis sequacem vindica: cui diuites
Arroganter obloquuntur, iussa quòd seruem tua,
E tuo sermone vitæ quòd capessam formulam.

Daleth.

AEger animus languet: ægrum recrea verbo tuo.
Cordis arcanas latebras prodidi tibi: rudem
Tu doce, præféque lucem, scita mediter vt tua:
Et cor anxium tui verbi erigas solatio.
Absque fuco fac tuarum scita legum vt diligam.
Recta sector, instituta spectò semper ad tua,
Lex tua animo sculpta inhæret: spem meam ne desere.
Pande iter tuæ æquitatis: te comes lætus sequar.

He.

Legum iter monstra tuarum: fœdus erudi tuum,
Fœdus vt legémque totis imbibam præcordijs,
Cuncta vt instituta recta sectet vsque semita.
Sordidis auerte curis iussa pectus ad tua:
Flecte lumina, impias ne vanitates hauriant.
Languidum excita: face vt te timeat animus ac amet.

Libera

Libera probro à pudendo me benignus arbiter:
Et statuta me amantem tua æquitas seruet tua.

Vau.

Me bonus respice opiférque, fœderis memor tui,
Ora claudam ut exprobranti spem tuæ fiduciæ:
Spes salutis, veritatem ab ore ne tuam eripe:
Semper ut tuis statutis audiens, tuto gradu
Ambulem. tua iussa quæro sola: coram regibus
Disseram (nec me pudebit) de tuis sermonibus.
Hos amaui, & hos amabo: & obsequens his, brachia
Tollam: vt vsque & vsque voluã hos ore, mẽte cogitẽ.

Zain.

Sis memor pacti, columna quæ meæ fiduciæ est:
Quod leuat mœrentem, & ægrum è fauce mortis eripit.
Rideant licet superbi, te sequar: legem tuam
Vsque repetam, in rebus arctis hoc erit solatium.
Impios quum legis hostes cerno, totus horreo.
Carmen hæc erit mihi, orbem donec hospes hunc colam.
Hanc ut obseruem tenebræ me silentes admonent:
Illa mentem cura semper vnicè exercet meam.

Heth.

Obsequi tibi, mihi vna est spes, opes, hæreditas.
Vt bonus promissa præstes, vnicè vnum id ambio.
Actiones vitæ ut omnes ad tuam componerem
Legem: ad hanc custodiendam quã licet me compare.
Impeditus impiorum vinculis hanc cogito.
Huius ergo nocte surgens prosequor te laudibus.
Qui verentur hanc, amicis vtor. hanc parens bone,
Qui tua benignitate cuncta reples, edoce.

Teth.

Domine ades, pollicita seruo fac benignè appareant.
In tua lege acquiescam: me doce legem tuam.

Vix malo coacta leges mens sequi didicit tuas.
Scit.i, fons benignitatis, tua benignè me doce.
Me superbi criminantur: corde toto ego te sequar.
Iussa me iuuant tua, illis mens hebescit prosperis.
Erudisti me malis, vt legi adhæream tuæ,
Hæream vt legi, auri aceruis graticri ingentibus.

Iod.

Da manu tua creato nosse vim legis tuæ.
Me pij læti obsequentem legibus spectant tuis.
Iusta lex tua est: premis me iure iustus arbiter.
At libenter audientem iussa me tua recrea.
Tibi libenter obsequentem præueni clementia:
Seruulum tuum prementem comprime arrogantiam.
Me tuæ legi obsequentes obsequentem diligant:
Nec ferat tibi obsecundans pura mens infamiam.

Caph.

Deficit mens spe salutis, spes nec illam deficit.
Lassa languent lumina: vtris corpus instar aridi
Tabuit. solare promissi in malis memorem tui.
Quis ferendi finis? hostem quando punies meum?
Mihi tuæ legis superbus hostis effodit scrobem.
AEqua lex, promissa certa sunt tua: hostes confice,
Qui premunt me quòd te in vno collocem fiduciam.
Scita fac vt ad tua omnes actiones dirigam.

Lamed.

Certa erunt promissa, certa stat tuis verbis fides,
Dum polo stellæ micabunt, herba terras vestiet:
Sempiterno quæ recursu legibus parent tuis.
Obruissent me dolores ni affuisset lex tua,
Lex salubris: nulla nobis tollet hanc obliuio.
Sum tuus, tua instituta diligentes diligo.

Cæteris est finis: illa sola semper permanent.

Mem.

O quam quàm legem amaui! semper illam cogito.
Hostibus prudentiorem me meis hæc reddidit.
Factus huic fui obsequendo doctior doctoribus.
Huic quòd audiam, senecta astutior sum callida:
Huic vt obsequar, malorum flecto gressum à semitis.
Te docente non recedo paululum à verbis tuis,
Faucibus meis suaui melle suauioribus.
Eruditus his, recedo à semita mendacij.

Nun.

Sancta lex, velut lucerna, dirigit pedes meos.
Obstinaui animum tuis vt obsequar sermonibus.
Obrutum malis, tuorum fœderum memor, leua.
Edoce me iussa, & oris hanc bonus cape victimam.
Iussa non reiecta quamuis undique instarent mala:
Hæc nec abieci impiorum penè clausus retibus.
Hæc voluptas, hoc mihi vnum gaudiú, hæc hæreditas.
Hic scopus mihi manebit vnus, aura dum fruar.

Samech.

Diligo legem tuam, sicut malos abominor.
Vnica es spes, vna verbis in tuis fiducia.
Vt Dei mandata seruem, hinc impij facessite.
Me tuo sermone fulci, ne sequar spes irritas.
Te regente saluus vsque iussa diligam tua.
Perfugas calcas tuos, qui vana frustra cogitant.
Legem amo tuam, quòd omnes impios extermines,
Corpus horret quum seuerum cogito te iudicem.

Ain.

Æqua ne me diligentem desere opprimentibus.
Iusta fac amem superbo tutus à ludibrio.
Dum salutem spero, scita specto dum tua, lumina

Lassa

Lassa languent: tu benignus edoce seruum tua
Placita: legum fac tuarum intelligat mysteria.
Tempus instat puniendi legis aduersarios,
At tuum fœdus mihi auro est charius charissimo:
Hoc amo, hoc errore misso dirigo vitæ ordinem.

Pe.

Mira rituum tuorum mens colit mysteria.
Verba pectori imperito luminis sunt ianua.
Faucibus tua verba apertis duco, vitæ vt spiritum:
Ceu soles te diligentes, intuere me bonus.
Dirige ad tua verba gressus: tum scelus non opprimet
Me. tuæ legi, impiorum libera calumnia,
Obsequar. bonus intuere me, tuam vt legem sequar.
Siquis hanc spernit, fluunt mihi more riui lacrymæ.

Sade.

Iustus es creator orbis: iusta iussa sunt tua.
Plena lex est æquitatis: certa verbis veritas.
Rumpor ira, quum scelestis impiè contemnitur.
Sermo purus instar ignis: feruus hunc amat tuus.
Impij spernant licebit me, tuam legem sequar.
Iussa stant tua sempiterna, mota nullo turbine.
Turbidis mihi illa rebus anxium cor recreant.
Scire legem da tuam: vitam mihi donaueris.

Coph.

Corde toto audi vocantem, legi vt obsequar tuæ.
Inuoco, adiuua inuocantem, fœdus vt colam tuum:
Inuoco te mane, verbis in tuis fiducia est.
Nocte vigiles anteuerto, verba mediter vt tua.
Me benignè audi, vt soles, & fauce mortis eripe.
Impij me persequuntur, legis expertes tuæ:
Tu propinqua Domine, iussa cuius omnia iusta sunt.
Iussa firma fine nullo, firma nullo exordio.

Res.

Res.

Aspice afflictum: leua me, fœderis memorem tui:
Fœderis memor meam vitam patronus asse're.
Impij malè interibunt, iussa qui tua negligunt.
O bonus sine fine, robora, vt soles, vitam meam.
Me prementum multitudo à lege non flectit tua.
Maret animus intuendo pacta qui spernunt tua.
Tu bonus tua iussa amantem me vicissim recrea.
Cuncta promissa tua nullum fixa norunt terminum.

Sin.

Me premit tyrannis : at cor verba meditatur tua,
Verba gratiora gazis aureis animo meo,
Diligo legem tuam , ceu vanitatem abominor.
Septies tuam æquitatem me canentem lux videt,
Legem amantibus tuam pax multa, nulla offensio.
Spectat a te mens salutem, nixa promißis tuis.
Mens amat promißiones vnicè & seruat tuas.
Seruo tua pacta, vt vicißim tu vitam obseruas meam.

Thau,

Inuocanti da tuarum scire legum abscondita,
Inuocantem libera me, fœderis memor tui.
Te docente prædicabit os tuas laudes: tua
Iussa lingua nunciabit , iussa longè æquißima.
Dextera tua obsequentem iußibus iuua tuis.
Abs te opem spero: tuarum festa legum diligo.
Sospita me, vt prædicem te. lex iuuabit me tua.
Me vagam vt pecudem , require fœderis memorem tui.

PSAL. CXX. Ad Dominum, quum tribularer, &c.

HInc me obsidebant bella, & hinc calumniis Carm. gen. 3.
Liuor faces admouerat:
Ad te refugi destitutus omnibus,

Rerum creator optime.
Te voce supplex inuocaui, tu meas
Non lentus audisti preces.
A fraudulentæ toxico linguæ Deus
Me protege & mendacijs.
O lingua fraudis machinatrix impia,
Qua spe meum oppugnas caput?
Scythæ ferocis lingua pestilentior
Tinctis veneno spiculis.
Ignis voracis lingua flammis acrior,
Quum silua flagrat arida.
Heu vita tristis, vita dura & anxia,
Per inuios erratica
Montes, latrones inter, atque inhospita
Gentis feræ mapalia.
Mens ægra vitæ carpitur fastidio,
Hostes quietis accolens:
Hostes quietis, blanda quos oratio
Ferociores efficit:
Quos innocentis mentio concordiæ
Ad bella sæua exasperat.

PSAL. CXXI. Leuaui oculos meos in montes, &c.

Carm. gen. 17. *DVm ferox armis inimicus instat,*
Ad montes vaga lumina
Proximos circumfero, siquid illinc
Forte appareat auxili.
At mihi cæli Dominus soliq́ue
Certam solus opem feret.
Ille (quid vano trepidans tumultu
Cor pulsas mihi pectora?)
Ille sanctorum (mihi crede) custos

Noctes

Noctes excubat & dies:
Victa nec blandi illecebris soporis
Vnquam lumina dimouet,
Leniter passis tibi semper alis
Vmbræ more superuolat,
Ne cutem solis violentioris
Vrant spicula de die,
Nocte ne lunæ nebulosioris
Artus degrauet halitus.
Seu domi clausus lateas, latentem
Clausis seruat in ædibus:
Seu foris pacis obeas amica,
Seu belli fera munera,
Sospitem è cunctis Dominus periclis
Semper te bonus eruet.

PSAL. CXXII. Lætatus sum in his quæ dicta sunt, &c.

O Lux candida, lux mihi Carm. gen. 16.
Læti conscia nuncij:
Iam pleno stata tempora
Reddit circulus anno:
Iam festi euocant dies
Augustam Domini ad domum:
Iam sacri pedibus premam
Lætus limina templi.
Iam visam Solymæ edita
Cœlo culmina, & ædium
Moles nobilium, & suo
Augustam populo vrbem:
Vrbem, quam procul vltimis
Terræ finibus exciti
Petunt Isacidæ, vt Deum

Placent more parentum.
Iussam cælitus oppidis
Vrbem ius dare cæteris:
Et sedem fore Dauidis
Cuncta in sæcula proli.
Mater nobilis vrbium,
Semper te bona pax amet:
Et te semper amantibus
Cedant omnia rectè.
Semper pax tua mœnia
Colat: semper in ædibus
Tuis copia dextera
Larga munera fundat.
Dulcis Isacidûm domus,
Te pax incola sospitet:
Sedes numinis, omnia
Succedant tibi faustè.

PSAL. CXXIII. Ad te leuaui oculos meos, &c.

Carm. gen. 6. *AD te leuaui, rex, pater, & Deus,*
Ad te leuaui lumina, qui procul
Contagio humano remotus,
Templa habitas radiata cæli.
Vt seruus obseruat domini manus,
Gestus & omnes lumine mobili,
Arguta ceu nutus acutis
Serua oculis dominæ tuetur:
Te nostra spectant, te Domine & Deus,
Intenta mentis lumina, dum graues
Iras remittas, seruulisque
Des veniam bonus atque pacem.
Iam lenis in nos respice: seruulis

Iam parce tandem, parce fidelibus,
Quos hostis insultans superbo
Ludificátque premitque vultu.
Contemptus hosti ac opprobrium sumus,
Vitæque tædet. ferre animus nequit
Supercili fastum superbi,
Ludibriúmque opibus tumentum.

PSAL. CXXIIII. Nisi quia Dominus erat in nobis, &c.

NI faventis affuisset numinis præsentia, Carm. gen. 33.
(Dicat Isaci propago) Numinis præsentia
Ni faventis affuisset, quum veniret perditum
Nos superba multitudo, freta stultis viribus,
Forte vivos devorassent · debilésque & pauculos:
Ira fervidi furoris avida nostri sanguinis,
Obruisset instar undæ nos procella cladium:
More torrentis nivali ab imbre turgidi, impetus
Nos repentè sustulisset: usque ad animam gurgites,
Vsque ad animam transiissent gurgites impetuq.
Sempiterna laus Deo sit, qui suos non tradidit
Dentibus prædam cruentis perfidarum gentium.
Caßibus fractis dolosis sospites evasimus:
Capta veluti iam volucris rete fugit aucupis.
In deo nostræ salutis spes reposta est unico,
Qui solum cœlúmque fecit vi potentis dexteræ.

PSAL. CXXV. Qui confidunt in Domino, sicut mons Sion, &c.

SIonis arcem non aquilo impotens
Saxo sedentem perpetuò quatit, Carm. gen. 6.
Nigrantibus non auster alis
Imbriferas glomerans procellas.
Quicunque verè spem locat in Deo,

Non hostis hunc vis, non quatiet dolus,
Si fractus illabatur orbis,
Incolumis fugiet ruinam.
Vt ciuitatem mœnia montium
Sanctam tuentur, sic Dominus suos
Vi cingit arcana, nec vnquam
Præsidij viduos relinquet.
Nec impiorum perpetuo iugo
Sinet piorum progeniem premi,
Ne turpibus contaminetur
Flagitijs labefacta mentem.
Vt affluenter fac bona sint bonis,
Vt continenter fac malè sit malis,
De calle quos recti illecebris
Impietas malè sana flexit.
Fac sancte rerum conditor, vt domum
Beata semper pax colat Isaci.
Tranquillitas secura pulchræ
Exhilaret Solymæ colonos.

PSAL. CXXVI. In conuertendo Dominus captiuitatem Sion, &c.

Cant. gen. 1. *QVum Pater omnipotens captam remeare Sionem,*
Dulcémque iussit patriam reuisere,
Attoniti stupuere animi, necopináque secum
Metum librantes inter & spem gaudia.
Víxque sibi credunt: veluti qui noctis opacæ,
Sopore pulso, manè versat somnia,
Pro lacrymis redeunt risus: sua gaudia quisque
Sermone celebrat, patrium laudans Deum.
Nec minus attonito stetit ad miracula vultu,
Sic barbarorum turba secum mussitans,
En pater ille deûm quot signa ostendit amoris

Huius

Huius saluti gentis vsque vt prospicit!
Nec falso. nam signa Deus monstrauit amoris
Praeclara, nostrae dum saluti prospicit.
Ergo alacres laeto testamur gaudia plausu.
At tu benigne fac parens vt caeteri
Iam redeant, plenisque vijs sic agmen inundet,
Vt aestuosi quum flat austri spiritus,
Indignata suis cohiberi flumina ripis,
Vaga per agros murmurant licentia.
Qui male foecundae commisit semina terrae,
Et corde tristis multa voluit anxio,
Si venit vberior seges imbribus aucta benignis,
Exultat hilari cor metentis gaudio.
Nos quoque longa fugae post taedia postque labores,
Laeti arua dulcis patriae reuisimus.
Te patrium canimusque Deum, semperque canemus:
Agimusque memores atque agemus gratias.

PSAL. CXXVII. Nisi Dominus aedificauerit domum, &c.

NIsi coepta Dominus iuuerit, frustra struis — Carm. gen. 3.
Moles superbas aedium.
Ni Dominus vrbem seruet, incassum excubat
Muris vigil custodia.
Frustra anteuertis mane solem, & vespere
Sero domum reuerteris:
Victum labore vix parabis anxio,
Ni Dominus admorit manum.
At ille amicis interim suis dabit
Purum soporem somnijs:
Domumque dulci prole foetam liberum
Praebebit. Haec haereditas,
Haec illa merces qua beat charos sibi

Rerum ille Dominus omnium.
Non sic timori est dexteram telis grauis
Bellator hostis hostibus,
Vt quem parentem masculæ propaginis
Fauor beauit numinis.
O ter beatum & amplius qui talibus
Pharetram sagittis impleat.
Non ad tribunal erubescet iurgia
Procacis aduersarij.

PSAL. CXXVIII. Beati omnes qui timent Dominum, &c.

Carm. gen. 26. *Felix ô ter & amplius*
Quem timor Domini tenet,
Quem non illius à via
Flectit deuius error.
Felix & tibi prosperè
Cedent omnia : nam tuo
Carpes dulcia fercula
Comparata labore.
Instar palmitis vberi
Prouentu grauidi, & coma
Cingentis viridi domum,
Te coniunx hilarabit.
Ceu plantaria fertili
Pubescunt oleæ solo,
Iucundo tibi liberi
Cingent agmine mensam.
Quem timor Domini tenet,
Inter talia commoda
Vitæ tempora transiget.
At te ex arce Sionis
Ditabit Domini manus

Larga:

Lęta: & conspicies bonis
Florentem Solymam, tibi
Donec vita manebit.
Prolis aspicies tuę
Longa stirpe propaginem:
Festa semper & Isaci
Lętos pace nepotes.

PSAL. CXXIX. Sæpe expugnauerunt me à iuuentute mea, &c.

Vtre dicat grex bonorum, Carm. gen. 34.
Mille me molestijs
Factio pressit malorum:
Vsque ab incunabulis
Factio pressit malorum
Mille me molestijs:
Nec tamen subuertere vnquam
Quiuit vllis machinis.
Terga sęuis exarauit
Verberum vibicibus:
Terga longis secta sulcis,
Hostis ad fastidium:
Sed parens rerum benignus
Vincla rupit impia,
Méque nexu liberauit
Seruitutis asperę.
Qui Sionis non amico
Spectat arces lumine,
Vota semper vana voluat,
Spes inanes nutriat.
Marceat, ceu sole marcet
Herba languens torrido,
Herba summis nata tectis,

Quæ repentè corruit
Ante falcis plagam acutæ,
Aridis radicibus:
Vnde nec sinum replenit
Qui maniplos colligit:
Nec manum messor perustus,
Prata tondens florea,
Nec viator ominatus
Prospera est metentibus
Sic precatus, Arua læta,
Arua lauta & rosida,
Hunc in annum & vsque in annos
Hunc sequentes, numinis
Vos fauor semper benignus
Seruet, ornet, augeat.

PSAL. CXXX. Deprofundis clamaui ad te Domine: &c.

Carm. gen. 8.

CVrarum rapidis fluctibus obrutus,
Arcanis animi de penetralibus,
Audi verba precantis,
Clamaui pater optime:
Audi verba pater quæ tibi supplices
Multo cum gemitu fundimus: applica
Intentam bonus aurem
Tristes ad querimonias.
Si vindex tetricus facta nefariè
Pœnis cuncta velis plectere, quis sibi
Tam confidit, acerbum
Vt non horreat exitum?
At tu non furijs tristis es asperis,
Sed largus veniæ, & munificus parens:
Et te iure colimus,

Legum

Legum & iussa salubria.
Nam spes polliciti me recreat tui:
Promissique fides fallere nescij,
Et fiducia certa
Mentem sustinet anxiam.
Non sic præcipiti nocte vigil diem
Obseruat roseum, non roseum vigil
Phœbi sic auet ortum,
Vt flagrat mea mens Deum,
Securi in Domino figite spem pij
Non duro veniam supplicibus dare,
Et prompto dare pressis
Duro seruitio manum.
Electi generis progeniem graui
Pressam seruitio ex hostibus asseret:
Et de morte redemptam,
Noxis eximet omnibus.

PSAL. CXXXI. Domine non est exaltatum cor meum, &c.

Carm. gen. 18.

SI spiritu impotenti,
Si lumine insolenti
Elatus ambulaui,
Si vtrium mearum
Fiducia superbus
Despexerim minores:
Si mentis arrogantis
Sublime vectus alis,
Maiora quàm liceret
Sperare, cogitaui:
Ni vota temperaui
Modestia salubri:
Nil deprecor, rogóne,

Nullam

Nullam recuso pœnam.
Qualis puer tenellus
Vix lacte pulsus, vnam
Suspirat in parentem,
Hanc spectat, hac ab vna
Dependet, ambit vnam:
AEterne rector orbis,
Te mens mea intuetur
Vnum, vni adhæret, vnum
Te vindicem salutis
Agnoscit. O piorum
Propago sancta patrum,
Vnum Deum parentum
Spectate, spes in vno
Locate, cuncta ab vno
Sperate: spem nec vnquam
Fouebitis caducam.

PSAL. CXXXII. Memento Domine Dauid, & omnis mansuetudinis eius, &c.

Carm. gen. 1. *DAuidis esto memor, genitor, memor esto laborum*
Quos tulit, in rebus tua iussa sequutus egenis.
Ille tibi, Hebrææ gentis Deus vnice, votis
Obstrinxit caput, & promissis ora reclusit,
Non ædes prius ingrediar, mollive reponam
Membra thoro, aut oculis dulcem indulgebo soporem,
Quàm fanum inueniam, & sacri fundamina templi
Designem, sanctísque locum dimetiar aris.
Ecce mihi, patrijs subitò dum versor in aruis,
Et iuga dum peragro siluestribus obsita dumis,
Monstrauit Deus ipse locum. Deus ipse perenne
Hic templum, templíque sacris sedem innuit aris.
Ergo alacres gratam Domino properemus ad ædem:

Scamna pedum pronis veneremur vultibus. & tu
Sancte parens, bonus ac placidus cape vota, tuámque
Lætus adi sedem: neu dedignare penates
Qui memorem æterni seruabunt fœderis arcam.
Templa sacerdotes casti tueantur, & omnes
Qui tua rite pijs venerantur numina sacris,
Lætitia exultent. Si Dauid pectore puro
Te coluit, ne Dauidicæ nunc respue prolis
Dona, tui populi cui fræna tenenda dedisti.
Dauidi enim quondam (neque iam sententia vertet
Vlla tuam mentem) iurasti, E stirpe propago
Nata tua solium & sceptrum retinebit auitum.
Quòd si posteritas seruet mea fœdera, pactis
Si steterit, leges si non temerarit auitas,
Nulla dies solio, vis nulla extrudet auito,
Et natos natorum, & qui nascentur ab illis.
Ipse mihi sedem elegi sine fine Sionem,
Quam colerē: hîc mihi certa quies, hîc certa voluptas:
Hæc mihi grata domus. cæli indulgentia fruges
Faxo alat, & duros largè saturabo colonos.
Templa tuebuntur casti iustíque ministri,
Lætitiáque pijs persundam pectora certa:
Dauidicóque nouum producam è semine germen,
Quod latè in populos fundet sua brachia: stirpē
Prospiciam seræ solium qui illustret auitum,
Claráque per cunctas diffundat lumina terras.
At pudor & turpes maculas infamia spargens,
Hostibus inficiet vultus. Iessæa propago
Florebit, cingétque sacrum diademate crinem,
Transmittétque suam longæua in secula famam.

PSAL. CXXXIII. Ecce quàm bonum, & quàm iocundum, &c.

Carm. gen. 3.

Nil charitate mutua fratrum, nihil
Iucundius concordia,
Non aura suauis balsami, quum funditur
Aronis in sacrum caput,
Et imbre læto proluens barbam & sinus
Limbum pererrat aureum:
Non ros, tenella gemmulis argenteis
Pingens Sionis gramina,
Aut verna dulcis inebrians vligine
Hermonis intonsi iuga.
Fraterna quam pax incolit domum, iuuat
Dominus benigna dextera:
Et opibus auget: filiorum & filios
Multis propagat seculis.

PSAL. CXXXIIII. Ecce, nunc benedicite Domino, &c.

Carm. gen. 3.

Domini ministri, nocte qui custodiæ
Sancti excubatis atq;,
Laudate Dominum laudibus donec sacro
Nox annuit silentio.
Interque laudes mentibus puris manus
Cælo supinas tollite.
Et vos beabit Dominus inuicem omnibus
Cæli solíque commodis:
Dominus Sionem qui tuetur, vnicus
Cæli solíque conditor.

PSAL. CXXXV. Laudáte nomen Domini, laudate, &c.

Carm. gen. 1.

Vos quibus est sacri custodia credita templi,
Eia Deum laudate: Deum celebrate ministri

Qui sacra assidua vigilatis ad atria cura.
Eia deum laudate bonum, noménque beatum
Tollite perpetuò vestro super æthera cantu.
Quippe Iacobum vltro legit, lectúmque dicauit
Hunc sibi, ceu priuam patrimoni in sæcula sortem.
Nota quidem Domini est immensa potentia, notum
Numen: quippe deos sub se premit altior omnes,
Quos alij stolida placant ceu numina cura.
Versat enim nutu cælo, terráque, maríque,
Aut siquod cæcis clausum est penetrale tenebris
Naturæ, quodcunque libet. de viscere terræ
Euocat & liquido suspendit in aere nubes:
Fulguribusque vagis venientes præuenit imbres.
Déque suis promit ventorum flamina gazis.
Ille hominum primos fœtus pecudúmque per arua
Diuitis AEgypti strauit: regémque superbum,
Et quicunque bibunt septemflua flumina Nili,
Terruit ostentis: validis ille oppida muris
Turrita euertit: numeroso milite cinctos
Cum stirpe extinxit violento funere reges,
Quique Amorrhæis Seon regnauit in oris,
Quique Basan Ogus magna ditione tenebat,
Regnaque non vni Cananæia subdita sceptro:
Arnaque deiectis nuper viduata tyrannis,
Accepere nouos Iacobi è stirpe colonos.
Sancte parens rerum, qui iusto examine nosti
Parcere subiectis & debellare superbos,
Posteritas te sera canet: tua splendida facta
Nulla vnquam ex animis tollent obliuia nostris.
At sibi quæ varijs finxit simulacra figuris
Vana superstitio, calidis fornacibus aurum
Argentúmve liquans, nil sunt nisi ludicra dextræ

Huma-

Humanæ commenta: illis os vocis inane:
Lucis egent oculi: surdas sonus aduolat aures:
Et patulas frustra nares iucundus odorum
Halitus incursat: calidus non pectora pulsat
Spiritus. O quisquis ludibria talia fingit,
Aut colit, ipse suis similis dijs exigat æuum,
Mentis inops, & lucis egens: non aure nec ore
Accipiat reddatve sonos: nec nare sagaci
Sentiat halantes per prata nitentia flores.
Tu verò, genus à magno Israele profectum,
Et domus Aronis, genitique è sanguine Leui,
Et quicunque piorum venerare parentem
Obsequio, laudate Deum qui tecta Sionis
Ardua, qui sacram Solymæ bonus incolit ædem.

PSAL. CXXXVI. Confitemini Domino, quoniam bonus, &c.

Carm. gen 2. *Eia Deum laudate, Deum facilémque bonúmque,*
Larga benignum semper indulgentia.
Eia Deum laudate. Deus namque ille deorum est,
Larga benignus semper indulgentia.
Cui domini rerum submittunt sceptra tyranni,
Larga benigno semper indulgentia.
Qui facit attonito solus miracula mundo,
Larga benignus semper indulgentia.
Qui nitidos mira arte polum conuoluit in orbes,
Larga benignus semper indulgentia.
Qui liquidis terras emergere iussit ab vndis,
Larga benignus semper indulgentia.
Qui vitreo accendit flammantia lumina cælo,
Larga benignus semper indulgentia.
Qui solem auricomum iussit dare iura diei,
Larga benignus semper indulgentia.

Qui

Qui lunam & stellas tenebras distinguere noctis
Iussit, benigna semper indulgentia.
Pignora prima Phari qui fato extinxit acerbo,
Larga benignus semper indulgentia.
Isacidas medio incolumes ex hoste recepit,
Larga benignus semper indulgentia.
Qui rubri Oceani torpentes diffidit vndas,
Larga benignus semper indulgentia.
Perque vndas fissas sobolem traduxit Abrami,
Larga benignus semper indulgentia.
Pharonem & Pharios submersit gurgite currus,
Larga benignus semper indulgentia.
Deduxitque suos deserta per auia tutos,
Larga benignus semper indulgentia.
Et validos merita prostrauit clade tyrannos,
Larga benignus semper indulgentia.
Strauit Amorrhaum valida virtute Seonem,
Larga benignus semper indulgentia.
Strauit Ogum magno fidentem corpore frustra,
Larga benignus semper indulgentia:
Metatusque nouis agrum est vtriusque colonis,
Larga benignus semper indulgentia.
Isacidis habitare suis dedit hostica rura,
Larga benignus semper indulgentia.
Qui nos in rebus miseros respexit egenis,
Larga benignus semper indulgentia.
Auertitque ferum nostris ceruicibus hostem,
Larga benignus semper indulgentia.
Qui genti vitam humanæ victumque ministrat,
Larga benignus semper indulgentia.
Astrigeros laudate Deum qui temperat orbes,
Larga benignus semper indulgentia.

PSAL. CXXXVII. Super flumina Ba. &c.

Carm.gen.22.

DVm procul à patria mœsti Babylonis in oris,
Fluminis ad liquidas fortè sedemus aquas,
Illa animum subijt species miseranda Sionis,
Et nunquam patrij tecta videnda soli.
Flevimus, & gemitus luctantia verba repressit:
Inque sinus liquidæ decidit imber aquæ.
Muta super virides pendebant nablia ramos,
Et salices tacitas sustinuere lyras.
Ecce, ferox dominus Solymæ populator opimæ,
Exigit in medijs carmina læta malis:
Qui patriam exilio nobis mutavit acerbo,
Nos iubet ad patrios verba referre modos,
Quale canebamus, steterat dum celsa Sionis
Regia, finitimis invidiosa locis.
Siccine divinos Babylon irrideat hymnos?
Audiat & sanctos terra profana modos?
O Solyme, ô adyta, & sacri penetralia templi,
Vllane vos animo deleat hora meo?
Comprecor, antè mea capiant me oblivia dextræ,
Nec memor argutæ sit mea dextra lyræ;
Os mihi destituat vox, arescente palato,
Hæreat ad fauces aspera lingua meas:
Prima mihi vestræ nisi sint præconia laudis:
Hinc nisi lætitiæ surgat origo meæ.
At tu (quæ nostræ insultavit læta rapinæ)
Gentis Idumææ tu memor esto pater.
Diripite, ex imis evertite fundamentis,
Æquaque (clamabant) reddite tecta solo.
Tu quoque crudeles Babylon dabis impia pœnas:
Et rerum instabiles experiere vices:
Felix qui nostris accedet cladibus ultor:

Reddet

Reddet ad exemplum qui tibi damna tuum:
Felix qui tenero conspergit saxa cerebro,
Eripiens gremio pignora chara tuo.

PSAL. CXXXVIII. Confitebor tibi Domine in toto corde meo, &c.

Pectore te grato Dominumque Deumque fatebor. Carm.gen. 19.
Coram superbis regibus,
Et tua facta canam.
Ad tua templa oculis, animo ad tua numina spectans,
Nomen celebrabo tuum
Perpetuamque fidem:
Qui promissa nouis donis cumulata rependis:
Audis vocantem, robora
Das animo trepido.
Te, quacunque patet tellus circumflua ponto,
Reges fatebuntur Deum,
Quum sine labe fidem
Audierint: ritusque tuos super æthera cantu
Ferent, tuæque gloriæ
Ad iubar attoniti.
Nam liquidi quanquam trans ignea mœnia mundi
Beatus in te permanes:
Attamen haud humiles
Despicis, elatosque premis. discrimina mille
Passim mihi circumstrepant,
Te duce tutus ero.
Tu valida obsistes dextra furialibus ausis
Qui me lacessunt hostium:
Incolumique dabis.
Quod superest, siquid superest. bonitate perenni,
Quo cœperas gradu tua
Facta tuere manus.

PSAL. CXXXIX. Domine probaſti me, & cognouiſti me, &c.

Carm. gen. 5.

MOmenta vitæ nulla te latent meæ,
Rector benigne cælitum.
Seu ſedeo, ſiue ſurgo, ſeu quid cogito,
Tu cuncta præſens aſpicis.
Lux ſiue curam, ſiu quietem nox tulit,
Curam & quietem temperas.
Nec te minutæ voculæ fugit ſonus,
Quam lingua temere fuderit.
Et os & humeros, totiuſque corporis
Sic arte mira fabricam
Finxiſti, acumen nullum vt humani ingeni
Ratióve poßit aſſequi.
Quónam ergo vultum fugero tuum? quibus
Clauſus latebris occular?
Petámne cælum? præſto es hîc. ad inferós
Demergar? illinc non abes.
Aurora curru me volucri vt deferat
Ad occidentis limitem;
Hîc deprehendes me, nec hîc tutus tuæ
Vitabo fulmen dexteræ.
Incauta mens ſi fortè ſecum cogitet,
Nox me tenebris occulet,
Obſcura tenebris noſtra nox luce eſt tibi
Meridiana clarior:
Tibi nec tenebræ ſunt tenebræ, nec tuæ
Nox vlla prouidentiæ eſt.
Arcana mentis tu tenes, qui pectoris
Arcana fabricatus es.
Qui me parentis ventre conditum, cutis
Tenello amictu inuolueras.

Com-

Compago mira corporis nostri, tuæ
Miraculum est solertiæ.
Stupenda cuius opera nec nostra assequi
Sed nec negare mens potest.
Nam nulla nostri tam minuta est corporis
Pars, vt tuam scientiam
Fugiat: nec vlla claustra pectoris latent
Te conditorem pectoris.
Massæ recentis rudia adhuc primordia,
Rudisquè massæ semina,
Ceu scripta haberes, corporisquè lineas,
Motum statumquè noueras.
Et membra nondum quum forent, quid adderent
Dies sciebas singuli.
Hæc mente tacita cogitanti mihi, stupor
Torporquè sensus alligat.
Animus labascit quum tuæ miracula
Perpendo mecum dexteræ.
Citius imbo numerum, arenæ in littore
Quot voluat æstus corpora:
Quamuis ocellis peruigil nunquam meis
Dulcem soporem indulsero.
O quando perdes impios rerum parens?
O quando sanguinarios
A me repelles, qui scelesti nomini
Et numini illudunt tuo?
Te quisquis odit, nunquid odi? non tuos
Hostes habebam pro hostibus?
Odi profectò: nec tuis ex hostibus
Amicus est quisquam mihi.
Reuolue mentis intimos sinus Deus,
Latebrasquè nostri pectoris,

Nisi hic amorem videris tui, nisi
Animum obsequi non impigrum,
Si par scelestis scelere sum, vita parem
Da cum scelestis exitum.

PSAL. CXL. Eripe me Domine ab homine malo, &c.

Carm. gen. 6.

AEterne rerum conditor, à malæ
Linguæ veneno me bonus assere,
Meamque perimi tuere
Hostis ab insidijs salutem,
Qui fraude tecta bella nefaria
Ciet: nec atris mitior anguibus,
Vibratque linguam virulentam, &
Ore vomit rabido venenum.
Auerte fraudem, & me violentiæ
Hostis scelesti subtrahe, qui mea
Vestigia obseruat, scrobesque
Obijciens, laqueósque tendens.
At tu, salutis præsidium meæ,
Audi precantem: tu Dominus mihi
Deusque, tu me liberasti
Incolumem crepero è duello.
Idem impiorum nunc bonus irrita
Fac vota: sæuam frange superbiam.
Virúsque linguæ pestilentis
In Domini exitium refunde.
Deiecta cælo flammea perfidos
Procella fundat præcipiti fuga,
Cæcósque propellat profundas
Perpetuo in barathri tenebras.
Linguæ loquacis perfida vanitas
Nunquam quieto deget in otio:

Sed

Sed impiè dignum patrans
Exitium domino parabit.
At impiorum à vi Dominus suos
Et fraude vindex asseret: ut pij
Numen Dei præsens potensque
Perpetuo celebrent honore.

PSAL. CXLI. Domine clamaui ad te, exaudi me, &c. Carm. gen. 9.

AVrem vocanti da parens propere, meas
Audi preces salutifer.
Quum verba fundo tristis, & puras manus
Attollo, sic preces meas
Manusque puras respice, ac si thureo
Odore mane te colam:
Ac si colam te victima & libamine
Sero rubente vespere.
Freno coerce linguam: ad oris ianuam
Fac excubet custodia.
Fac mens sequatur recta, fac in lubricam
Ne flectat erroris viam.
Fac ne scelesto gaudeat cœtu, neque
Mensa fruatur impia.
Me malo iustus increpet, me verberet,
Quàm palpet impius, comam
Quàm rore nardi spargat impij, precor,
Et impiorum præsides,
De rupis altæ quum ruent specula, sui
Supplicia sceleris ut luant.
Tum subeat animum conscium, salubriter
Quòd me monentem spreuerint.
Sic mortis horror ossium compagines
Mihi laxat, ut cæsa iacent

Fagi per arua fissa cuneis fragmina.
Tu sancte rector cælitum,
Spes vna nobis es salutis, vnicum
Agnoscimus te vindicem.
Vitam tuere ab impiorum cassibus,
A fraude quam struunt mihi.
Compos salutis impios fac in sua
Cœnam ruentes retia.

PSAL. CXLII. Voce mea ad Dominum clamaui, &c.

Carm. gen. 17. *INuoco supplex Dominum, manusquè*
Tendo ad sidera supplices.
Mentis huic pando lacrymas: querelis
Imploro miseris opem.
Pectus afflictum dolor obruebat:
Quanuis rex bone cælitum
Pariter vitæ mihi tu peractæ
Esses arbiter optimus.
Quum domo gressum tamen efferebam,
Tendebant mihi retia.
Nec mihi notus, nec amicus vsquam,
Quoquo lumina verteram.
Exitus nusquam, fuga nulla, nemo
Qui me sospite plauderet.
Ergo te, rerum pater, inuocaui,
Vnum præsidium in malis.
Tu mea vires, mea spes, opesquè,
Dum sedes hominum colo.
Da meis aurem facilem querelis
Fracti cladibus vltimis.
Asserè à saui manibus tyranni,
Qui me fortior opprimit.

Car-

Carceris vitam rape de tenebris,
Vt te laudibus efferam:
Téque conuentus celebret piorum,
Promptum ferre pijs opem.

PSAL. CXLIII. Domine exaudi orationem meam, &c.

AVdi vocantem rebus in asperis, Carm.gen.15.
Et lenis aurem da precibus meis,
Rerum creator: quaque soles fide
Et æquitate, ab hostibus eripe.
Iuris seueri ne trutina meam
Expende vitam: nemo hominum innocens
Sic est, tribunal possit vt ad tuum
Se profiteri crimine liberum.
En hostis atrox imminet, & premit
Statum: tenebris tristibus abditus,
Et lucis exors dego, velut specu
Quos in sepulcri mors fera condidit.
Mens penè curis obruta voluere
Priora cœpit tempora, quum patres,
Spes quos fouebat præsidij tui,
De fauce lethi sæpe reuelleres.
Hac recreatus rursus imagine,
Imploro supplex auxilium tuum.
Intenta mens te respicit, arida
Tellus vt imbres sub cane torrida.
Non lentus audi. nam mihi spiritus
Vix fessa pulsat pectora: si tui
Auertis oris lumen amabile,
Mors atra siccis faucibus imminet.
Spe mens labores auxilij tui
Fert: spectat vnum te, pater optime.

Audi precantem lenis, & exitum
Iamiam obruturis pande periculis.
Ab hoste sæuo protege me, meæ
Custos salutis: praua repellere
Mentem manumque, & recta capessere
Doce, vnicum te qui veneror Deum.
Arcana fac vis numinis vt tui
Per plana gressum dirigat, vt tua
Mandata fecter: neu male credulum
Error malorum vertat in orbitam.
Vt nulla numen non celebret tuum
Et æquitatem natio, recrea
Me destitutum præsidio: & malis
Hostis scelesti libera ab artibus.
Fauoris vmbra me solita tege
Et qui me acerbis vsque doloribus
Affligit, hostem perde nefarium,
Seruumque serua perpetuò tuum.

PSAL. CXLIIII. Benedictus Dominus Deus meus, qui &c.

Carm. gen. 13. *QVo te rex hominum carmine prosequar?*
Qui firmas animum robore, qui manum
Et bellare doces, & dubij regis
Per discrimina prælij.
Quòd viuo & valeo, tutus & hostium
A fraude, eximia fulgeo gloria:
Quòd latè validis impero gentibus,
Totum muneris id tui est.
O rerum genitor, quantulus est homo
Hac quem prosequeris munificentia,
Et curas patria sollicitudine,
Figmentum fragilis luti?

Quo nec bulla leuis vanior est, neque
Quæ mentes agitant somnia turbidas,
Nec serum fugiens vmbra crepusculum,
Nec fumi volucris vapor.
Cæli pande fores rex bone cælitum,
Ac de sidereis labere sedibus:
Montes nube operi: per liquidi aeris
Campos fulgura traÿce.
Turbatos trepida sparge fuga impios,
Et sparsos iaculis perde sequacibus:
Porrectáque manu, me, pater optime,
Sæuis eripe fluctibus.
Hostis pelle malam vim bonus impij:
Linguæ vaniloquæ reprime toxica:
Assuetæque dolis pestiferis manus
Vires contere viribus.
Vt te nostra nouo carmine barbitos
Dicat, subsidio qui recreas tuo
Reges: qui grauibus sæpe periculis
Vitam Dauidis eripis.
Hostis pelle malam vim procul impij.
Linguæ vaniloquæ reprime toxica:
Assuetæque dolis pestiferis manus
Vires contere viribus.
Natorum soboles crescat, vt vbere
Surgit silua solo laurea: virgines
Cultu sic niteant vt laquearibus
Templorum tholus aureis.
Stipentur grauidis horrea frugibus:
Pleno cuncta penu copia suggerat:
Fœcundi pecoris non capiant greges
Latis pascua saltibus.

Pingues plaustra boues & nitidæ trahant:
Nec tristi resonent compita classico,
Nec fletu plateæ: nec furor hosticus
Clausis affremat oppidis.
Felicem populum, inter bona talia
Qui vitam in tacito transigit otio:
Felicem populum ter quater, omnium
Cui rerum pater est Deus.

PSAL. CXLV. Exaltabo te Deus meus rex, &c.

Carm.gen.30. *TE regem Dominumq́ue canam dum lucida voluet*
Lucidus astra polus,
Et vnicum colam Deum.
Luce canam te, nocte canam te: nulla carebit
Laudibus hora tuis,
Rerum creator & salus.
Magne parens, nullo cui clausa potentia fine est,
Secula cuncta tuas
Laudes sonabunt: & patres
Longæui tua facta canent, seraq́ue nepotum
Per seriem soboli
Prodent: nec ætas gloriam
Nesciet vlla tuam: mirandaq́ue facta decusq́ue
Ille memor referet:
Hic magnitudinem canet.
Ille bonum feret & iustum, & placabilis iræ,
Et veniæ facilem, &
Larga benignum dextera.
Totq́ue inter decora & laudum præconia nullo
Emoritura die,
Nil clarius clementia.
Ergo parens rerum, stellantis machina cæli

Cuncta

Cuncta ſuo gremio
Complexa prædicat tuum
Robur: & intacti ſcelerum contage nefandæ;
Te celebrant alacres,
Tuiqúe vires imperi
Per populos latè vulgant: ne neſcia ſceptri
Terra ſit vlla tui,
Et gloriæ & potentiæ.
Imperium ſine fine tibi. nec legibus æui
Subdita ſceptra tenes,
Aut clauſa metis temporum.
Tu lapſos iurſum attollis, firmaſqúe labantes.
Incolumeſqúe foues
Vita beata commodis.
Te volucrum pecudumqúe genus, te ſæua ferarum
Secula reſpiciunt
Vnum, ſuoqúe tempore
Accipiunt victum. tu dextram pandis, & omne
De locuplete penu
Animal benignè recreas.
Quicquid agis, iuſtéque & ſanctè agis: impiger aurem
Supplicibus facilem
Præbes: opiſqúe compotes
Dimittis puro qui pectore cunque precantur:
Auxilioqúe pijs
Præſens es, & periculis
Eruis è cunctis qui te venerantur amantqúe:
Cumqúe ſuo ſcelere
A ſtirpe vellis impios.
Ergo omnes te iure canent, nomenqúe tacebit
Natio nulla tuum
In ſæculorum ſæcula.

PSAL. CXLVI. Lauda anima mea Dominum, &c.

Carm. gen. 6. *TE, magne rerum conditor, & tuas*
Sonabo laudes, factáque posteris
Miranda prodam, dum recurret
Per calidos mihi sanguis artus.
Securitatem ne stabilem tibi
Promitte, regum præsidio: neque
De stirpe mortali & caduca
Pone tibi columen salutis.
Vt membra liquit spiritus, in suam
Terrena moles terram abit: & diu
Consulta vanescunt, & auras
Irrita per vacuas feruntur.
O ter beatum quem Deus ætheris
Fido tuetur præsidio, suas
Qui spes opésque in vno
Constituit Domino Deóque,
Qui terram & æquor condidit & polum,
Et quicquid æquor terrâque continet
Polúsque: qui promissa præstat
Perpetuo stabilis tenore.
Qui nec tyranni vi sinit opprimi
Infirmiorem, aut esurie premi:
Qui carcerum exemptos tenebris
Compedibus leuat innocentes.
Qui nocte pulsa, luminis aurei
Cæcis refundit luminibus iubar:
Gressúsque firmat claudicantes,
Iustitiámque amat æquus æquam.
Cura fideli qui souet aduenam,
Orbæ marito qui viduæ fauet,

Orbos

Orbos puellos qui tuetur,
Et scelerum labefactat artes.
Rex ergo habenas imperij suus
Sion tenebit, sidera dum polum
Pingent, & obliquum per orbem
Sol rutilos agitabit axes.

PSAL. CXLVII. Laudate Dominũ, quoniam, &c.

Eia Deum laudate: Deo date carmina digna. Carm. gen.
Certè erudito dignus ille est carmine:
Qui Solymam instaurat rursus, passímque per orbem
Sparsos reducit exules Abramidas:
Qui fractos animi leuat, & corda anxia lenit:
Mulcet dolores, mitigátque vulnera:
Qui numerat tacito labentia sidera mundo,
Suísque quæque nuncupat vocabulis.
Magna Dei virtus, immensa potentia: nulla
Quam lingua fari possit, aut mens cogitet.
Qui mite ingenium fouet, alleuat, auget honore:
Humíque sternit impiam superbiam.
Eia Deum cantate, Deo persoluite grates.
Grato benignum canite patrem barbito:
Qui cælum obnubit tenebris, terram rigat imbre,
Montésque læto vestit altos gramine:
Qui pecudum genti larga dat pabula dextra,
Coruóque victum se roganti sufficit.
Quem neque magnanimum delectat robur equorum,
Nec vis ferocis aut lacertus militis:
Sed pietas animi simplex, & in illius vna
Quæ spem salutis collocet clementia.
Eia, Dei laudes Solymææ pangite turres:
Benignitatem mons Sionis prædica.

Qui portarum aditus claustris firmauit ahenis,
Ciuesque cunctis commodis auxit tuos:
Qui te pace beat læta, & defendit ab hoste:
Et messe flaua tritici campos tegit.
Cuius ad imperium fundit sua munera tellus:
Natura cuius prompta paret iussibus:
Qui niuibus celsos operit, ceu vellere, montes:
Densas pruinas cineris instar deijcit.
Et glacie lapsus solidarum frenat aquarum:
Cuius rigorem quis feret mortalium?
Quum libuit, molles glacies tabescit in vndas,
Aspirat aura mitior, riui fluunt.
Ostenditque suam per signa illustria mentem:
Legesque Abrami tradidit nepotibus.
Non ita se populis alijs monstrauit amicum,
Qui scita legum nesciunt cælestium.

PSAL. CXLVIII. Laudate Dominum de cælis, &c.

Carm. gen. 10. *LAudate Dominum celitum*
Chori beati, qui procul
Contagio mortalium
Templa ætheris tuemini.
Laudate Dominum, quos sibi
Adesse iussit Angelos:
Laudate Dominum exercitus
Parere prompti iussibus.
Laudate Dominum, qui diem
Sol, luna noctem illuminas.
Laudate Dominum lucidis
Stellæ decoræ flammulis.
Laudate eum rotatiles
Tot orbium compagines,

Et vnda longè celsior
Campis nitentis aeris.
  Hunc cuncta laudes dicite,
Numénque cuncta pangite
Quod cuncta nutu condidit,
Et cuncta nutu sustinet:
  Fixítque firmo cardine,
Ne vi senectæ corruant:
Certísque vinxit legibus,
Quas transgredi non audeant.
  Laudate Dominum sub specus
Terræ dracones abditi.
Et vasta cete, quæ sinus
Ponti repostos finditis.
  Ignes, niues, & grandines,
Vapórque & auræ spiritus,
Ad iussa Domini mobiles
Circumrotantes turbines.
  Colles feraces, & feri
Montes, & omnes arbores,
Seu montibus rigescitis:
Seu cultibus mansuescitis:
  Mites feræque bestiæ,
Humíque lentè reptiles,
Et quæ liquentes aeris
Campos volando carpitis:
  Reges & orbis præsides,
Et nationes liberæ,
Et pauperi plebecula
Qui ius ab alto dicitis:
  Et vos iuuenta florea
Læti puelli & virgines,

Senésque vita in vltimo
Iamiam exituri limine,
Laudate Dominum: numini
Sit eius vni gloria,
Vnúmque noscat omnium
Cælum solúmque principem.
Hunc omne in æuum laudibus
Propago tollat Isaci:
Sibi dicatam qui bonis
Gentem beauit omnibus.

PSAL. CXLIX. Cantate Domino canticū nouum, &c.

Car.gen.13. *CAntate Domino canticum*
Nouum: sonet laus illius
Cœtus per omnes qui sacris
Non se profanis polluunt.
Oblectet Isaci genus
Auctore se suo: suo
Regi Sionis ardua
Congratulentur filiæ:
Nomen celebrent illius
Lætis choris & tympanis:
Eiúsque laudes accinant
Blandè canoro pectine.
Gentem bonus parens suam
Amore sancto amplectitur,
Mitémque mansuetudinem
Firmat salute immobili:
Cœtus piorum vt gestiant
Foris paratu splendido,
Domíque secum clanculum
Lætentur in cubilibus.

In

In ore, rerum præsidis
Laus continenter personet:
Vtrinque acuti in dexteris
Vibrentur enses vindices.
In se ferarum vt gentium
Crudelitatem vindicent:
Et in futurum iras, minas,
Superbiámque comprimant.
Reges suorum vt hostium
Arctis catenis alligent,
Et ferreis coerceant
Vinclis feroces principes.
Pœnas secundum cælitus
Præscripta ab ijs vt exigant,
Et laus piorum peruolet
Omnes per orbis cardines.

PSAL. CL. Laudate Dominum in sanctis eius, &c.

LAudate Dominum, lucidum Carm gen. 33.
Templum colentem siderum,
Qui vi suæ potentiæ
Firmauit orbis cardines.
Laudate Dominum fortiter,
Vbique gestis inclytum.
Laudate magnitudinem
Captum supra mortalium.
Laudate Dominum bellicæ
Clatis tubæ clangoribus:
Laudate Dominum nablijs,
Lyrisque blandè garrulis.
Laudate Dominum tympanis,
Chorique festis cantibus:

Laudate Dominum fidibus, &
Sonore dulci tibia.
Laudate eum tinnitibus
Lætis canori cymbali.
Hunc cuncta laudent quæ trahunt
Vitalis auræ spiritum.

EIVSDEM GEORGII BVCHANANI HYMNVS IN CHRISTVM.

Proles parentis optimi,
Et par parenti optimo,
De luce vera vera lux,
Verúsque de Deo Deus:
Iam fuscat ignorantiæ
Caligo crassa pectora,
Et nubilis erroribus
Mentes tenebræ contegunt.
Exurge sol purissime,
Mundóque da diem suum:
Nostrámque noctem illuminans,
Erroris vmbram discute.
Dissolue frigus horridum,
Aruúmque nostri pectoris,
Calore lampadis tuæ,
Humore purga noxio:
Vt irrigatus cælitus
Roris beati nectare,
Et centuplo cum fœnore
Cæleste semen proferat.

CARMINVM GENERA,

QVIBVS IN HOC OPERE POETA VSVS EST.

I. genus monocolon. Versus heroici hexametri, hoc modo:

-- -vv -- -- -vv --

Eo vtitur Psal 1.18.45.78.85.89.104. 107.132.135.

II. Dicolon distrophon. Versus prior hexameter heroicus, alter iambicus trimeter, acatalecticus ad exemplum Horat. lib.5.ode 16.hoc modo:

-vv -- -- -vv -vv --

v- vvv -- v- v- vv

Eo vtitur Psal.2.10. 20.24.57.60.69.81.93.95.97.108.109.118.126.136.

III. Dicolon distrophon. Versus vnus iambicus trimeter acatal alter dimeter acatal. vt Horat. 5.1. hoc modo:

- vvv -- v- v- vv

-- vvv -- vv

Eo vtitur Psal.3.6.11.23.27.34 38.39.41.44.48.53.61.74.76.79.87.92.110.112.115.120.127.133.134.139.141.147.

IIII. Dicolon distrophon. Versus 1 heroicus.2. Alcmanius dactylicus tetrameter acatalect.vt Horat.1.7.hoc modo:

-vv -vv -- -- -vv --

-- -vv -vv --

Eo vtitur Psal 4.111.

V. Dicolon tetrastrophō. Versus 1.2.3.Sapphicus hēdecasyllabus,4.Adonius, vt Hor.1.2.hoc modo:

-v -- -vv -v -v

-vv --

Eo vtitur Psal. 5.17. 51.55.65.67.72.90.101.105.

VI. Tricolon tetrastrophon. Versus 1.2. dactyli-

cus, Alcaicus, acatal. 3. Iambicus Archilochius dimeter hypercatalect. 4. dactylicus Alcaicus acatalect. vt Horat. 1. 9. hoc modo:

-- υ- - -υυ -υυ
-- υ- - -υυ -υυ
-- υ- -- υ- -
-υυ -υυ -υ -υ

Eo vtitur Psal. 7. 11. 15. 19. 30. 46. 50. 56. 58. 77. 82. 91. 123. 125. 140. 146.

VII. Dicolon distrophon. Versus 1. Sapphicus. 2. iambicus dimeter, hoc modo:

-υ -- -υυ -υ -υ
-- υ- -- υυ

Eo vtitur Psal. 1.

VIII. Tricolon tristrophon. Versus 1. 2. choriambicus Asclepiadeus tetrameter. 3. Pherecratius heroicus trimeter acatalect. 4. choriambicus Glyconius trimeter acatal. vt Horat. 1. 5. hoc modo:

-- -υυ- -υυ- υυ
-- -υυ- -υυ- υυ
-- -υυ- -
-- -υυ- υυ

Eo vtitur Psal. 9. 64. 84. 130.

IX. Dicolon distrophon. Versus 1. heroicus, 2. dactylicus Archilochius dimeter hypercat. vt Hor. 4. 7. hoc modo:

-υυ -- -υυ -- -υυ --
-υυ -υυ -

Eo vtitur Psal 12.

X. Monocolon. Versus iambicus dimeter acatal. vt Prudent. cathemer. 1. hoc modo:

-- υ- - - υ-

Eo vtitur 13. 31. 37. 47. 52. 54. 59. 86. 96. 98. 117. 148. 149. 150.

XI. Dicolon distrophon. Versus 1. choriambicus dimeter, Glyconius. 2. choriambicus, Asclepiadeus, vt Horat.

vt Horatius 1.3. hoc modo:

-- -vv- vv

-- -vv- -vv- vv

Eo vtitur Psalmo 14.35.43.

XII. Tricolon distrophon. Versus 1. choriamb. trimeter. 2. tetrameter. 3. pentameter, vt Prudentius prologo Cathemer. hoc modo:

-- -vv- vv

-- -vv- -vv- vv

-- -vv- -vv- -vv- vv

Vtitur eo Psal. 16.

XIII. Dicolon tetrastrophon. Versus 1.2.3. choriambicus tetrameter. 4. choriambicus trimeter, vt Horat. 1.6. hoc modo:

-- -vv- -vv- vv

-- -vv- vv

Eo vtitur Psal. 23.42.75.99.102.144.

XIIII. Monocolon. Versus iambicus trimeter, vt Horat. 1.17. hoc modo:

-- v- -- v- v- vv

Eo vtitur Psal. 25.94.106.

XV. Monocolon. Versus dactyl. Alcaicus acatal. hoc modo:

-- v- - -vv -vv

Eo vtitur Psal. 26. 29.31.49.61.71.73.141.

XVI. Monocolon. Versus est choriambicus Asclepiadeus tetramet. vt Horat. 1.1. hoc modo:

-- -vv- -vv- vv

Eo vtitur Psalm. 21.40.80.

XVII. Dicolon distrophon. Versus 1. Sapphicus. 2. choriambicus trimeter, hoc modo:

-v -- -vv -v -v

-- -vv- vv

Eo vtitur Psal. 33.70. 121.142.

XVIII. Dicolon distrophon. Versus 1. iambic. trimeter. 2. pentameter dactyl. hoc modo:

-υ -υ -- υυυ -- υ-
-υυ -- - -υυ -υυ -

Eo vtitur Psal. 36. 65.

XIX. Dicolon tristrophon. Vers. 1. 2. trochaicus dimeter, acatalecticus. 3. trochaicus catalecticus, hoc modo:

-υ -- -υ -υ
-υ -υ -υ -υ
-υ υυ- -υ -

Eo vtitur Psal. 66.

XX. Dicolon distrophon. Versus 1. heroicus dactyl. 2. anapesticus dimeter catalecticus, hoc modo.

-- -υυ -- -υυ -υυ --
υυ- υυ- υυ- -

Vsus est eo Psal. 23.

XXI. Dicolon distrophon. Versus prior heroicus hexameter, posterior iambicus dimeter, vt Hor. 1. 14. hoc modo:

-- -υυ -- -υυ -υυ --
-- υ- -- υ-

Eo vtitur Psalmo 81.

XXII. Dicolon distrophon. Versus prior dactylicus hexameter, alter pentameter, hoc modo omnibus noto:

-υυ -- -υυ -- -υυ --
-υυ -- - -υυ -υυ -

Vtitur eo Psal. 88. 114. 117.

XXIII. Dicolon distrophō. Versus 1. trochaicus dimeter catalecticus. 2. iambicus dimeter acatalecticus, hoc modo:

-υ -- -υ -
-- υ- -υ υυ

Vtitur eo Psal. 100.

XXIIII. Dicolon distrophon. Versus prior trochaicus dimeter acatal. alter trochaicus dimeter catalecticus, hoc modo:

UUU UUU -U -U
-U -U -U -

Vtitur eo Psal. 105. 129.

XXV. Monocolon. Versus anapesticus Pindaricus dimeter acatal. vt Boëth. 1. 5. hoc modo:

-UU -UU UU- UU-

Vtitur eo Psal. 113.

XXVI. Dicolon tetrastrophon. Versus 1. 2. 3. choriamb. trimeter. 4. dactylic. Pherecratius, hoc modo:

-- -UU- UU
-- -UU- -

Vtitur eo Psal. 116. 122. 128.

XXVII. Monocolô. Versus trochaicus octonarius catalect. qualis est Prudent. Cathem. 9. hoc modo:

-U -- -U -U -U -U -U -

Vtitur eo toto Psalm. 119. 124.

XXVIII. Monocolô. Versus iambicus Anacreontius dimeter catal. vt Boëth. 3. 7. hoc modo:

-- U- U- -
U- U- U- -

Eo vtitur Psal. 131.

XXIX. Tricolon tristrophon. Versus primus heroicus, secundus iambicus dimeter, tertius dactylicus Archilochius, dimeter, hypercatal. hoc modo:

-UU -- -UU -UU -UU --
-- U- -- U-
-UU -UU -

Vtitur eo Psal. 138.

XXX. Tricolon tristrophon. Versus ijdem, qui modò, nisi quòd secundus in locum tertij migrarit, hoc modo:

-- -UU -UU -- -UU --
-UU -UU -
U- U- U- U-

Vtitur eo Psal. 145.

FINIS.

IEPHTHES, SIVE VOTVM, TRAGOEDIA:

AVCTORE EODEM GEORGIO BVCHANANO.

AD ILLVSTRISSIMVM VIRVM CAROLVM COSSAEVM FRANCIAE MARESCALVM, AC APVD TAVRINOS REGIS FRANCORVM PRAEFECTVM, IN IEPHTHEN TRAGOEDIAM PRAEFATIO.

ABsurdam fortasse rem facere quibusdam videbor, qui ad te hominē ab ineunte ætate militaribus imbutum studijs, & inter arma tubasque semper versatum, munusculum hoc literarium mittam: sed ij fere hoc absurdum existimaturi sunt qui aut harum rerum inter se consensionem non satis animaduertunt, aut tuum ingenium parum habēt perspectū. Neque enim inter rei militaris & literarū studium ea est quam plerique falso putant, discordia: sed summa potius concordia, & occulta quædam naturæ conspiratio. Quanquā enim superioribus aliquot sæculis, siue hominum inertia, siue falsa quadam persuasione, diuisæ fuerunt hę professiones, nunquam tamen peruersa imperitorum opinio tātum potuit vt ipsæ inter se veterem illam, & naturalē (vt ita loquar) cognationem obliuiscerentur. Omnes enim omnium ætatum imperatores, qui res pręclaras gesserunt, aut ipsi doctissimi fuerunt, aut viros doctrina illustres summo amore prosequuti sunt. Neque profecto fieri potest vt magnus & excelsus animus, qui neglectis rebus caducis, æternitatis memoriam

ante

ante oculos habet propositā, non etiam memoriæ & antiquitatis custodes literas amet. Neque alij ferè sunt qui literas oderūt & contemnunt quàm qui vita per ignauiam & flagitia turpiter acta, conscientiam posteritatis reformidant: vt non minus verè quàm eleganter mihi cecinisse videatur Claudianus:

Gaudet enim Virtus testes sibi iungere musas.
Carmen amat quisquis carmine digna gerit.

Contrà verò, qui omne suum studium in eo posuerunt vt perfectæ virtutis imaginem sibi ad imitationem proponerent,

-& quæ natura negauit,
Visibus humanis oculis ea pectoris haurirent,

quanta eos lætitia affectum iri putemus, si eius quam tantopere animo persequuntur, viuum & spirans simulacrum (vt ita dicam) nacti fuerint? Sed & præter hãc mutuam virtutis admirationē, & naturæ quam dixi consensionē, accedit vtilitatis etiam mutuæ quædam species. Nam vt illustrium facinorum auctor non immeritò eum suspicit quem virtutis tradendæ magistrum & illustrandæ artificem esse videt, & velut parentem colit, non eum à quo huius qua fruimur, lucis breuem vsuram acceperit, sed alteram illam longè diuturniorē vitam in posteritatis memoria collocatā speret: ita ille alter libenter amplectitur segetē & materiam suæ gloriæ sibi oblatā:

-qua se quoque possit
Tollere humo, victorque virûm volitare per ora.

Vterque enim etsi opinione hominum impa-

rem, pari tamẽ studio ex eodem fundo gloriæ fructum petit. Sed hæc ad omnes communiter pertinent, qui (vt ait Salustius) preclari facinoris aut artis bonæ famam quærunt. Illa verò tua sunt propria, quòd à primis vsque adolescentiæ spatijs ea fuisti in patriam charitate, in bello fortitudine, in pace temperantia & æquitate, vt omnibus qui literas colũt, tuarum virtutum exemplar edideris, quod posteritati ad imitationẽ proponere & possint & debeant: quòd literas, Philippi Cossæi fratris tui Episcopi Constantiensis patrocinio ornatas, in diuerso vitæ instituto tamẽ fouendas ac tuendas susceperis: quòd doctissimos homines semper tecum habeas, quibuscũ, etiam in medio sæuissimi belli ardore, Musisq; Mineruam temperes, & Geticũ modereris Apolline Martem: quòd filium ita literis instituendum in pueritia cures, vt hanc tam amplam laudis & gloriæ hæreditatem à parente acceptam non solum tueri, sed etiã augere posset. Me autem absentem, nec vlla alia re quàm literarum commendatione tibi cognitum, ita complexus es omnibus humanitatis & liberalitatis officijs, vt si quis ingenij mei sit fructus, si qua vigiliarum velut fœtura, ea meritò ad te redire debeat. Quod quidem adeò auidè facit meus hic Iephthes, vt qui antea publicã lucem & cœtus hominum reformidabat, te patrono fretus prodeat, & in spem nõnullam etiam publici fauoris sese erigat. Quid enim nõ illis sibi speret auspicijs quibus disciplinã mili-

militarem ad antiquæ seueritatis exemplum videt emendatam, & vetustam belli gloriam Galliæ restitutam? cum bellica fortitudine, legum & iustitiæ cultum: cum summa omnium rerum licentia summã omnium rerum non modò tuam, sed etiam tuorum omnium continentiam videt coniunctã? His ego causis impulsus, hanc meam lucubratiunculam sub tuo potissimùm nomine in manus hominũ exire volui. Tu verò (vt spero) hoc meum siue tuorum in me officiorum testimonium, siue meæ erga te beneuolentiæ significationẽ (quæ tua est humanitas & in literas amor) boni cõsules. Vale. Lutetiæ Parisiorũ quinto Cal. Aug. M. D. L I I I I.

ARGVMENTVM EX LIBRO IVDICVM SVMPTVM.

Iephthes Galaddi filius patre defuncto à fratribus domo pulsus est, quod negarent æquum esse vt nothus cum legitimis filijs in hæreditate paterna diuidenda æquaretur. Is quum ob inopiam collecta manu latrocinio viueret, ac fortitudinis magnum specimen dedisset, primũ à cognatis, deinde à reliquis Hebræis dux factus est aduersus Ammonitas, qui viginti propè annorum grauissima seruitute eos presserant. Profecturus igitur in expeditionem, vouit, se, si victor reuerteretur, qui primus domo sua egrederetur, eum Deo sacrificaturum. prima reuertenti occurrit vnica filia: eam Deo immolat.

IEPH-

IEPHTHES, SIVE VOTVM

TRAGOEDIA.

PERSONAE.

ANGELVS prologus.
STORGE mater.
IPHIS filia.
CHORVS indigenarum puellarum.
IEPHTHES imperator.
SYMMACHVS amicus.
SACERDOS.
NVNCIVS.

ANGELVS PROLOGVS.

MAGNI *tonantis hic minister aliger,*
Cælo relicto, mittor Isaci ad lares,
Solumque promissum Isaci nepotibus,
Solum regendis destinatum gentibus,
Si pacta sacri intaminata fœdere
Seruasset: arma sed modo quod Ammonia
Expauit arcto seruitutis sub iugo,
Tulitque quicquid triste, crudele, asperum,
Iratus audet victor, aut victus timet.
Vix docta tandem calamitatibus, Deum
Agnoscere patrum cœpit, & nefarios
Mentita cultus numinis ludibria
Inspecta nosse, nota floccipendere.
Et serò quamuis, ad patrem rediit suum.
Humana sed mens nescia modum ponere
Rebus, secundis intumet successibus.
Quo plura hominibus contulit bonitas Dei,
Occæcat animos altior securitas,
Vanoque fastu turgidos superbia

Sti-

Stimulat inanis. Qualis in dominum furit
Equi ferocis contumax proteruitas,
Impuria paulum si remissa sentiat,
Ac vix lupatis domitus, & calcaribus
Duris cruentus, redit ad officium, & suo
Obtemperat hero. sic populus hic peruicax,
Ceruice dura, pronus in peius, flagrum
Si conquieuit paululum, nouos deos
Asciscit, & se dedit alijs ritibus,
Ignota sacra sequitur. Atque adeò parens
Benignus animos turgidos licentia,
Bello, faméve, pestilentíve aëre
Frangit, rebellem comprimens ferociam.
At rursus, animi ne cadat fiducia,
Serie malorum continenter obruta,
Mittit prophetas, bellicos mittit duces,
Qui seruitutis liberatos asperæ
Vinclis reducant, pristinisque ritibus
Seruire cogant: arma nunc Ammonia
Vt excitauit in rebelles, ac Dei
Iussis relictis, impijs erroribus
Se mancipantes. Sed modum statuens suæ
Iræ, propitius liberatorem dedit:
Non è potentum quempiam numero, grauem
Turba clientum, liberísve turgidum:
Sed è paternis exulantem sedibus
Iephthen, suisque fratribus spretum, satum
Genitrice vili: ne superba gens suis
Assignet armis quod manu gestum est Dei:
Vt sciat & Ammon hactenus se viribus
Non floruisse proprijs, sed vindicem
Cælestis iræ. Porro ne Iephthes quoque

Se metiatur exitu huius prælij,
Et intumescat insolens rebus bonis,
Damno obruetur protinus domestico,
Cedentqúe fracti contumaces spiritus.
Etenim arma in hostes perfidos quum sumeret,
Belli secundus si daretur exitus,
Quodcunque primum se obuiam ferret sibi,
Promisit aris se daturum victimam.
Heu quanta moles imminet tibi mali
Miserande! quantis obruêre luctibus!
Vt te propinqui credulum spes gaudij
Fallit! Propago sola, quæ patriam domum
Tibi nata seruat, prima patri se offeret,
Vt gratuletur prosperum armorum exitum:
Magnóque soluet fœnore, ac iugulo luet
Felicitatis misera præcox gaudium.
Atque ecce, mater tristis egreditur domo,
Quam somniorum nocte tota terruit
Tremendus horror; natáque parenti comes,
Præ se ferentes mentis ægrimoniam
Mœrore vultus, gestibus, silentio.

STORGE, mater. IPHIS, filia.

EHeu recenti corda palpitant metu,
Mens horret, hæret vox in ipsis faucibus,
Nec ora verbis peruium præbent iter:
Nocturna sic me visa miseram territant,
Et dira turbant inquietam insomnia,
Grauibusqúe curis pectus vrunt anxium.
At tu nitentis summe dominator poli,
Auerte in hostes luctuosum & funebre
Omen mihíque placidus & gnata mea,
Quæ sola spes & familiæ solatium

Ina

Superest, senectæ columen vnicum meæ.
IPH. *Quin ominare chara mater lætius,*
Vanasque causas abijce ægritudinis:
Et ista mentis turbidæ ludibria
Secura sperne, spretaque obliuiscere.
ST. *Vtinam liceret: sed metus, veluti recens,*
Quoties recordor, concutit formidine
Mentem, atque imago somnij tristissimi
Oberrat animo: pectus horrificat timor.
Iam cuncta passim blanda strauerat quies:
Mutumque nox induxerat silentium:
Vidi luporum concito cursu gregem
Rictu cruento, spumeo, rabido, vnguibus
Sæuum recuruis præcipite ferri impetu
Imbellia, in pecora vidua pastoribus.
Tum pauidi ouilis fida custodia canis
Lupos abegit: atque ad infirmum pecus
Trepidi timoris exanime adhuc memoria
Denuò reuersus, è sinu timidam meo
Agnam reuulsam dente laniauit truci.
O sol, ô vaga lumina lunæ,
Pictaque tacito sidera mundo,
Et tu nox mihi conscia curæ,
Nigris referens somnia pennis,
Siquid natæ miseræ impendet,
Siquem casum fata minantur,
Caput hoc prius in tartara miserum
Detrudite, dum spes ambigua
Alternantibus angunt curis
Incerta suæ pectora cladis.
IPH. *Cur miserè animum crucias mater,*
Luctuque tuo cumulas luctum

Publicum, & acres renouas curas?
Omine læto reducem potius
Positis questibus excipe patrem:
Qui (nisi vano meus augurio
Credula nimium pectora fallit)
Spoliis adeit clarus opimis,
Remqué, & laudem, & decus æternum
Genti referens patriæqué suæ.
ST. *Non hunc tenorem parca mihi vitæ dedit.*
Quod tempus vnquam lacrymis caruit mihi,
Ex quo parentis primùm ab aluo prodii?
Primùm iuuenta seruitutem patriæ
Tristesqué vidit hostici agminis minas,
Pecorumqué raptus, sterile sine cultu solum,
Cædes, cruores, vastitatem, incendia,
Profana, sacra, mista. Non vnquam mihi
Secura vitæ fluxit vlla portio.
Vt trudit vndas vnda, fluctus fluctui
Cedit sequenti, pellitur dies die,
Semper premuntur præterita nouis malis:
Dolor dolori, luctui est luctus comes:
Fratrem patremqué perculit belli furor:
Confecta curis mater inter funera
Cognata senuit, perduelles perfidos
Armis maritus viget. His maius nefas
Tamen vereturanimus. IPH. *Immodicus timor*
Facile sinistris adhibet auguriis fidem.
ST. *Vtinam secundis audiam rumoribus*
Virum reuersum, sospitemqué exercitum
Salua familia. IPH. *Veniet haud dubiè parens*
Incolumis. idem bella qui suasit Deus,
Saluum reducet laude cumulatum noua.

CHORVS.

Iordanis vitreo gurgite qui rigas
Conualles virides, pascua diuidens
Fœcunda Isacidum flumine languido,
Et unquam posita frigoribus coma
Formosum Solymæ palmiferæ nemus,
En unquam miseræ candidus afferet
Curarum vacuæ lucifer hunc diem,
Quum certam patriam libera liberam,
Quæ nunc seruitij vincula barbari
Infelix patitur. Nobilis Isaci
Sanguis degeneris fert domini iugum:
Et quos nec Phariæ rex tumidus plagæ
Vrgens falciferis terruit axibus,
Nec trux purpurei sæuities freti
Vndarum refluis obruit æstibus,
Nec deserta Arabum vomeris inscia,
Nec portenta hominum mole Cyclopia
Fregerunt, timidi mancipium sumus
Ammonis. Grauius flagitium est malo,
Sub turpi domino segne iugum pati.
At tu summe parens, qui mare turbidum
Componis, placidi qui maris æquora
Canis nubiferis flatibus excitas,
Et terræ stabilis dura tremoribus
Fundamenta quatis, mobilis & poli
Sistis præcipitem quum libuit fugam,
Cladibus tandem satiate nostris,
Desine irarum, propriusque fessis
Gentis afflictæ facilis bonusque
Consule rebus.
Nostra si pœnas meruit seueras

 Culpa,

Culpa, si quondam tibi separatam
Abijcis fontem, vitijs iniquus
Si pater nostris, minus obsequentes
Deseris natos, & inexpiata
Ante dilecti populi querelas
Despicis ira:
Nec tibi Syrus, neque dirus Ammon,
Nec Phari rector tumidus minacis
Expetat pœnas, neque sit profano
In tuis castris gladio potestas.
Ignis armatus potius trisulci
Tu pater dextram iaculis tremendis,
Vindicis flammæ face contumaces
Obruas vrbes, chaos aut patentis
Deuoret terræ miseros colonos,
Aut superfusis adoperta tellus
Hauriat vndis.
Ne ferox hostis tumeat secundis
Insolens rebus, populusq́ue muti
Stipitis cultor, tua qui nefando
Polluit ritu sacra: ne, quod ira
Sauijt in nos tua, vertat Ammon
In suas laudes, carie peresi
Thure dum placat simulacra trunci,
Teq́ue vesano neget ore gentem
Semper addictam tibi, se premente,
Posse tueri.
Ah miser, quantos tibi risus iste
Mox dabit fletus! Breue diluendum est
Gaudium longis lacrymis. citato
Aduolat cursu leuis hora, tempus,
(Vana ni vatem species inani

Spe

Spe fouet tempus properat, vicissim
Quum grauis victor mala seruitutis
Sentiet duræ. Neque enim cruorem
Vsque sanctorum patiere inultum,
Nec tuas aras dabis execrandis
Pollui sacris. Vtinam supremæ
Terminus vitæ mihi in hoc supersit,
Patrio donec tibi sacra ritu,
Dum tibi gratum memori canamus
Pectore carmen.
Sed ecce, celeri nuncius properat gradu.
Ni fallit animus, venit ab exercitu.
Agnosco. sic est. scire quid ferat iuuat.

NVNCIVS, CHORVS.

NVN. *Soluete veteris Abrami filiæ,*
Vereque sancti sancta progenies patris.
Isthæcne Iephthæ est imperatoris domus?
An me fefellit error ambiguum viæ?
CHO. *Et ista Iephthæ domus, & hæc est filia.*
Sed quam reportas spem, refer, siquid vacat.
NVN. *Nempe istud ipsum missus huc sum vt nunciem.*
Fusis, fugatis hostibus, victoria,
Re, laude parta, saluus est exercitus.
Hæc summa. CHO. *Paucis plurima vt complexus es?*
Audita, primum, an visa fers, edissere.
NVN. *Visa, acta, vera, certa, non rumoribus*
Collecta vanis affero: vt qui prælij
Pars ipse fuerim. CHOR. *Vt gesta res est expedi.*
NVN. *Vobis lubenter gaudium hoc impartior.*
Aurora primum luce quum rosea polum
Perfudit, Ammon signis impatiens moræ,
Equis vtrisque, bellicorum & curruum

Strepitu tremendo latè inundarat solum.
Iamquè explicata legio peditum per suas
Stabat cohortes, ferro & ære splendida:
Turmæ curules antè curruis falcibus
Ibant minaces: fuderant se in cornua
Equites vtrinque. noster autem exercitus
Campi patentis vltimos colles tenens,
Non asper armis, nec paratu bellico,
Sed corda fœtus numinis fiducia,
Itaquè iustæ vindices animos gerens.
Ibi noster inter imperator agmina,
Præcone misso, tentat absque sanguine
Finire bellum iure & æquis legibus,
Vterque populus vt vetusti finibus
Contentus agri, ab alteris iniuriam
Vimquè abstineret, rapta dominis redderet,
Pacemquè bello & certa dubijs præferat.
Contrà superbus militum hostis copijs,
Armisquè fretus, increpat ferociter
Præconem, acerbis & minis calumniam
Addit: duello se petere puro & pio
Agros vetustos, vnde quondam Ammonidas
Expulerat armis vsquè proles Isaci
Egressa terræ finibus Niloticæ,
Quos si tenere perstet, atque iniuriam
Bello tueri præferat quàm reddere
Erepta per vim, vindices sibi deos
Non defuturos æqua postulantibus:
Sin parta per vim iure malit linquere
Solymea gens, & sponte cedat finibus,
Quos limes Arnon & Iebocus terminant,
Quà solitudo cogit agros vltima

Iordanis vsque ad lentè euntis flumina,
Æquis paratos facere pacem legibus,
Factamque gentis vtriusque commodo
Sanctè tueri. Hæc præco postquam rettulit,
Renunciare protinus Iephthes iubet,
Nec se, parentes nec suos Ammonio
Populo dedisse fraude vel vi damna: nec
Quos repetat agros nunc, fuisse finium
Ammonis vnquam, sæculis quos iam tribus
Propago Iacobi absque controuersia
Tenuit. nec vlla facta mentio interim est
De iure dubio, vel ioco vel serio.
Nisi fortè, Chamos quæ deus tenuit tuus,
Tibi iure cedent: noster autem quos Deus
Possedit agros, deseret. Non deseret:
Sed vt antè bella victor agros hostibus
Ademit, idem iustus arbiter modo
Huius secundos exitus pugnæ dabit,
Etiam secundum ius & æquum. Vt rettulit
Hæc præco, raucus clangor æris æthera
Pulsat, virorum clamor, armorum fragor,
Fremitus equorum, curruum stridor boat:
Cœlum remugit: fracta tellus axibus
Gemit: recussum duplicant montes sonum,
Virtute & astu quisque pro se nititur.
Ferit, feritur. pellitur, pellit: cruor
Permutat amnes: nocte sub densa polum
Puluerea nubes occulit. numero ferox
Instabat Ammon, numinis fiducia
Et causa nostris æquat animos iustior.
Dum neutra cedit, vrget acies vtraque,
Ecce inter vmbras pulueris, cadentium

Lamenta gemitusque inter, atque hortantium
Voces, refulsit nube diducta dies,
Et vtrasque turmas redditus cælo fragor
Impleuit. humilis omnium mentes pauor
Consternat, ense languido torpent manus,
Gelidumque lentos frigus artus alligat.
Ibi imperator voce noster maxima
Alacrique vultu, Te, parens rerum, ducem,
Tuumque sequimur angelum. Deus, Deus
Inimica flammis sternit illis agmina:
Totusque turmis fulget æther igneis.
Hæc vox vtrumque posteaquam exercitum
Peruasit, amens alter in fugam ruit,
Pauido nouatis instat alter viribus:
Nec his sequendi finis aut illis fugæ
Fuit, tenebris donec atra nubilis
Nobis quietem, illis latebras nox dedit.
CHO. *Cur victor ergo non reducit copias?*
NVN. *Mane, vniuersi nondum habes belli exitum.*
CHO. *Forsan refectis hostis instat viribus.*
NVN. *Siquidem resument mortui vires nouas.*
Nanque omne robur perfidæ gentis Deus
Vno coegit demetendum prælio.
Ergo aut perempti, corporum cumulis locum
In quo steterunt, obtinent, aut lurida
Fusi per agros strage pascunt vultures.
Et ne resurgat denuò bellum nouum,
Multos in annos dux futuri prouidus
Prospexit. etiam peperit & nepotibus
Seris quietem. Victor arma Ammonium
Per omne nomen celeriter circunferens,
Bis dena muris vertit oppida dirutis.

Tellis perustis puberes dedit neci:
Vastauit agros. debiles tantùm senes,
Pueri tenelli & fœminæ imbelles solum
Vacuum pererrant, patriæ & casum gemunt.

CHORVS.

O aurei dux luminis
Sol, qui recursu præpete
Vices diurnas temperas,
Et igne flammifer vago
Partiris orbi tempora,
Post lustra tandem quattuor
Iubar beatum in liberos
Fundis nepotes Isaci.
Inauspicatos impetus
Hostis superbi dextera
Iephthæa fregit, spiritus
Ammonis acres contudit,
Et prædo præda factus est.
Nec tela Scythico profuit
Pennata neruo spargere,
Rapax nec axis impetus,
Minax recuruis falcibus,
Nec vis equorum, aut fortium
Densæ phalanges militum,
Premente texerunt Deo.
Iamiam discite perfidi,
Iamiam agnoscite. non lapis,
Non lignum Deus est: neque
Quod vel sculpserit artifex
Cælo dextera ferreo,
Vel plastes facili manu
Finxit, vultum hominis luto

Menti-

Mentitus madido: Deus
Noster arduus ætheris
Arces incolit igneas,
Et rerum sator, & salus,
Maiestate sua potens,
Nec cerni facilis, neque
Mortali docilis manu
Certam ducere imaginem.
Vecordem ille superbiam
Regum frænat, & impia
Vota, & spes nimias malum
Iustus ducit ad exitum.
Ille innoxia pectora
Sæuis pressa doloribus
Præsenti auxilio leuat:
Et de puluere pauperem,
Et custodem olidi gregis
Sceptra attollit ad aurea,
Pastorum diademate
Ornans tempora regio.
Hunc vnum Dominum & Deum
Terræ dædala machina,
Sub quocunque iacet die,
Agnoscat, colat, atque amet:
Et quam sol oriens nouis
Subiectam radijs ferit,
Et quam sub medio die
Incendit propioribus
Flammis: quique bibit Tagum
Fuluo gurgite nobilem,
Et qui perpetua niue
Damnatas habitant plagas.

Eia Hebraïdes aureis
Compta colla monilibus,
Perfusa ambrosiæ coma
Suaue fragret odoribus.
Eia Hebraides Indicis
Compta tempora gemmulis,
Terram multicoloribus
Latè spargite floribus.
Cessant tinnula cymbala,
Cessant nablia cum lyra
Victori Domino nouum
Carmen dicere? tibiæ
Cessat multiforæ sonus?
Quis terram pede libero
Plaudit? mollibus & choris,
Festo lætus & otio
Curas diluit asperas?
Festas victima dux gregis
Aras imbuat: Arrabis
Suaueolentia nubila
Ignis halet odoribus:
Et tu progenies ducis,
Magni spes generis cape
Cultus filia splendidos
Et patrem reducem pijs
Læta amplectere brachijs.
Iamiam purpureos sinus
Ipsi assume, retortulum
Iam cirrum cohibe. ferit
Aures en fremitus virûm:
Ipse est, ipse parens adest.

IEPHTHES.

Regnator orbis vnus, & verus Deus
Solúmque numen propitium, pollens, potens,
Idem seuerus vltor, & clemens pater,
Tuis tremendus & seuerus hostibus,
Tuis amicis lenis, & salutifer,
Iræ timendæ, sed tamen placabilis,
Amore feruens idem & irritabilis:
Nos seruitutis iusta presserunt mala,
Meritásque pœnas dedimus impij impijs.
Qui te relicto rege, patrono, Deo,
*Rerum parente, fontéque p*r*emnis boni,*
Ad saxa stultas muta fudimus preces,
Et vana surdis vota lignis fecimus.
Pudet fateri: mentis æternæ capax
Homo, rationis particeps, mentis inops
Truncos adorat, thura viuus mortuo
Præbet, suúmque metuit artifex opus.
Ergo relicti, qui reliquimus, sumus:
Pœnas subacti dedimus & fracti malis:
Quum nunc Idume, nunc Palæstinæ manus,
Nunc diues Ammon, nunc Syrus contaminat
Hæreditatem gentis & sortem tuæ.
Malo eruditi, & hostium ludibrio
Tandem coacti, vix reuersi ad te sumus.
At tu benignus atque misericors Deus,
Iusti furoris fræna compescis tui.
Iram remittis, & odij obliuisceris:
Et abdicatos filios culpa sua,
Restituis iterum misericordia tua.
Defectionis seu scelestæ sit parum

Veniam

Veniam dedisse fontibus, cumulas nouis
Etiam triumphis, laudibus, victoria.
Exutus armis hostis arcu languidus
Abijt remisso: bellici currus fugam
Totis morantur sparsa campis funera:
Volucrésque pascit qui superbus vincula
Solymis parabat: contegit strages agros,
Cruórque tumidas auget vndas barbarus.
Ergo creator orbis, & magne arbiter,
Memores libenter mente grata gratias
Agimus, habemus, supplicésque victimis
Tuas ad aras patrio litabimus
Ritu, canentes te Deum, ac patrum patrem:
Qui per rubentis gurgites tumidos freti
Nostris dedisti tutum iter maioribus,
Quum te iubente pigra moles æquoris
Posuit procellas, mobilis stupuit liquor
Cursu coacto, & vitreus crystallino
Muro pependit pontus hinc & hinc, viam
Præbere iussus. fœderis memor tui,
Placidus, propitiúsque accipe hæc serui tui,
Exigua quamuis vota, grato pectore
Tamen profecta, debitaque nuper tibi.
Quod primum ad ædes sospiti occurret meas,
Tuas ad aras imbuet grata hostia
Suo cruore. tuis beneficijs licet
Par nulla possit comparari victima:
At tu benignè memoris animi munera
Interpretaris, vt fideliter tua
Promissa soluis, vota sic reddi tibi
Fideliter gaudes, potentiam exerens
Erga rebelles, exerens clementiam

Erga

Erga timentes. Vis nec vlla est altera,
Cui terra, cœlum, pareant, & tartara.

IPHIS, IEPHTHES, SYMMACHVS, CHORVS.

IPHIS.

Prodeo: parentis reducis vt læta ac lubens
Conspicio vultus. O mihi secundum Deum.
Genitor verende, sine frui amplexu tuo.
Cui genitor à me torua vertis lumina?
IEPH. Me miserum. IPH. In hostes omen hoc vertat Deus.
IEPH. Vtinã: sed in nos recidit. IPH. Heu quid audio?
IEPH. Miseræ parentem filiæ miserrimum.
IPH. Hei mihi tremisco. saluus est exercitus?
IEPH. Est saluus. IPH. Et tu victor? IEPH. Ita se res habet.
IPH. Nulloque corpus sauciatus vulnere?
IEPH. Sic est. IPH. Quid ergo de profundo pectore
Secreta ducis ingemens suspiria?
IEPH. Id scire non est tibi opus in præsentia.
IPH. Hei mihi, quid in te misera peccaui pater?
IEPH. Nihil: sed in te misera peccauit pater.
IPH. In me profectò, quod sciam, erratum est nihil:
Nec si fuisset, id tibi molestiam
Afferre debet. Nam parentum iniurias
Aequo necesse est liberi vt animo ferant.
IEPH. Sapienter, ac vt te decet, nata, loqueris.
Quantoque tu sapientius loqueris, meum
Pectus recludis altiore vulnere.
IPH. Quodcunque mentem genitor exercet tuam,
Omitte. cunctis parta per te ciuibus
Tuo dolore gaudia haud contamines,

Tuíque amicos sine frui præsentia.
IEPH. *Nobis pariet absentiam hæc præsentia.*
IPH. *Belli pericla fortè rursum te vocant.*
IEPH. *Discrimen armis grauius imminet domi.*
IPH. *Bello periculum grauius esse domi potest?*
IEPH. *Bello salutem repperi, perij domi.*
IPH. *Imò & familia salua per te & patria est.*
IEPH. *Est: gratiámque debeo hoc nomine Deo.*
IPH. *Ac nomine isto semper vtinam debeas.*
IEPH. *Sed vereor ista vt salua persistant diu.*
IPH. *Quare secundæ nunc pater quum maximè*
Res sunt, precari votáque decet soluere:
Non quum reflauit sortis aura mobilis,
Palpare numen precibus, in re prospera
Obliuiosa facta negligentia
Deserere. Facilem quisquis incolumis Deum
Sibi demereri studuit, vbi res ingruit
Aduersa, nixus conscientia bona
Fructu, rogare numen audet propitium
Iam sponte, vota nuncupat securius,
Et certiore spe futura concipit.
IEPH. *Iamdudum id ipsum facere mecum cogito.*
IPH. *Quid te moratur?* IEPH. *Hæc relinque filia*
Curanda nobis: quod puellares decet
Animos & annos, id tuæ curæ puta.
IPH. *Non mihi alienũ est quicquid ad patrem attinet.*
IEPH. *Fateor. sed interim vt domi rectè omnia*
Sint, prouide, & morem patri tuo gere.
Huc rursus ad nos post breui reuertere.
Adesse oportet te sacrificio statim.
IPH. *Fiet, reuertor. Heu misera, quibusnam patri*
Mutauit animum pristinum erga liberos?

Hoc nemo nuper fuerat indulgentior
Nec liberorum quisquam amantior parens,
Qui nunc seuerus, tetricus, tristis, ferox,
Vultu minaci bellicum præ se ferens
Adhuc tumultum. quicquid est, metuo nimis:
Id assequi vnum nequeo, quod propter me
Sese dolere, nullius quæ conscia
Culpæ mihi sim, qua parentem offenderim.
O fœminarum sorte vulgus aspera
Productum in auras, quas, licet culpa vacent,
Rumor malignus dente rodit mundo.
Pro facto habetur quicquid ira finxerit
Serui loquacis, quod maritus suspicax
Commentus ipse est, maleuola aut vicinia.
Quid suspicetur genitor, in mea manu
Non est. Remedium id arbitror tutissimum,
Intaminata conscientia frui.
SYM. *Probè loquuta es digna patre filia*
Victore, casta digna matre & patria.
Humana quamuis finxerit malignitas
Crimen, repostos perspicit sensus Deus,
Illóque vincit purus animus iudice.
Speranda ab illo & expetenda præmia
Vitæ peractæ. patris autem imperia
AEqui ac iniqui perferenda est liberis.
Proinde patri morigera domum interim
Reuise. Siquid fama diuulgauerit,
Hic aucupabor, persequens vestigia
Tui parentis: mox tibi indicauero.
CHO. *Quin hoc amice pergis agere Symmache?*
SYM. *Id diligenter fiet.* CHO. *At quantum potes,*
Isto puellam libera trepidam metu.

Hoc

Hoc poſcit abs te ius amicitiæ vetus,
Quæ culta primis vſque ab incunabulis
Fidei tenore ſemper vno perſtitit:
Hoc poſcit ipſa patria, quæ Iephthæ ſuam
Debet ſalutem. SYM. *Quin tace, ac fidei meæ*
Permitte. CHO. *At illud callidè vt fiat vide,*
Animique cæcos penitus excutias ſinus.
SYM. *Ne metue, nec me poterit ille nec volet*
Celare ſenſus: apta noui tempora.

CHORVS.

I felix, pede fauſto:
Et qui pectoris imo
Cernit clauſa receſſu,
Idem teſtis & æquus
Iudex cœpta ſecundet.
At te peſſime liuor
Audax nectere fraudes,
Et committere ficto
Dulces crimine amicos,
Et rumore maligno
Sanctæ fœdera tedæ
Præceps ſoluere, charos
Qui gaudes ſua patres
Contra pignora cæco
Linguæ armare veneno,
Idem teſtis & idem
Senex arbiter æquus
Te clauſum tenebroſi
Antris abdat auerni,
Vnde has nec vaga ſedes
Vnquam fama reuiſat.

O quantum ille laborum
Tecum detrahet vnà:
Quàm mortalia diris
Curis pectora soluet.

SYMMACHVS, IEPHTHES.

SYM. *Quidnam repentè ductor armis inclyte*
Mutauit oris pristinum statum tui?
Quæ mæstitudo læta turbat gaudia?
Metus recessit, perduelles perfidi
Pœnas luerunt, parta patriæ quies.
Quum gratuletur ciuitas victoriam
Tibi, tuúmque patria nomen laudibus
In astra tollat, cantibus festis fremens,
Qui publici auctor gaudij es, non publicæ
Felicitatis esse debes particeps?
IEPH. *O grata sortis infimæ securitas.*
Felice natum sidere illum existimo,
Procul tumultu qui remotus exigit
Ignotus æuum tuta per silentia.
SYM. *At ego beatum potius illum duxero*
Cui vera virtus peperit æternum decus:
Quem de tenebris erutum popularibus
Splendore, vulgo & separatum à deside,
Gloria futuris merita sæclis consecrat.
At qui sopori deditus & ignauiæ est,
Et vitam inertem pecudis instar transigit,
Nil interesse opinor, an sit mortuus,
An morte vitam obscuriorem duxerit,
Quum par vtrunque supprimat silentium.
Quapropter in te cuncta quum congesserit
Quæcunq; amicum numen homini dare potest,

Lau-

Laudes, honores, rem, decus, victoriam,
Benignitatem agnosce gratus numinis,
Nec sordidis sententiis res splendidas
Corrumpe: quum nil possit esse gratius
Deo, beneficij quam memor animus dati.
IEPH. *Praeclara dictu res honor, victoria,*
Decus, triumphus, parta bello gloria:
At quae videntur fronte prima suauia,
Eadem intuere propius, & intelliges
Condita fellis acri amaritudine.
Fortuna nulli sic refulsit prospera,
Aduersa vt illam lance non penset pari:
Tristia secundis & secunda tristibus
Vicissitudo acerba sortis temperat.
Intas beatum me, beatitudinem
Fulgore inani metiens & plausibus
Vulgi, miseriae quem premunt certissimae.
SYM. *Quin finge sortem beneuolam ex sententia*
Tibi polliceri cuncta: quid superest adhuc
Quod concupiscas? spretus, exul patria,
Domo repulsus, inque solitudinem
Detrusus altam, pauperis dominus casae,
Repentè veluti somnio diues, tamen
Felicitatis arbiter iniquus tuae
Conquereris. Altam ferre si sortem nequis,
Pusillus animi es: sin nequis agnoscere
Benignitatem numinis, dignissimus
Rebus relictus pristinóque es tugurio.
Per ferrum & ignes regna mortales petunt:
Tibi nec petenti principatus contigit.
Suo cruore plurimi victoriam
Redimunt, suorum caede, damno publico:

Quam tu incruento marte, saluo exercitu
Incolumis ipse rettulisti, patriæ
Auctor salutis, hostium terror, inopi
De sorte diues, liber è seruo: modò
Ignobilis, nunc clarus altum vertice
Pulsas olympum gloria: media modò
E plebe, populi principem locum tenes.
Ad absolutam nil beatitudinem
Deest parte ab omni, præter animum muneris
Tanti capacem, & prosperis rebus parem.
IEP. *Vt video, amice, publicus te error tenet:*
At mentis oculis limpide si cerneres
Quàm magna magnis sint malis obnoxia,
Tantopere quem nunc laude prosequeris statum
Rerum mearum, diceres miserrimum.
SYM. *Non penè vitio semper id nostro euenit,*
Et inquietæ mentis inconstantia,
Neutram vt feramus lance sortem æquabili?
Tranquillitatem pauperis laudat casæ
Diues, nec alta classico silentia
Turbata, somnos liberos insomnijs,
Curis vigilias: pauper aurum, purpuram,
Seruos, clientes, apparatus regios,
AEdésque laxas sine nullo laudibus
Tollit, beatos diuites solos putat.
Sed rem suopte expende vtranque examine:
Sors neutra pura est omnibus molestijs.
Inopes egestas angit, opulentos metus:
Diti est voluptas, pauperi securitas.
Acerba lætis sors vtrinque miscuit:
Sed illa certè existimanda est optima,
Quæ multa paucis læta condit tristibus,

Dini-

Diuina qualem tibi dedit clementia,
Cumulatam honore, laude, re, victoria:
Quam abnuere, stulti est: perfidi, haud agnoscere:
Nescire modicè ferre, vix reor viri.
IEPH. *Frustra mederi pharmacis vulgaribus*
Conare nostro vulneri: sanabilis
Hæc plaga non est, intimis vitalibus
Insedit, altè in viua penetrans viscera:
Eóque luctus est acerbior meus,
Quòd culpa damnum, miseria errorem grauat.
SYM. *Quin apud amicum quicquid est edissere,*
Fidísque ne verere credere auribus.
IEPH. *Ecquid memoria te subit voti mei?*
SYM. *Quod nempe saluo es pollicitus exercitu?*
IEPH. *Rem loqueris ipsam. quòd vtinam prudentior*
Voto fuissem nuncupando & cautior.
SYM. *Quis hic sit error, comminisci non queo.*
IEPH. *Qui me meáque perditurus est domum.*
SYM. *Oblata poterit perdere omnes victima?*
IEPH. *Quæ sola generis superat spes filia.*
SYM. *Hanc immolabis? quæ iubet necessitas?*
IEPH. *Quod prima nobis obuia redeuntibus.*
SYM. *Quod tandem in hac te nata commisit scelus?*
IEPH. *Promissa certam vota postulant fidem.*
SYM. *Hic scrupus animum scilicet premit tuum?*
IEPH. *Premit, nec auelli antè pectore meo*
Poterit, nefanda quàm cruentus victima
Miser vbi miseros perditus perdam meos,
Illísque iustas ac mihi pœnas luam.
At tu corusci rex vibrator fulminis,
Quem contremiscunt terra, cælum, tartarus,
Siquando iussis obsequens promptè tuis

Gratum quod esset dixerímve aut fecerim,
Audi precantem, & vota dexter adiuua:
Non nunc superbas postulo victorias
Festósque plausus: redde rursum prælia:
Crudelis in me victor Ammon irruat,
Et noxiam animam mille plagis exigat.
CHO. *Heu mutatio subitæ sortis!*
Vt perpetua ferre lætum
Nil mortalibus vsque relictum est!
IEPH. *Aut tu trisulcis diuidens cælum ignibus,*
In me scelestum parricidam & impium
Molire telum flammeo actum turbine:
Iam nunc nocentem, & si supersit amplius
Vitæ, futurum noxium in dies magis,
Detrude viuum sub profunda tartara.
SYM. *Non transigenda temere res est tam grauis,*
Turbata cæco dum tumultu mens furit.
Compone tete: quum quiescet impetus,
Et liber animus sana consilia audiet,
Vna cum amicis cuncta statues liberè.
IEPH. *Consilia dubijs remedium rebus ferunt.*
Qui consulit, quum nullus auxilio est locus,
Addit miserijs sponte stultitiam suis.
SYM. *Remedia semper integra re suppetunt.*
IEPH. *Nempe medicinam quum modus patitur mali.*
SYM. *Si fors initio res videtur ardua,*
Non est quòd animum protinus despondeas,
Quin consulendum censeo vel eo magis.
Quod sæpe visum est vni inexplicabile,
Expediit alius facilè. si cedant bene
Consulta prauè, te sequetur gloria:
Si malè ceciderint, tu tamen culpa vacas.

An.

Auctore magno desipere, penè sapere est.
Quòd si vndiquaque claudit omnes exitus
Inuicta vis, aut fatum ineluctabile,
Nec explicare consilia sese queunt,
Idem probabunt quicquid euenit, quibus
Vsus fuisti in consulendo auctoribus:
Sin ipse reliquis facinus inscijs nouum
Peages, rogatus qui probaturus fuit,
Euenta primus arguet. quanquam sciat
Remedia nulla, scisse vult credi tamen.
CHO. *Ne commonentem recta sperne. nam fere*
Temere patrati pœnitentia est comes.

CHORVS.

Quanquam tristia, quanquam ingrata
Referam, & luctus luctibus addam,
Stat sententia promere cuncta
Ordine matri, miseræ & gnatæ.
Aut consilio fortè aut precibus
Fatum auertere triste licebit.
Subit interea communi hominum
Sorti impendere lacrymas. primùm
Quid deplorem? miserum an patrem?
Quem sic valida compede vinctum
Consilij exors detinet error,
Vt sola putet impietate
Se pietatem posse tueri.
Miseræ an doleam fata puellæ?
Quam vernantem primo ætatis
Flore tenellæ, spes ad opimas
Eductam, non hostica bella
Patria capta captam eripiunt:

Non dira lues cælo immissa
Perimet, patrio sed mactatu
Victima diras imbuet aras,
Et vice brutæ pecudis, iugulo
Calidam sanguinis euomet vndam,
Artus ferro trunca tenellos,
Quos nec violet barbarus hostis,
Nec montanæ feritas vrsæ
Crudo auderet carpere dente.
Victore feret patre misella,
Quæ nec victore hoste tulisset.
Vos hostilia passim campis
Sparsa cadauera, siquis vita
Venit exutos sensus ad artus,
Gaudete, asperas cernite pœnas
Victorem de sese exigere.
Hæc nimirum est addita nostræ
Vitæ sors, vt tristia lætis
Vicibus subeant, tenebræ vt soli,
Vt veri aspera bruma tepenti.
Nulla est adeo pura voluptas
Quam non tetro felle dolores
Vitient: leuitas perfida sortis
Vice sæua res hominum miscet.
Sic vbi placidis sternitur vndis
Æquor tacito leue sereno,
Nigram glomerans turbo procellam
Tumidos longè cumulat fluctus:
Hinc remeabilis impetus æstus,
Illinc Cauri flabra proterui,
Per freta dubiam spumea puppim
Rapiunt. nostræ hæc facies vitæ est

Inter

Inter cædes, furta, tumultus,
Et grauiores morte timores
Mortis. si quid læti illuxit,
Velut arentes inter stipulas
Flammæ en vnda lux fugitiua,
Celeri velox auolat aura:
Dein perpetuis nexa catenis
Longi subeunt agmina luctus.

IEPHTHES, SACERDOS.

IEPH. O sol diuinæ lucis auctor, ô patres,
O quicquid hominum sceleris immune es, procul
Auerte vultus execrandis à sacris,
Aut tu cruorem virginalem innoxium
Potura tellus, hisce, patulos in specus
Sinúque vasto me vora, dum non nocens
Perire possum: quolibet me obrue loco.
Vel ipsum adire non recuso tartarum,
Modò parricida tartarum non incolam.
Quid tartarum aio? tartarus mihi est domi.
Quo me profusis mœsta coniux lacrymis
Rogabit ore? nata qua intuebitur
Moritura vultu? colla complectens, preces
Quas admouebit voce lamentabili?
SAC. Hic vltimorum consequi luctus solet
Comes malorum, quum medentium manum
Vulnus recusat, aut peractum quum scelus
Remedia refugit. Tu, miser sis, an secus,
Tua repositum est in manu: integrum tibi est
Natam sacrifices necne: (sine vt verius
Dicam) integrum non est: nisi siquis miser
Sponte esse cupiat. integrum quomodo tibi est
Id perpetrare, sacra quod vetat parens
Natura?

Natura? pietas cui reluctatur? Deus
Quod abominatur? Primùm, amare liberos
Natura nostris inseuit affectibus:
Nec nostra tantùm motus iste pectora
Percellit: altum quicquid æquor permeat
Celeri natatu, quicquid alis aera
Findit, quod vtero cunque cunctorum parens
Tellus creauit, sentit affectus sacros.
Nam patris hanc æterna prouidentia
Cælestis animi indidit mortalium
Ad educandos vtilem vim liberos,
Et continendam publicam concordiam
Orbis, recentémque sobolis propaginem
Semper nouandam. quóque nomen arctius
Imprimeret istud mentibus, dici pater
Et esse voluit. nec modo exemplo sui,
Sed & ferarum, & alitum atque piscium,
Patriæ probauit charitatis vinculum.
Nos, quibus (vt hominis seruiamus nomini)
Peculiaris debet esse humanitas,
Longè à ferarum vincimur clementia,
Nec scelere nostras inquinare dexteras
Sat est: nefandum facinus adscribere iuuat
Cælo: cruentis victimis confingimus
Gaudere numen. quod nec Ægyptus Dei
Ignara patrat, nec superstitionibus
Assyria falsis vna deditissima.
Quàm cæde puras nos manus est æquius
Seruare puris è parentibus satos,
Et pura castè sacra iussos numini
Offerre. nostro non litatur victimis
Deo cruentis, bubulóue sanguine:

Polluta

Polluta nullo corda sed contagio,
Et mens recocta veritate simplice
Illi offerenda, & casta conscientia.
IEP. *Cur ergo leges victimas sacræ imperant?*
SAC. *Non quòd bidentis cæde gaudeat Deus,*
Faméue cæsi carnibus vituli expleat:
Sed audientes esse nos monitis iubet.
IEP. *Non nuncupata vota oportet reddere.*
SAC. *Sed nuncupare iusta tantùm lex iubet.*
IEP. *Istud fuisset rectius ab exordio,*
Id polliceri quod probant ritus patrum:
Nunc re peracta, quod semel votum est Deo,
Lex missa cælo nos iubet dependere.
SAC. *Mactare natos quæ parentes lex iubet?*
IEP. *Quæ vota iussit nuncupata reddere.*
SAC. *Fásne est vouere quod nefas est reddere?*
IEP. *Quinimo summum est, vota non soluere nefas.*
SAC. *Quid si cremare iura vouisses patrum?*
IEP. *Nemo ista sanus vota nuncupauerit.*
SAC. *Cur? nónne sacris quòd repugnet legibus?*
IEP. *Sic est.* SAC. *Quid ergo, qui trucidat liberos?*
IEP. *Non tam quid agitur interest, quàm cur agas.*
SAC. *Parêre iussis tibi videtur numinis?*
IEP. *Mactare natum iussit Abramum Deus.*
SAC. *Qui iussit, idem quoque vetuit occidere.*
IEP. *Cur ergo iussit?* SAC. *Vt probaretur fides*
Seclis futuris. IEP. *Cur vetuit?* SAC. *Ostendere*
Vel hinc volebat, victima obedientiam
Magis placere. IEP. *Nempe sacro numini*
Parere oportet. SAC. *Scilicet.* IEP. *Iubet Deus*
Vouere? SAC. *Sanè.* IEP. *Et vota solui postulat?*
SAC. *Sic est.* IEP. *Morantes increpat, & à perfidis*
Pœnas

Pœnas reposcit? SAC. *Nihil habes hîc quo tuum*
Posis tueri facinus. infandum scelus
Qui perpetrare spondet, voto affectibus
Stultis suisque paret ille insomnijs.
Proinde voti quicquid istud est, Deum
Crudelitati desine adscribere tuæ:
Nec qui scelestos odit, & nefarios
Ritus sacratis execratur legibus,
Scelere, quod odit, posse placari putes.
Diuina vox est vna, simplex veritas,
Sibíque constans: quod semel iussit, ratum
Fixúmque perstat tramite immutabili:
Nec ad sinistram dexterámue paululum
Deflectere licet. Intueri vnum hunc scopum
Verum est, ab vna lege consilia suæ
Vitæ capessere. quando ceu facem Deus
Hanc esse iussit, quæ per incertas vias
Errore cæco regeret instabiles gradus.
Ab hac lucerna quum procul te sentias
Flexisse temerè, nunc, priusquam longius
Abducat error, in viam rursus redi.
Si stultа vota credis infandis sacris
Posse expiari, falleris: crudelitas
Ista cumulabit, non scelus tollet tuum.
Nec falsa species decipiat animum: Deus
Vt rite sacris gaudet oblatis, ita
Nefanda vota respuit. nec abstulit
Impunè, quamuis concitus studio pio,
Admouit ignem qui profanum altaribus.
Igitur amica monita ne sperne, & Deum
Placare dum vis, concitare desine,
Non instituto qui coli gaudet suo,
 Sed

Sed sibi probatis lege, ritu, moribus.
IEPH. *Hos qui videntur sapere sæpe plurimum,*
Vulgúsque supra se imperitum venditant,
Plerunque veræ comperi prudentiæ
Minimum tenere. nemo negligentius
Ritus vetustos seruat, & mysteria
Facit minoris: vulgus indocile ac rude
Voti tenax est, nescium fraudis: ratum,
Quod pollicetur numini semel, putat.
Vt nil sit aliud sapere iam, me iudice,
Quàm scire velum noxiæ prætendere,
Fucúmque factis pessimis inducere.
Quum potius illud cogitare erat æquius,
Culpa carere, quàm videri innoxios,
Aut fraudulentæ cautionis tegmine
Velare mentis improbæ versutias.
Pietatis ergo quisquis æmulos volet
Suos haberi liberos, ne litteris
Hos erudire studeat æquo impensius.
Nam litterarum quo quis est peritior,
Huic est sacrorum cura negligentior.
SAC. *At rursus audi (si vacat) vir optime,*
Quàm cæca fallat credulum ignorantia.
Errore vulgi qui tuetur se, nihil
(Opinor) ideo peccat excusatius.
Nec istud vnquam moribus regnum malis
Permittat ille maximus rerum parens,
Vt recta plebis improba consensio
In praua vertat, è bono vt faciat malum.
Nec si tyrannis blandiens palpatio
Peiora laudet, recta mutans nomina,
Efficiet vt quæ visa multitudini

Honesta

Honesta sunt, honesta fiant protinus.
Vna est honesti forma simplex, quam neque
Vel vis tyranni vel potentum auctoritas
Adulterare poterit aut corrumpere.
Nunc quo quis, est è plebe ferme indoctior,
Auctoritatem assumit arrogantius
Diiudicandi in rebus obscurissimis.
Et pertinaci (quod ferè ignorantiæ est)
Animo tuetur dogma susceptum semel;
Nec interim æquo expendit examine mala,
An recta sint quæ pertinaciter tenet.
Sed quum inter omnes maximè cæcutiat,
Cæcus videntes cæcitatis arguit.
Vt cui perusta febre feruent viscera,
Amara cuncta credit, vnúmque autumat
Se sapere, quum desipiat vnus maximè:
Sic vos tenebris pectus atris nubili;
Iis imperare quæritis quibus æquum erat
Parêre: quorum oportuit sententiam
Sequi, esse comites cogitis, & impingere
In saxa, firmam sponte pellentes ratem.
Religio vera est, veráque pietas, Deum
Non instituto colere quod commentus es
Tibi ipse, sacris victimas non quaslibet
Mactare, sed quas missa legum cælitus
Decreta poscunt, & patrum mores probant.
IEPH. *Quodcunque gestum est mente sincera, Deo*
Gratum est, boníque dona semper consulit
Quæcunque corde sunt profecta simplice.
Nec numen aurum, sed animum dantis probat.
SAC. *Si recta vitiat mentis improbitas mala,*
Non ideo curua stultus animus corrigit.

Nam

Nam quæ vocatis recta, simplicia, proba,
Sunt vanitatis plena dementissimæ.
Nisi esse possit fortè quicquam vanius
Quàm ad veritatis lumen oculos claudere.
Dein cæcitatem lapsus in spontaneam,
Titulis honestis in scelere laudem petis,
Rerúmque tollis omnium discrimina,
Dum iniqua iusta, fœda honesta mobilis
Pendere vulgi statuis ex sententia.
Quòd si potestas tanta sit sententijs
Stultorum, vt æqua iniqua faciant protinus,
Vt sint profana sacra, ius iniuria:
Cur non & illud arbitremur posse eos,
Ignes in vndas, vndam in ignes vertere,
Mutare lignis saxa, vitam mortuis
Reuocare? motus temporum sistant citos,
Et sempiternas transferant rerum vices.
Quòd si arbitraris hæc supra mortalium
Vires, & vni conditori obnoxia,
Quas ille leges prodidit semel, puta
Æquè perennes ac ratas, aut amplius,
Nec vllum in illas esse ius mortalibus.
Nec qui supremus imminet mundo dies,
Edicta rumpet illius: cælum, & solum,
Et aera, & aquas soluet ignis vltimus:
De lege verò quæ data est diuinitus,
Non carpet apicem temporis longinquitas.
IEP. Vos ista per me si libet sectamini,
Quos iuuat haberi antistites prudentiæ:
Ego veritatem malo stultam & simplicem
Quàm splendidam fuco impiam sapientiam.

CHORVS.

O Isacidas matrona inter
Rarum exemplum fortis amica,
Quàm subitò te fortuna atrox
Exitio submersit, & illum
Propè tangentem sidera fastum
Obruit, atræ & more procellæ
Luctu gaudia vertit acerbo.
Heu nunquam homini sat competum
Quid petat aut quid vitet in horas.
Quis tibi nuper non inuidit
Dux fortissime? cui prope supra
Votum acciderant prospera cuncta:
Clari generis splendor, casti
Thalami, soboles digna parente,
Partáque valida gloria dextra:
Qui nunc subita mole ruinæ
Obrutus, ipsis es miserandus
Hostibus, ac tua vota retractans
Imples miseris astra querelis.
Nempe erroris nebula, & teris
Ignorantia septa tenebris
Sic humanas sepelit mentes.
Nec perspicuis animi quisquam
Oculis radios cernere potis est
Veri simplicis, aut virtutis
Nuda rectum insistere callem,
Sed veluti sub luce maligna
Per secretos nemorum anfractus
Lubricus error mille viarum
Dubio occursu ludit euntes,
Inter varios semita flexus

Nulla

Nulla placet, neque displicet vlla:
Sic iter homines præter propter
Dubia incerti mente vagamur.
Hic venalem funere linguam
Otij impatiens dum sibi quærit,
Lucta alieno dura per arma
Redimit vanæ murmura famæ.
Captatores alius captans
Dulci steriles pignore lectos
Multa pensat plebe clientum.
Atque intenta frau de vicißim
Coruos ludere gaudet hiantes:
Cunarum alter murmura blanda
Tenero & balbas ore querelas
Non mutauerit opibus Crœsi,
Aut quas diuite lucidus vnda
Rutilis Hermus voluit arenas.
Verùm nemo tam sapienter
Vitam instituit, consilium vt non
Damnet decies ipse suum vna
Forsitan hora.
Atque en prodit squalida luctu
Miseram comitans nata parentem:
Quàm dißimiles (proh dolor) illis
Quæ conspicuæ nuper cunctis,
Lætæque noui laude triumphi,
Pene attigerant vertice olympum:
Nuper ad inuidiam vsque beatæ,
Nunc exemplum nobile fortis
Variæ. sic Deus humana rotat,
Instar volucris pulueris acti
Turbine celeri mobilis auræ:

Aut hybernæ more procellæ,
Quæ violenti flamine Cauri
Obruit altos grandine montes
Mox vbi roseo fulsit ab ortu
Fax perspicui pura diei,
Latè albentes fusa per agros
Vix conspecto sole liquescit.

STORGE, IEPHTHES, IPHIS.

ST. *O spes inanes: festa nuptialia*
Tibi parabam nata, lucem cernere
Illam expetebam, forte quum te prospera
Auctam viderem liberis, & coniuge
Claro beatam: te senectutis meæ
Fore pollicebar columen ac solatium.
De te augurabar falsa frustra insomnia.
Nunc me insolenti sæuiens ludibrio
Sortis furentis impotens immanitas
Felicitatis de supremo culmine
Deiecit, vno cuncta vertens impetu.
O ter beatos, liberis quos hosticus
Orbauit ensis, pestilens aut aeris
Lues, faméſue: scelere quorum lacrymæ
Carent, doloremque imputare alijs queunt!
At hîc in vno scelere sexcenta scelera
Fortuna miscet: liberorum carnifex
Parens, scelesta sacra, ritu barbaro
Aræ cruentæ victimis nefarijs.
Si sancta sanctè sacra tantùm numinis
Credis probari, tolle morem barbarum:
Crudelitate sui propitius sit Deus,
Et me trucida victimam cum filia.
IEP. *Acerbitatis plus satis complectitur*

Sors

Sors nostra per se, nihil vt accedat mali:
Quamobrem omitte méque téque incendere
Nil profuturis luctui conuicijs.
Nam sæua quamuis sit calamitas omnium,
Sors nostra multo cæteris est sæuior.
Coniuncta vestris innocentia est malis,
Et labe sceleris miseria infelix caret:
Ego nec scelestus esse queo ni sim miser.
Nec calamitosus sceleris expers degere:
Solúsque cogor facere facinus & pati.
STO. *Nempe ipse tete sponte cogis & volens.*
IEP. *Vtinam ista nostri vota sint arbitrij,*
Promissa nec sit abnegare nefarium.
STO. *Scelesta vota grata non sunt numini.*
IEP. *Fuisse grata testis est victoria.*
STO. *Quid? polliceri quod tuum non est, potes?*
IEP. *Mea nata non est?* STO. *Est. sed etiã vt sit mea,*
Commune pignus quum sit, vni cur patri
Mactare, vitam mihi tueri non licet?
Quòd si liceret liberos addicere
Parentis alterius libidini, & impio
Dirimere amoris vinculum diuortio,
Plus iure matri parte cederet sua:
Matri, salutis quæ sit auctor, quæ patri
Iam sponte natam perdituro subtrahit.
Quid? nuptiales si pararentur faces,
Virúmque legeret filiæ suæ pater,
Non hîc parentis vtriusque arbitrium
Commune pariter liberis incumberet?
At hæc societas impotens, & arrogans
Est coniugalis copulæ consortium,
Seruare matri non licere, perdere

Licere patri, si modo quis perdidit
Hanc quam trucidat, cuius astans funeri
Immanitatis gloriatur ambitu:
Qui, claustra dum reuellit animæ, dum latus
Mucrone sæuus reserat, & vitalibus
Haurit morantem sub profundis spiritum,
Cupit videri, non eget solatio.
Famam aucupatur liberorum è sanguine, &
Compensat aura sanctimoniæ scelus,
Seseque iactat laude parricidij.
Tu, si parentis exuisti in liberos
Mentem, furenti percitus vecordia,
Permitte saltem matris indulgentiæ
Amare, non amare quod summum est scelus:
Seruare, summum quod nefas est perdere:
Quòd prodidisse sponte, parricidio
Est grauius omni: quod trucidare propria
Manu, ferarum immanius truculentia est.
Si diuidendum pignus esset mutui
Amoris, æqua lege non diuisimus:
Vt tu vti, abuti morte, vita filiæ
Poßis, redundent ad genitricem modò
Luctus, dolores, lacrymæ, suspiria.
O rupe dura durior, vel robore
Prognate crudo, cotibus vel asperis
Inter ferarum lustra, nec generis tenens
Nostri nec vlla sanguinis vestigia.
Num flente nata, lacrymante coniuge,
Mæstis propinquis, liberorum carnifex
Vllum doloris indicem gemitum dedit?
Quum ad paternos nata procidit pedes?
Oratione siquid aut lacrymis potes,

Cor

Cor flecte durum, frange mentem ferream.

IPH. *Miserere genitor, te per hanc rogo manum*
Voti potentem, compotem victoriæ:
Per si quid unquam merita sum de te bene:
Si quando paruis comprimens te brachijs,
Onus pependi dulce de collo tuo:
Per siquid ex me tibi voluptatis fuit,
Depone mentem liberos erga trucem,
Et duritatis huius obliuiscere.
Aut si quid in te ex parte peccatum est mea,
Profer. quod instat cunque leuius perferam,
Si luere pœnas ante me cognouero.
Quid ora vertis? misera quod feci nefas
Cur esse patri debeam execrabilis,
Vt contueri non queat vultus meos?

IEP. *Nil nata per te perpetratum est: hoc meum*
Nefas: meum istud est scelus totum: meæ
Immerita pœnas pendis imprudentiæ.
Ego téque méque, misera, perdidi miser
Votis nefandis. quod vtinam prudentior
Verbis fuissem, aut prælio infelicior:
Et morte honesta tot virorum fortium
Inter cateruas cæsus hostili manu
Preoccupassem miseriæ portum meæ.
Ingrata nunc me vita mihi superstitem,
Luctus, reseruat, semper vt videam nouos.
Tibi per nefanda sacra iuro, quæ Deo
Renuente voui, per mali cumulum mei,
Et luctuosam memoriam cladis tuæ,
Si morte redimi mors vicaria queat,
Vitam libenter filia tibi impenderem.
Ecquid beatus videor esse vos suprà?

IPH. AEquè atque nos, aut amplius etiam miser.
STO. Apud parentem quando leuis auctoritas
Est huius, vnum coniugem coniux rogo,
Atque id supremum, me mori pariter iube.
Mortem imputare, si me amas, potes mihi:
Sin oderis, tibi. doloribus exime
Me morte, téque libera molestijs.
IEP. Patratur vna cæde sceleris plus satis.
STO. O sanctitas, ô fas, & innocentia!
Peccare metuit immolator filiæ.
IPH. Omitte mater lacrymas charissima,
Omitte questus, iurgia, & conuicia.
Et tu pater, quæ pectus anxium premit,
Depone curam. nec meam propter necem
Vltro citróque verba commutaueris.
Quòd non volentem dura te necessitas
Isthuc coegit, multa mihi faciunt fidem:
Mæstitia præsens, pristina indulgentia,
Et nullius mens criminis mihi conscia,
Cur commereri debeam mortem à patre.
Quapropter istud quicquid est, necessitas
Quod cogit, vltro non recuso perpeti.
Et quam parenti patriæque debeo
Animam, libenter reddo: & illud vltimum,
Nil postulatura genitrix posthac, rogo,
Nequid patri causa mea succenseas,
Neu sis molesta. mortuis siquis super
Sensus sepultis est eorum quæ gerunt
Viui, summum crede manibus meis
Vt siquid aliud, id quidem gratissimum.
Si vos beatos, prosperéque degere
Sim cepta vitam, nec parentes ad meos

Officia

Officia vitæ mutua quibus debeo
Reddere vicißim, & educandi soluere
Precium, senectæ infirmitatem sustinens,
Ex me redundet luctus atque acerbitas.
STO. *Vtinam (precari si piè & sanctè id licet)*
Dominetur Ammon, pristinum ferat iugum
Iudæa: quamuis serua, certè viueres,
Aut morte saltem non nefanda occumberes.
Sæuisset in nos lenius insolentia
Hostis furentis quàm patris victoria.
Nouáque fati sed miserrima vice,
Seruire votum est, & calamitas vincere.
O semper in nos vel fauens etiamnum atrox
Fortuna, quantis gaudij vsuram breuem
Luctus acerbi fœnerasti lacrymis!
IPH. *Quin potius illi iusta supplicia luant:*
Nos, si necesse est, immerentes sanguine
Aras piemus, tótque cædes hostium
Pensemus vna sponte gratíque hostia.
IEP. *Heu nata, nunc intelligo demum miser*
Quàm fœda, sæua, dira designauerim,
Qui prole tali temere meme orbauerim.
Sed ipse de me sponte pœnas exigam.
Te namque iniquum est dare meæ dementiæ
Pœnas, puellam innoxiam, superstite
Auctore luctus. ipse stultitia mea
Supplicia pendam: nec mihi exprobrabitur
Ab inuida vicinia quòd vltima
Sub spatia vitæ parricida filiæ
Mihi peperci, liberûmque sanguine
Vili redemi turpis auram gloriæ.
At tu beata hac charitate in patriam

Patrémque viue, cuius ætas dignior
Superesse: quámque gratiam nequit parens,
Persoluat ille, solus æqua qui potest
Pro dignitate huic indoli rependere.
IPH. *Omitte genitor has moras innectere,*
Meúmque dictis mollibus frangere animum.
Nec fas nec æquum te mea fungi vice.
Me vota poscunt: itaque tibi animam libens
Hanc reddo patri, reddo patriæ meæ.
Nec vlla Iephthæ me redarguet dies
Non stirpe dignam. tolle, age, abduci iube.
Deuota morti, & consecrata victima
Proiect amorem lucis. omnis est mora
Molesta. mater iam vale charissima,
Et vos penates patrij, in quibus dies
Lætos peregi, spes ad amplas molliter
Educta, claris destinata nuptijs.
O fata, fata, & morte defuncti patres,
Accipite placidè destinatos patriæ
Manes saluti: túque lux nouissima
Hodierna nostris haurienda oculis, vale.

CHORVS.

Laus fœminei famáque sexus,
Et generosæ gloria stirpis,
Animi nimium virgo virilis,
Licet iniuria tibi fatorum
Vtiliores abscidit annos,
Licet immanis feritas parcæ
Teneri florem carpserit æui,
Quod tibi vitæ sors detraxit,
Fama adijciet posthuma laudi:
Et qua primis Phœbus ab Indis

Rutila

Rutila tollit lumina flammæ,
Te posteritas sera loquetur.
Te, qui primi flumina Nili
Bibit, & cursu qui Sarmatico
Solidum non timet ire per Istrum,
Concinet olim,
Non formidine mortis inerti
Pauidam, patriæ donasse alacrem
Natura tibi quos dedit annos.
Nostris longùm tu dolor & honor
Virginibus, tibi thalami expertes
Mæsto vlulatu flebile carmen
Per redeuntes recinent annos.
At vos, vestri dedecus æui,
Animam patriæ reddere segnes,
Vos æternis tenebrarum vmbris
Teget obliuio longa sepultos,
Et generis pudor, & telluris
Pondus inutile, quos & præsens
Spernit, & altera nesciet ætas.

STORGE, NVNCIVS.

ST. *Heu misera, an omnis spes salutis occidit?*
Effare. NVN. *Res vt inter aduersas quidem*
Non pessimè agitur. STO. *Si quid accidit boni,*
Ea blandientis sortis est crudelitas:
Venena dulci melle terra temperat.
Quapropter ede quicquid occultas mali.
Vsus dolendi longáque experientia
Induxit animo callum, vt amplius mihi
Nocere posset, nil reliquit sors sibi.
Parata certa est sed misera securitas.
NVN. *Vt gesta res est ergo paucis accipe:*

Quum flaret aras ante tristes victima
Iam destinata virgo, purpureum decus
Per alba fudit ora virgineus pudor,
Cœtus viriles intuerier insolens,
Vt si quis Indum purpura violet ebur,
Rosásue niueis misceat cum lilijs.
Sed se per ora cum pudore fuderat
Perspicua certæ iuncta vis fiduciæ,
Interque flentes sola fletibus carens,
Vultu remisso constitit firma, ac sui
Secura fati. quas tenebat lacrymas
Propinqua morti virgo, populus non tenet.
Alium parentis beneficium recens mouet,
Et seruitutis patriæ exemptum iugum,
Et solitudo familiæ clarissimæ.
Alius acerbam sortis ingemuit vicem,
Longóque luctu breue redemptum gaudium,
Raróque stabilem rebus in lætis fidem.
Florem iuuentæ deflet ille, & siderum
Similes ocellos, æmulámque auro comam,
Supráque sexum pectoris constantiam.
Et fortè solito gratiorem afflauerat
Natura honorem, ceu supremo munere
Dignata funus nobilis virginis,
Vt iam ruentis æquor in Tartessium
Phœbi recedens esse gratior solet
Splendor, rosæque vere supremo halitus
Colórque cupidos detinet oculos magis:
Sic virgo fati stans supremo in limine,
Parata morti, nec recusans molliter,
Turpíue torpens exitus formidine,
Commorat omnes, versáque in se lumina

Vulgi

Vulgi stupentis traxerat miraculo,
Et triste cunctis attulit silentium.
STO. *Narrare porro perge facinoris modum*
Neu parce matris auribus. nihil potes
Afferre triste, ut tristiora non sibi
Proponat animus. cuncta iam praecepta sunt.
NVN. *Animi virilis tum puella lumina*
Ad clara tollens astra, concipit preces
Ex ore casto, voce non fracta malis:
AEterne rerum genitor, atque hominum parens,
Tandem propitius gentis errori tuae
Ignosce, & istam victimam lenis cape.
Quod si furoris exigis piaculum,
Quaecunque nostra contumax superbia
Supplicia meruit, te parentem deserens,
Vtinam luatur hoc cruore. saepius
Vtinam liceret sanguinem profundere, &
Hic si parentum & ciuium sita est salus,
In me furoris impetum ac irae tuae
Per mille mortes saepius deflectere.
At tu sacerdos quid metuis? (etenim metu
Gelido tremebat) ades, & hanc luce exime.
Animam: morantem solue corporis obicem:
Populum, parentem, méque voto libera.
Vt haec loquuta est, ille iamdudum parens
Visus cruentus, saeuiórque tigride,
Oculos amictu lacrymis madens tegit,
Seséque damnans votáque temeraria.
Fletu sacerdos obrutus vix soluere
Animae meatus potuit, & maesto diu
Taciturna turba torpuit silentio.
Vt vocis autem peruium patuit iter,

Non

Non ille gemitus, esse nec qualis solet
Fremitus doloris atque lamentatio,
Sed concionis gratulantis murmure
Confusa turba, téque prædicantium
Aduersa fortis inter aspra vulnera.
Et blandientis læta dona fœminam
Vnam beatam maximè & miserrimam.
Nam plaga quamuis altè ad ossa sederit,
Magni doloris magnum habes solatium.
STO. *Solamen ipso luctuosius malo,*
Quod leniendo exasperat malum vetus,
Luctúsque acerbi memoriam semper nouans,
Reducta cogit vulnera recrudescere:
Quo fortiore nata tulit animo necem,
Hoc angit animum tristior meum dolor.

FINIS.

APPROBATIO.

Libellus hic nihil habet S. Romanæ Ecclesiæ fidei contrarium, aut Reipub. offensiuum: quod testor

Sebastianus Baer Delphius, insignis Collegiatæ Ecclesiæ sanctæ Mariæ Antuerpiensis Plebanus.

Psalmorum Paraphrasis semel admissa per Plebanum Antuerpiensem, digna quæ lucem ferat, & eiusdem auctoris tragœdia Iephthes lectu dignissima.

I. Schelline.

5. Martij, anno 65. stilo Brabantiæ.